

Til medlemmene i

- Representantskapet
- Styret
- Ansvarlig revisor

Tromsø, 1. mars 2018

REPRESENTANTSKAPSMØTE

Det innkalles til representantskapsmøte

Torsdag 22. mars 2018 kl. 11.00
på Clarion Hotel The Edge, Kaigata 6, Tromsø

Til behandling foreligger:

Sak 1/2018	Årsoppgjøret 2017
Sak 2/2018	Revisjonshonorar 2017
Sak 3/2018	Kjøp/pant bankens egenkapitalbevis
Sak 4/2018	Erklæring om fastsettelse av lønn og annen godtgjørelse til ledende ansatte
Sak 5/2018	Fullmakt for opptak og tilbakekjøp av ansvarlig lån og utstedelse av fondsobligasjon, samt fullmakt for utstedelse av ny Tier 3-kapital
Sak 6/2018	Valg av tillitsvalgte
Sak 7/2018	Honorarer og godtgjørelser til tillitsvalgte
Sak 8/2018	Justering av vedtekter - varamedlemmer til innskytterrepresentanter
Sak 9/2018	SpareBank 1 Nord-Norges samfunnsutbytte

Møteleder er representantskapets leder, Roar Dons.

Saksdokumentene er lagt ut i Admincontrol, på bankens nettside og publisert på Oslo Børs. De som har behov for papirkopi av representantskapssakene må gi beskjed om dette til anniken.aronsen@snn.no snarest.

Vel møtt!

Med vennlig hilsen
SpareBank 1 Nord-Norge

Karl Eirik Schjøtt-Pedersen (sign.)
styrets leder

Jan-Frode Janson
konsernsjef

Program for dagen

- 11.00 Møtestart på Clarion Hotel The Edge
- 12.30 Lunsj
- 13.30 Møtet fortsetter
- 16.00 Avslutning møte
- 18.30 Middag og sosialt samvær på Clarion Hotel The Edge

Sak: 1/2018

Til: Representantskapet

ÅRSOPPGJØRET 2017

Vedlagt følger årsregnskap 2017 og styrets årsberetning 2017 for banken og konsernet SpareBank 1 Nord-Norge, samt revisors beretning.

Årsregnskapet og Årsberetningen ble behandlet i styremøte 27. februar d.å. der styret tilrår representantskapet å godkjenne årsregnskapet og årsberetningen, herunder disponeringen av årets overskudd.

Styret tilrår representantskapet å gjøre følgende vedtak:

- 1. Det fremlagte Årsregnskap og Årsberetning for 2017 for morbanken og konsernet fastsettes som morbankens og konsernets regnskap for 2017.*
- 2. Kontantutbytte på bankens egenkapitalbevis for 2017 fastsettes til kr 4,00 per egenkapitalbevis, totalt 401.592.064,00 kroner.*

Utbytte utbetales til de egenkapitalbevisiere som er registrerte eiere per 22.03.18. Bankens egenkapitalbevis noteres ex utbytte 23.03.18. Utbetalingsdato er satt til 10.04.18.

- 3. Banken avsetter 264.162.083,02 kroner til utjevningsfondet.*
- 4. Banken avsetter 464.654.838,50 kroner til utbytte til bankens samfunnseide kapital.*
- 5. Banken avsetter 305.643.963,19 kroner til Sparebankens fond.*

Tromsø, 1. mars 2018
SpareBank 1 Nord-Norge

Jan-Frode Janson
konsernsjef

Vedlegg

STYRETS ÅRSBERETNING 2017

Hovedtrekk 2017 (Samme periode 2016)

- Årsresultat: 1 440 mill kroner (1 253 mill kroner).
- Egenkapitalavkastning (konsern): 12,9 % (12,0 %)¹.
- Resultat per egenkapitalbevis (konsern): 6,65 kroner (5,79 kroner).
- Netto inntekter på finansielle eiendeler: 552 mill kroner (509 mill kroner).
- Utlånsvekst siste 12 måneder: 9,6 % (8,9 %) inkludert formidlingslån.
- Innskuddsvekst siste 12 måneder: 7,4 % (12,0 %).
- Innskuddsdekning: 77,1 % (76,1 %).
- Ren kjernekapitaldekning konsern: 14,5 % (15,0 %).
- Avsatt utbytte: 4,00 kroner (3,45 kroner).

Det går fortsatt bra i nordnorsk økonomi, og konsernets inntjening for 2017 er meget god.

Konsernet har gjort flere strategiske grep de siste årene, herunder:

- Betydelig oppbygging av egenkapital og soliditet:
Konsernets målsatte soliditet er oppnådd med god margin.
- Rendyrking av kjernevirksomheten er slutført.
- Et betydelig arbeid knyttet til forbedring av konsernets lønnsomhet er slutført eller under gjennomføring, herunder:
 - Tilpassing og styrking av bankens tilstedeværelse – tilpasset dagens kunders bruk av banktjenester. Konsernet har konsentrert virksomheten rundt 16 finanssentre med tilhørende filialer, dette for å kunne yte et bredt spekter av tjenester i hele landsdelen. Antall filialer redusert fra 71 i 2012 til 38 i 2017, men konsernet er fortsatt representert på flere steder i landsdelen enn alle andre banker til sammen.
 - Kostnadsreduserende tiltak, inkludert tilpassing til kundeadferd gjennom en kombinasjon av frivillig nedbemanning (170 ansatte) og inntak av rundt 70 nye medarbeidere som har tilført konsernet nødvendig kompetanse.

¹ Bankens utstedte fondsobligasjoner er fra 31.12.2017 regnskapsmessig reklassifisert fra gjeld til egenkapital. I beregningen av EK-avkastning er imidlertid fondsobligasjoner behandlet som gjeld.

- o Inntektsforbedrende tiltak, herunder tiltak spesielt rettet mot økte risikofrie inntekter (provisjonsinntekter).
- o Tiltak knyttet til økt kapitaleffektivitet er gjennomført.

Strategiske mål og måloppnåelse

Strategiske mål	Måltall	Konsern
		2017
Lønnsomhet		
Egenkapitalavkastning	Bankdrift på topp blant sammenlignbare finanskonsern, for tiden 12 % eller høyere.	12,9 %
Effektivitet		
Kostnader	Årlig gjennomsnittlig kostnadsvekst skal maksimalt utgjøre 0 %, eksklusive omstillingskostnader, virksomhetsutvidelser og finansskatt.*	4,5 %
Soliditet		
Ren kjernekapitaldekning	Ubestridt solid. Ren kjernekapitaldekning ett prosentpoeng over regulatorisk minimumskrav. For tiden 14,5 % eller høyere.	14,9 %
Utbytte		
Utbyttegrad	50 % eller høyere	60 %

- Kostnadsmålet er endret fra 2018 – se nedenfor

Konsernets langsiktige lønnsomhetsmål er å ha en bankdrift på topp blant sammenlignbare finanskonsern. Ved vurdering av det konkrete, løpende mål til EK-avkastning gjøres det en sammenligning mot andre bankers lønnsomhetsmål og faktiske lønnsomhet. I tillegg gjøres en vurdering av kapitalmarkedets lønnsomhetsforventninger gjennom prognoser fra bankanalytikere. For tiden tilsier dette et avkastningsmål på 12 %.

Målet om maksimal kostnadsvekst på 0 % eksklusive omstillingskostnader og virksomhetsutvidelser, er underordnet konsernets strategiske lønnsomhetsmål. Etter styrets vurdering tilsier utviklingen i finanssektoren at det er nødvendig med stram kostnadsstyring

og en kontinuerlig søken etter effektivisering gjennom digitalisering og forenkling av prosesser. En av hovedårsakene til en noe høyere kostnadsvekst enn målsatt, er den økte ressursbruken tilknyttet digitalisering, automatisering og CRM-løsninger (CRM - systemer for kunderelasjonshåndtering). Fra 2018 er konsernets langsiktige kostnadsmål endret til at kostnadenes andel av sum inntekter (kostnadsprosent – K/I) skal være 40 % eller lavere. Bakgrunnen for endringen i kostnadsmålet er et ønske om å ha et effektivitetsmål som er bedre egnet for sammenligning med andre aktører. I tillegg hensyntar et relativt mål også inntektssiden, noe som er spesielt viktig i en tid med betydelig omstilling i virksomheten. K/I for 2017 og 2016 var henholdsvis 41,2 % og 42,9 %.

Konsernet har et overordnet strategisk mål om å være ubestridt solid, og med en ren kjernekapitaldekning ett prosentpoeng over regulatorisk minimumskrav. Per 31.12.17 medfører dette et mål om en ren kjernekapitaldekning på 14,5 %.

Styret har signalisert et forventet moderat tapsnivå i 2017 og den nærmeste tiden fremover. Som for 2016, karakteriseres tapsnivået i 2017 som moderat.

Morbanken og konsernet oppfyller alle strategiske mål for regnskapsåret 2017 og per 31.12.17 – bortsett fra målet om maksimal kostnadsvekst på 0 % eksklusive omstillingskostnader, virksomhetsutvidelser og finansskatt.

Forberedelser for nye tider

Fokus på kjernevirksomhet står fortsatt sentralt i konsernets strategi. Men også kjernevirksomheten står foran store endringer i 2018, som at innføring av mange regulatoriske endringer vil medføre et løpende behov for modernisering av konsernet. I tillegg er det kontinuerlig behov for flere og stadig bedre digitale tjenester for å imøtekomme kundenes endrede adferd. Konsernet har da også vært preget av høy intern endringstakt i 2017, og både forretningsmodeller og interne prosesser har vært satt under lupen. Hovedinnsatsen har vært konsentrert om anvendelse av transaksjonsdata i kundedialogene og generell prosesseffektivisering gjennom automatisering, digitalisering og forbedring av digitale kundeflater – blant annet mobilbank, nettbank og Vipps. Samtidig har det vært arbeidet med nye produkter og ny distribusjonskraft. Endringsarbeidet har

resultert både i sterk salgsvekst innenfor alle produktområder og distribusjonskanaler, og en betydelig økning i serviceoppdrag som kunden selv løser digitalt.

I 2017 satte SpareBank 1 Nord-Norge i drift sin første digitale assistent, som ble døpt Aurora. Hun er under kontinuerlig opplæring, men svarer allerede på mer enn 200 kundeservicehenvelser per dag. Auroras treffprosent er på over 90, og hun lærer stadig. Utviklingen av Aurora forbedrer effektiviteten på kundeservice og kundeopplevelsen vesentlig, med umiddelbare og korrekte svar hele døgnet.

Et annet tema det er lagt stor vekt på i 2017 er eiermodellen og attraktivitetskraften denne har. Etter styrets vurdering representerer samfunnets eierandel i konsernet, på nesten 54 %, et betydelig konkurransefortrinn, dersom dette kommuniseres riktig. Derfor er det satt i gang et arbeid med mål om å skape både engasjement og legitimitet rundt utdelingen av samfunnsutbyttet. Her skal det også sees på ulike prosesser for hvordan konsernet og landsdelens innbyggere sammen skal finne fram til satsingsområder som kan bidra til å realisere det nordnorske potensialet. Dette arbeidet vil bli videreført i 2018.

Primo 2017 startet arbeidet med å bygge opp en analysebasert kundekommunikasjon som skulle styrke konsernets kunderelasjoner gjennom relevante salgs- og serviceinitiativ, tilpasset den enkelte kundes situasjon. Dette er gjennomført i alle distribusjonskanaler (kontorkanal, direktebank og digitalbank). Målet har vært å styrke posisjonen som den relasjonelle og superlokale banken. Resultatene fra arbeidet har vært gode, med en salgsøkning for risikofrie kjerneprodukter på 51 % fra 2016 til 2017 i personmarkedet og betydelig økning også i bedriftsmarkedet.

Arbeidet med å forsterke kundedialogen basert på kundedata fra inn- og utgående henvendelser, vil være ett av hovedsatsingsområdene også i 2018.

SpareBank 1 Nord-Norge er meget godt rustet til å forsterke sin posisjon som en tradisjonsrik og moderne landsdelsbank – for Nord-Norge.

Strategisk kompass:

SpareBank 1 Nord-Norge – nummer 1 for kunder, ansatte og eiere

SpareBank 1 Nord-Norge har en unik posisjon i nord, med et sterkt kontornett og nesten halve landsdelens befolkning som kunder. Den høye endringstakten stiller likevel betydelige krav til både organisasjon og styringsform. Konsernet legger derfor stor vekt på rammestyring, kortreiste beslutninger og lokal handlekraft. Sentralt i rammestyringen står konsernets *strategiske kompass*, som skal sikre god og langsiktig verdiskaping. Kompasset består av ambisjon, visjon, DNA, verdier og strategiske hovedmål.

Ambisjon: SpareBank 1 Nord-Norges skal være *nummer 1 for kunder, ansatte og eiere*

Visjon: *For Nord-Norge*

DNA: SpareBank 1 Nord-Norges særpreg er *kombinasjonen av en unik nordnorsk forretningsmodell, en organisasjon som er rå på gjennomføring, og en stolt og kunderettet kultur*

Verdier: 5 T-er: Tillit, Tro, Teft, Tøff, Team

XXX

Strategiske hovedmål:

1. Nord-Norges mest begeistrede kunder
2. Nummer 1 innenfor alle virksomhetsområder og geografiske deler av landsdelen
3. Nord-Norges mest attraktive og engasjerende arbeidsplass
4. Ubestridt solid, med avkastning på topp blant sammenlignbare konsern
5. Kvalitet i alt vi gjør

Strategiske valg

SpareBank 1 Nord-Norge er en sterk totalleverandør av finansielle tjenester. Konsernet har samtidig begynt en nødvendig modernisering gjennom programmet Ett konsern – én kundeopplevelse. Med dette begrepet menes at konsernet skal gi kunden samme gode kundeopplevelse uavhengig av hvilken kanal kunden benytter (fysisk møte, direktebank eller digitalt) og hvilken del av konsernet kunden møter. Viktige stikkord for dette arbeidet er å ta i bruk tilgjengelig teknologi, utnytte lokal tilstedeværelse og styrke konsernets egenart. I

denne sammenheng er begrepet «#superlokal» benyttet, med den betydning at konsernet søker å tilpasse sin kontakt og kommunikasjon med eksisterende og potensielle kunder slik at den blir relevant for den enkelte kunde – og utformet i en nordnorsk kontekst.

På flere områder er strategien en videreføring og forsterking av konsernets tidligere strategi. For disse områdene vil det bli lagt vekt på å ta konsekvensene av de strategiske valgene og innskjerpe etterlevelsen, herunder;

- *Dyrke særpreg i merkevare og kultur*; videreutvikle og utnytte den nordnorske merkevaren. Bygge videre på den stoltheten som kjennetegner organisasjonen
- *Fokus på kjernevirksomhet*; defineres geografisk som Nord-Norge og personer/virksomheter med tilknytning til Nord-Norge. Inkluderer bank, eiendomsmegling, regnskap og objektsfinansiering. Virksomhetsområdene kan utvides i takt med at finansbransjens grenser endres
- *Utnytte konsernkraft og synergier*; anvende og utnytte konsernets finansielle, markeds- og kompetansemessige kraft i alle deler av konsernet. Fremstå som sømløs mellom virksomhetsområder og kanaler
- *Effektivisere og fornye bemanning*; kontinuerlig effektivisere drift, samtidig som konsernet tiltrekker og utvikler relevant kompetanse. Tilgangen på kvalifisert arbeidskraft forventes å bli en betydelig utfordring som krever nye tiltak
- *Ta en frontposisjon i å utvikle SpareBank 1-alliansen*; utvikle fortrinnet som ligger i å være del av Norges sterkeste finansallianse

Den nye strategien legger vekt på videreføring og forsterkning av de elementene konsernet har hatt suksess med. Den nye strategien representerer også nye prioriteringer:

- *Redesigne distribusjon og betjeningsstrategi*; designe og implementere ny betjeningsstrategi. Dette inkluderer sterke finanssentre, utvidet kapasitet og kompetanse innen digitalt- og direktesalg og investering i nye kunderelasjonssystemer (CRM). Sentrale prinsipper er at det er kunden som velger kanal, og at kunden skal kunne nå hele konsernets kompetanse i alle treffpunkter.

Det legges vekt på å ha en fortsatt bred geografisk distribusjon i Nord-Norge.

Samtidig skal ekspedisjons- og produksjonsoppgaver effektiviseres og fokus rettes mot proaktivitet, rådgivning og salg. Det skal arbeides systematisk for at kundene basert på tillit skal gi samtykke til relevant anvendelse av kundedata.

- *Etablere og tilpasse konsernet til nye økosystemer*; utvikle tredjepartssamarbeid for styrking av forretningsmodell og kundeopplevelse. Dette inkluderer videreutvikling av eierskapet i Vipps, samt klargjøring av egen infrastruktur for å ta inn tredjeparter som samarbeidspartnere.
- *Automatisere alle prosesser som kan automatiseres*; effektivisering gjennom prosessoptimalisering med aktiv bruk av digitale assistenter (roboter) og kunstig intelligens.
- *Bygge organisasjon og nettverk for innovasjon*; styrke innovasjonskompetansen og kapasiteten for utvikling av nye produkter, prosesser og kanaler. Dette gjelder både i konsernet, SpareBank 1-alliansen og i samarbeid med øvrige samarbeidspartnere.
- *Aktivt invitere til konsolidering innenfor nordnorsk finansnæring*; invitere til konsolidering innenfor alle virksomhetsområder der det kan styrke konsernets tilbud, skape synergier og sikre fortsatt nordnorsk tilstedeværelse av et fullservice finanskonsern.
- *Oppruste arbeid med compliance (etterlevelse) og etikk*; utvikle prosesser og rammeverk som imøtekommer skjerpede regulatoriske krav, herunder videreutvikle bærekraft som perspektiv.
- *Styrke forvaltning og anvendelse av samfunnets eierskap*; utvikle modeller og prosesser som verdiøker, anvender og synliggjør den unike eiermodellen. Skape et nordnorsk «samfunnsløft» som også understøtter konsernets virksomhet.

«Samfunnsløftet» er et begrep som innebærer at banken vil legge til rette for at kontantutbyttet som årlig utdeles til samfunnet, skal bidra til verdiskaping og videreutvikling av landsdelen. Videre skal samfunsutbyttet understøtte konsernets virksomhet. Dette for å skape grunnlag for fremtidig utbytte til samfunnet fra konsernets virksomhet.

Det er videre fastsatt strategier for de ulike hovedsegmentene for konsernet. Det vises forøvrig til kapitlet Virksomhetsredegjørelse annet sted i årsrapporten.

Datterselskapene

SpareBank 1 Nord-Norges kunder tilbys en komplett tjenesteportefølje fra morbanken og de øvrige selskapene som inngår i konsernet.

Datterselskap (Tall i hele 1 000 kroner)	Bankens bokførte egenkapital i selskapet	Resultatandel 2017 etter skatt	Utbytte 2017 i morbankregnskapet	Nedskrivninger i 2017 morregnskapet
SpareBank 1 Finans Nord-Norge AS	775 000	5 251	64 484	0
EiendomsMegler 1 Nord-Norge AS	29 636	13 770	20 400	0
SpareBank 1 Regnskapshuset Nord-Norge AS	43 610	12 518	0	0
SNN Portefølje AS	25 000	-1 043	0	0
Nord-Norge Eiendom IV AS **	0	-796	0	0
Alsgården AS **	31 081	-453	0	0
Fredrik Langesg. 20 AS	50 392	-505	0	0
SpareBank 1 Nord-Norge Forvaltning AS *		1 240	1 983	0
SUM	954 719	29 982	86 867	

*Solgt medio 2017

** Nedskrevet beløp i morselskap

De viktigste datterselskapene omtales kort i det følgende:

SpareBank 1 Finans Nord-Norge AS

Selskapet eies 100 % av SpareBank 1 Nord-Norge og har forretningsansvar for produktområdene leasing og salgspantfinansiering, med Nord-Norge som det primære markedsområdet. I tillegg tilbyr selskapet forbrukerfinansiering. Morbanken og eksterne forhandlere er viktige distribusjonskanaler for selskapet.

Selskapet har en god inntjeningsbase og forvaltet ved årsskiftet forbrukslån, leasing- og salgspantavtaler for til sammen 5 404 mill kroner (4 713 mill kroner). Selskapets bokførte

egenkapital var 857 mill kroner (730 mill kroner) per 31.12.17. Tap på et enkeltengasjement preger inntjeningen i 2017. EK-avkastningen for 2017 er beregnet til 0,7 % (8,8 %). Utsiktene for økt fremtidig aktivitet og tilfredsstillende avkastning i selskapet er god.

Selskapet er samlokalisert med banken i Bodø, Mo i Rana og Tromsø, og hadde 38 (35) fast ansatte per 31.12.17.

EiendomsMegler 1 Nord-Norge AS

Selskapet er medlem i en landsdekkende allianse med andre eiendomsmeglerselskap eid av SpareBank 1-banker. Selskapet eies 100 % av SpareBank 1 Nord-Norge og driver eiendomsmeglervirksomhet på 16 ulike steder i Nord-Norge. Flere av stedene er selskapet samlokalisert med banken.

EiendomsMegler 1 Nord-Norge AS er markedsleder i Nord-Norge, og hadde i 2017 en markedsandel på 35,8 % (34,6 %). De siste årene har selskapet befestet sin posisjon i de største nordnorske boligmarkedene, og er markedsleder i Bodø og Tromsø, med en markedsandel på henholdsvis 32,8 % og 31,2 %. Dette er et godt utgangspunkt for videre vekst i det nordnorske boligmarkedet.

Selskapet omsatte 2 976 enheter i 2017 (3 063) med en samlet provisjonsomsetning på 169 mill kroner (176 mill kroner). Antall omsatte enheter er ca 3 % lavere enn året før, og gjennomsnittlig provisjon i kroner per solgte bolig gikk ned med 1 % sammenlignet med 2016.

Ved årsskiftet var det 87 ansatte i EiendomsMegler 1 Nord-Norge.

SpareBank 1 Regnskapshuset Nord-Norge AS

Banken startet i 2011 virksomhet innenfor økonomistyring og regnskapsføring. Bakgrunnen for satsingen på SpareBank 1 Regnskapshuset Nord-Norge AS er et ønske om å utnytte synergieffekter med konsernets øvrige virksomhet. Dette gjelder blant annet gjennom mersalg på tvers av konsernet, økt kundetilfredshet og mer effektive betalingstjenester som økt automatisering og integrering av kundenes faktureringsystemer, betalingsløsninger og bokføring.

Etter etableringen er flere selskap innenfor bransjen kjøpt opp. Per 31.12.17 hadde selskapet 135 medarbeidere og avdelinger i Hammerfest, Alta, Tromsø, Balsfjord, Finnsnes, Harstad, Narvik, Bodø, Mo i Rana, Sandnessjøen og Mosjøen/Trofors. Satsingen på denne bransjen skjer i samarbeid med flere av alliansebankene som har tilsvarende virksomhet. Samarbeidet foregår på områder som merkevare, IT, kompetanse, kvalitet og arbeidsprosesser.

Selskapet overtok eierskapet i Bluecon Brønnøysund, Bluecon Sandnessjøen, Bluecon Mosjøen og Bluecon Rana 01.01.18. Det forventes at SpareBank 1 Regnskapshuset AS i 2018 vil få nær 170 ansatte og en samlet omsetning på ca 150 mill kroner. Det bemerkes at selskapet er i en endrings- og utviklingstid, der rask digitalisering krever at organisasjonen har både vilje og evne til endring.

SpareBank 1 Nord-Norge Portefølje

Som et ledd i konsernets økte fokus på kjernevirksomhet, er dette selskapets tidligere virksomhet under omstrukturering/avvikling. Av juridiske og praktiske grunner, er SpareBank 1 Nord-Norge Portefølje likevel videreført som juridisk enhet. Formålet til selskapet er å drive med «forvaltning av eierposter eid av SpareBank 1 Nord-Norge-konsernet og virksomhet som naturlig hører dertil». Deler av virksomheten omfatter forvaltning av eierposter som skriver seg fra tidligere kundeengasjement i banken.

Markedsverdien av SpareBank 1 Nord-Norge Porteføljes investeringer var 48,1 mill kroner per 31.12.17, fordelt på 13,3 mill kroner i aksjeinvesteringer og 34,8 mill kroner i ansvarlige lån, mens selskapets egenkapital utgjorde 13,1 mill kroner. EK-avkastningen for året er negativ og må ses i sammenheng med selskapets virksomhetsområde.

SpareBank 1 Nord-Norge Portefølje AS eier 100 % av aksjene i Sic Processing Property AS (SPP – industribygg tilknyttet tidligere solcelleproduksjon i Glomfjord, Nordland) og Nord-Norge Eiendom IV AS. Selskapene er vurdert etter IFRS 5 (IFRS - International Financial Reporting Standards) som tilgjengelig for salg, og er derfor ikke konsolidert inn i regnskapet som ordinære datterselskap.

Selskapet administreres av banken og har ingen ansatte.

SpareBank 1 Nord-Norge Forvaltning ASA

Selskapet var 100 % eid av SpareBank 1 Nord-Norge, men ble i løpet av 2017 solgt til SpareBank 1 Markets. Kjernevirksomheten er diskresjonær² formuesforvaltning, primært til nordnorske kunder. Selskapet er innfusjonert i selskapet SpareBank 1 Forvaltning, som er et datterselskap av SpareBank 1 Markets. En betydelig del av virksomheten i SpareBank 1 Forvaltning vil i fremtiden drives med utgangspunkt i Tromsø.

SpareBank 1-alliansen

Bankens deltakelse i SpareBank 1-alliansen og eierskapet i SpareBank 1 Gruppen AS og SpareBank 1 Banksamarbeidet DA er en viktig del av konsernets strategi. Deltakelsen har betydd mye for SpareBank 1 Nord-Norges positive utvikling, og har vært en viktig bidragsyter til at banken har blitt en solid og sterk bank – For Nord-Norge.

SpareBank 1-bankene driver alliansesamarbeidet og utviklingen av produktselskapene gjennom felleseide SpareBank 1 Banksamarbeidet DA og holdingselskapet SpareBank 1 Gruppen. SpareBank 1-alliansens formål er å anskaffe og levere konkurransedyktige finansielle tjenester og produkter, og oppnå stordriftsfordeler i form av lavere kostnader og/eller høyere kvalitet. Slik bidrar alliansen til at privatpersoner og bedrifter kan tilbys både dyktighet, lokal forankring og en enklere bankhverdag. Alliansen skal også bidra til å sikre bankenes verdiskaping, til fordel for egen region og bankens eiere.

Alliansebankene har valgt å samle sine eierskap i norsk finanssektors infrastruktur i SpareBank 1 Gruppen. Dette gjelder først og fremst Vipps, BankAxept og BankID. Det samlede eierskapet gjør at alliansebankene kan fremstå som en betydelig aktør både innenfor det norske banksamarbeidet og overfor utenlandske aktører.

² Diskresjonær, som er undergitt skjønn; herunder en forvalters rett til etter avtale å treffe avgjørelser etter egen vurdering og eget skjønn. Diskresjonær forvaltning; også kalt aktiv forvaltning.

SpareBank 1 Nord-Norge eier 19,5 % i SpareBank 1 Gruppen AS. På grunn av bankens størrelse utgjør dette en forholdsmessig høyere eierandel enn de øvrige eierbankene har. Dette gjør SpareBank 1-alliansen spesielt viktig for konsernet SpareBank 1 Nord-Norge, også fordi de underliggende verdier i allianseselskapene antas å være betydelig.

Resultatbidrag fra-, og EK-avkastning og kapitalbinding i de ulike tilknyttede selskapene i alliansen fremgår i avsnitt omhandlende netto inntekter fra finansielle investeringer nedenfor.

Se også egen omtale av selskapene i SpareBank 1-alliansen senere i årsrapporten.

Redegjørelse for årsregnskapet

I samsvar med krav i norsk regnskapslovgivning, er årsregnskapet for 2017 avlagt under forutsetning av fortsatt drift. SpareBank 1 Nord-Norges konsernregnskap er avlagt i samsvar med regnskapslovens paragraf 3-9, og i overensstemmelse med IFRS, godkjent av EU.

Resultatutvikling

<i>Tall i mill kroner</i>	Konsern		Morbank	
	2017	2016	2017	2016
Netto renteinntekter	1 770	1 644	1 563	1 452
Netto provisjons- og andre inntekter	992	924	725	646
Netto inntekter finansielle investeringer	552	509	573	800
Driftskostnader	1 366	1 320	1 055	1 026
Tap	184	213	46	158
Resultat før skatt	1 764	1 544	1 760	1 714
Skatt	324	291	316	258
Resultat virksomhet holdt for salg	0	0		
Årsresultat	1 440	1 253	1 444	1 456

Konsernet og morbanken har god inntjening, god soliditet, tilfredsstillende likviditet og god innskuddsdekning.

Netto renteinntekter

Konkurransen om utlånskundene er fortsatt sterk, med særlig press på rentevilkårene.

Konsernets samlede netto renteinntekter økte med 126 mill kroner fra 2016 til 2017.

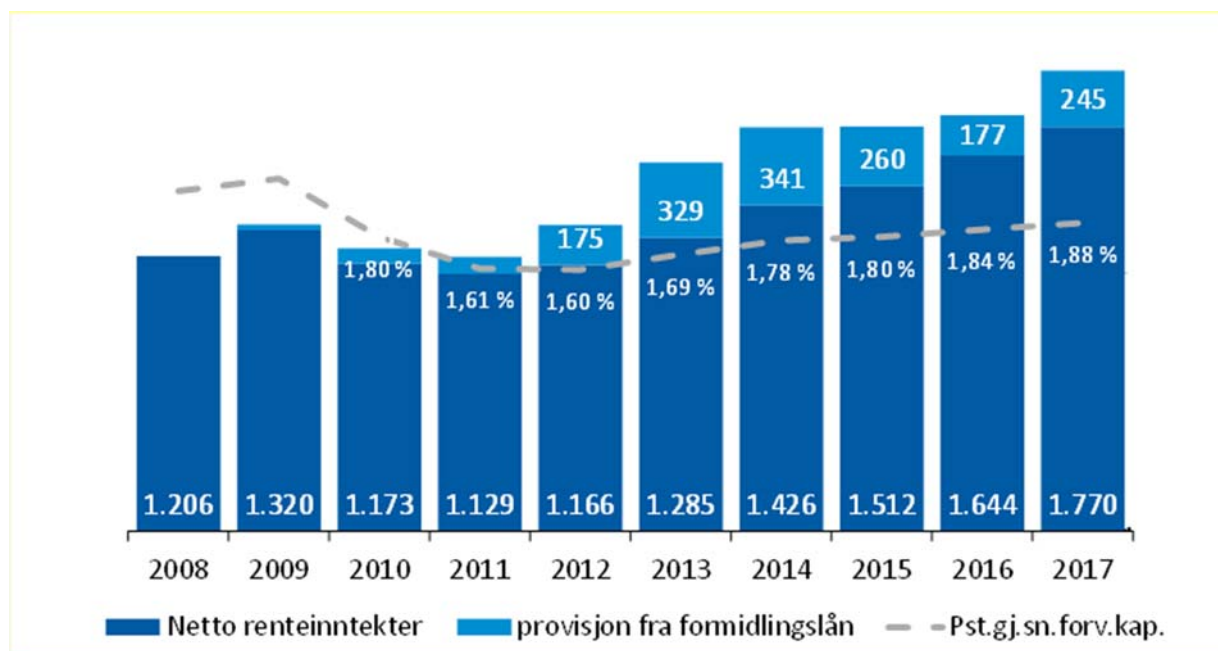
Utlånsmarginene er noe redusert i løpet av 2017, noe som er kompensert av økte innskuddsmarginer og lavere finansieringskostnader i pengemarkedet.

Utlånsveksten i person- og bedriftsmarkedet var på henholdsvis 9,6 % og 10,1 %, og vurderes å være høyere enn den generelle utlånsveksten i markedet. Bakgrunnen for den relativt sterke veksten i bedriftsmarkedet er dels en strategisk prioritering av dette segmentet, og dels de positive markedsmulighetene som har dukket opp når konkurrenter har lagt ned kontorer i landsdelen. Det siste har også påvirket utlånsveksten i personmarkedet positivt. Utlånsveksten i 2017 vurderes som god, og samlet sett har ovennevnte bidratt til vekst i netto renteinntekter.

Utviklingen i netto renteinntekter påvirkes også av overførte lån til SpareBank 1 Boligkreditt (SB1BK). Inntektene på 245 mill kroner fra den overførte porteføljen er ført under provisjonsinntekter. Tilsvarende tall for 2016 var 177 mill kroner.

Norges Bank har holdt styringsrenten uendret i 2017. Forutsatt stabile og uendrede forhold i kapitalmarkedet, forventes bankens gjennomsnittlige innlånskostnad å reduseres med ytterligere om lag 0,1 prosentpoeng fra 4. kvartal 2017 til første kvartal 2018, for deretter å flate ut resten av 2018. Utviklingen i netto renteinntekter vil også avhenge av blant annet konkurransesituasjonen og volumutviklingen.

Utvikling i netto renteinntekter inkludert provisjon fra SB1BK, og i forhold til gjennomsnittlig forvaltningskapital:

Netto provisjons- og andre inntekter

SpareBank 1 Nord-Norge har, utover tradisjonell kredittvirksomhet, et mål om å øke inntektene gjennom et bredt produktspekter innenfor områder uten kredittrisiko, som sparing, plassering og forsikring. I tillegg skal datterselskap bidra til økte inntekter innenfor objektfinansiering, eiendomsmegling og regnskapstjenester. For 2017 utgjorde netto provisjons- og andre inntekter 36 % av de totale inntektene, som i 2016, mens de utgjorde 35 % i 2015.

Provisjonsinntektene fra SpareBank 1 Boligkreditt økte med 68 mill kroner i 2017 mens netto renteinntekter, inklusive provisjonsinntekter fra overført utlånsportefølje, økte med 194 mill kroner.

I forbindelse med utvikling og bygging av nytt hovedkontor i Tromsø, har SpareBank 1 Nord-Norge ved årsskiftet solgt deler av bankbygget Rødbanken i Tromsø, og inntektsført en gevinst på 17 mill kroner under andre inntekter. Salget er gjort til Rødbanken AS, et ideelt selskap stiftet av SpareBank 1 Nord-Norge. Selskapets formål å eie deler av bygget som skal anvendes til allmennyttige formål.

Det er i tillegg ført et tap på 11 mill kroner i forbindelse med salg av bankens bygg i Bodø. Dette er ført som nedskrivninger under linjen *andre driftskostnader* i resultatregnskapet.

Netto inntekter fra finansielle investeringer

Netto inntekter fra finansielle investeringer i 2017 utgjør 552 mill kroner.

Disse fordeler seg som følger:

• Utbytte fra andre selskap	4 mill kroner
• Resultatandeler fra felleskontrollerte virksomheter	434 mill kroner
• Netto inntekter verdipapirer	114 mill kroner
• aksjer	73 mill kroner
• sertifikater, obligasjoner, valuta og derivater	41 mill kroner

Resultatandeler fra felleskontrollerte selskap

Resultatandeler fra tilknyttede selskap og felleskontrollerte virksomheter bokføres i konsernregnskapet i henhold til bankens eierandel etter egenkapitalmetoden. I henhold til kostmetoden bokføres bare mottatt utbytte i morbankens regnskap.

Selskap (beløp i mill kroner)	2017	2017	2016	2017	2016
	Bankens bokførte verdi av egenkapitalen	Resultatandel i konsernregnskapet	Resultatandel i konsernregnskapet	Utbytte i morbank-Regnskapet	Utbytte i morbank-regnskapet
SpareBank 1 Gruppen AS	715	353	307	228	486
SpareBank 1 Boligkreditt AS	1 713	-26	-16	17	15
SpareBank 1 Næringskreditt AS	264	10	16	18	21
BN Bank ASA	209	70	61	94	40
SpareBank 1 Kredittkort AS	155	15	23		
SpareBank 1 Mobilbetaling AS		1	-26		
SpareBank 1 Betaling AS	63	-7			
SpareBank 1 Banksamarbeidet	18	1	1		
SMB LAB AS	20	0			
Proaware AS	3	0			
SUM	3 160	434	366	357	562

SpareBank 1 Boligkreditts underskudd i 2017 (og 2016) skyldes negativ verdiendring (positiv i 2015) i selskapets beholdning av sikringsforretninger i form av basisswapper. Den regnskapsmessige føringen av dette medfører ikke endring i løpende kontantstrømmer, og samlet resultateffekt blir over tid 0.

SpareBank 1-alliansen eier, via holdingselskapet SpareBank 1 Betaling AS, 25 % av Vipps AS per 31.12.17. Fra 28.09.17 ble dette et frittstående selskap med over 100 norske banker som eiere og med DNB som største aksjonær med 52 % eierandel. SpareBank 1 Betaling er etablert

som en videreføring av det tidligere allianseselskapet SpareBank 1 Mobilbetaling AS som drev betalingskonseptet mCash.

I november 2017 ble planene om en fusjon mellom Vipps, BankAxept og BankID Norge offentliggjort. Fusjonen planlegges gjennomført 01.08.18. Bankene har inngått en intensjonsavtale om videreutvikling av dagens betalings- og identifiseringsløsninger. Målet er å skape enda bedre kundeopplevelser, samt å stå sterkere i konkurransen mot de store, globale teknologiselskapene. Resultatandelen fra SpareBank 1 Betaling viser et negativt resultatbidrag på 7 mill kroner for 2017.

Netto inntekter verdipapirer

Konsernets aksjeportefølje per 31.12.17 utgjør 270 mill kroner (306 mill kroner). Porteføljen har hatt et netto positivt resultatbidrag på 73 mill kroner siste året.

- 17 mill kroner relaterer seg til restoppgjør for salg av bankens andel i Visa/Nets (Visa Norge og Visa Europa), og tildeling av preferanseaksjer (C-aksjer) i Visa.
- Gevinst på 21 mill kroner ved salg aksjer i SpareBank 1 Østlandet.
- Gevinst på 15 mill kroner ved salg av bankens datterselskap SpareBank 1 Nord-Norge Forvaltning.
- Positiv verdiendring på 20 mill kroner i konsernets øvrige aksjeportefølje.

I 2016 ble 70 mill kroner resultatført som utbytte i forbindelse med salg av aksjer i Visa Europe Ltd. Det ble i tillegg per 31.12.16 gjort et estimat på restoppgjør på 20 mill kroner i form av et fremtidig betinget vederlag (tre år) og verdi på preferanseaksjer i Visa Inc. Dette ble resultatført som OCI (utvidet resultatpost – Other Comprehensive Income) og tilført egenkapitalen per 31.12.16. Det er gjort en ny verddivurdering av denne posten per 31.12.17, hvor verdien er økt med 15 mill kroner til 35 mill kroner. Også denne verdiøkningen er ført som OCI.

Konsernets beholdning av sertifikater og obligasjoner utgjør 11 541 mill kroner per 31.12.17, mot 10 164 mill kroner på samme tidspunkt i fjor. Samlede netto verdiendringer på denne porteføljen utgjør en gevinstføring på 47 mill kroner i 2017.

Datterselskap

Konsernets datterselskap har et samlet årsresultat på 51 mill kroner før skatt som er konsolidert inn i konsernregnskapet. I morbankens regnskap bokføres kun mottatt utbytte fra datterselskapene i henhold til kostmetoden. Oversikt over resultat og utbytte fra de ulike datterselskapene fremgår i eget avsnitt foran i beretningen.

Som nevnt tidligere har SpareBank 1 Nord-Norge Portefølje AS overtatt virksomheter som skal selges. Overtatte eiendeler og gjeld fremkommer på egne linjer i balansen. I resultatregnskapet fremkommer drift for året på en egen resultatlinje: *Resultat virksomhet holdt for salg, etter skatt*. I 2017 har ikke dette gitt resultateffekter.

Driftskostnader

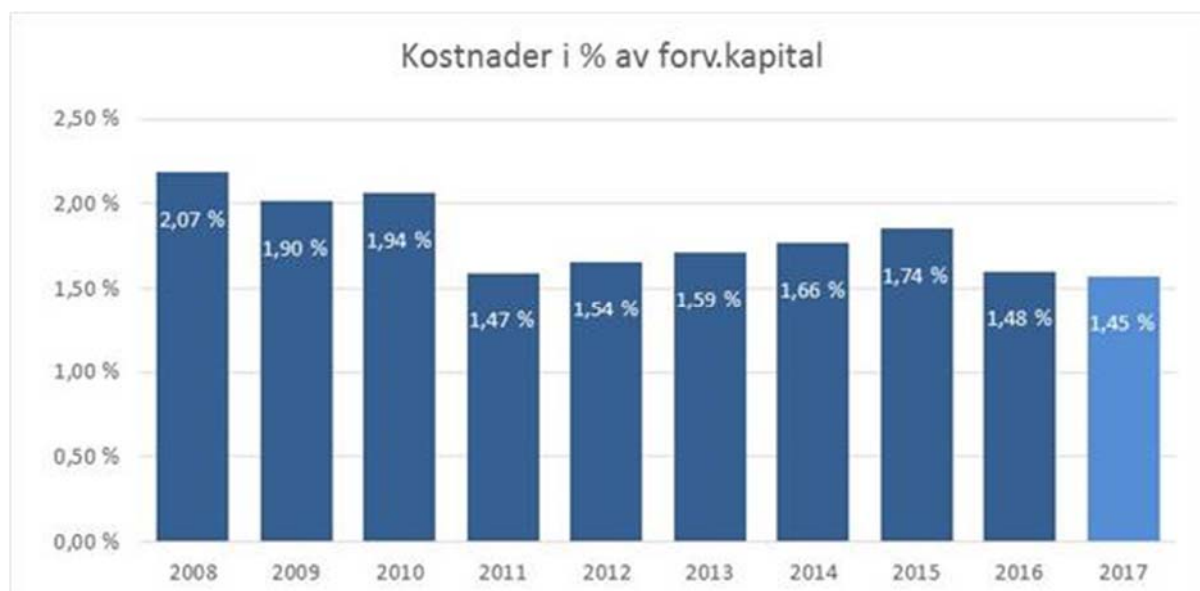
Konsernet har til og med 2017 hatt som mål at gjennomsnittlig årlig kostnadsøkning maksimalt skal være 0 %, eksklusive omstillingskostnader, finansskatt og eventuelle virksomhetsutvidelser. Som nevnt tidligere, er dette endret fra 2018.

Kostnadene per utgangen av 2017, eksklusive avsetning til omstillingskostnader og finansskatt, er 57 mill kroner høyere enn i 2016. 16 mill kroner av økningen skriver seg fra virksomhetsutvidelser i konsernets datterselskap og 41 mill kroner fra økte kostnader i morbanken. Det sistnevnte skyldes blant annet utrangering av driftsmidler og høyere husleiekostnader i forbindelse med byggingen av nytt hovedkontor i Tromsø. Det er også gjort en nedskrivning med 11 mill kroner i forbindelse med salget av bankens bygg i Bodø. Det har også påløpt større kostnader som følge av økt aktivitet knyttet til digitalisering, automatisering og nye kunderelasjonssystemer.

Sammenlignet med 2017, forventes kostnadene å øke noe i 2018. Dette skyldes særlig husleiekostnadene til midlertidige lokaler i Tromsø og Bodø og en fortsatt vekst i satsingen på digitalisering, automatisering og nye kunderelasjonssystemer. Sistnevnte vil etter hvert resultere i både kostnadsbesparelser og økte inntekter, men ikke før fra 2019. Oppkjøpet av ny virksomhet i datterselskapet SpareBank 1 Regnskapshuset Nord-Norge vil øke kostnadene med om lag 30 mill kroner i 2018, men forventes også å bidra til økt lønnsomhet.

Det arbeides videre med inntekstøkende og kostnadseffektiverende tiltak som forventes å gi effekter mot slutten av 2018/begynnelsen av 2019.

Kostnadsutvikling i forhold til gjennomsnittlig forvaltningskapital: (2008-17)

Ordinære driftskostnader utgjør 1 366 mill kroner for 2017, en økning på 46 mill kroner fra fjoråret. I forhold til gjennomsnittlig forvaltningskapital, utgjorde kostnadene 1,45 %, en nedgang på 0,03 prosentpoeng fra året før.

Som nevnt er konsernets kostnadsmål endret til at langsiktig kostnadsprosent (K/I) skal være 40 % eller lavere. For 2017 var dette forholdet 41,2 % (42,9 %) for konsernet og 36,9 % for morbanken.

Formuesskatt på 8 mill kroner (9 mill kroner) er i henhold til IFRS resultatført som en del av andre driftskostnader.

Tap og mislighold på utlån

Konsernets netto tap på utlån for 2017 utgjør 184 mill kroner (213 mill kroner). Tapet fordeler seg med 149 mill kroner i bedriftsmarkedet og 35 mill kroner i personmarkedet.

Netto misligholdte og tapsutsatte engasjement utgjør 693 mill kroner per 31.12.17 (358 mill kroner), tilsvarende 0,7 % av brutto utlån inkludert formidlingslån. Økningen skyldes individuell tapsmerking av et enkeltengasjement hvor tap tidligere var vurdert som del av de gruppevise avsetningene. Tapsmerkingen har således også medført reduserte gruppevise avsetninger og økte individuelle tapsavsetninger. Nivået på misligholdte engasjement vurderes som moderat.

Konsernets samlede avsetninger til individuelle tapsnedskrivninger på utlån til kunder er 321 mill kroner per 31.12.17 (216 mill kroner). Økningen på 105 mill kroner gjelder i stor grad et enkeltengasjement.

Gruppevise nedskrivninger utgjør 300 mill kroner per 31.12.17 (373 mill kroner), en reduksjon på 73 mill kroner fra forrige år. Gruppevise nedskrivninger utgjør 0,4 % av konsernets samlede brutto utlån per 31.12.17 (0,3 % av brutto utlån inkludert formidlingslån).

Kvaliteten i bankens utlånsportefølje er etter styrets vurdering fortsatt god, og det arbeides godt med mislighold og tapsutsatte engasjement i konsernet. Det vil fortsatt være stort fokus på dette arbeidet i tiden fremover. Det generelle tapsnivået forventes å holde seg moderat den nærmeste tiden.

Ny IFRS 9 om finansielle instrumenter

IASB (International Accounting Standards Board) har vedtatt at ny IFRS 9 *Finansielle instrumenter* (International Financial reporting Standards) skal erstatte eksisterende IAS 39 *Finansielle instrumenter – innregning og måling* (International Accounting Standards).

IFRS 9 medfører endringer i forhold til dagens standard når det gjelder omklassifisering og måling av finansielle instrumenter, nedskrivning av finansielle eiendeler, og sikringsbokføring. Standarden trer i kraft fra 01.01.18.

Konsernet har siden 2016 deltatt i et prosjekt i SpareBank 1-alliansen med å utvikle en felles modell for beregning av forventet tap og kartlegging av de økonomiske konsekvensene av dette. Arbeidet er nå avsluttet, og et estimat på implementeringseffekter av IFRS 9 per

01.01.18 viser ingen vesentlige effekter på sentrale måltall som egenkapitalavkastning eller ren kjernekapital. Samlede effekter er estimert til å gi en negativ endring på 30-50 mill kroner på egenkapitalen. Dette vil igjen gi en positiv effekt på egenkapitalavkastningen på inntil 0,05 prosentpoeng og en reduksjon på inntil 0,1 prosentpoeng i ren kjernekapitaldekning.

Det vises for øvrig til egne noter i årsregnskapet.

Skatt

Konsernets skattekostnad for 2017 er estimert til 324 mill kroner. Grunnlaget for skatt er redusert med permanente forskjeller og effekter av fritaksmodellen.

Disponering av overskudd

Før disponering av årets overskudd til eierne, er morbankens regnskapsmessige overskudd etter skatt på 1 444 mill kroner justert med 9 mill kroner. Dette representerer renteavkastning (justert for skatt) til utstedte fondsobligasjonslån som i regnskapet er ført som direkte reduksjon av egenkapitalen. Etter dette er resterende overskudd, 1 436 mill kroner, fordelt mellom egenkapitalbeviserne og bankens samfunnsmessig eide kapital. Fordelingen samsvarer med den relative egenkapitalfordelingen mellom eiergrupperingene i morbanken.

Bankens utbyttepolitikk fastsetter en målsatt utbyttegrad på minimum 50 %.

Styret foreslår overfor bankens representantskap et kontantutbytte på 4,00 kroner (3,45 kroner) per egenkapitalbevis, totalt 402 mill kroner (346 mill kroner), og en avsetning til utjevningsfond på 264 mill kroner (329 mill kroner). Det foreslås videre en samlet avsetning på 460 mill kroner (401 mill kroner) til allmennyttige formål. Den foreslåtte resultatdisponeringen innebærer en lik utdelingsgrad til bankens egenkapitalbevisiere og samfunnskapitalen. Utdelingsgraden utgjør 60,5 % (59,6 %) av konsernets resultat og 60,3 % (51,3%) av morbankens resultat. Utdelingsgraden vurderes som spesielt høy og over et normalnivå. Den høye utdelingsgraden skyldes et godt resultat for 2017, og at konsernets kapitalmål er oppfylt.

Det vises også til eget avsnitt omhandlende eierforhold senere i beretningen og i årsrapporten.

Årsregnskapet med disponering av resultatet er godkjent av bankens representantskap.

Disponering resultat 2017	Sum
Resultat morbank etter skatt	1 444
Rentekostnader fondsobligasjon ført mot egenkapitalen	-8
Resultat til disponering	1 436
Utdeling utbytte	402
Utdeling gaver/samfunnsutbytte	465
Tilbakeholdt overskudd	570
-herav til utjevningsfond	264
-herav til Sparebankens fond	306
Sum disponert	1 436
Tilbakeholdt andel, morbankresultat	39,74 %
Tilbakeholdt andel, konsernresultat	39,5 %

Utbytte utbetales til egenkapitalbevisiere som er registrerte eiere per 28.03.17.

Bankens egenkapitalbevis noteres ex utbytte 29.03.17.

Kontantstrømanalyse

Samlet kontantstrøm fra driften i konsernet var på 710 mill kroner (323 mill kroner).

Kontantstrøm fra virksomhet var – 1 301 mill kroner (562 mill kroner), mens resultat etter skatt for konsernet utgjorde 1 440 mill kroner (1 253 mill kroner). Differansen skyldes i hovedsak utlånsvekst, samt økt beholdning av sertifikater og obligasjoner. De samlede investeringene i konsernet var - 407 mill kroner (66 mill kroner). Årets investeringer har i all hovedsak gått til økning i andeler felleskontrollerte virksomheter i alliansen.

Konsernets likviditetsbeholdning per 31.12.17 var på 3 431 mill kroner (2 721 mill kroner).

Konsernets evne til egenfinansiering av investeringer er god.

Det vises også til kontantstrømanalysen som finnes som del av årsregnskapet.

Balanseutvikling

mill kroner	31.12.2017	31.12.2016	Endring i %	30.09.2017	Endring i %
Utlån PM	76.158	69.647	9,3 %	74.636	2,0 %
Utlån BM	29.327	26.640	10,1 %	27.208	7,8 %
Sum utlån inkl formidlingslån	105.485	96.287	9,6 %	101.844	3,6 %
Sum utlån ekskl formidlingslån	75.003	70.736	6,0 %	73.902	1,5 %
Innskudd PM	32.304	30.651	5,4 %	32.206	0,3 %
Innskudd BM	25.545	23.218	10,0 %	24.957	2,4 %
Sum innskudd	57.849	53.869	7,4 %	57.163	1,2 %
Innskuddsdekning inkl formidlingslån	55 %	56 %	-1 %	56 %	-1 %
Innskuddsdekning ekskl formidlingslån	77 %	76 %	1 %	77 %	0 %
Forvaltningskapital	97.239	90.501	7,4 %	93.542	4,0 %

Per 31.12.17 er utlån på til sammen 30 mrd kroner (26 mrd kroner) overført til SpareBank 1 Boligkreditt. Disse lånene fremkommer ikke som utlån i bankens balanse.

Konsernet har lav eksponering mot olje- og gass-sektoren. Samlet eksponering utgjør 1 264 mill kroner per 31.12.17, tilsvarende 1,25 % av brutto utlån (inklusive formidlingslån). Etter styrets vurdering er risikoen i denne delen av porteføljen oversiktlig og håndterbar.

Ved nye utlån vektlegges særlig betalingsevne og tilfredsstillende sikkerhetsdekning for å holde kredittrisikoen på et akseptabelt nivå.

Likviditet

Konsernets viktigste finansieringskilde er innskudd fra kunder. Innskuddsdekningen på egen balanse er god med 77 % (76 %) dekning ved utgangen av 4. kvartal 2017. Foruten ansvarlig kapital og kundeinnskudd, er konsernets finansiering i hovedsak basert på langsiktige innlån fra kapitalmarkedet. Bankens tilgang på likviditet og nøkkeltall for området er tilfredsstillende.

Det er et mål for konsernet å holde likviditetsrisikoen på et lavt nivå. LCR (Liquidity Coverage Ratio) per 31.12.17 er beregnet til 126 % (121 %).

Bankens langsiktig rating hos ratingbyråene Moody's og Fitch er henholdsvis A1 (negativ outlook) og A (stable).

Kapitaldekning

Etter økning i regulatorisk krav til motsyklisk kapitalbuffer fra 1,5 % til 2,0 % fra 31.12.17, er konsernets regulatoriske minimumskrav til ren kjernekapitaldekning 13,5 % per 31.12.17.

Formålet med den motsykliske kapitalbufferen er å gjøre bankene mer solide og robuste for utlånstap, samt å sikre mer stabil utlånsvirksomhet i en nedgangskonjunktur.

SpareBank 1 Nord-Norge har et mål om til enhver tid å være ubestridt solid og tilfredsstillende myndighetspålagte minstekrav til kapitaldekning. Konsernet har et mål for ren kjernekapitaldekning på ett prosentpoeng over minstekravet, noe som medfører en målsatt kjernekapitaldekning på 14,5 %.

SpareBank 1 Nord-Norge benytter interne målemetoder (IRB -Internal Rating Based Approach) for kredittrisiko, men er likevel underlagt nasjonale regler for bruk av «gulvberegning» som reduserer kapitaldekningen sammenlignet med hva den ville vært ved bruk av IRB.

Konsernet benytter proporsjonal konsolidering i kapitaldekningsrapporteringen av eierandelene i SpareBank 1 Boligkreditt, SpareBank 1 Næringskreditt, BN Bank og SpareBank 1 Kredittkort.

Kapitaldekning per 31.12.17

	Konsern		Morbank	
	2017	2016	2017	2016
Ren kjernekapitaldekning	14,9 %	15,0 %	18,9 %	19,2 %
Kjernekapitaldekning*	15,9 %	16,3 %	20,0 %	20,3 %
Tilleggskapitaldekning*	1,9 %	2,1 %	1,7%	1,8 %
Totalkapitaldekning*	17,8 %	17,4 %	21,7 %	22,1 %

* Utstedte fondsobligasjoner tidligere ført som gjeld, er per 31.12.17 omklassifisert til egenkapital.

Uvektet kapitalandel (Leverage ratio) – nye rammebetingelser

Finansdepartementet fastsatte nye krav til uvektet kapitalandel fra 01.01.17 til minimum 5 %. Uvektet kjernekapitalandel (Leverage Ratio) i SpareBank 1 Nord-Norge er per 31.12.17 beregnet til 7,0 % (6,8 %).

Konsernets soliditet vurderes som god ut fra gjeldende regulatoriske krav.

Det vises for øvrig til eget avsnitt om Kapitalstyring og Nye regulatoriske krav senere i beretningen.

Hendelser etter balansedagen

Det har ikke oppstått hendelser etter balansedagen som vurderes å ha vesentlig innvirkning på konsernets resultat og/eller finansielle stilling.

Virksomhetsstyring og selskapsledelse (Corporate Governance)

Styringen av SpareBank 1 Nord-Norge bygger på regnskapsloven og de prinsipper som er gitt i den norske anbefalingen for eierstyring og selskapsledelse. Det vises til eget kapittel i årsrapporten om Virksomhetsstyring og selskapsledelse, som også dekker kravene i regnskapslovens § 3-3b. Kapitlet beskriver nærmere hvordan SpareBank 1 Nord-Norge følger opp anbefalingen. Kapitlet inneholder også informasjon om styret med underutvalg.

Risiko- og kapitalstyring – generelle kommentarer

Konsernets øverste styringsdokumenter er Forretningsstrategien (se egen omtale foran i beretningen) og Risikostrategien. Alle øvrige strategidokumenter og policyer er avledet av disse. Risikostyringen i SpareBank 1 Nord-Norge har som hovedmål å optimalisere forholdet mellom risiko og lønnsomhet i et langsiktig perspektiv. Det er et mål å styre alle vesentlige risikoer på linje med beste praksis for sammenlignbare banker.

Konsernets kontroll- og styringsmodell definerer klare ansvar og roller. SpareBank 1 Nord-Norge bruker betydelige ressurser på å etablere, følge opp og videreutvikle konsernets kvalitetssystemer, risikostyringssystemer og -prosesser.

Konsernets prinsipper og rammer for risikostyring og intern kontroll er nedfelt i et eget rammeverk. Dette gjennomgås og godkjennes årlig av styret.

Risikojustert kapital beregnes for alle vesentlige risikoområder. Dette er en viktig forutsetning for vurderinger knyttet til risikoeksponering, kapitalbuffere og soliditetsmål. Dette er faktorer som skal sikre konsernets drift også under stressede markedsforhold. Det er et overordnet mål at konsernets samlede risikonivå skal være moderat og innenfor rammene som er satt i konsernets risikostrategi.

Intern kontroll

Konsernet har etablert en kontrollmodell hvor avdeling for risikostyring har et overordnet ansvar for å sikre at styrings- og rapporteringssystemer benyttes aktivt av ledere i oppfølgingen av forretnings- og fagområder.

Styret har gjennom året kvartalsvise oppfølginger av utviklingen i sentrale kvalitets- og risikoindikatorer, og behandler årlig en oppsummerende rapport om internkontrollen i konsernet. Årlig blir styret også forelagt en revisjon av rammeverket for styring og kontroll.

Intern revisor og ansvarlig revisor rapporterer jevnlig til styret, med uavhengige vurderinger av konsernets risiko, og om den interne kontrollen virker hensiktsmessig og er betryggende.

Risikostyring

Risikostyringen støtter opp om konsernets strategi, utvikling og mål. Dette oppnås gjennom:

- Et veldefinert rammeverk for risikostyring, kapitalstyring, internkontroll og compliance.
- En sunn kultur som kjennetegnes av høy bevissthet om konsernets etablerte risikovilje, risikodrivere og risikohåndtering i organisasjonen.

Styret behandler kvartalsvis en oppsummering av risikobildet for konsernet. Dette danner grunnlag for styrets diskusjoner og vurderinger av nødvendige tiltak. Sentralt i denne

gjennomgangen står vurderinger av konsernets soliditet, lønnsomhet og effektivitet på bakgrunn av utviklingen i underliggende porteføljer og risikoer.

De mest sentrale risikoområdene

Forretningsrisiko

Konsernets forretningsrisiko knytter seg til uventede inntekts- og kostnadssvingninger som følge av konsernets virksomhet, og eksterne forhold som endringer i markedssituasjon eller myndighetenes reguleringer. Dette gjelder spesielt inntektsfall – som følge av økt konkurranse, endringer i rammebetingelsene og endringer i forretningsgrunnlaget – eller kostnadsøkninger som ikke lar seg kompensere med kostnadsreducerende eller inntektsøkende tiltak.

Konsernet benytter et bredt spekter av kvantitative og kvalitative verktøy for å identifisere og rapportere forretningsrisiko.

God strategisk planlegging er det viktigste verktøyet for å redusere forretningsrisikoen. Konsernets rammer og retningslinjer for god virksomhetsstyring (Corporate Governance) er viktige elementer i den forretningsmessige styringen av virksomheten. Foretningsrisikoen i konsernet vurderes som moderat til lav.

Kredittrisiko

Kredittrisiko defineres som risiko for tap som følge av kunders eller andre motparters manglende evne eller vilje til å oppfylle sine forpliktelser. Kredittrisiko oppstår som en følge av at finansiering er en del av kjernevirksomheten til konsernet.

Konsernets kredittportefølje i bedriftsmarkedet har moderat risiko, mens personmarkedsporteføljens risiko vurderes som meget lav. Risikoutviklingen i begge porteføljene er god, med økte andeler i lav og middels risikoklasse og reduserte andeler i høy og høyeste risikoklasse. Denne utviklingen gjenspeiler den gode makroøkonomiske

situasjonen i landsdelen. Konsernet har lav direkte eksponering mot oljeavhengige sektorer. Det meste av utlån til personmarkedet er sikret med pant i fast eiendom, og sikkerhetsdekningen er god. Nivået på misligholdte lån er noe høyere i 2017 enn i 2016, men fortsatt på nivå med hva konjunkturutviklingen i landsdelen tilsier.

Tapene i 2017 kommer i hovedsak fra et enkeltstående engasjement innenfor bedriftsmarkedet og nedskrivninger på overtatte eiendeler. Det er fortsatt lave tap i personmarkedet. Analyser på nåværende portefølje og kriterier i henhold til IFRS 9, tilsier at implementeringen av IFRS 9 ikke vil medføre betydelige effekter på nivået av gruppevise tapsavsetninger.

I Risikostrategien er det etablert rammer for løpende styring av kredittrisikoen. Bankens bevilgningsreglement og fullmakter er basert på sannsynligheten for mislighold og «to par øynes prinsipp». Bevilgningsreglementet evalueres årlig i styret.

Status på risikorammene rapporteres kvartalsvis til styret, herunder foreslåtte eller iverksatte tiltak.

Det vises forøvrig til nærmere beskrivelse av kredittrisiko i noter til årsregnskapet.

Markedsrisiko

Markedsrisiko er definert som risiko for verdiendringer på eiendeler/finansielle posisjoner som følge av endringer i markedsverdi. Typiske faktorer som påvirker markedsrisiko er aksjekurser, eiendomspriser, renter, valutakurser og råvarepriser. Markedsrisiko oppstår som følge av åpne posisjoner i valuta-, rente- og kapitalmarkedene forøvrig.

Konsernets markedsrisiko klassifiseres som moderat. Porteføljen av eiendeler som er direkte utsatt for markedssvingninger utgjør en liten del av totalbalansen, og banken driver i liten grad egenhandel med verdipapirer og finansielle instrumenter.

Stresstester for markedsrisiko viser at banken og konsernet har evne til å holde risikoen innenfor vedtatte rammer. Det vises forøvrig til nærmere beskrivelse av markedsrisiko i noter til årsregnskapet.

Likviditetsrisiko

Likviditetsrisiko defineres som risikoen for at konsernet ikke er i stand til å innfri sine forpliktelser ved forfall, og risikoen for at konsernet ikke klarer å møte sine likviditetsforpliktelser uten at kostnaden ved dette øker betydelig.

Selv om likviditetsrisikoen i konsernet vurderes som moderat til lav, har banken betydelig fokus på området. Gjeld stiftet ved utstedelse av verdipapirer og gjeld til kredittinstitusjoner er på

23 553 mill kroner per 31.12.17, en økning på 2 388 mill kroner fra 2016. Konsernets innskuddsdekning er 77,1 % per 31.12.17 mot 76,1 % i 2016 og 75,1 % i 2015. God innskuddsdekning og stabile kundeinnskudd er viktig for bankens likviditetsstyring. Gjeldende krav til likviditetsbuffer og måling av likviditetsrisiko kan medføre skjerpet konkurranse om stabile kundeinnskudd.

Refinansieringsbehovet i kapitalmarkedet er i 2018 innenfor et nivå som vurderes som normalt for konsernet, og skal derfor normalt sett ikke medføre likviditetsmessige utfordringer.

Konsernets fundingstrategi skal ivareta ulike hensyn, som avveininger mellom lavest mulig innlånskostnad i kapitalmarkedet og kostnadene knyttet til diversifisering av bankens innlån ut fra løpetid og innlånskilder. Styret behandler konsernets likviditetsstrategi og beredskapsplaner minimum én gang i året.

Krav til en forsvarlig likviditetsstyring reguleres blant annet ved minimumskrav til LCR (Liquidity Coverage Ratio) og NSFR (Net Stable Funding Ratio). SpareBank 1 Nord-Norges finansiering er tilpasset disse nye kravene.

Det vises forøvrig til nærmere beskrivelse av likviditetsrisiko i noter til årsregnskapet.

Operasjonell risiko

Operasjonell risiko defineres som risiko for at mennesker, prosesser, systemer eller eksterne hendelser reduserer konsernets evne til å oppfylle sine mål. Operasjonell risiko omfatter også omdømme, compliance (etterlevelse), tilsyn med tredjeparter, fysisk sikkerhet og kriseplanlegging.

Styring av operasjonell risiko er en viktig del av den samlede risikostyringen. Det er derfor utviklet et eget system for oppfølging, dokumentasjon og rapportering av operasjonell risiko og forbedringsmuligheter innenfor dette området.

Den operasjonelle risikoen i konsernet overvåkes kontinuerlig. Avdeling for risikostyring koordinerer dette arbeidet og rapporterer til ledelsen og styret.

Internrevisjonen foretar uavhengige gjennomganger og tester av sikkerhetsnivået i konsernet. Konsernet har betydelig oppmerksomhet rettet mot de til enhver tid mest aktuelle truslene, som IT-kriminalitet, svindel og andre typer trusler mot konsernet og kundene. Hendelser som har påvirket, eller kan påvirke konsernets lønnsomhet, omdømme eller kunder, følges opp i konsernets risikostyringssystem. SpareBank 1 Nord-Norge samarbeider også med SpareBank 1-alliansen for å sikre god og stabil drift og et høyt sikkerhetsnivå.

Banken har etablert en compliancefunksjon på konsernnivå høsten 2017. Funksjonen er fortsatt i en oppstartfase med behov for videreutvikling. Styret vil følge opp at konsernet til enhver tid er innenfor gjeldende regulatoriske krav. Konsernets operasjonelle risiko vurderes å være noe høyere enn normalt.

Eierrisiko

Eierrisiko defineres som risikoen for at konsernet blir påført negative resultater fra eierposter i strategisk eide selskap. Eierrisikoen vil øke ved tilførsel av økt egenkapital i slike selskap.

Eierandelene i felleskontrollerte selskap er betydelige og viktige for konsernets totale resultatskaping. På den annen side kan disse eierandelene gi både økt volatilitet i resultatene og påvirke kapitaldekningen. Risikoen i de ulike selskapene er moderat, men banken er indirekte utsatt for betydelig eiersrisiko – særlig gjennom eierposten i SpareBank 1 Gruppen.

Kapitalstyring

Kapitaldekningsregelverket stiller minstekrav til ren kjernekapital, kjernekapital og ansvarlig kapital. Dette regelverket omfatter kredittrisiko, markedsrisiko og operasjonell risiko. I tillegg kreves det at finansinstitusjoner gjennomfører en intern kapitalvurderingsprosess (Internal Capital Adequacy Assessment Process – ICAAP). Finanstilsynet har gitt føringer for prosessen, og kapitalvurderingen skal innbefatte alle vesentlige risikoer, også utover det regulatoriske minstekravet. Kapitalvurderingen skal videre være fremoverskuende og basert på tilfredsstillende metoder og data. Det skal også tas høyde for usikkerhet i beregninger, metoder og data. Hvert kvartal vurderes og oppsummeres konsernets risiko- og kapitalsituasjon i en egen rapport til styret.

Ytterligere omtale av virksomhetsstyring og selskapsledelse, finnes i kapitlene Risikostyring, internkontroll og kapitalstyring og Prinsipper for eierstyring og selskapsledelse i årsrapporten.

Nye regulatoriske krav

Flere nye regler på finansmarkedsområdet er foreslått og/eller innført i 2017, og det pågår fortsatt et betydelig regelverksarbeid både internasjonalt og i Norge. Sentrale endringer i 2017 og varslede regelverksendring i kommende år kan kort oppsummeres til:

- En rekke nye standarder fra Baselkomiteen ble vedtatt i desember 2017. Implementering i EU er satt til 01.01.22. Tidspunkt for implementering i Norge, og eventuelle særnorske tilpasninger, er ikke vedtatt enda.
- Økning av motsyklisk kapitalbuffer (2 % fra 31.12.17)
- Krav til uvektet kapitalandel (5 % fra 30.06.17)

- Økte krav knyttet til forbrukslån:
Retningslinjer for forsvarlig utlånspraksis for forbrukslån
- IFRS 9 – ny nedskrivningsmodell for utlån i banker (Implementeres fra 01.01.18)
- LCR: Minstekrav til LCR økt fra 80% til 100% fra 01.01.18. Minstekrav i signifikant valuta gjelder fra 30.09.17

For mer utfyllende omtale vises det til kapitlet Risikostyring, interkontroll og kapitalstyring annet sted i årsrapporten.

Revisjon

Ekstern revisor for konsernet er KPMG.

Intern revisjon utføres av Ernst & Young. Ekstern og intern revisor rapporterer til styret.

Forskning og utviklingsaktiviteter

SpareBank 1 Nord-Norge driver forretningsutvikling i egen regi, og deltar samtidig i et omfattende utviklingssamarbeid innenfor SpareBank 1-alliansen.

Utviklingsarbeidet relaterer seg til nye produkter og tjenester, og i 2017 har betalingsområdet stått sentralt.

SpareBank 1 Nord-Norge driver ikke direkte med aktiviteter som kan karakteriseres som forskning. Men gjennom samfunnsutbyttet tildeler konsernet midler til kunnskaps- og forskningsformål i landsdelen, og bidrar dermed til utvikling av ny kunnskap på viktige områder.

Det vises forøvrigt til omtale om forsknings- og utviklingsaktiviteter i årsrapportens kapittel om samfunnsengasjement.

Organisasjon og HR

Finansbransjen er i hurtig endring. Automatisering, digitalisering, endrede rammebetingelser og endret kundeadferd gjør at arbeidet med organisasjons-, leder- og medarbeiderutvikling er viktigere enn noensinne. Les mer om hvordan SpareBank 1 Nord-

Norge arbeider med endringer, medarbeiderengasjement og arbeidsmiljø i kapitlet om Organisasjon og HR på side xx i årsrapporten.

Dyktige og engasjerte medarbeidere er den viktigste forutsetningen for å skape verdier for kunder, eiere og for Nord-Norge. Derfor er det å være Nord-Norges mest attraktive og engasjerende arbeidsplass ett av konsernets 5 strategiske mål. Konsernets attraktivitet vises gjennom et høyt antall kvalifiserte søkere til ledige stillinger, interne karrierevalg og medarbeideres tilbakemeldinger i medarbeiderundersøkelser. Samtidig er sykefraværet lavt, kun 2,9 % (legemeldt og egenmeldt).

Endringsevnen og -viljen i konsernet er meget god, noe som gir organisasjonen en sterk gjennomføringskraft i en tid der konsernet påvirkes av kontinuerlige og store endringer i finansbransjen. I 2017 har denne endringsevnen særlig vist seg gjennom medarbeidernes vilje til å takle store endringer, som følge av digitalisering og nye kundeforventninger.

Samtlige selskap i konsernet har samme strategiske rammeverk, og år for år tas det nye skritt for å opptre som ett konsern og samle organisasjonen om felles mål og aktiviteter. Stadig flere av konsernets finanssentre samlokaliserer ansatte fra de ulike selskapene, og det er også utarbeidet et felles arbeidsplasskonsept for alle ansatte i alle selskapene. Dette er et sentralt grep for å kunne gi kundene et bedre samlet tilbud, noe som igjen er viktig for å nå konsernets avkastningsmål.

Likestilling og mangfold

SpareBank 1 Nord-Norge fremmer likestilling blant alle ansatte, uavhengig av kjønn, legning, etnisitet og livssyn. Konsernet har medarbeidere fra flere ulike nasjoner, og mange er flerspråklige. I Nord-Norge har det vært særlig viktig å ha medarbeidere som behersker samisk og russisk. I kundemottak og flere andre funksjoner er det også påkrevd at medarbeiderne har gode engelskkunnskaper.

I konsernet er det flere kvinner enn menn. Andelen kvinner i ledelsen har økt fra 2016, og konsernet nærmer seg ambisjonen om en kvinneandel på over 40 %. Konsernets lønnsanalyser viser at det ikke er lønnsforskjeller mellom ansatte basert på kjønn.

Helse, miljø og sikkerhet

SpareBank 1 Nord-Norges offensive satsing på helse, miljø og sikkerhet (HMS) fortsetter, og dette gir ønskede resultater. På sikkerhetsområdet er det gjennomført flere mindre kurs om utvalgte sikkerhetstema i 2017, og for ledere og ansatte arrangeres det jevnlig webinarer som setter søkelys på felles læring om blant annet sikkerhetsmessige utfordringer.

I 2017 er det også utarbeidet en metodikk for gjennomføring av sårbarhetsanalyser knyttet til bemanningsmessige sårbarheter og risikoer på kort-, mellomlang- og lang sikt.

Kostholds- og trimkonseptet SNN SPOR fylte fire år høsten 2017, og er like vitalt som alderen tilsier. Hele 87 % av medarbeiderne deltar, og aktivitetsnivået ligger fortsatt godt over Helsedirektoratets anbefalinger for fysisk aktivitet. SPOR representerer den offensive og forebyggende delen av konsernets arbeid med helse, miljø og sikkerhet, og bidrar også til å bygge bedriftskultur gjennom internaktivering av konsernets samfunnsengasjement.

SpareBank 1 Nord-Norge tilstreber å forebygge skader som følge av ran, trusler eller andre uønskede hendelser. I 2017 hadde konsernet ingen ransforsøk. Det var 6 registrerte tilfeller av trusler mot ansatte, 2 i Kundesenteret og 4 i bankens avdelinger. Det ble registrert 2 ulykker i forbindelse med arbeid, begge av mindre alvorlig karakter.

Sykefravær og inkluderende arbeidsliv

Alle selskapene i konsernet er IA-bedrifter. Avtalen om inkluderende arbeidsliv varer ut 2018. SpareBank 1 Nord-Norge har de siste årene arbeidet systematisk og bredt for å redusere sykefraværet. Som nevnt er konsernets samlede legemeldte og egenmeldte sykefravær for 2017 på 2,9 % (rapportert per 31.12.17). Se mer om dette i kapitlet Organisasjon og HR senere i årsrapporten.

Miljø og samfunnsansvar

Som Nord-Norges største finanskonsern, er langsiktig og bærekraftig verdiskaping svært viktig for SpareBank 1 Nord-Norge. Konsernet er opptatt av hvordan aktiviteter påvirker mennesker, miljø og samfunn og har i 2017 fortsatt arbeidet med å bli en enda mer ressursbesparende og miljøeffektiv organisasjon. Dette gjøres blant annet gjennom å stille krav til konsernet, leverandører og samarbeidspartnere.

SpareBank 1 Nord-Norge er sertifisert miljøfyrtårn og har signert på FNs Global Compact, noe som innebærer at konsernet må oppfylle alle forpliktelser som ligger i sertifiseringsordningen og Global Compacts rapporteringskrav.

Konsernets virksomhet påvirker ikke det ytre miljø i særlig grad.

Samfunnsansvaret gjenspeiles i alle ledd av virksomheten. Les mer om samfunnsansvar, samfunnsengasjement og bærekraft i SpareBank 1 Nord-Norge i årsrapportens kapittel (xx). Der finnes det også informasjon om stiftelsene som er tilknyttet konsernet.

Makroøkonomiske forhold – status og utsiktene for 2018

Den globale veksten har vært meget stabil de siste årene, men ble sterkere i 2017 enn de fleste økonomer hadde ventet ved inngangen til året. Veksten er god både i rike og fremvoksende økonomier, og de tre store lokomotivene, USA, Europa og Kina, hadde alle en sterk vekst i 2017. På tross av dette har renter og inflasjon holdt seg lave, og lønnskostnadene har kun steget moderat. Bedriftenes inntjening hadde god vekst i de fleste markeder, og oljeprisen fortsatte å styrke seg i 2017. Den globale økonomien viser dermed et relativt sterkt syklisk oppsving, som ser ut til å kunne vedvare også utover i 2018.

Etter en svak utvikling de siste årene, forårsaket av oljeprisfallet som startet i 2014, har veksten i norsk økonomi tatt seg opp i løpet av 2017. Veksten har vært drevet av privat og offentlig konsum og boliginvesteringer. Norsk eksport har også økt i 2017, godt hjulpet av en relativt svak kronekurs. Til tross for økt vekst i økonomien er prisstigningen lav, og Norges

Bank forventer at den skal forbli relativt lav også i 2018. Sentralbankrenten har vært rekordlav i Norge etter at den ble satt til 0,5 % i mars 2016. Norges Bank hevet sin prognose for styringsrenten flere ganger i 2017, og i sin oppdatering i desember 2017 indikeres en første renteheving mot slutten av 2018.

Usikkerheten i norsk økonomi er først og fremst knyttet til utviklingen i boligmarkedet. Norge har opplevd fallende boligpriser etter flere år med kraftig boligprisvekst. Dersom prisfallet blir betydelig, vil det kunne ha negative effekt på norsk realøkonomi.

Når det gjelder investeringstakten i norsk økonomi, så vil et svakere boligmarked redusere boliginvesteringene. Det er ventet at en god del boligprosjekter vil bli satt på vent til markedet har stabilisert seg. På den annen side gir økt oljepris, og den betydelig effektiviseringen som har funnet sted i oljebransjen, bud om ny optimisme. Fallet i investeringene i petroleumssektoren er også i ferd med å dempes.

Nordnorsk økonomi er solid og har over tid hatt en høyere vekst enn landet for øvrig. Konjunkturbarometer for Nord-Norge (KB) sine analyser fra oktober 2017 tilsier at veksten i nordnorsk økonomi de kommende år fortsatt vil være høyere enn for landet for øvrig, men at veksttakten nå bare vil ligge svakt over resten av landet. Dette skyldes dels at veksten i norsk økonomi har tatt seg opp, og dels at veksten i nordnorsk økonomi forventes å begrenses av knappe ressurser, og da særlig av mangel på arbeidskraft. Nord-Norge er i dag helt avhengig av arbeidsinnvandring. Det er også betydelige kapasitetsbegrensninger i sjømatproduksjon mens lufthavnkapasiteten begrenser mulighetene for å ta unna veksten i reiselivet.

Sysselsettingsveksten har vært høyere i Nord-Norge enn nasjonalt de senere årene, men nå er vekstpotensialet blitt mindre. Det er rett og slett for få folk å ta av, samtidig som arbeidsledigheten ikke kan bli særlig lavere. I perioden fram til 2030 estimerer KB et behov for 25 000 nye arbeidstakere i nord. Dette behovet må i stor grad dekkes gjennom arbeidsinnvandring og tilflytting til landsdelen. En konsekvens av knapphet på arbeidskraft kan være ekstra press på lønningene, og dermed svekket konkurranseevne i de delene av økonomien der lønnsveksten styres lokalt.

Boligprisene har siden sommeren 2017 vist en fallende tendens også i Nord-Norge. Tromsø, som har landsdelens høyeste prisnivå, har per årsskiftet en negativ årsvekst på 1,8 %. I Bodø er årsveksten fortsatt positiv, men tendensen er fallende. Det er sannsynlig at prisene vil fortsette å falle noe utover i 2018, men ifølge KBs prognoser er det sannsynlig at prisfallet vil bli mindre i nord enn i sør – først og fremst fordi boligprisene generelt sett er lavere i nord.

Investeringsveksten i Nord-Norge har vært betydelig i 2016 og 2017, og er i all hovedsak løftet av de høye boliginvesteringene. Det forventes at nye boligprosjekter vil innskrenkes i tiden fremover, som følge av et slakkere boligmarked. I anleggssektoren, hvor bygging av vei og annen infrastruktur i stor grad styrer aktiviteten, er bildet mer positivt. Ordreservervene er på vei opp, og en ambisiøs nasjonal transportplan sikrer videre vekst. Norges Bank sitt regionale nettverk melder at det for bedriftenes del forventes svak investeringsvekst i perioden fremover.

Nordnorske eksportører nyter godt av en relativt svak kronekurs og en fordelaktig prisutvikling på sine varer. Verdien av nordnorsk vareeksport hadde god vekst i 2017, først og fremst på grunn av en god prisutvikling. Samtidig var volumveksten svak. Verdien av sjømateksporten fra Nord-Norge økte med hele 22,5 % i 2016 mens den i 2017 var vesentlig lavere, om lag 5 % høyere per november enn for samme periode i 2016.

Konjunkturbarometerets prognose fra oktober 2017 indikerer en nordnorsk eksportvekst på 2,5 % i 2018, målt i faste priser.

Det er fortsatt stor optimisme innenfor turistnæringene. Veksten i landsdelens reiseliv er sterk, og har de siste årene steget jevnt over høyere enn på landsbasis. I 2016 økte antall utenlandske overnattinger med 18 %, og per november 2017 var årsveksten på 12 %. I 2017 hadde Nordland høyest vekst med 15 %, mens Troms og Finnmark begge endte på 9 %. Vinterturistene utgjør en stadig større andel av turiststrømmen.

Olje og gass er fortsatt i en tidlig fase i nord. Kun feltene Norne, Snøhvit, Skarv og Goliat er i drift, mens Aasta Hansteen er under utbygging. Her er det planlagt produksjonsstart i 4.

kvartal 2018. Men nye funn på Johan Castberg, Gotha og Alta, og åpning av nye leteområder, gjør at oljesektoren i nord likevel er satt på kartet i større grad.

De makroøkonomiske forholdene internasjonalt, nasjonalt og regionalt vil gi vekstmuligheter for Nord-Norge også i 2018. Samtidig finnes det usikkerhetsmomenter rundt både det internasjonale makrobildet, og hvordan kronekursen vil utvikle seg og påvirke eksportnæringer og reiseliv. Det er forventet at tiltakende vekst i Norge og høyere oljepris, vil kunne gi en sterkere krone. Det vil i så fall være negativt både for eksportindustrien og reiselivsnæringen i nord.

Det er mange steder og næringer i landsdelen som sliter med mangel på kvalifisert arbeidskraft. Et stramt arbeidsmarked er således en utfordring for vekst. En ineffektiv infrastruktur og de gjeldende volumbegrensningene i sjømatnæringen betegnes også som bremseklosser for videre vekst. De makroøkonomiske utsiktene for Nord-Norge vurderes likevel som like gode eller bedre enn for landet som helhet.

En av SpareBank 1 Nord-Norges roller er å sørge for at gode prosjekter får riktig finansiering. Konsernet ønsker også å bruke sin kompetanse til å bidra til at landsdelen får gjennomført tiltak og investeringer som styrker verdiskapingen. Samarbeidet med NHO og LO om Agenda Nord-Norge og KB er viktige bidrag i denne sammenheng.

Oppsummering og fremtidsutsikter

Som nevnt innledningsvis er konsernets strategiske hovedmål som følger:

1. Nord-Norges mest begeistrede kunder
2. Nummer 1 innenfor alle virksomhetsområder og geografier i landsdelen
3. Nord-Norges mest attraktive og engasjerende arbeidsplass
4. Ubestridt solid, med avkastning på topp blant sammenlignbare konsern
5. Kvalitet i alt vi gjør

De gjeldende finansielle målsettinger og ambisjoner er:

- Ren kjernekapitaldekning på minimum 14,5 %
- EK-avkastning på 12 % eller høyere

- En langsiktig kostnadsprosent på 40 % eller lavere
- Utbyttegrad på minimum 50 %

Mens inngangen til 2017 var preget av internasjonal usikkerhet, ligger både de internasjonale, nasjonale og regionale makroøkonomiske forholdene til rette for at også 2018 vil gi vekstmuligheter for Nord-Norge og SpareBank 1 Nord-Norge.

Usikkerhetsmomentene for nordnorsk økonomi er knyttet til flere forhold. Ett av dem er en mulig styrking av kronekursen, noe som blant annet kan følge av økt oljepris og en generell tiltakende økonomisk vekst i Norge. Et annet moment er det stramme arbeidsmarkedet, med mangel på kvalifisert arbeidskraft mange steder, som skaper utfordringer for vekstmulighetene i landsdelen. En infrastruktur som ikke er effektiv nok og volumbegrensningene i sjømatnæringen hemmer også veksten. De makroøkonomiske utsiktene for Nord-Norge vurderes likevel som minst like gode som for landet som helhet.

Fokus på kjernevirksomhet står fremdeles sentralt i konsernets strategi. 2017 har samtidig vært preget av stort fokus på endringer, ikke minst som følge av nytt regulatorisk rammeverk. I tillegg har det vært arbeidet med nødvendige tilpasninger av forretningsmodeller og interne prosesser, også for imøtekomme kundenes endrede adferd. Her har anvendelse av transaksjonsdata i kundedialogene og generell prosesseffektivisering gjennom automatisering, digitalisering og forbedring av kundeflater vært vektlagt. Nye produkter og ny distribusjonskraft har vært et satsningsområde også i 2017. Dette arbeidet vil videreføres i 2018.

Årsregnskapet for 2017 er avlagt under forutsetning om fortsatt drift. Konsernets langsiktige strategiske plan og resultatprognoser for de nærmeste årene ligger til grunn for dette.

SpareBank 1 Nord-Norges resultat for 2017 betegnes som meget godt, og konsernet er i en sunn økonomisk og finansiell stilling. SpareBank 1 Nord-Norge vil derfor være en aktiv partner i utviklingen av landsdelen også i årene fremover, og er etter styrets vurdering meget godt rustet til å forsterke sin posisjon som en tradisjonsrik og moderne landsdelsbank – for Nord-Norge.

Det er god grunn for å takke alle konsernets medarbeidere for stor arbeidsvilje og innsats i 2017. Styret takker også konsernets kunder og forretningsforbindelser for samarbeidet i året som er gått.

Tromsø, 27. februar 2018
Styret for SpareBank 1 Nord-Norge

Karl-Eirik Schjøtt Pedersen
(leder)

Hans-Tore Bjerkaas
(nestleder)

Ingvild Myhre

Kjersti Terese Stormo

Greger Mannsverk

Bengt Olsen

Sonja Dønne

Vivi-Ann Pedersen
(ansattevalgt)

Kjetil Berntsen
(ansattevalgt)

Jan-Frode Janson
(konsernsjef)

Årsregnskap

SpareBank 1 Nord-Norge

Årsregnskap 2017

Nøkkeltall og alternative resultatmål

Fra resultatregnskapet

Beløp i mill kroner og i % av gj.snittlig forvaltningskapital	Note	2017	2016	2015	2014	2013	2012	2011	2010	2009	2008
Netto renteinntekter	20	1 770	1 644	1 512	1 426	1 285	1 166	1 129	1 129	1 173	1 320
Netto provisjons- og andre inntekter	21	992	924	933	966	931	656	506	513	462	411
Netto inntekter på finansielle investeringer	22	552	509	249	602	346	260	184	404	524	-84
Sum netto inntekter		3 314	3 077	2 694	2 994	2 562	2 082	1 819	2 046	2 159	1 647
Personalkostnader	23	708	689	850	704	638	581	514	477	508	463
Andre driftskostnader	24	658	631	611	624	571	539	522	480	464	508
Sum kostnader		1 366	1 320	1 461	1 328	1 209	1 120	1 036	957	972	971
Resultat før tap		1 948	1 757	1 233	1 666	1 353	962	783	1 089	1 187	676
Tap	14	184	213	200	321	172	195	101	87	185	183
Resultat før skatt		1 764	1 544	1 033	1 345	1 181	767	682	1 002	1 002	493
Skatt	26	324	291	163	223	214	172	157	186	143	143
Resultat fra virksomhet holdt for salg	31			-5	-27						
Minoritetsinteresser				-7	-1	1					
Resultat for regnskapsåret		1 440	1 253	872	1 096	966	595	525	816	859	350

Fra balansen

		31.12.17	31.12.16	31.12.15	31.12.14	31.12.13	31.12.12	31.12.11	31.12.10	31.12.09	31.12.08
Kontanter, utlån til og fordringer på kredittinstitusjoner	10	3 431	2 721	2 398	4 405	2 047	2 142	2 866	3 294	3 067	3 433
Aksjer, obligasjoner og andre rentebærende instrumenter	29,30	11 811	11 860	13 693	12 314	11 919	12 997	11 841	12 178	9 453	7 228
Brutto utlån til og fordringer på kunder	11	75 003	70 763	64 053	61 249	57 282	54 551	51 642	49 046	48 180	51 268
Individuelle nedskrivninger	14	216	154	169	171	244	303	206	271	228	201
Gruppenedskrivninger	14	300	373	247	236	209	198	226	200	238	204
Andre eiendeler	34	7 457	5 684	5 675	5 627	6 272	5 639	4 683	4 262	3 539	3 578
Sum eiendeler		97 186	90 501	85 403	83 188	77 520	75 329	71 032	68 780	64 239	65 507
Gjeld til kredittinstitusjoner	10	434	818	1 816	2 758	4 284	4 295	6 446	6 123	6 868	3 708
Innskudd fra og gjeld til kunder	35	57 849	53 870	48 087	45 761	44 940	43 588	41 765	39 389	34 877	34 572
Gjeld stiftet ved utstedelse av verdipapirer	36	23 553	21 165	21 470	21 116	16 336	16 534	13 342	14 477	14 162	19 746
Andre forpliktelser	37	2 201	2 287	2 719	2 861	2 008	1 936	1 767	1 774	1 564	1 562
Ansvarlig lånekapital	39	850	1 350	1 350	1 350	1 450	2 095	1 356	1 347	1 608	1 461
Fondsobligasjon klassifisert som egenkapital	42	530									
Sum egenkapital eksklusive fondsobligasjon	42	11 769	11 011	9 961	9 342	8 502	6 881	6 356	5 670	5 160	4 458
Sum gjeld og egenkapital		97 186	90 501	85 403	83 188	77 520	75 329	71 032	68 780	64 239	65 507

Nøkkeltall

		2017	2016	2015	2014	2013	2012	2011	2010	2009	2008
Egenkapitalavkastning 1)	42	12,9 %	12,0 %	9,1 %	12,2 %	13,0 %	9,0 %	8,5 %	15,3 %	18,2 %	8,1 %
Kostnadsprosent konsern 2)		41,2 %	42,9 %	54,2 %	44,4 %	47,2 %	53,8 %	57,0 %	46,8 %	45,0 %	59,0 %
Kostnadsprosent morbank 2)		36,9 %	35,4 %	52,4 %	46,4 %	44,0 %	51,8 %	57,6 %	50,1 %	46,8 %	62,6 %
Utlån til kunder inkl formidlingslån 4)	11	105 485	96 287	88 403	84 980	80 581	75 914	68 034	63 334	59 061	56 806
Utlånsvekst inkl. formidlingslån siste 12 mnd 4)		9,6 %	8,9 %	4,0 %	5,5 %	6,1 %	11,6 %	7,4 %	7,2 %	4,0 %	8,0 %
Utlånsvekst siste 12 mnd		6,0 %	10,5 %	4,6 %	6,9 %	5,0 %	5,6 %	5,3 %	1,8 %	-6,0 %	2,1 %
Innskudd fra kunder		57 849	53 870	48 087	45 761	44 940	43 588	41 765	39 389	34 877	34 572
Innskuddsvekst siste 12 mnd		7,4 %	12,0 %	5,1 %	1,8 %	3,1 %	-1,3 %	6,0 %	12,9 %	0,9 %	7,9 %
Andel utlån overført til SpareBank 1 Boligkreditt av totale lån i personmarked		40,0 %	36,7 %	38,2 %	39,7 %	40,8 %	41,1 %	35,0 %	32,3 %	26,7 %	14,7 %
Andel utlån overført til SpareBank 1 Boligkreditt av totale utlån		28,9 %	26,5 %	27,5 %	27,9 %	28,5 %	28,1 %	24,1 %	22,6 %	18,4 %	9,8 %
Innskuddsdekning inkl. formidlingslån 6)		54,8 %	55,9 %	54,4 %	53,8 %	55,8 %	54,3 %	61,4 %	62,2 %	59,1 %	60,9 %
Innskuddsdekning 5)		77,1 %	76,1 %	75,1 %	74,7 %	78,5 %	75,6 %	80,9 %	80,3 %	72,4 %	67,4 %
Sum eiendeler		97 186	90 501	85 403	83 188	77 520	75 329	71 032	68 780	64 239	65 507
Gjennomsnittlig forvaltningskapital 3)		93 905	89 168	84 039	80 191	75 952	72 921	70 291	66 245	65 169	61 267
Antall kontorer		38	38	62	74	74	74	75	75	76	81
Antall årsverk konsern	23	784	774	830	927	922	881	794	788	778	821
Antall årsverk morbank	23	538	510	618	639	647	672	670	675	690	724
Antall årsverk datterselskap	23	246	264	212	288	275	209	124	113	88	97
Netto andre inntekter i % av sum netto inntekter		29,9 %	30,0 %	34,6 %	32,3 %	36,3 %	31,5 %	27,8 %	25,1 %	21,4 %	25,0 %
Ren kjernekapital	5	9.992	9.155	8.367	7.752						
Ren kjernekapitaldekning i %	5	14,9 %	15,0 %	13,9 %	12,5 %						
Kjernekapital	5	10.857	9.951	9.110	8.439	7.783	6.672	6.002	5.334	4.846	4.229
Kjernekapitaldekning i %	5	16,2 %	16,3 %	15,1 %	13,6 %	13,4 %	12,1 %	11,6 %	10,9 %	10,7 %	9,5 %
Ansvarlig kapital	5	12.141	11.229	10.358	9.680	8.069	7.270	6.465	5.849	5.776	4.789
Kapitaldekning i %	5	18,1 %	18,4 %	17,2 %	15,6 %	13,9 %	13,2 %	12,5 %	11,9 %	12,8 %	10,8 %
Beregningsgrunnlag	5	67.222	61.120	60.328	61.925	57.989	55.098	51.704	48.966	45.250	44.565
Beregningsgrunnlag IRB											
Uvektet kjernekapitalandel (Leverage ratio)	5	7,2 %	7,0 %	6,1 %	5,9 %						
Tap på utlån til kunder i % av utlån til kunder inkl formidlingslån 4)		0,17 %	0,22 %	0,22 %	0,19 %	0,21 %	0,26 %	0,15 %	0,14 %	0,31 %	0,32 %
Mislighold i % av brutto utlån inkl.formidlingslån 4)		0,25 %	0,31 %	0,30 %	0,34 %	0,60 %	0,52 %	0,69 %	0,78 %	0,97 %	0,80 %
Tapsutsatte i % av brutto utlån inkl.formidlingslån 4)		0,60 %	0,22 %	0,27 %	0,27 %	0,46 %	0,78 %	0,50 %	0,60 %	0,39 %	0,53 %
Netto misligholdte og tapsutsatte engasjementer i % av bto utlån inkl. formidlingslån		0,65 %	0,37 %	0,39 %	0,41 %	0,75 %	0,89 %	0,87 %	0,93 %	0,96 %	0,96 %
Tapsavsetningsgrad 7)		23,76 %	30,08 %	32,82 %	32,82 %	28,41 %	30,64 %	25,46 %	34,15 %	28,39 %	26,59 %

- 1) Resultat etter skatt i forhold til gjennomsnittlig egenkapital, beregnet som et snitt av kvartalsvis egenkapital og per 01.01. og 31.12. Bankens utstedte fondsobligasjoner i 2017 er regnskapsmessig klassifisert som egenkapital. I beregningen av egenkapitalavkastning er imidlertid fondsobligasjoner, 530 mill kroner holdt utenfor, og tilhørende rentekostnader på 9 mill kroner er justert for i resultatet.
- 2) Sum kostnader i forhold til sum netto inntekter.
- 3) Gjennomsnittlig forvaltningskapital er beregnet som et snitt av IB 01.01, kvartalsvis forvaltningskapital og UB 31.12.
- 4) I formidlingslån inngår lån overført til SpareBank 1 Boligkreditt AS og SpareBank 1 Næringskreditt AS med 30 482 mill kroner som er fraregnet i balansen.
- 5) Innskudd fra kunder i prosent av brutto utlån.
- 6) Innskudd fra kunder i prosent av brutto ulån inklusive formidlingslån
- 7) Individuelle tapsavsetninger i forhold til sum misligholdte- og tapsutsatte engasjementer

Nøkkeltall egenkapitalbevis (EKB) NONG

Utstedte fondsobligasjoner i SpareBank 1 Nord-Norges, 530 mill kroner, omfattes ikke av definisjonen på gjeld i IFRS-regelverket og er derfor klassifisert som egenkapital.

Påløpte renter på fondsobligasjonene, 9 mill kroner, er på denne bakgrunn ikke kostnadsført i resultatregnskapet, men er belastet direkte mot egenkapitalen.

Ved beregning av nøkkeltall tilknyttet egenkapitalen og egenkapitalbevisene, er derfor det regnskapsmessige resultatet fratrukket påløpte renter på fondsobligasjoner.

I balansen er samtidig egenkapitalen fratrukket fondsobligasjoner.

Dette sikrer at relevante nøkkeltall for bankens eiere beregnes på grunnlag av det resultat og den egenkapital som reelt sett tilhører eierne.

Se for øvrig note 43.

	Note	2017	2016	2015	2014	2013	2012	2011	2010	2009	2008
Børskurs NONG 1)		62,25	52,25	36,70	39,90	35,50	24,70	28,90	37,76	34,62	13,85
Antall utstedte EKB 2)	42	100.398.016	100.398.016	100.398.016	100.398.016	100.398.016	74.398.269	73.996.116	56.918.659	56.918.659	56.918.659
Avsatt utbytte per EKB 3)	43	4,00	3,45	2,00	1,90	1,10	1,02	1,25	1,81	2,12	0,94
Bokført egenkapital per EKB konsern 4)		54,34	50,84	46,00	44,05	40,08	38,19	36,43	34,41	31,31	27,05
Resultat per EKB konsern, justert for renter fondsobligasjon 5)	42	6,61	5,54	5,10	4,64	4,14	4,01	2,72	5,26	4,95	2,09
P/E - Pris/inntjening konsern 6)		9,4	9,0	8,9	7,7	8,6	7,3	10,5	7,6	6,6	6,6
P/B - Pris/Bok konsern 7)		1,1	1,0	0,8	0,9	0,9	0,6	0,8	1,1	1,1	0,5
Utdelingsforhold EKB 8)	43	60,50 %	59,63 %	48,65 %	36,77 %	26,62 %	11,80 %	19,74 %	33,14 %	29,65 %	45,39 %
Eierandelsbrøk 01.01. benyttet ved resultatfordeling	42	46,36 %	46,36 %	46,36 %	47,33 %	47,33 %	42,07 %	38,74 %	34,54 %	34,54 %	34,22 %

1) Børskurs (justert for emisjoner, fondsemisjoner, utbytteemisjoner og splitter)

2) Antall utstedte EKB

3) Avsatt utbytte

4) Egenkapital ekskl. fondsobl. * eierandelsbrøk*1 000/(antall EKB/1 000)

5) Resultat etter skatt konsern * eierandelsbrøk/antall EKB

6) Børskurs/resultat per EKB konsern, justert for renter fondsobligasjoner

7) Børskurs/bokført verdi per EKB konsern

8) Utbytte per EKB/resultat per EKB konsern

Årsregnskap konsern - Resultatanalyse

	Beløp i mill kroner										I % av gj.sn. Forvaltningskapital									
	2017	2016	2015	2014	2013	2012	2011	2010	2009	2008	2017	2016	2015	2014	2013	2012	2011	2010	2009	2008
Fra resultatregnskapet																				
Renteinntekter	2 611	2 548	2 702	2 998	2 990	2 845	2 823	2 549	2 763	4 334	2,78%	2,86%	3,22%	3,74%	3,94%	3,90%	4,02%	3,85%	3,91%	4,51%
Rentekostnader	841	904	1 190	1 572	1 705	1 679	1 694	1 420	1 590	3 014	0,90%	1,01%	1,42%	1,96%	2,24%	2,30%	2,41%	2,14%	2,18%	2,60%
Netto renteinntekter	1 770	1 644	1 512	1 426	1 285	1 166	1 129	1 129	1 173	1 320	1,88%	1,84%	1,80%	1,78%	1,69%	1,60%	1,61%	1,70%	1,73%	2,15%
Utbytte og andre inntekter av verdipapirer	438	440	407	469	330	227	209	294	304	293	0,47%	0,49%	0,48%	0,58%	0,43%	0,31%	0,30%	0,44%	0,47%	0,50%
Provisjonsinntekter	931	871	908	940	892	686	567	590	526	478	0,99%	0,98%	1,08%	1,17%	1,17%	0,94%	0,81%	0,89%	0,81%	0,86%
Provisjonskostnader	85	85	75	74	75	74	80	85	88	84	0,09%	0,10%	0,09%	0,09%	0,10%	0,10%	0,11%	0,13%	0,14%	0,14%
Netto gevinst/ tap på verdipapirer og valuta	114	69	- 158	133	16	33	- 25	110	220	- 377	0,12%	0,08%	-0,19%	0,17%	0,02%	0,05%	-0,04%	0,17%	0,17%	0,36%
Andre driftsinntekter	146	138	100	100	114	44	19	8	24	17	0,16%	0,15%	0,12%	0,12%	0,15%	0,06%	0,03%	0,01%	0,04%	0,04%
Dekningsbidrag	3 314	3 077	2 694	2 994	2 562	2 082	1 819	2 046	2 159	1 647	3,53%	3,45%	3,21%	3,73%	3,37%	2,86%	2,59%	3,09%	3,14%	2,69%
Lønn og generelle administrasjonskostnader	1 101	1 066	1 218	1 053	975	900	827	758	792	767	1,17%	1,20%	1,45%	1,31%	1,28%	1,23%	1,18%	1,14%	1,22%	1,29%
Avskrivninger av varige drifts- midler og immaterielle eiendeler	65	60	56	97	53	54	47	45	49	62	0,07%	0,07%	0,07%	0,12%	0,07%	0,07%	0,07%	0,07%	0,08%	0,08%
Andre driftskostnader	200	194	187	178	181	166	162	154	131	142	0,21%	0,22%	0,22%	0,22%	0,24%	0,23%	0,23%	0,23%	0,20%	0,21%
Resultat før tap	1 948	1 757	1 233	1 666	1 353	962	783	1 089	1 187	676	2,07%	1,97%	1,47%	2,08%	1,78%	1,32%	1,11%	1,64%	1,82%	1,10%
Tap på utlån og garantier	184	213	200	321	172	195	101	87	185	183	0,20%	0,24%	0,24%	0,40%	0,23%	0,27%	0,14%	0,13%	0,28%	0,30%
Resultat før skatt	1 764	1 544	1 033	1 345	1 181	767	682	1 002	1 002	493	1,88%	1,73%	1,23%	1,68%	1,55%	1,05%	0,97%	1,51%	1,54%	0,80%
Skatt på ordinært resultat	324	291	163	223	214	172	157	186	143	143	0,35%	0,33%	0,19%	0,28%	0,28%	0,24%	0,22%	0,28%	0,22%	0,23%
Resultat fra virksomhet holdt for salg		0	- 5	- 27																
Resultat for regnskapsåret	1 440	1 253	865	1 095	967	595	525	816	859	350	1,53%	1,41%	1,03%	1,37%	1,27%	0,82%	0,75%	1,23%	1,32%	1,40%
Minoritetsinteresser			- 7	- 1	1	0	0	0	1	2	0,00%	0,00%	-0,01%	0,00%	0,00%	0,00%	0,00%	0,00%	0,00%	0,00%
Majoritetsinteresser	1 440	1 253	872	1 096	966	595	525	816	858	348	1,53%	1,41%	1,04%	1,37%	1,27%	0,82%	0,75%	1,23%	1,32%	1,40%

Gjennomsnittlig forvaltningskapital er beregnet som et snitt av kvartalsvis forvaltningskapital (sum eiendeler) og per 01.01. og 31.12
 Beregnet gjennomsnittlig forvaltningskapital for 2017 er beregnet til kr 93 905 mill
 Forvaltningskapital tilsvarer sum balanseførte eiendeler for konsernet.

Årsregnskap - Resultatregnskap

Morbank				Konsern	
2016	2017	Beløp i mill kroner	Noter	2017	2016
2 359	2 387	Renteinntekter	20	2 611	2 548
907	824	Rentekostnader	20	841	904
1 452	1 563	Netto renteinntekter		1 770	1 644
682	756	Provisjonsinntekter	21	931	871
78	77	Provisjonskostnader	21	85	85
42	46	Andre inntekter	21	146	138
646	725	Netto provisjons- og andre inntekter		992	924
74	4	Utbytte	22	4	74
612	457	Inntekt av eierinteresser	22	434	366
114	112	Gevinst/tap og netto verdiendringer på finansielle eiendeler	22	114	69
800	573	Netto inntekter fra finansielle eiendeler		552	509
2 898	2 861	Sum netto inntekter		3 314	3 077
503	511	Personalkostnader	23,3	708	689
523	544	Andre driftskostnader	24,3	658	631
1 026	1 055	Sum kostnader		1 366	1 320
1 872	1 806	Resultat før tap		1 948	1 757
158	46	Tap	14	184	213
1 714	1 760	Resultat før skatt		1 764	1 544
258	316	Skatt	26	324	291
		Resultat virksomhet holdt for salg, etter skatt	31		
1 456	1 444	Resultat for regnskapsåret		1 440	1 253
		Resultat per egenkapitalbevis (majoritet)			
6,72	6,62	Resultat per egenkapitalbevis, justert for renter fondsobligasjoner *	42	6,61	5,79
6,72	6,62	Utvannet resultat per egenkapitalbevis, justert for renter fondsobligasjoner		6,61	5,79
		Utvidet resultatregnskap etter IAS 1			
1 456	1 444	Resultat for regnskapsåret		1 440	1 253
		Poster som ikke vil bli reklassifisert til resultat			
		Netto endring i virkelig verdi investeringer i felleskontrollert virksomhet		5	0
-5	61	Aktuarielle gevinster/tap på ytelsesbaserte pensjonsordninger		69	-1
1	- 15	Skatt		- 17	
- 4	46	Sum		57	- 1
		Poster som vil bli reklassifisert til resultat			
10		Effekt av endring i virkelig verdi av kontantstrømsikring			10
-60	15	Netto endring i virkelig verdi finansielle eiendeler tilgjengelig for salg		15	-60
		Netto endring i virkelig verdi investeringer i felleskontrollert virksomhet		3	0
- 2		Skatt			- 2
- 52	15	Sum		18	- 52
1 400	1 505	Totalresultat for regnskapsåret		1 515	1 200
		Totalresultat per egenkapitalbevis			
6,47	6,90	Resultat per egenkapitalbevis, justert for renter fondsobligasjoner *	42	6,95	5,55
6,47	6,90	Utvannet resultat per egenkapitalbevis, justert for renter fondsobligasjoner		6,95	5,55

*Resultat, justert for renter fondsobligasjoner, multiplisert med egenkapitalbevisiernes andel av resultatet dividert på antall egenkapitalbevis.

Årsregnskap - Balanse

Morbank			Konsern		
31.12.16	31.12.17	Beløp i mill kroner	Noter	31.12.17	31.12.16
Eiendeler					
775	775	Kontanter og fordringer på sentralbanker		775	775
5 871	7 081	Utlån til og fordringer på kredittinstitusjoner	10	2 656	1 946
65 670	69 177	Netto utlån til og fordringer på kunder	11	74 487	70 236
291	255	Aksjer og andeler	30	270	306
10 164	11 541	Sertifikater og obligasjoner	29	11 541	10 164
1 390	1 511	Finansielle derivater	17	1 511	1 390
728	924	Investering i konsernselskaper	31,41		
2 849	3 160	Investering i tilknyttede selskap og felleskontrollert virksomhet	31,41	4 755	4 370
361	234	Eiendom, anlegg og utstyr	32	453	501
		Virksomhet holdt for salg	31	30	30
		Immatrielle eiendeler	33	68	63
425	499	Andre eiendeler	34	640	720
88 524	95 157	Sum eiendeler		97 186	90 501
Gjeld					
833	436	Gjeld til kredittinstitusjoner	10	434	818
53 924	57 883	Innskudd fra og gjeld til kunder	35	57 849	53 870
21 165	23 552	Gjeld stiftet ved utstedelse av verdipapirer	36	23 552	21 165
985	902	Finansielle derivater	17	902	985
846	739	Andre forpliktelses	37,25	1 014	1 128
		Virksomhet holdt for salg	30		
83	178	Utsatt skatt	26	286	174
1 350	850	Ansvarlig lånekapital	39	850	1 350
79 186	84 540	Sum gjeld		84 887	79 490
Egenkapital					
1 807	1 807	Eierandelskapital	42	1 807	1 807
843	843	Overkursfond		843	843
	530	Fondsobligasjon		530	
1 657	1 980	Utjevningsfond		1 980	1 657
4 459	4 770	Sparebankens fond		4 770	4 459
521	585	Gavefond		585	521
20	35	Fond for urealiserte gevinster		35	20
31	67	Annen egenkapital		1 749	1 704
9 338	10 617	Sum egenkapital eksklusiv minoritetsinteresser		12 299	11 011
		Minoritetsinteresser			
9 338	10 617	Sum egenkapital		12 299	11 011
88 524	95 157	Sum egenkapital og gjeld		97 186	90 501

Tromsø, 27. februar 2018

Karl Eirik Schjøtt-Pedersen
(leder)

Hans-Tore Bjerkaas
(nestleder)

Ingvild Myhre

Kjersti Terese Stormo

Greger Mannsverk

Bengt Olsen

Sonja Djønne

Vivi-Ann Pedersen
(ansattevalgt)

Kjetil Berntsen
(ansattevalgt)

Jan-Frode Janson
(konsernsjef)

Årsregnskap - Endringer i egenkapitalen

Beløp i mill kroner

	Eierandels- kapital	Overkurs- fond	Hybrid- kapital	Uttevnings- fond	Spare- bankens fond	Fond for urealiserte gevinster	Gavefond	Annen egenkapital	Sum egenkapital
Konsern:									
Egenkapital 01.01.16	1 807	843		1 179	4 074	80	180	1 798	9 961
Totalresultat for regnskapsåret									0
Resultat for regnskapsåret				675	380		401	- 203	1 253
<i>Utvildede resultatposter:</i>									0
Omklassifiseringsjusteringer									0
Verdiregulering av eiendom, anlegg og utstyr									0
Netto endring i virkelig verdi investeringer i felleskontrollert virksomhet									0
Netto endring i virkelig verdi finansielle investeringer tilgjengelig for salg						- 60			- 60
Aktuarielle gevinster/tap på ytelsesbaserte pensjonsordninger								- 1	- 1
Effekt av endring i virkelig verdi av kontantstrømsikring				4	6				10
Skatt på utvildede resultatposter					- 2				- 2
Sum utvildede resultatposter				4	4	- 60	0	- 1	- 53
Totalresultat for regnskapsåret				679	384	- 60	401	- 204	1 200
Transaksjoner med eierne									
Emisjon									
Avsatt til utbytte				- 346					- 346
Tilbakeført utbytte				346					346
Utbetalt utbytte for 2015/Utdelinger				- 201			- 60		- 261
Endringer i minoritetsinteresser									0
Andre føringer mot EK					1			110	111
Sum transaksjoner med eierne				- 201	1		- 60	110	- 150
Egenkapital 31.12.16	1 807	843		1 657	4 459	20	521	1 704	11 011
Totalresultat for regnskapsåret									
Resultat for regnskapsåret				669	310		465	- 4	1 440
<i>Utvildede resultatposter:</i>									0
Omklassifiseringsjusteringer									0
Verdiregulering av eiendom, anlegg og utstyr									0
Netto endring i virkelig verdi investeringer i felleskontrollert virksomhet								8	8
Netto endring i virkelig verdi finansielle investeringer tilgjengelig for salg						15			15
Aktuarielle gevinster/tap på ytelsesbaserte pensjonsordninger								69	69
Effekt av endring i virkelig verdi av kontantstrømsikring									0
Skatt på utvildede resultatposter								- 17	- 17
Sum utvildede resultatposter				0	0	15	0	60	75
Totalresultat for regnskapsåret				669	310	15	465	56	1 515
Transaksjoner med eierne									
Emisjon									
Avsatt til utbytte				- 402					- 402
Tilbakeført utbytte				402					402
Utbetalt utbytte for 2016/Utdelinger				- 346			- 401		- 747
Endringer i minoritetsinteresser									0
Andre føringer mot EK			530		1			- 11	520
Sum transaksjoner med eierne			530	- 346	1		- 401	- 11	- 227
Egenkapital 31.12.17	1 807	843	530	1 980	4 770	35	585	1 749	12 299

Morbank:

	Eierandels- kapital	Overkurs- fond	Hybrid- kapital	Uttevnings- fond	Spare- bankens fond	Fond for urealiserte gevinster	Gavefond	Annen egenkapital	Sum egenkapital
Egenkapital 01.01.16	1 807	843		1 179	4 074	80	180	35	8 198
Totalresultat for regnskapsåret									
Resultat for regnskapsåret				675	380		401		1 456
<i>Utvildede resultatposter:</i>									
Aktuarielle gevinster/tap på ytelsesbaserte pensjonsordninger								-5	- 5
Netto endring i virkelig verdi finansielle investeringer tilgjengelig for salg						-60			- 60
Effekt av endring i virkelig verdi av kontantstrømsikring				4	6				10
Skatt på utvildede resultatposter					-2			1	- 1
Sum utvildede resultatposter				4	4	- 60	0	- 4	- 56
Totalresultat for regnskapsåret				679	384	- 60	401	- 4	1 400
Transaksjoner med eierne									
Emisjon									
Avsatt til utbytte				- 346					- 346
Tilbakeført utbytte				346					346
Utbetalt utbytte for 2015/Utdelinger				- 201			- 60		- 261
Andre føringer mot EK					1				1
Sum transaksjoner med eierne				- 201	1		- 60	0	- 260
Egenkapital 31.12.16	1 807	843	0	1 657	4 459	20	521	31	9 338
Totalresultat for regnskapsåret									
Resultat for regnskapsåret				669	310		465		1 444
<i>Utvildede resultatposter:</i>									
Aktuarielle gevinster/tap på ytelsesbaserte pensjonsordninger								61	61
Netto endring i virkelig verdi finansielle investeringer tilgjengelig for salg						15			15
Effekt av endring i virkelig verdi av kontantstrømsikring									0
Skatt på utvildede resultatposter								-15	- 15
Sum utvildede resultatposter				0	0	15	0	46	61
Totalresultat for regnskapsåret				669	310	15	465	46	1 505
Transaksjoner med eierne									
Emisjon									
Avsatt til utbytte				- 402					- 402
Tilbakeført utbytte				402					402
Utbetalt utbytte for 2016/Utdelinger				- 346			- 401		- 747
Andre føringer mot EK				530	1			- 10	521
Sum transaksjoner med eierne				530	- 346	1	- 401	- 10	- 226
Egenkapital 31.12.17	1 807	843	530	1 980	4 770	35	585	67	10 617

Årsregnskap - Kontantstrømanalyse

Morbank				Konsern
31.12.16	31.12.17	Beløp i mill kroner	31.12.17	31.12.16
1 714	1 760	Resultat av ordinær drift	1 764	1 544
50	51	+ Ordinære avskrivninger	65	60
- 20	- 11	+ Nedskrivninger og gevinst/tap anleggsmidler	1	- 20
158	46	+ Tap på utlån, garantier m.v.	184	213
258	316	- Skattekostnader/Resultat virksomhet holdt for salg	324	291
261	747	- Utbetalt utbytte egenkapitalbevis/utdelinger	747	261
1 383	783	Tilført fra årets drift	943	1 245
- 563	- 39	Endring diverse gjeld: + økning/- nedgang	- 17	- 374
653	- 195	Endring diverse fordringer: - økning/+ nedgang	- 46	440
-6 341	-3 553	Endring utlån til og fordringer på kunder: - økning/+ nedgang	-4 435	-6 837
1 111	-1 341	Endring kortsiktige verdipapirer: - økning/+ nedgang	-1 341	1 277
5 779	3 959	Endring innskudd fra og gjeld til kunder: + økning/- nedgang	3 979	5 778
- 965	- 397	Endring gjeld til kredittinstitusjoner: + økning/- nedgang	- 384	- 967
1 057	- 783	A. Netto likviditetsendring fra virksomhet	-1 301	562
-40	-40	- Investeringer i varige driftsmidler	-90	-80
92	123	+ Salg av varige driftsmidler	68	92
-115	-507	Endring langsiktige verdipapirer: - økning/+ nedgang	-385	54
-63	-424	B. Likviditetsendring fra investeringer	-407	66
- 305	2 387	Endring gjeld stiftet ved utstedelse av verdipapirer: + økning/ - nedgang	2 388	- 305
	30	Endring ansvarlig lånekapital/eierandelskapital: + økning/ - nedgang	30	
- 305	2 417	C. Likviditetsendring fra finansiering	2 418	- 305
689	1 210	A + B + C. Sum endring likvider	710	323
5 957	6 646	+ Likviditetsbeholdning ved periodens begynnelse	2 721	2 398
6 646	7 856	= Likviditetsbeholdning ved periodens slutt	3 431	2 721

Årsregnskap - Noter

- 1 Generell informasjon
- 2 Regnskapsprinsipper
- 3 Kritiske estimater og vurderinger vedrørende bruk av regnskapsprinsipper
- 4 Segmentinformasjon
- 5 Kapitaldekning
- 6 Finansiell risikostyring
 - Kredittrisiko**
 - 7 Kreditteksponering for hver interne risikoring
 - 8 Maksimal kredittrisikoeksponering
 - 9 Kredittkvalitet per klasse av finansielle eiendeler
 - 10 Kredittinstitusjoner - fordringer og gjeld
 - 11 Utlån til og fordringer på kunder
 - 12 Aldersfordeling på forfalte, men ikke nedskrevne utlån
 - 13 Overføring av finansielle eiendeler
 - 14 Tap på utlån og garantier
 - Markedsrisiko**
 - 15 Markedsrisiko knyttet til renterisiko
 - 16 Markedsrisiko knyttet til valutarisiko
 - 17 Finansielle derivater
 - Likviditetsrisiko**
 - 18 Gjenværende kontraktsmessig løpetid på forpliktelser
 - 19 Forfallsanalyse av eiendeler og forpliktelser
 - Resultatregnskapet**
 - 20 Netto renteinntekter
 - 21 Netto provisjonsinntekter og andre driftsinntekter
 - 22 Inntekter fra andre finansielle investeringer
 - 23 Personalkostnader, ytelser og lån til - samt egenkapitalbevis eid av- ledende ansatte og tillitsvalgte
 - 24 Driftskostnader
 - 25 Pensjoner
 - 26 Skatt
 - Balanse**
 - 27 Finansielle instrumenter til virkelig verdi
 - 28 Virkelig verdi på finansielle instrumenter til amortisert kost
 - 29 Sertifikater og obligasjoner
 - 30 Aksjer og andeler
 - 31 Eierinteresser i konsernselskap, tilknyttede selskap og felleskontrollerte virksomheter
 - 32 Eiendom, anlegg og utstyr
 - 33 Immatrielle eiendeler
 - 34 Andre eiendeler
 - 35 Innskudd fra kunder
 - 36 Gjeld stiftet ved utstedelse av verdipapirer
 - 37 Andre forpliktelser
 - 38 Garantier
 - 39 Ansvarlig lånekapital
 - 40 Oppkjøp av virksomheter
 - 41 Nærstående parter
 - 42 Eierandelskapital og eierstruktur
 - 43 Årsdisponeringer
 - 44 Hendelser etter balansedagen

Årsregnskap - Noter

Note 1 Generell informasjon

Beskrivelse av virksomheten

SpareBank 1 Nord-Norge er et selvstendig norsk finanskonsern i SpareBank 1-alliansen, med egenkapitalbevis og obligasjoner notert på Oslo Børs.

Vi kjenner Nord-Norge og er en ledende leverandør av finansielle tjenester i person- og bedriftsmarkedet i landsdelen. SpareBank 1 Nord-Norge leverer helhetlige og moderne finansielle løsninger til kunder med basis i det nordnorske markedet.

Ved utgangen av året har konsernet 16 finanssentre fordelt på 38 lokasjoner i Nord-Norge og på Svalbard.

Forretningsadresse

SpareBank 1 Nord-Norge har hovedkontor i Tromsø, med forretningsadresse Sjøgata 8, 9008 Tromsø.

Dato for vedtak av konsernregnskapet

Foreløpig årsregnskap for 2017 er vedtatt av styret 08.02.18.

Endelig årsregnskap for 2017 er vedtatt av styret 27.02.18.

Årsregnskap for 2017 vedtas på representantskapsmøtet 28.03.18.

Utbetalingsdato for utbytte er 10.04.18.

Revisor

Konsernets revisor er revisjonsselskapet KPMG v/statsautorisert revisor Lars-Inge Pettersen.

NOTE 2 Regnskapsprinsipper

Grunnlaget for utarbeidelse av årsregnskapet

Konsernregnskapet og morbankregnskapet 2017 for SpareBank 1 Nord-Norge er avlagt i samsvar med EU-godkjent IFRS (International Financial Reporting Standards), IAS (International Accounting Standards) og tilhørende fortolkninger som kan anvendes per 31.12.17, samt norske opplysningskrav som følger av regnskapsloven og årsoppgjørsvorskriften for banker og finansieringsforetak per 31.12.17.

Der ikke noe annet er særskilt presisert, er regnskapsprinsippene de samme for morbank og konsern. Regnskapet er basert på historisk kost-prinsippet, med unntak av finansielle eiendeler tilgjengelige for salg og finansielle eiendeler og forpliktelser (herunder derivater) vurdert til virkelig verdi over resultatet.

Anvendte regnskapsprinsipper er konsistente med prinsippene anvendt i foregående regnskapsperiode, med unntak av de endringene i IFRS som har blitt implementert av konsernet i inneværende regnskapsperiode. Nedenfor er det listet hvilke endringer i IFRS som har vært relevant for konsernet med virkning for regnskapsåret 2017. Med unntak av IFRS 9, forventes ingen vesentlige effekter i konsernets årsregnskap som følge av endringene. Endringene kan medføre ytterligere spesifikasjoner i noter og kontantstrømanalysen.

- IFRS 9 Finansielle instrumenter

Standarden skal erstatte IAS 39 fra 01.01.2018. Ny tapsmodell, Implementering og regnskapsmessige konsekvenser er omtalt i egne noter.

- IAS 12 Inntektsskatt

Endringen klargjør regnskapsføringen av utsatt skattefordel knyttet til investering i gjeldsinstrumenter målt til virkelig verdi.

- IAS 7 Oppstilling over kontantstrømmer

Det introduseres krav til noteopplysninger som gjør det mulig å evaluere endringer i forpliktelser som følge av finansieringsaktiviteter, herunder både endringer som følge av kontantstrømmer og andre hendelser.

- IFRS 12 Opplysninger om interesser i andre foretak

Klargjør virkeområdet til standarden. Noteopplysningskravene i IFRS 12 (med noen unntak) gjelder nå eierinteresser i andre foretak, klassifisert som holdt for salg eller ikke-videreført virksomhet i tråd med IFRS 5.

IFRS og fortolkningsuttalelser som er utgitt frem til forslag til årsregnskap er fastsatt, og som ikke er obligatoriske å anvende per 31.12.17, antas, basert på de vurderinger som er gjort så langt, ikke å få vesentlig effekt for rapporterte tall.

Forslag til årsregnskap ble fastsatt av styret og konsernsjef på det tidspunkt som fremgår av datert og signert balanse. Årsregnskapet skal behandles av representantskapet 22.03.18 for endelig godkjennelse. Frem til endelig godkjennelse, har styret myndighet til å endre årsregnskapet.

Presentasjonsvaluta

Presentasjonsvalutaen er norske kroner (NOK), som også er bankens gjeldende valuta. Alle beløp er angitt i millioner kroner, med mindre noe annet er angitt.

Konsolidering

Konsernregnskapet omfatter banken og alle datterselskap som ikke er planlagt avhendet i nær framtid og derfor skal klassifiseres som holdt for salg etter IFRS 5. Som datterselskap regnes alle selskap hvor banken har kontroll, det vil si makt til å styre et selskaps finansielle og driftsmessige prinsipper i den hensikt å oppnå fordeler av selskapets aktiviteter. Datterselskap er konsolidert fra det tidspunkt banken har overtatt kontroll, og det tas ut av konsolideringen fra det tidspunkt banken gir fra seg kontroll.

Datterselskap

Per 31.12.17 er følgende selskap fullt ut konsolidert inn i konsernregnskapet:

SpareBank 1 Finans Nord-Norge AS (100 %)
SpareBank 1 Nord-Norge Portefølje AS (100 %)
EiendomsMegler 1 Nord-Norge AS (100 %)
SpareBank 1 Regnskapshuset Nord-Norge AS (100 %)
Nord-NorgeEiendom IV AS (100 %), Alsgården AS (100 %)
Fredrik Langesg 20 AS (100 %)

Ved overtakelse av kontroll i et selskap (virksomhetssammenslutning), blir alle identifiserbare eiendeler og forpliktelser oppført til virkelig verdi i samsvar med IFRS 3. Positiv differanse mellom virkelig verdi av kjøpsvederlaget og virkelig verdi av identifiserbare eiendeler og forpliktelser oppføres som goodwill, mens en eventuell negativ differanse inntektsføres ved kjøpet. Regnskapsføring av goodwill etter førstegangsinnregning er omtalt under avsnittet om immaterielle eiendeler. I morbankens balanse er eierandeler i datterselskap, tilknyttede- og felleskontrollerte virksomheter bokført til kostpris iht. IFRS.

I morbankens resultatregnskap fremkommer kun mottatte årlige utbytter fra datterselskap, samt resultateffekt av eventuelle nedskrivninger av verdi på aksjene (kostmetoden). I konsernregnskapet brukes egenkapitalmetoden, der resultater fra felleskontrollert virksomhet og tilknyttet selskap tas inn i konsernets resultatregnskap etter eierandel (enlinjeskonsolidering), og hensyntas i balanseført verdi på eierandelene i balansen. Døtrenes resultatregnskap og balanse konsolideres fullt ut, inn på respektive linjer i morbankens resultat- og balanseoppstilling. Konserninterne transaksjoner, mellomværende og urealisert fortjeneste mellom konsernselskapene er eliminert. Minoritetens andel av konsernets resultat blir presentert på egen linje i resultatregnskapet. I egenkapitalen vises også minoritetens andel på egen linje.

Bokførte verdier er testet for verdifall og eventuell nedskrivning.

Tilknyttet selskap

Tilknyttet selskap er selskap der banken har betydelig innflytelse, men ikke kontroll. Normalt inntreffer betydelig innflytelse når eierandel er mellom 20 % og 50 %. Tilknyttede selskap føres i konsernregnskapet etter egenkapitalmetoden. Investeringen førstegangsinnregnes til anskaffelseskost, og justeres deretter for endring i bankens andel av nettoeiendelene til det tilknyttede selskapet. Banken resultatfører sin andel av resultatet i det tilknyttede selskapet i konsernregnskapet, mens man i morbankens regnskap bokfører eierposten etter kostmetoden, tilsvarende som for datterselskap.

Per 31.12.17 er følgende tilknyttede selskap konsolidert inn etter egenkapitalmetoden:

SpareBank 1 Boligkreditt AS (16,85 %)

Spare-Bank 1 Næringskreditt AS (14,48 %)

BN Bank AS (23,5 %)

SpareBank 1 Kredittkort AS (17,80 %)

SpareBank 1 Betaling AS (19,70 %)

SMB Lab AS (20 %)

Proaware AS (20 %)

Felleskontrollert virksomhet

Felleskontrollert virksomhet kan bestå av felleskontrollert drift, felleskontrollerte eiendeler og felleskontrollerte selskap. Felles kontroll innebærer at banken gjennom avtale utøver kontroll sammen med andre deltakere. Felleskontrollert drift og felleskontrollerte eiendeler regnskapsføres ved at bankens forholdsmessige andel av eiendeler, forpliktelser og balanseposter innregnes i bankens konsernregnskap. Felleskontrollert virksomhet regnskapsføres i konsernregnskapet etter egenkapitalmetoden. I morbankens regnskap benyttes kostmetoden.

Per 31.12.17 er følgende felleskontrollerte virksomheter konsolidert inn etter egenkapitalmetoden:

SpareBank 1 Gruppen AS (19,5 %)

SpareBank 1 Banksamarbeidet DA (17,74 %)

I morbankens regnskap benyttes kostmetoden.

Virksomhet holdt for salg

Konsernet klassifiserer virksomhet som holdt for salg etter IFRS5, når ledelsen har vedtatt en plan for avhendelse. Dette gjelder også datterselskaper som er ervervet med tanke om videresalg, herunder selskaper som er overtatt som ledd i restrukturering av utlån, dersom konsernet forventer å avhende selskapet innen rimelig tid.

Klassifisering og verdsettelse av balanseposter

Konsernets balanseposter er klassifisert avhengig av om de er finansielle eiendeler og forpliktelser, eller øvrige poster. Finansielle eiendeler eller forpliktelser klassifiseres i en av følgende kategorier:

- Holdt for omsetning
- Bestemt verdsatt til virkelig verdi første gang
- Utlån og fordringer
- Tilgjengelig for salg
- Finansielle forpliktelser til amortisert kost

Tabellen nedenfor viser konsernets generelle prinsipper for klassifisering av balansen. I tillegg illustreres verdsettelsesmetodene som brukes for finansielle instrumenter. For instrumenter som ikke er derivater, eller måles til virkelig verdi over resultatet, hensyntas transaksjonskostnader som er direkte henførbare til anskaffelsen, eller utstedelsen av den finansielle eiendelen, eller den finansielle forpliktelsen.

Etter førstegangsinnregning måles instrumentene som beskrevet nedenfor.

(se notens siste side for å få tabellen i større format).

Klassifisering av balanse - desember 2017

Instrument/post	Gjeldende IFRS/IAS	Finansiell eiendel eller gjeld	Klassifisering 2017	Nivå virkelig verdi	Note opplysninger årsrapport	Saldo morbank 31.12.17	Saldo konsern 31.12.17
Eiendeler							
Kontanter	IAS 39	Ja	FVPL	1	Kontantstrømanalyse	203.931.661	203.932.000
Fordringer på sentralbanken	IAS 39	Ja	FVPL	1	Kontantstrømanalyse	571.460.609	571.460.000
Lån til finansforetak	IAS 39	Ja	AC		10	7.173.357.801	2.747.884.000
Nedskrivning lån finansforetak					10, 14	- 92.426.470	- 92.426.000
Boliglån til personkunder	IAS 39	Ja	AC		11, 28	15.172.143.959	15.172.144.000
Boliglån til personkunder som kan selges til boligkredittforetak (webklient)	IAS 39	Ja	AC		11, 28	13.997.971.192	13.997.971.192
Boliglån til personkunder som skal selges til boligkredittforetak (webklient)	IAS 39	Ja	AC	3	11, 27, 13	4.002.028.808	4.002.028.808
Fastrenteutlån til kunder	IAS 39, IFRS 13	Ja	FVPL	3	11, 27	6.394.758.246	6.394.758.000
Andre lån til personkunder	IAS 39	Ja	AC		11, 28	4.439.817.518	6.439.818.000
Lån til bedriftsmedkunder	IAS 39	Ja	AC		11, 28	25.658.505.539	28.996.141.000
Tapsavsetninger utlån					14	- 487.535.997	- 516.352.000
Aksjer, trading	IAS 39, IFRS 13	Ja	FVPL	1	22, 30	123.203.050	123.203.000
Aksjer, tilgjengelig for salg med endr over resultat	IAS 39	Ja	TFS	3	22, 30	17.953.987	17.954.000
Aksjer, tilgjengelig for salg med endr over OCI	IAS 39	Ja	TFS	3	22, 30	43.000.000	43.000.000
Aksjer, ikke trading	IAS 39, IFRS 13	Ja	FVPL	3	22, 30	71.011.634	85.548.000
Likvidtetsporteføljen	IAS 39, IFRS 13	Ja	FVPL		22, 29	11.292.696.820	11.292.697.000
Likvidtetsporteføljen, fondsobligasjoner	IAS 39, IFRS 13	Ja	FVOCI		22, 30	248.164.462	248.164.000
Derivater - rentesikring obligasjoner	IAS 39	Ja	FVPL	2	17, 22, 27	989.658.599	989.659.000
Derivater rentesikring fastrentelån	IAS 39	Ja	FVPL	2	17, 22, 27	27.298.283	27.298.000
Derivater - rentesikring funding	IAS 39	Ja	FVPL	2	17, 22, 27	486.160.336	486.160.000
Derivater - råvaresikring kunder	IAS 39	Ja	FVPL	2	17, 22, 27	7.766.754	7.767.000
SUM EIENDELER						90.340.926.791	91.238.809.000
Forpliktelser							
Gjeld til finansforetak	IAS 39	Ja	AC		10	- 435.215.373	- 433.678.000
Innskudd til kunder med flytende rente	IAS 39	Ja	AC		35, 20	- 56.766.649.759	- 56.732.595.000
Innskudd til kunder med fast rente	IAS 39	Ja	AC		35, 20	- 1.116.192.273	- 1.116.192.000
Verdipapirgjeld, flytende rente	IAS 39	Ja	AC		35, 20	- 18.909.663.168	- 18.909.664.000
Verdipapirgjeld, fast rente	IAS 39	Ja	AC		35, 20	- 435.240.171	- 435.240.000
Derivater - rentesikring obligasjoner	IAS 39	Ja	FVPL	2	17, 22, 27	- 377.937.168	- 377.937.000
Derivater - rentesikring fastrentelån	IAS 39	Ja	FVPL	2	17, 22, 27	- 147.598.883	- 147.599.000
Derivater - rentesikring kunder	IAS 39	Ja	FVPL	2	17, 22, 27	- 371.579.716	- 371.580.000
Derivater - rentesikring funding	IAS 39	Ja	FVPL	2	17, 22, 27	- 2.644.715	- 2.645.000
Derivater - råvaresikring kunder	IAS 39	Ja	FVPL	2	17, 22, 27	- 7.766.786	- 7.767.000
Fondsobligasjon 2013 klassifisert som fin gjeld	IAS 39	Ja	AC		36, 28	-	-
Ansvarlig lånekapital	IAS 39	Ja	AC		39, 28	- 850.000.000	- 850.000.000
SUM GJELD						- 79.415.198.582	- 79.379.607.000
Amortisert kost (AC - Amortized Cost)	Holdt for å inndrive kontraktsfestede kontantstrømmer	Rapporterer etter virkelig verdi, men investerer med investeringshorisont som matcher forpliktelsene som kommer til forfall. Man bruker tilbakebetaling av pålydende eller salg rett før forfall til å gjøre opp gjeld. Selger aldri før dette.					
Virkelig verdi over resultat (FVPL - Fair Value Profit and Loss)	For å selge	Investerer uavhengig på forpliktelser, hovedmålet er størst mulig total avkastning i form av kupong og endringer i verdi. Gjør salg i porteføljen når man trenger likviditet for å gjøre opp forpliktelser.					
Virkelig verdi over resultat (FVO - Fair Value Option)	For å selge	Investerer uavhengig på forpliktelser, hovedmålet er størst mulig total avkastning i form av kupong og endringer i verdi. Gjør salg i porteføljen når man trenger likviditet for å gjøre opp forpliktelser.					
Virkelig verdi over utvidet resultat (FVOCI - Fair Value Other Comprehensive Income)	Holdt for å inndrive kontraktsfestede kontantstrømmer og for å selge	Samme som A men selger instrumenter der man mener andre kan gi bedre avkastning frem mot forfall. Matcher gjennomsnittlig durasjon i porteføljen med durasjon på forpliktelser.					

Innregning og fraregning

Banken har avtaler om juridisk salg av utlån med høy sikkerhet og pant i eiendom til SpareBank 1 Boligkreditt AS og SpareBank 1 Næringskreditt AS. I henhold til inngått forvaltningsavtale med disse to selskapene i alliansen, forestår banken forvaltning av utlånene og opprettholder kundekontakten. I tillegg til salgssummen mottar banken et vederlag i form av løpende provisjoner for lånene. Det foreligger en gjenværende involvering knyttet til solgte utlån ved mulig begrenset avregning av tap mot provisjon. Kredittforetakene kan foreta videresalg av utlån samtidig som bankens rett til å forvalte kundene og motta provisjon følger med. Dersom banken ikke er i stand til å betjene kundene, kan retten til betjening og provisjon falle bort. Videre har banken opsjon til å kjøpe tilbake utlån under gitte betingelser. Banken har vurdert de regnskapsmessige implikasjonene dithen at det vesentligste av risiko og fordeler ved eierskap til de solgte utlånene er overført. Det innebærer fraregning. Det vises for øvrig til note 13.

Ved tilbakekjøp av egne obligasjoner fraregnes de tilbakekjøpte obligasjoner med resultatføring av forskjellen mellom vederlaget og bokført beløp av tilbakekjøpt obligasjon.

Utlån og tap på utlån

Utlån og fordringer er finansielle eiendeler med betalinger som er faste, eller lar seg fastsette, og som ikke er notert i et aktivt marked. Utlån og fordringer regnskapsføres til virkelig verdi med tillegg av direkte marginale transaksjonskostnader ved førstegangsinnregning, og til amortisert kost etter effektiv rentes metode i etterfølgende perioder. Ved beregning av den effektive renten estimeres kontantstrømmer, og alle kontraktsmessige vilkår ved det finansielle instrumentet tas i betraktning. I perioder etter første måling verdivurderes utlån til amortisert kost etter effektiv rentemetode i samsvar med IAS 39, som et uttrykk for virkelig verdi på utlånet. Fastrentelån øremerkes ved første gangs innregning som vurdert til virkelig verdi med verdiendringer ført mot resultat. Virkelig verdi fastsettes ved at kontraktsmessige, faktiske kontantstrømmer fra kunder neddiskonteres etter konsernets eget fastsatte avkastningskrav iht. faktisk løpetid på lånet. I avkastningskravet inngår også kredittrisiko. Gevinst og tap som skyldes endringer i virkelig verdi føres i resultatregnskapet som verdiendringer. Opptjente renter og over-/underkurs regnskapsføres som renter. Renterisikoen i fastrenteutlånene styres ved bruk av renteswapper som bokføres til virkelig verdi.

Dersom det foreligger objektive bevis for verdifall for et enkelt utlån, eller grupper av utlån, er lånene nedskrevet. Nedskrivningsbeløp beregnes som forskjell mellom balanseført verdi og nåverdi av estimerte fremtidige kontantstrømmer neddiskontert med lånets effektive rente. Den effektive renten som benyttes for neddiskontering, blir ikke justert som følge av endring i lånets kredittrisiko og lånebetingelser. Nedskrivning er klassifisert som tap på utlån. Renteinntekter resultatføres etter effektiv rentemetode.

Objektive bevis for verdifall for individuelle utlån inkluderer blant annet:

- Vesentlige finansielle problem hos debitor
- Betalingsmislighold eller andre vesentlige kontraktsbrudd
- Innvilget utsettelse med betaling eller ny kreditt til betaling av termin, avtalte endringer i rentesatsen eller i andre avtalevilkår som følge av finansielle problemer hos debitor
- Det anes som sannsynlig at debitor vil inngå gjeldsforhandling, annen finansiell restrukturering, eller at debtors bo blir tatt under konkursbehandling

Utlån som ikke har vært gjenstand for individuelle vurderinger for verdifall, vurderes samlet i grupper. Utlån som er vurdert individuelt, men hvor nedskrivning ikke er foretatt, blir også vurdert i grupper. Gruppene er definert som utlån med like risiko- og verdiegenskaper basert på inndeling av kundene etter hovednæringer samt risikoklasse.

Grupper av utlån nedskrives for verdifall dersom det foreligger objektive bevis som:

- negative endringer i nasjonale eller lokale økonomiske forhold for gruppen
- andel i gruppen klassifisert som høyrisiko, samt negativ migrasjon i risiko/betjeningsevne

Misligholdte og tapsutsatte engasjementer

Et engasjement anses som misligholdt dersom et krav er forfalt med mer enn 90 dager, og beløpet er over 1 000 kroner. Et engasjement anses for å være tapsutsatt når det foreligger objektive bevis for at én eller flere tapshendelser har funnet sted, og tapshendelsen har en effekt på den forventede fremtidige kontantstrøm som lar seg anslå på en pålitelig måte.

Verdipapirer og derivater

Konsernets verdipapirer består av aksjer og andeler, sertifikater og obligasjoner. Konsernets derivater består av valuta-, rente- og råvareinstrumenter. Aksjer og andeler klassifiseres enten til virkelig verdi over resultatet, eller som tilgjengelig for salg. Sertifikater, obligasjoner og derivater klassifiseres til virkelig verdi. Konsernet benytter kurs på handelsdato ved førstegangsinnregning av verdipapirer.

Alle finansielle instrumenter som er klassifisert til virkelig verdi over resultatet, måles til virkelig verdi, og endring i verdi fra inngående balanse resultatføres som inntekt eller kostnad fra andre finansielle investeringer. Dette gir etter konsernets syn mest relevant informasjon. Aksjer og andeler som er klassifisert som tilgjengelig for salg, måles også til virkelig verdi, men endringen i verdi fra inngående balanse føres mot egenkapital. Der det ikke har vært mulig å finne virkelig verdi på unoterte aksjer, er kostpris benyttet.

Derivater som er øremerket som sikringsinstrumenter er ført til virkelig verdi i balansen.

Immaterielle eiendeler

Immaterielle eiendeler består av goodwill. Immaterielle eiendeler innregnes når kravene til balanseføring er til stede. Goodwill oppstår som differanse mellom virkelig verdi av vederlaget ved kjøp av en virksomhet og virkelig verdi av identifiserbare eiendeler og forpliktelser, jamfør omtale under konsolidering. Goodwill avskrives ikke, men den er gjenstand for en årlig nedskrivningstest med sikte på å avdekke et eventuelt verdifall, i samsvar med IAS 36. Nedskrivninger foretas når balanseført verdi av goodwill overstiger gjenvinnbart beløp. Nedskrivninger føres over resultatregnskapet og reverseres ikke.

Eiendom, anlegg og utstyr

Eiendom, anlegg og utstyr, med unntak av investeringseiendommer og eierbenyttet eiendom, førsteganginnregnes til anskaffelseskost og avskrives deretter lineært over forventet levetid. Ved fastlegging av avskrivningsplan, splittes de enkelte eiendeler i nødvendig utstrekning opp i komponenter med forskjellig levetid, og det tas hensyn til estimert restverdi. Eiendom, anlegg og utstyr som hver for seg er av liten betydning, eksempelvis PC-er og annet kontorutstyr, vurderes ikke individuelt for restverdier, levetid eller verdifall, men vurderes som grupper. Ved implementering av IFRS 01.01.04 ble alle eiendommer verdiregulert til virkelig verdi. Etter IAS 16 ansees disse eiendommene å ha en estimert anskaffelseskost som tilsvarer verdiregulert beløp på tidspunktet for verdireguleringen. Eiendom, anlegg og utstyr som avskrives, er gjenstand for en nedskrivningstest i samsvar med IAS 36, når omstendighetene indikerer det.

Overtatte eiendeler

Som ledd i behandlingen av misligholdte lån og garantier, overtar banken i enkelte tilfeller eiendeler som har vært stilt som sikkerhet for slike engasjementer. Ved overtakelse verdsettes eiendelene til antatt realisasjonsverdi. Overtatte eiendeler som skal realiseres, klassifiseres som beholdninger eller anleggsmidler holdt for salg, og regnskapsføres etter henholdsvis IAS 2 eller IFRS 5. Eventuelle tap/gevinster ved avhendelse eller revurdering av verdi på slike eiendeler, føres som tillegg eller fradrag i tap på utlån.

Gjeld

Innlån førstegangsinnregnes til opptakskost, som er virkelig verdi av det mottatte vederlaget etter fradrag av transaksjonsutgifter. Lån med flytende rente måles deretter til amortisert kost og eventuell over-/underkurs blir periodisert over løpetiden. Lån til fast rente inngår i sikringsbokføring med neddiskontering etter gjeldende rentekurve. Det benyttes ikke virkelig verdi opsjon for konsernets gjeld.

Innskudd fra kunder vurderes til amortisert kost.

Usikre forpliktelser

Konsernet utsteder finansielle garantier som ledd i den ordinære virksomheten. Latente forpliktelser fremgår av note 38. Tapsvurderinger skjer som et ledd i vurderingen av tap på utlån og etter samme prinsipper, og rapporteres sammen med disse, jf. note 11. Det foretas avsetninger for andre usikre forpliktelser, dersom det er sannsynlighetsovervekt for at forpliktelsen materialiserer seg, og de økonomiske konsekvensene kan beregnes pålitelig.

Ansvarlige lån og fondsobligasjoner

Ansvarlige lån har prioritet etter all annen gjeld, klassifiseres som ansvarlig lånekapital i balansen og verdsettes til amortisert kost. En fondsobligasjon er en obligasjon med pålydende rente, men utsteder har ikke plikt å betale ut renter i en periode hvor det ikke utbetales utbytte, og en investor har ikke senere krav på renter som ikke er utbetalt. Fondsobligasjoner klassifiseres som egenkapital i balansen og verdsettes til amortisert kost.

Renteinntekter og -kostnader

Renteinntekter og -kostnader knyttet til eiendeler og forpliktelser som måles til amortisert kost, resultatføres løpende basert på effektiv rentes metode. Alle gebyrer knyttet til rentebærende innlån og utlån inngår i beregningen av effektiv rente og amortiseres over forventet løpetid. For rentebærende instrumenter som måles til virkelig verdi, vil markedsrenten klassifiseres som renteinntekt eller -kostnad, mens effekten av renteendringer klassifiseres som inntekt fra andre finansielle investeringer.

Provisjonsinntekter og -kostnader

Provisjonsinntekter og -kostnader blir generelt periodisert i takt med at en tjeneste blir ytt. Gebyrer knyttet til rentebærende instrumenter blir ikke ført som provisjoner, men inngår i beregningen av effektiv rente og resultatføres tilsvarende. Honorarer for rådgivning opptjenes i samsvar med inngått rådgivningsavtale, som oftest etter hvert som tjenesten ytes. Det samme gjelder for løpende forvaltningstjenester. Honorar og gebyr ved omsetning eller formidling av finansielle instrumenter, eiendom eller andre investeringsobjekter som ikke genererer balanseposter i bankens regnskap, resultatføres når transaksjonen sluttføres.

Konstaterte tap

Når det er overveiende sannsynlig at tap er endelig, klassifiseres tapene som konstaterte tap. Konstaterte tap som er dekket av tidligere foretatte individuelle tapsavsetninger føres mot avsetningene. Konstaterte tap uten dekning i tapsavsetningene, samt over- eller underdekning i forhold til tidligere tapsavsetninger resultatføres.

Transaksjoner og beholdninger i utenlandsk valuta

Transaksjoner i utenlandsk valuta omregnes til norske kroner ved transaksjonskursen. Gevinst og tap knyttet til gjennomførte transaksjoner eller til omregning av beholdninger av pengeposter på balansedagen resultatføres, med mindre de føres rett mot egenkapital etter prinsippene om sikringsbokføring. Gevinst og tap knyttet til omregning av andre poster enn pengeposter, innregnes på samme måte som den tilhørende balansepost.

Sikringsbokføring

Konsernet benytter derivater i operasjonelt sikringsøyemed for å minimere renterisiko på fastrenteinstrumenter. Banken vurderer og dokumenterer sikringens effektivitet, både ved første gangs klassifisering og på løpende basis. Ved virkelig verdisikring, blir verdiendring av den sikrede risiko regnskapsført og endringer fra inngående balanse blir resultatført. Banken har i ubetydelig grad benyttet seg av kontantstrømsikring.

Skatt

Resultatført skatt består av periodeskatt (betalbar skatt) og utsatt skatt. Periodeskatt er beregnet skatt på årets skattepliktige resultat. Formuesskatt beregnes og kostnadsføres som andre driftskostnader. Utsatt skatt regnskapsføres etter gjeldsmetoden i samsvar med IAS 12. Det beregnes forpliktelse eller eiendel ved utsatt skatt på midlertidige forskjeller, som er differansen mellom balanseført verdi og skattemessig verdi på eiendeler og forpliktelser. Det beregnes likevel ikke forpliktelse eller eiendel ved utsatt skatt på goodwill som ikke gir skattemessige fradrag, og heller ikke på førstegangsinnregnede poster som verken påvirker regnskapsmessig eller skattepliktig resultat. Det beregnes en eiendel ved utsatt skatt på fremførbare skattemessige underskudd. Eiendel ved utsatt skatt innregnes bare i det omfang det forventes fremtidig skattepliktige resultater som gjør det mulig å utnytte den tilhørende skattefordelen. Se for øvrig note 26.

Pensjoner

SpareBank 1 Nord-Norge er pliktig til å ha tjenstepensjonsordning etter lov om obligatorisk tjenstepensjon. Konsernets pensjonsordninger tilfredsstiller kravene i denne lov. Konsernet har to typer pensjonsavtaler, én ytelsesbasert ordning og én innskuddsbasert ordning. Ytelsesbasert ordning forvaltes i egen pensjonskasse. Innskuddspensjonsordningen ble etablert 01.07.06. Alle nytilsatte etter denne dato meldes inn i denne ordningen. Pensjoner behandles regnskapsmessig i henhold til internasjonale standarder for beregning og bokføring av pensjoner (IAS 19). Se note 25.

Segmentrapportering

Konsernet har ordinær bankdrift i personmarked og bedriftsmarked, som sitt primære rapporteringsformat, og inntekter fra markets og leasing som sitt sekundære rapporteringsformat. Se note 4.

Hendelser etter balansedagen

Regnskapet anses som godkjent for offentliggjøring når styret har behandlet regnskapet. Representantskap og regulerende myndigheter vil etter dette kunne nekte å godkjenne regnskapet, men ikke forandre det. Hendelser frem til regnskapet anses godkjent for offentliggjøring, og som vedrører forhold som allerede var kjent på balansedagen, vil inngå i informasjonsgrunnlaget for fastsettelsen av regnskapsestimater, og således reflekteres fullt ut i regnskapet. Hendelser som vedrører forhold som ikke var kjent på balansedagen, vil bli opplyst om dersom de er vesentlige. Slike forhold fremgår i note 44. Regnskapet er avlagt etter en forutsetning om fortsatt drift. Denne forutsetningen var etter styrets oppfatning til stede på det tidspunkt regnskapet ble godkjent for fremleggelse. Styrets forslag til utbytte fremgår av årsberetningen. Foreslått utbytte og utdelinger til allmennyttige formål klassifiseres som egenkapital inntil regnskapet er endelig vedtatt.

Klassifisering av balanse - desember 2017

Instrument/post	Gjeldende IFRS/IAS	Finansiell eiendel eller gjeld	Klassifisering 2017	Nivå virkelig verdi	Note opplysninger årsrapport	Saldo morbank 31.12.17	Saldo konsern 31.12.17
Eiendeler							
Kontanter	IAS 39	Ja	FVPL	1	Kontantstrømanalyse	203.931.661	203.932.000
Fordringer på sentralbanken	IAS 39	Ja	FVPL	1	Kontantstrømanalyse	571.460.609	571.460.000
Lån til finansforetak	IAS 39	Ja	AC		10	7.173.357.801	2.747.884.000
Nedskrivning lån finansforetak					10,14	- 92.426.470	- 92.426.000
Boliglån til personkunder	IAS 39	Ja	AC		11,28	15.172.143.959	15.172.144.000
Boliglån til personkunder som kan selges til boligkredittforetak (webklient)	IAS 39	Ja	AC		11,28	13.997.971.192	13.997.971.192
Boliglån til personkunder som skal selges til boligkredittforetak (webklient)	IAS 39	Ja	AC	3	11,27,13	4.002.028.808	4.002.028.808
Fastrenteutlån til kunder	IAS 39, IFRS 13	Ja	FVPL	3	11,27	6.394.758.246	6.394.758.000
Andre lån til personkunder	IAS 39	Ja	AC		11,28	4.439.817.518	6.439.818.000
Lån til bedriftsmarkedkunder	IAS 39	Ja	AC		11,28	25.658.505.539	28.996.141.000
Tapsavsetninger utlån					14	- 487.535.997	- 516.352.000
Aksjer, trading	IAS 39, IFRS 13	Ja	FVPL	1	22, 30	123.203.050	123.203.000
Aksjer, tilgjengelig for salg med endr over resultat	IAS 39	Ja	TFS	3	22, 30	17.953.987	17.954.000
Aksjer, tilgjengelig for salg med endr over OCI	IAS 39	Ja	TFS	3	22, 30	43.000.000	43.000.000
Aksjer, ikke trading	IAS 39, IFRS 13	Ja	FVPL	3	22, 30	71.011.634	85.548.000
Likviditetesporteføljen	IAS 39, IFRS 13	Ja	FVPL		22,29	11.292.696.820	11.292.697.000
Likviditetesporteføljen, fondsobligasjoner	IAS 39, IFRS 13	Ja	FVOCI		22, 30	248.164.462	248.164.000
Derivater - rentesikring obligasjoner	IAS 39	Ja	FVPL	2	17,22,27	989.658.599	989.659.000
Derivater rentesikring fastrentelån	IAS 39	Ja	FVPL	2	17,22,27	27.298.283	27.298.000
Derivater - rentesikring funding	IAS 39	Ja	FVPL	2	17,22,27	486.160.336	486.160.000
Derivater - råvaresikring kunder	IAS 39	Ja	FVPL	2	17,22,27	7.766.754	7.767.000
SUM EIENDELER						90.340.926.791	91.238.809.000
Forpliktelser							
Gjeld til finansforetak	IAS 39	Ja	AC		10	- 435.215.373	- 433.678.000
Innskudd til kunder med flytende rente	IAS 39	Ja	AC		35, 20	- 56.766.649.759	- 56.732.595.000
Innskudd til kunder med fast rente	IAS 39	Ja	AC		35, 20	- 1.116.192.273	- 1.116.192.000
Verdipapirgjeld, flytende rente	IAS 39	Ja	AC		35, 20	- 18.909.663.168	- 18.909.664.000
Verdipapirgjeld, fast rente	IAS 39	Ja	AC		36, 20	- 435.240.171	- 435.240.000
Derivater - rentesikring obligasjoner	IAS 39	Ja	FVPL	2	17,22,27	- 377.937.168	- 377.937.000
Derivater - rentesikring fastrentelån	IAS 39	Ja	FVPL	2	17,22,27	- 147.598.883	- 147.599.000
Derivater - rentesikring kunder	IAS 39	Ja	FVPL	2	17,22,27	- 371.579.716	- 371.580.000
Derivater - rentesikring funding	IAS 39	Ja	FVPL	2	17,22,27	- 2.644.715	- 2.645.000
Derivater -råvaresikring kunder	IAS 39	Ja	FVPL	2	17,22,27	- 7.766.786	- 7.767.000
Fondsobligasjon 2013 klassifisert som fin gjeld	IAS 39	Ja	AC		36,28	-	-
Ansvarlig lånekapital	IAS 39	Ja	AC		39,28	- 850.000.000	- 850.000.000
SUM GJELD						- 79.415.198.582	- 79.379.607.000
Amortisert kost (AC - Amortized Cost)	Holdt for å inndrive kontraktsfestede kontantstrømmer	Rapporterer etter virkelig verdi, men investorer med investeringshorisont som matcher forpliktelsene som kommer til forfall. Man bruker tilbakebetaling av pålydende eller salg rett før forfall til å gjøre opp gjeld. Selger aldri før dette.					
Virkelig verdi over resultat (FVPL - Fair Value Profit and Loss)	For å selge	Investorer uavhengig på forpliktelser, hovedmålet er størst mulig total avkastning i form av kupong og endringer i verdi. Gjør salg i porteføljen når man trenger likviditet for å gjøre opp forpliktelser.					
Virkelig verdi over resultat (FVO - Fair Value Option)	For å selge	Investorer uavhengig på forpliktelser, hovedmålet er størst mulig total avkastning i form av kupong og endringer i verdi. Gjør salg i porteføljen når man trenger likviditet for å gjøre opp forpliktelser.					
Virkelig verdi over utvidet resultat (FVOCI - Fair Value Other Comprehensive Income)	Holdt for å inndrive kontraktsfestede kontantstrømmer og for å selge	Samme som A men selger instrumenter der man mener andre kan gi bedre avkastning frem mot forfall. Matcher gjennomsnittlig durasjon i porteføljen med durasjon på forpliktelser.					

IFRS 9

IFRS 9 *Finansielle instrumenter* skal erstatte dagens IAS 39 *Finansielle instrumenter – innregning og måling*. IFRS 9 omhandler innregning, klassifisering og måling, nedskrivning, fraregning og sikringsbokføring. IFRS 9 er gjeldende fra 01.01.18 og er godkjent av EU. I 2015 satte SpareBank1 -alliansen sammen et tverrfaglig implementeringsteam med deltakere fra alle bankene som anvender IFRS, som skulle forberede gjennomføring og implementering av IFRS 9. Prosjektet har hatt en styringsgruppe, og følgende undergrupper.

1. Modeller og metodikk

Utvikling av beregningsløsning og modeller for å etablere forventningsrette fremadskuende estimater for forventet tap.

2. Strategi, organisering og prosesser

Definere opp hvordan organiseringen av det løpende arbeidet med regnskapsføring etter IFRS 9 skal organiseres mellom de samarbeidende bankene.

3. Regnskap og rapportering

Konkretisere selve regnskapsføringen og noter inkl. prinsipnote og notemaler.

4. Klassifisering og måling

Kartlegge gruppens finansielle instrumenter og klassifisere instrumenter i ulike kategorier.

Overgangsregler

IFRS 9 skal anvendes retrospektivt, med unntak for sikringsbokføring. Retrospektiv anvendelse innebærer at SpareBank 1 Nord-Norge skal lage åpningsbalansen 01.01.18 som om konsernet alltid har anvendt de nye prinsippene. Det betyr ikke at sammenligningstallene for 2017 må omarbeides etter de nye prinsippene, og standarden sier at konsernet heller ikke har lov til å omarbeide sammenligningstallene med mindre dette kan gjøres uten bruk av etterpåklokskap. Effektene av nye prinsipper i åpningsbalansen for 2018 føres mot egenkapitalen.

Klassifisering og måling*Finansielle eiendeler*

Etter IFRS 9 skal finansielle eiendeler klassifiseres i tre målekategorier: virkelig verdi med verdiendring over resultatet, virkelig verdi med verdiendringer over utvidet resultatregnskap (Other Comprehensive Income - OCI) og amortisert kost. For finansielle eiendeler skilles det mellom gjeldsinstrumenter, derivater og egenkapitalinstrumenter, hvor gjeldsinstrumenter er alle finansielle eiendeler som ikke er derivater eller egenkapitalinstrumenter.

Finansielle eiendeler som er gjeldsinstrumenter

Gjeldsinstrumenter med kontraktsfestede kontantstrømmer som bare er betaling av rente og hovedstol på gitte datoer og som holdes i en forretningsmodell med formål å motta kontraktsmessige kontantstrømmer skal måles til amortisert kost. Det meste av konsernets utlån er klassifisert i denne klassen.

Instrumenter med kontraktsfestede kontantstrømmer, som bare er betaling av rente og hovedstol på gitte datoer og som holdes i en forretningsmodell for salg, skal måles til virkelig verdi med verdiendringer over resultatet. Konsernets boliglån som selges til SpareBank 1 Boligkreditt ligger i denne klassen.

Instrumenter som i utgangspunktet skal måles til amortisert kost eller til virkelig verdi med verdiendringer over OCI kan utpekes til måling til virkelig verdi med verdiendringer over resultatet dersom dette eliminerer eller vesentlig reduserer et regnskapsmessig misforhold. Konsernets fastrenteutlån ligger i denne kategorien.

Instrumenter med kontraktsfestede kontantstrømmer som bare er betaling av rente og hovedstol på gitte datoer og som holdes i en forretningsmodell både for å motta kontraktsmessige kontantstrømmer og for salg, skal måles til virkelig verdi med verdiendringer over OCI, med renteinntekt, valutaomregningseffekter og eventuelle nedskrivninger presentert i det ordinære resultatet. Verdiendringer ført over OCI skal reklassifiseres til resultatet ved salg eller annen avhendelse av eiendelene.

Øvrige gjeldsinstrumenter skal måles til virkelig verdi med verdiendring over resultatet. Dette gjelder instrumenter med kontantstrømmer som ikke bare er betaling av normal rente og hovedstol, og instrumenter som holdes i en forretningsmodell hvor formålet i hovedsak ikke er mottak av kontraktsfestede kontantstrømmer. Konsernets portefølje av sertifikater og obligasjoner ligger i denne klassen.

Derivater og investeringer i egenkapitalinstrumenter

Alle derivater i konsernet måles til virkelig verdi med verdiendring i resultatet, men derivater som er utpekt som sikringsinstrumenter skal regnskapsføres i tråd med prinsippene for sikringsbokføring.

Investeringer i egenkapitalinstrumenter skal måles i balansen til virkelig verdi. Verdiendringer skal som hovedregel føres i det ordinære resultatet, men et egenkapitalinstrument, som ikke er holdt for handelsformål og som ikke er et betinget vederlag etter en virksomhetsoverdragelse, kan utpekes som målt til virkelig verdi med verdiendringer over OCI. Alle aksjer i konsernet er klassifisert til virkelig verdi med verdiendring over resultatet.

Finansielle forpliktelser

For finansielle forpliktelser er reglene i hovedsak de samme som i dagens IAS 39. En endring fra IAS 39 er at for finansielle forpliktelser som er bestemt regnskapsført til virkelig verdi over resultatet, skal endringer i verdien som skyldes selskapets egen kredittrisiko innregnes i OCI. Ikke i det ordinære resultatet som i dag, med mindre innregningen i OCI skaper eller forsterker et regnskapsmessig misforhold. Konsernet har klassifisert all gjeld og kundeinnskudd til amortisert kost.

Sikringsbokføring

IFRS 9 forenkler kravene til sikringsbokføring ved at sikringseffektiviteten knyttes nærmere ledelsens risikostyring. Kravet om en sikringseffektivitet på 80–125 prosent er fjernet og erstattet med mer kvalitative krav, herunder at det skal være en økonomisk sammenheng mellom sikringsinstrument og sikringsobjekt, og at kredittrisiko ikke skal dominere verdiendringene til sikringsinstrumentet. Sikringsdokumentasjon kreves fortsatt.

Tapsnedskrivning utlån

Etter dagens regler skal nedskrivninger for tap bare finne sted når det er objektive bevis for at en tapshendelse har inntruffet etter første gangs balanseføring. Etter IFRS 9 skal tapsavsetningene innregnes basert på forventet kredittap (ECL). Den generelle modellen for nedskrivninger av finansielle eiendeler i IFRS 9 vil gjelde for finansielle eiendeler som måles til amortisert kost, og som ikke hadde inntrufne tap ved første gangs balanseføring. I tillegg er også lånetilsagn, finansielle garantikontrakter som ikke måles til virkelig verdi over resultatet og leieavtalefordringer omfattet.

Målingen av avsetningen for forventet tap i den generelle modellen avhenger av om kredittrisikoen har økt vesentlig siden første gangs balanseføring. Ved førstegangs balanseføring og når kredittrisikoen ikke har økt vesentlig etter førstegangs balanseføring, skal det avsettes for 12-måneders forventet tap. 12-måneders forventet tap er det tapet som er forventet å inntreffe over levetiden til instrumentet, men som kan knyttes til begivenheter som inntreffer de første 12 månedene. Hvis kredittrisikoen har økt vesentlig etter førstegangsinnregning skal det avsettes for forventet tap over hele levetiden. Forventet kredittap er beregnet basert på nåverdien av alle kontantstrømmer over gjenværende forventet levetid, dvs. forskjellen mellom de kontraktsmessige kontantstrømmer i henhold til kontrakten, og den kontantstrømmen som banken forventer å motta, diskontert med effektiv rente på instrumentet.

I tillegg til den generelle modellen er det egne prinsipper for utstedte, herunder reforhandlede lån som behandles som nye, og kjøpte lån hvor det er påløpt kredittap ved førstegangs balanseføring. For disse beregnes en effektiv rente som tar hensyn til forventet kredittap, og ved endringer i forventede kontantstrømmer skal endringen diskonteres med den opprinnelig fastsatte effektive renten og resultatføres. For disse eiendelene er det derved ikke behov for å overvåke hvorvidt det har vært en vesentlig økning i kredittrisiko etter førstegangs balanseføring da forventet tap over hele levetiden uansett skal hensyntas.

Innregning og fraregning av finansielle eiendeler og forpliktelser

Finansielle eiendeler og forpliktelser innregnes på handledagen, det vil si tidspunktet banken blir part i instrumentenes kontraktsmessige betingelser.

Finansielle eiendeler fraregnes når de kontraktsmessige rettighetene til kontantstrømmene fra den finansielle eiendelen er utløpt, eller når rettighetene til kontantstrømmene fra eiendelen er overført på en slik måte at risiko og avkastning knyttet til eierskapet i det alt vesentlige er overført.

Finansielle forpliktelser fraregnes når de kontraktsmessige betingelsene er innfridd, kansellert eller utløpt.

Modifiserte eiendeler og forpliktelser

Dersom det gjøres modifiseringer eller endringer i vilkårene til en eksisterende finansiell eiendel eller forpliktelse, behandles instrumentet som en ny finansiell eiendel dersom de reforhandlede vilkårene er vesentlig forskjell fra de gamle vilkårene. Dersom vilkårene er

vesentlig forskjellig fra regnes den gamle finansielle eiendelen eller forpliktelsen, og en ny finansiell eiendel eller forpliktelse innregnes. Generelt vurderes et utlån til å være en ny finansiell eiendel dersom det utstedes ny lånedokumentasjon, samtidig som det foretas ny kredittprosess med fastsettelse av nye lånevilkår.

Dersom det modifiserte instrumentet ikke vurderes å være vesentlig forskjellig fra det eksisterende instrumentet, anses instrumentet regnskapsmessig å være en videreføring av det eksisterende instrumentet. Ved en modifisering som regnskapsføres som en videreføring av eksisterende instrument, diskonteres de nye kontantstrømmene med instrumentets opprinnelige effektive rente og eventuell forskjell mot eksisterende balanseført beløp resultatføres.

Innføringen av IFRS 9 har resultert i følgende prinsippendringer og effekter

Det følger i det videre en beskrivelse av de ulike finansielle instrumentene, og hvordan de er klassifisert etter IAS 39 og IFRS 9, med tilhørende beskrivelse av hvilke vurderinger som er lagt til grunn i klassifiseringen.

OVERGANG TIL IFRS 9

Konsernet har anvendt klassifiseringsbestemmelsene i IFRS 9 for de finansielle eiendeler og gjeld som følger:

Instrument/post	Beskrivelse	IAS 39*	IFRS 9*
Eiendeler			
P.t lån (lån til såkalt "for tiden" rente, som kan endres av banken innenfor offentlig regulerte frister)	P.t. vilkår er normale vilkår i Norge for utlån til bolig med flytende rente og til deler av bedriftsmarkedet, og vilkårene er normalt standardiserte og gjelder likt for alle utlån av denne typen. Låntagers rett til tidlig innløsning og konkurransen mellom banker gjør at lånenes kontantstrømmer i liten grad vil kunne avvike fra hva som er definert som betaling av renter og hovedstol på gitte datoer i IFRS 9. Bankens vurdering er derfor at disse utlånenes betingelser er konsistent med måling til amortisert kost.	AC	AC
Lån som evt. skal selges til boligkredittforetak	Noen banker i SpareBank 1 Alliansen overfører deler av de utlån som kvalifiserer for overføring til boligkredittselskapene. Utlån som inngår i forretningsmodeller (porteføljer) med utlån som kvalifiserer for overføring holdes derfor både for å motta kontraktsmessige kontantstrømmer og for salg.	AC	FVOCI
Lån som skal selges til boligkredittforetak	Noen banker i SpareBank 1 Alliansen overfører utvalgte utlån som kvalifiserer for overføring til boligkredittselskapene. Disse lånene holdes derfor for salg.	AC	FVP&L
Fastrenteutlån til kunder	I henhold til IFRS 9.B4.1.12(b) er betaling av en rimelig tilleggskompensasjon for tidlig innløsning av et finansielt instrument konsistent med at et instruments kontantstrømmer bare er betaling av rente og hovedstol. Underkurs er ikke en tilleggskompensasjon for tidlig innløsning, men et fradrag i kontantstrømmene som ellers skulle ha vært betalt. Som del av et instruments kontraktsmessige vilkår vil derfor muligheten for betaling av underkurs medføre at instrumentet skal måles til virkelig verdi med verdiendringer over resultatet.	FVP&L (FVO)	FVP&L (FVO)
Aksjer, ikke trading	Tilgjengelig for salg-kategorien som eksisterer i IAS 39 blir ikke videreført i IFRS 9.	FVOCI (TFS)	FVP&L
Likviditetsportefølje	Bankens beholdning av rentebærende verdipapirer er i all hovedsak holdt som likviditetsreserver. Formålet med likviditetsreservene er i mange tilfeller å stille sikkerhet for ordinære repo-transaksjoner og/eller lån i Norges Bank og de ulike porteføljene vil ha en varierende grad av omsetning. Det er varierende grad av omsetning i konsernets likviditetsportefølje. Det er også varierende grad av omsetning innenfor ulike deler av likviditetsporteføljen. Formålet med porteføljen er i mange tilfeller å stille sikkerhet for ordinære repotransaksjoner og lån i Norges Bank. At porteføljen er en likviditetsportefølje medfører derfor ikke nødvendigvis at konsernet har intensjon om å selge instrumentene som inngår i porteføljen, da likviditet sikres gjennom sikkerhetsstillelse og lån i forbindelse med ordinære repotransaksjoner og lån i Norges Bank i stedet for salg av instrumenter som inngår i porteføljen.	FVP&L	FVP&L
Øvrige porteføljer	Bankens beholdning av rentebærende verdipapirer utover porteføljer definert som likviditetsreserver er i all hovedsak knyttet til kundeaktivitet gjennom SpareBank 1 Nord-Norge Markets. Eventuelle beholdninger av fondsobligasjoner (hybridkapital) er håndtert som egenkapitalinstrument.	FVP&L	FVP&L
Forpliktelser			
Verdipapirgjeld	Prinsippene for klassifisering og måling av finansielle forpliktelser er i hovedsak som under IAS 39, men under visse forutsetninger skal verdiendringer som skyldes endringer i egen kredittrisiko føres over OCI når virkelig verdi opsjonen er benyttet.	AC	AC

*Forklaring til tabell

OCI	Other Comprehensive Income (Utvidet resultatregnskap)
AC	Amortisert kost
FVOCI	Virkelig verdi med verdiendring over OCI (med reklassifisering)
FVP&L	Virkelig verdi med verdiendring over resultatet (pliktig)
FVP&L (FVO)	Virkelig verdi med verdiendring over resultatet pga. fair value option
FVOCI (NOP&L)	Virkelig verdi med verdiendring over OCI uten reklassifisering
FVOCIP&L	Virkelig verdi med endringer fra egen kredittrisiko over OCI og andre virkelig verdi-endringer over resultat

OVERGANG TIL IFRS 9

				Balanseført beløp etter	Balanseført beløp etter	Implemente- ringseffekt
Konsern				IAS 39	IFRS 9	
Finansielle instrumenter	Note	Klassifisering etter IAS 39	Klassifisering etter IFRS 9			
Kontanter og fordringer på sentralbanker		Virkelig verdi over resultatet	Virkelig verdi over resultatet	775	775	-
Utlån til og fordringer på kredittinstitusjoner	10	Amortisert kost	Amortisert kost	2.655	2.655	-
Utlån til og fordringer på kunder til fast rente	11	Virkelig verdi opsjon*	Virkelig verdi opsjon*	6.395	6.395	-
Utlån til og fordringer på kunder for salg	11	Amortisert kost	Virkelig verdi over resultatet	4.002	4.002	-
Øvrige utlån til og fordringer på kunder	11	Amortisert kost	Amortisert kost	64.090	64.039	51
Sertifikater og obligasjoner	29	Virkelig verdi over resultatet	Virkelig verdi over resultatet	11.541	11.541	-
Finansielle derivater	17	Virkelig verdi over resultatet	Virkelig verdi over resultatet	1.511	1.511	-
Aksjer, andeler og andre egenkapitalinteresser	30	Tilgjengelig for salg	Virkelig verdi over totalresultat	43	43	-
Aksjer, andeler og andre egenkapitalinteresser	30	Tilgjengelig for salg	Virkelig verdi over resultatet	18	18	-
Aksjer, andeler og andre egenkapitalinteresser	30	Virkelig verdi over resultatet (trading)	Virkelig verdi over resultatet	123	123	-
Aksjer, andeler og andre egenkapitalinteresser	30	Virkelig verdi over resultatet	Virkelig verdi over resultatet	86	86	-
Gjeld til kredittinstitusjoner	10	Amortisert kost	Amortisert kost	(434)	(434)	-
Innskudd fra og gjeld til kunder	35	Amortisert kost	Amortisert kost	(57.849)	(57.849)	-
Gjeld stiftet ved utstedelse av verdipapirer	36	Amortisert kost	Amortisert kost	(23.553)	(23.553)	-
Finansielle derivater	17	Virkelig verdi over resultatet	Virkelig verdi over resultatet	(902)	(902)	-
Ansvarlig lånekapital	39	Amortisert kost	Amortisert kost	(850)	(850)	-
TOTAL				7.651	7.600	51

OVERGANG TIL IFRS 9

Følgende tabell viser effekter ved implementering av IFRS 9

Konsern		Balanseført beløp etter IAS 39 31.desember 2017	Endring som følge av reklassifisering	Endring som følge av ny måling	Balanseført beløp etter IFRS 9 1.januar 2018
Finansielle eiendeler	Note				
Amortisert kost					
Kontanter og fordringer på sentralbanker		0	0	0	0
Utlån til og fordringer på kredittinstitusjoner	10	2.655	0	0	2.655
Utlån til og fordringer på kunder	11	68.092	-4.002	-51	64.039
Sertifikater og obligasjoner		0	0	0	0
Finansielle derivater		0	0	0	0
Aksjer, andeler og andre egenkapitalinteresser		0	0	0	0
Andre finansielle eiendeler		0	0	0	0
Sum effekt amortisert kost		70.747	-4.002	-51	66.694
Virkelig verdi over resultatet					
Kontanter og fordringer på sentralbanker		775	0	0	775
Utlån til og fordringer på kredittinstitusjoner		0	0	0	0
Utlån til og fordringer på kunder	11	6.395	4.002	0	10.397
Sertifikater og obligasjoner	29	11.541	0	0	11.541
Finansielle derivater	17	1.511	0	0	1.511
Aksjer, andeler og andre egenkapitalinteresser	30	209	18	0	227
Andre finansielle eiendeler		0	0	0	0
Sum effekt virkelig verdi over resultatet		20.431	4.020	0	24.451
Virkelig verdi over OCI- med resirkulering					
Kontanter og fordringer på sentralbanker		0	0	0	0
Utlån til og fordringer på kredittinstitusjoner		0	0	0	0
Utlån til og fordringer på kunder		0	0	0	0
Sertifikater og obligasjoner		0	0	0	0
Finansielle derivater		0	0	0	0
Aksjer, andeler og andre egenkapitalinteresser		0	43	0	43
Andre finansielle eiendeler		0	0	0	0
Sum effekt virkelig verdi over OCI- med resirkulering		0	43	0	43
Virkelig verdi over OCI- uten resirkulering (egenkapitalinstrumenter)					
Kontanter og fordringer på sentralbanker		0	0	0	0
Utlån til og fordringer på kredittinstitusjoner		0	0	0	0
Utlån til og fordringer på kunder		0	0	0	0
Sertifikater og obligasjoner		0	0	0	0
Finansielle derivater		0	0	0	0
Aksjer, andeler og andre egenkapitalinteresser	30	18	-18	0	0
Andre finansielle eiendeler		0	0	0	0
Sum effekt virkelig verdi over OCI- uten resirkulering		18	-18	0	0
Virkelig verdi over OCI- tilgjengelig for salg					
Kontanter og fordringer på sentralbanker		0	0	0	0
Utlån til og fordringer på kredittinstitusjoner		0	0	0	0
Utlån til og fordringer på kunder		0	0	0	0
Sertifikater og obligasjoner		0	0	0	0
Finansielle derivater		0	0	0	0
Aksjer, andeler og andre egenkapitalinteresser	30	43	-43	0	0
Andre finansielle eiendeler		0	0	0	0
Sum effekt virkelig verdi over OCI- tilgjengelig for salg		43	-43	0	0
Sum finansielle eiendeler		91.196	43	-51	91.188

Finansielle forpliktelser

Amortisert kost					
Innskudd fra og gjeld til kredittinstitusjoner		-434	0	0	-434
Innskudd fra og gjeld til kunder		-57.849	0	0	-57.849
Gjeld stiftet ved utstedelse av verdipapirer		-23.553	0	0	-23.553
Finansielle derivater		0	0	0	0
Ansvarlig lånekapital		-850	0	0	-850
Andre finansielle forpliktelser		0	0	0	0
Sum effekt amortisert kost		-82.686	0	0	-82.686
Virkelig verdi over resultatet					
Innskudd fra og gjeld til kredittinstitusjoner		0	0	0	0
Innskudd fra og gjeld til kunder		0	0	0	0
Gjeld stiftet ved utstedelse av verdipapirer		0	0	0	0
Finansielle derivater		-902	0	0	-902
Ansvarlig lånekapital		0	0	0	0
Andre finansielle forpliktelser		0	0	0	0
Sum effekt virkelig verdi over resultatet		-902	0	0	-902
Sum finansielle forpliktelser		-83.588	0	0	-83.588

Endring tapsavsetninger	Tapsavsetning etter IAS 39 per 31.12.17	Endring som følge av reklassifisering	Endring som følge av ny måling	Tapsavsetning etter IFRS 9 per 01.01.18
Utlån og fordringer og instrumenter holdt til forfall under IAS 39 som skal måles til amortisert kost under IFRS 9	516		20	536
Gjeldsinstrumenter klassifisert som tilgjengelig for salg under IAS 39 som skal måles til amortisert kost under IFRS 9	0			0
Sum instrumenter målt til amortisert kost under IFRS 9	516		20	536
Utlån og fordringer og instrumenter holdt til forfall under IAS 39 som skal måles til virkelig verdi over resultat under IFRS 9				
Gjeldsinstrumenter klassifisert som tilgjengelig for salg under IAS 39 som skal måles til virkelig verdi over resultat under IFRS 9				
Sum instrumenter målt til virkelig verdi over resultat under IFRS 9				
Finansielle garantikontrakter	3		4	7
Lånetilsagn			27	27
Sum finansielle garantier og lånetilsagn	3		31	34
Sum endring tapsavsetninger	519		51	570

Årsregnskap - Noter

Note 3 - Kritiske estimater og vurderinger vedrørende bruk av regnskapsprinsipper .

Tap på utlån og garantier

Banken gjennomgår hele bedriftsmarkedsporteføljen årlig. Store og spesielt risikable engasjementer gjennomgås. Lån til privatpersoner gjennomgås når de er misligholdt mer enn 55 dager, eller dersom de har en særlig dårlig historikk. Det beregnes en misligholdssannsynlighet for hver bedriftskunde, basert på historiske regnskapsdata og anerkenningshistorikk, tilsvarende for privatkunder, og da med utgangspunkt i likningstall og anerkenningshistorikk. Banken har i dag ni risikoklasser for friske engasjement og to klasser for misligholdte engasjement, basert på misligholdssannsynligheten til hver kunde. Disse 11 klassene deles videre inn i gruppene lav, middels, høy, høyeste risiko, samt mislighold og tap i forhold til misligholdssannsynlighet. Hele porteføljen scores månedlig med bruk av automatisk datafangst, og med utgangspunkt i objektive data. Banken foretar individuelle nedskrivninger for lån hvor det foreligger objektive bevis for at lånet er tapsutsatt.

Individuelle nedskrivninger beregnes som forskjellen mellom lånets bokførte verdi og nåverdien av diskontert kontantstrøm basert, på effektiv rente på tidspunktet for første gangs nedskrivning. Senere for låneavtaler med flytende rente.

Gruppevis nedskrivninger beregnes på undergrupper av utlån der det foreligger objektiv informasjon som viser etter at kredittene er bevilget, men hvor det ikke er mulig å gjennomgå alle engasjementer på individuell basis, eller informasjonen ikke lar seg spesifisere på engasjementsnivå. Slik informasjon kan være negativ utvikling i risikoklassifisering eller i sikkerhetsverdier, lønnsomheten i en bransje eller grupper av debitorers betalingsevne.

Vurdering av tapsnedskrivninger vil alltid baseres på en betydelig grad av skjønn. Prediksjoner basert på historisk informasjon kan vise seg å bli feil fordi man aldri kan vite med sikkerhet hvilke relevans historiske data har som beslutningsgrunnlag. I realiseres i lite likvide markeder og prisfastsettelsen kan derfor være beheftet med betydelig usikkerhet.

Virkelig verdi av verdipapirer

Eiendeler som vurderes til virkelig verdi over resultatregnskapet, vil normalt omsettes i aktive markeder og fastsettes med rimelig grad av sikkerhet. For eiendeler som klassifiseres som tilgjengelig for salg, vil ikke dette nødvendigvis være tilfellet.

Tilsvarende vil markedsverdier for eiendeler og forpliktelser som regnskapsføres til amortisert kost og som fremkommer i noter, kunne være estimater basert på diskonterte forventede kontantstrømmer, multiplikatoranalyser eller andre beregningsmetoder. Slike verdier vil kunne være beheftet med betydelig usikkerhet. Med unntak for noen få aksjer, er det norske aksjemarkedet lite likvid. Aksjekurser vil i de fleste tilfeller være sist omsatte kurs. I noen tilfeller der likviditeten er dårlig, og det fremkommer større uforklarte prisbevegelser rundt årsskiftet, vil kursen kunne være fastsatt som volumvektet gjennomsnitt over en tidsperiode, vanligvis desember.

Dersom det ikke har vært representative transaksjoner, har man benyttet andre verdsettelsesmetoder i henhold til verdsettelseshierarkiet i IAS 39.

Virkelig verdi av derivater

Virkelig verdi av derivater fremkommer vanligvis ved bruk av verdivurderingsmodeller, der prisen på underliggende, eksempelvis renter og valuta, innhentes i markedet. For opsjoner vil volatiliteter være observerte implisitte volatiliteter eller beregnede volatiliteter basert på historiske kursbevegelser for underliggende. I de tilfeller bankens risikoposisjon er tilnærmet nøytral, vil midtkurser bli anvendt. Med nøytral risikoposisjon menes eksempelvis at renterisiko innenfor et løpetidsbånd er tilnærmet null. I motsatt fall brukes den relevante kjøps- eller salgskurs for å vurdere nettoposisjonen.

For derivater der motpart har svakere kredittrating enn banken, vil prisen reflektere en underliggende markedspriser innhentes med utgangspunkt i transaksjoner med lavere kredittrisiko, vil dette hensyntas ved at prisdifferansen målt mot slike transaksjoner med lavere kredittrisiko, amortiseres over løpetiden.

Immaterielle eiendeler

Nedskrivningstester av immaterielle eiendeler er i hovedsak basert på neddiskontering av forventede fremtidige Det vil alltid være betydelig usikkerhet knyttet til kontantstrømestimer, og i noen tilfeller vil også metodene for tilordning av kontantstrømmer til ulike eiendeler være beheftet med usikkerhet.

Pensjoner

Netto pensjonsforpliktelser og årets pensjonskostnad er basert på en rekke estimer, herunder avkastning på pensjonsmidlene, fremtidig rente- og inflasjonsnivå, lønnsutvikling, turnover, utvikling i G og den generelle utviklingen i antall uføretrygdde og Usikkerheten er i stor grad knyttet til bruttoforpliktelsen og ikke til den nettoforpliktelsen som fremkommer i Konsernet har tidligere benyttet korridormetoden for regnskapsføring av uamortiserte estimatavvik. Korridormetoden er ikke lenger tillatt, og alle estimatavvik skal føres i oppstilling over andre inntekter og utvidede resultatposter, såkalt OCI (Other Comprehensive Income).

Oppkjøp

Oppkjøp av annet selskap regnskapsføres etter oppkjøpsmetoden, jfr. IFRS 3. Ved oppkjøpsmetoden foretas det fullstendig merverdiallokering, der kjøpesummen allokeres til identifiserte eiendeler og forpliktelser i det oppkjøpte selskapet. En positiv differanse mellom virkelig verdi av kjøpsvederlaget og virkelig verdi av identifiserbare eiendeler og forpliktelser, oppføres som goodwill. Eventuelle mindreverdier (badwill) kan, etter gitte kriterier, inntektsføres i resultatregnskapet i oppkjøpsåret. Oppkjøpsanalysen kan anses som foreløpig eller endelig .

Oppkjøpsanalysene inneholder både konkrete beregninger og bruk av beste skjønn. Det er alltid knyttet noe usikkerhet til skjønnsmessige poster, men disse er etter beste evne underbygget av beregninger om forventede kontantstrømmer, sammenlignbare Se også note 33 og 40.

Årsregnskap - SpareBank 1 Nord-Norge

Note 4 Segmentinformasjon

I henhold til IFRS 8 har SpareBank 1 Nord-Norge følgende segmenter; personmarked, bedriftsmarked, leasing og markets.

Segmentene sammenfaller med den interne rapporteringsstruktur til konsernledelsen. I SpareBank 1 Nord-Norge er konsernledelsen ansvarlig for å evaluere og følge opp segmentenes resultater og er definert som øverste beslutningstaker i betydningen til IFRS 8.

Prinsipper for innregning og måling i bankens segmentrapportering baseres på regnskapsprinsippene etter IFRS slik de er fastsatt i konsernregnskapet. Eventuelle transaksjoner mellom segmentene gjennomføres på armlengdes avstand.

Under posten annet er aktiviteter som ikke lar seg allokere til segmentene. Banken opererer i et geografisk avgrenset område og rapportering av geografisk informasjon gir lite tilleggsinformasjon. Viktige eiendelsklasser (utlån) er imidlertid fordelt geografisk i egen note under utlån.

31.12.17

Beløp i mill kroner	PM	BM	Leasing	Markets	Annet	Totalt
Netto renteinntekter	879	518	207	1	165	1 770
Netto provisjonsinntekter	364	29			453	846
Andre driftsinntekter	289	66		34	309	698
Driftskostnader	857	131	62	16	300	1 366
Resultat før tap	675	482	145	19	627	1 948
Tap på utlån og garantier	19	27	138			184
Resultat før skatt	656	455	7	19	627	1 764
Utlån til kunder	45 676	23 923	5 404			75 003
Individuell nedskrivning utlån	- 11	- 175	- 30			- 216
Gruppenedskrivning utlån	- 73	- 198	- 29			- 300
Andre eiendeler		1 995	148		20 556	22 699
Sum eiendeler per segment	45 592	25 545	5 493		20 556	97 186
Innskudd fra og gjeld til kunder	32 304	25 545				57 849
Annen gjeld og egenkapital	13 288		5 493		20 556	39 337
Sum egenkapital og gjeld per segment	45 592	25 545	5 493		20 556	97 186

31.12.16

Beløp i mill kroner	PM	BM	Leasing	Markets	Annet	Totalt
Netto renteinntekter	779	493	195	2	175	1 644
Netto provisjonsinntekter	366	21			382	769
Andre driftsinntekter	273	75		52	264	664
Driftskostnader	888	118	54	20	240	1 320
Resultat før tap	530	471	141	34	581	1 757
Tap på utlån og garantier	19	139	55			213
Resultat før skatt	511	332	86	34	581	1 544
Utlån til kunder	44 123	21 865	4 775			70 763
Individuell nedskrivning utlån	- 12	- 96	- 46			- 154
Gruppenedskrivning utlån	- 49	- 308	- 16			- 373
Andre eiendeler	0	1 758	220		18 287	20 265
Sum eiendeler per segment	44 062	23 219	4 933		18 287	90 501
Innskudd fra og gjeld til kunder	30 561	23 309				53 870
Annen gjeld og egenkapital	13 411		4 933		18 287	36 631
Sum egenkapital og gjeld per segment	44 062	23 219	4 933		18 287	90 501

Årsregnskap - Noter

Note 5 Kapitaldekning

Konsernet følger EU's kapitaldekningsregelverk for banker og verdipapirforetak CRD IV/CRR (Capital Requirements Directive/ Capital Requirements Regulations). Bruk av IRB (Internal Rating Based approach) stiller omfattende krav til bankens organisering, kompetanse, risikomodeller og risikostyringssystemer. Finanstilsynet har gitt overgangsregler for IRB-banker som ikke får full effekt av reduserte regulatoriske kapitalkrav dersom risikovektet beregningsgrunnlag etter nytt regelverk er lavere enn beregningsgrunnlag beregnet etter gammel kapitalberegning (Basel I). Da må beregningsgrunnlaget oppjusteres (såkalt korreksjon for "gulv") til 80 % av beregningsgrunnlag etter Basel I.

I beregning av kapitaldekning gjelder ikke samme regelverk for konsolidering av tilknyttede- eller felleskontrollerte selskaper som for regnskapet. Konsernet benytter proporsjonal konsolidering i kapitaldekningsrapporteringen på eierandelene i SpareBank 1 Boligkreditt, SpareBank 1 Næringskreditt og BN Bank.

Kapitaldekningsregelverket stiller krav om kapitalbuffer utover minstekravene til kapital etter pilar 1. Formålet med kapitalbufferene er å dempe virkningen av økonomisk og finansiell sjokk. Kapitalbufferen består av to komponenter, en bevaringsbuffer der nivået er konstant over tid og en motsyklisk kapitalbuffer der målenivået er avhengig av konjunktene. I tillegg til nevnte bufferer er det kapitalkrav for systemrisikobufferer. Bufferen skal sikre bankene mot strukturelle eller systemrisiko. Alle de nevnte bufferkravene skal dekkes av av ren kjernekapitaldekning.

SpareBank 1 Nord-Norge har et mål om til enhver tid å være ubestridt solid, og skal tilfredsstillende de myndighetspålagte minstekrav til kapitaldekning. Konsernets mål for ren kjernekapitaldekning er ett prosentpoeng over det til enhver tid gjeldende regulatoriske minimumskravet, for tiden 14,5%.

Morbank		Konsern	
31.12.16	31.12.17	31.12.17	31.12.16
Beløp i mill kroner			
Ansvarlig kapital			
Kjernekapital			
1 807	1 807	1 807	1 807
843	843	843	843
4 459	4 770	4 770	4 459
1 657	1 980	1 980	1 657
521	585	585	521
20	35	35	20
31	67	1 749	1 704
	530	530	
9 338	10 617	12 299	11 011
Balanseført egenkapital			
Kjernekapital			
	- 530	- 530	
	Justert kjernekapital fra konsoliderte finansinstitusjoner	- 36	- 116
- 750	- 866	- 866	- 750
- 21	- 23	- 27	- 33
	Immaterielle eiendeler	- 87	- 67
	- 75	- 36	- 64
- 95	- 130	- 136	- 99
	Beholdning av ren kjernekapital i andre selskaper i finansiell sektor		
- 26	med vesentlig eierandel utover unntaksgrensen på 10 %	- 589	- 727
8.446	8.993	9 992	9 155
Ren kjernekapital			
500	530	869	800
	Beholdning av egen fondsobligasjonskapital	- 4	- 4
500	530	865	796
Annen kjernekapital			
8 946	9 523	10 857	9 951
Kjernekapital			
Tilleggs kapital			
850	850	1 328	1 361
1	Forventet tap utover regnskapsmessige avsetninger		
- 61	- 61	- 44	- 83
790	789	1 284	1 278
Tilleggs kapital			
9 736	10 312	12 141	11 229
Ansvarlig kapital			
Risikovektet beregningsgrunnlag			
32 096	35 250	36 969	33 805
5 650	7 694	14 375	12 095
2 118			2 470
39 864	42 944	51 344	48 370
Sum kredittrisiko			
150	94	94	150
75	68	68	75
	Valutarisiko		
3 675	4 112	4 026	3 700
	Operasjonell risiko (Sjablongmetoden)		
299	411	1.036	588
	(CVA-tillegg "Credit Valuation Adjustment")		
44 063	47 629	56.568	52.882
	Risikovektet beregningsgrunnlag IRB		
	Overgangsordning - tillegg i forhold til "gulv" etter Basel I	10 655	8 238
44 063	47 629	67 223	61 120
20,0 %	20,0 %	20,0 %	20,0 %
	Korreksjon andel "gulv" etter Basel I		

	Kapitalkrav			
778	935 Engasjement med spesialiserte foretak	1 026	878	
96	144 Engasjement med øvrige foretak	154	123	
359	352 Engasjement med SMB (små og mellomstore bedrifter)	362	367	
898	920 Engasjement med massemerket	1 336	1 253	
69	65 Øvrige engasjement med massemerket	66	71	
368	405 Egenkapitalposisjoner	13	12	
2 568	2 820 Sum interne målemetoder (IRB)	2 958	2 704	
452	616 Engasjement standardmetoden	1 150	968	
169	0 Ansvarlig lånekapital i andre selskaper i finansiell sektor med vesentlig eierandel	0	198	
3 189	3 436 Sum kredittrisiko	4 108	3 870	
12	8 Gjeldsrisiko	8	12	
6	5 Egenkapitalrisiko	5	6	
	Valutarisiko			
294	329 Operasjonell risiko (Sjablongmetoden)	322	296	
24	33 CVA-tillegg	83	47	
	Overgangsordning	852	659	
3 525	3 810 Kapitalkrav	5 378	4 890	
20,3 %	20,0 % Kjernekapitaldekning	16,2 %	16,3 %	
1,8 %	1,7 % Tilleggskapitaldekning	1,9 %	2,1 %	
22,1 %	21,7 % Kapitaldekning	18,1 %	18,4 %	
19,2 %	18,9 % Ren kjernekapitaldekning	14,9 %	15,0 %	
20,3 %	20,0 % Kjernekapitaldekning IRB	19,2 %	18,8 %	
22,1 %	21,7 % Kapitaldekning IRB	21,5 %	21,2 %	
	Regulatoriske minimumskrav CRD IV:	2017	2016	
1 983	2 143 Minimumskrav ren kjernekapital	4,5 %	4,5 %	3 025 2 750
	Bufferkrav			
1 322	1 429 Systemrisikobuffer	3,0 %	3,0 %	2 017 1 834
661	953 Motsyklisk buffer	2,0 %	1,5 %	1 344 917
1 102	1 191 Bevaringsbuffer	2,5 %	2,5 %	1 681 1 528
5 067	5 715 Sum regulatorisk krav til ren kjernekapital etter bufferkrav	12,0 %	11,5 %	8 067 7 029
661	714 Pilar 2-krav	1,5 %	1,5 %	1 008 917
		13,5 %	13,0 %	
2 718	2 563 Tilgjengelig ren kjernekapital			917 1 209

Uvektet kjernekapitalandel (Leverage Ratio)

Finansdepartementet fastsatte 20.12.16 nye krav til uvektet kapitalandel gjeldende fra 30.06.17.

Nye krav sier at foretak skal til enhver tid ha en uvektet kjernekapitalandel som utgjør minst 3 % av institusjonens eksponering. Alle banker skal i tillegg ha en uvektet kjernekapitalbuffer som utgjør 2 % av institusjonens eksponering, det vil si totalt minimumskrav på 5 %.

89 550	98 505 Eksponeringsmål	151 654	142 564
10,0 %	9,7 % Uvektet kjernekapitalandel	7,2 %	7,0 %

Note 6 - Finansiell risikostyring

Risikostyringen i SpareBank 1 Nord-Norge skal støtte opp under konsernets strategiske utvikling og måloppnåelse, og skal bidra til å sikre finansiell stabilitet og forsvarlig formuesforvaltning gjennom:

- En sunn organisasjonskultur som kjennetegnes av høy bevissthet om risikostyring
- Å tilstrebe en optimal kapitalanvendelse innenfor vedtatt forretningsstrategi
- Å tilstrebe en lik risikojustert avkastning på kundene over tid innenfor vedtatt forretningsstrategi
- Utnyttelse av synergi- og diversifiseringseffekter
- En tilstrekkelig kjernekapital/ansvarlig kapital ut fra valgt risikoprofil

Det er et overordnet mål at konsernets samlede risikonivå skal være innenfor konsernets risikoappetitt, som definert av styret og innenfor de rammer som konsernets kapital og øvrige avgrensinger setter. Gjennom god risikostyring skal konsernet fremstå med en inntjenings- og resultatutvikling som er stabil og forutsigbar. Forretningsstrategi og risikostrategi er styrets instrument for styring av konsernets risikoprofil og finansielle utvikling. Konsernsjefen er ansvarlig for at dette legges frem for styret minimum årlig, eller når andre forhold tilsier det. Konsernet har en målsetting om å minimum opprettholde nåværende internasjonale rating, for å sikre en langsiktig god tilgang på ordinære innlån fra kapitalmarkedene.

Konsernets risiko tallfestes blant annet gjennom beregninger av:

- Forventet tap som beskriver det beløpet konsernet statistisk må forvente å tape i en 12 måneders periode.
- Uventet tap som beskriver hvor mye kapital (risikojustert kapital) som konsernet må ha for å dekke faktisk risiko.

Risikojustert kapital skal dekke 99,9 prosent av mulige uventede tap. Statistiske metoder er lagt til grunn ved beregningen, men i noen tilfeller benyttes også kvalitative vurderinger. Konsernet benytter også modeller for fullfordeling av bokført egenkapital ut til forretningsområdene hvor regulatoriske og interne risikomodeller ligger til grunn for fordelingen. Dette skal sikre at forretningsområdenes lønnsomhetsbidrag kan aggregeres opp til konsernets overordnede lønnsomhetsmål. Avkastningen på fullfordelt kapital er et strategisk resultatmål i den interne styringen av konsernet. Vesentlige forretningsområder tildeles kapital i forhold til den beregnede risikoen ved virksomheten, og det foretas oppfølging av kapitalavkastningen. Beregningene av risikojustert kapital gjør det mulig å sammenligne risiko på tvers av risikogrupper og forretningsområder. I tillegg måles og følges risiko opp gjennom rapportering av rammebruk og nøkkeltall for risikoområder.

For å sikre en effektiv og hensiktsmessig prosess for risiko- og kapitalstyring, er rammeverket basert på følgende elementer som reflekterer måten styret og ledelsen styrer konsernet på.

- Strategi
- Organisering og organisasjonskultur
- Risiko- og kapitalstyring

- Rapportering
- Oppfølging
- Beredskapsplaner
- Compliance (etterlevelse)

For ytterligere informasjon vises til "Pilar III-dokumentet", som ligger på bankens hjemmeside.

Nedenfor er det gitt en nærmere beskrivelse av finansiell risikostyring knyttet til kredittrisiko, likviditetsrisiko og markedsrisiko.

Kredittrisiko

Kredittrisiko defineres som faren for tap som følge av at kunder eller motparter ikke har evne eller vilje til å oppfylle sine forpliktelser overfor konsernet. Kredittrisiko styres gjennom konsernets kredittstrategi, rammer for kredittvirksomheten, retningslinjer for kredittgivning og fullmaktsreglement.

SpareBank 1 Nord-Norge benytter interne målemetoder IRB (Internal Rating Based Approach) ved beregning av kapitalkrav for kredittrisiko. Minimumskravet blir derved mer risikosensitivt, og vil i større grad samsvare med risikoen i de underliggende porteføljer.

Risikostrategi, herunder rammer for kredittvirksomheten, fastsettes av styret, og revideres og oppdateres minimum årlig. Konsernets kredittstrategi fastsetter de overordnede prinsipper for kredittgivning, og hvordan kredittrisiko skal styres og prises i SpareBank 1 Nord-Norge. SpareBank 1 Nord-Norge baserer seg på de prinsipper som er anbefalt av Baselkomiteen i dokumentet "Principles for the Management of Credit Risk", og på kapitaldekningsregler (Basel II). For øvrig legges til grunn at styring av kredittrisiko skal skje innenfor rammen av relevante lover og forskrifter.

De kredittstrategiske mål består av mål for:

Avkastning og vekst
Risikoprofil
Konsentrasjonsrisiko
Operative kredittmål

De kredittstrategiske mål er gjenstand for regelmessig rapportering til ledelse og styre.

Styret er ansvarlig for konsernets låne- og kredittinnvilgelser. Bevilgningsreglementet, som godkjennes av styret, fastsetter prinsippene for tildeling av kredittfullmakter, fastsetter prinsippene for kredittbeslutninger og beskriver beslutningsstrukturen. Styret delegerer fullmakter til konsernsjefen, som innenfor bestemmelsene i bevilgningsreglementet delegerer sine fullmakter videre. De delegerte kredittfullmaktene er knyttet opp mot et engasjements størrelse, misligholdssannsynlighet og sikkerhetsstillelse.

Kredittmedarbeidere opererer i henhold til kredittfullmakter, kredittpolicy og kredittbehandlingsrutiner som stiller klare kvalitetskrav til kredittbehandlingsprosessen.

Styring og kontroll med porteføljen skjer ved risikoklassifisering av enkeltkunder, risikoprisingmodell og et porteføljestyringssystem for å styre utlånsporteføljen i tråd med fastsatte rammer og retningslinjer. Risikomodellene som ligger til grunn for styring og kontroll, tar utgangspunkt i statistiske beregninger, og er under kontinuerlig videreutvikling og testing.

Modellene baserer seg på tre hovedkomponenter:

1. Sannsynlighet for mislighold. Kundene blir klassifisert i risikoklasse ut fra sannsynligheten for at kunden skal misligholde sine forpliktelser i løpet av en 12 måneders periode. Sannsynligheten for mislighold beregnes på grunnlag av historiske dataserier for finansielle nøkkeltall, samt ikke finansielle kriterier som adferd og alder. For å gruppere kundene etter misligholdssannsynlighet benyttes det ni risikoklasser (A – I). I tillegg har konsernet to risikoklasser (J og K) for kunder med misligholdte og/eller nedskrevne engasjement.
2. Forventet eksponering ved mislighold. Dette er en beregnet størrelse over hvor stor den forventede eksponeringen er hvis en kunde går i mislighold.
3. Tapsgrad ved mislighold. Dette er en vurdering av hvor mye konsernet potensielt kan tape, dersom kunden misligholder sine forpliktelser. Vurderingen tar hensyn til realisasjonsverdien av de sikkerhetene kundene har avgitt, og de kostnadene konsernet har ved å drive inn misligholdte engasjement. Disse størrelsene fastsettes på bakgrunn av egne erfaringer over tid. Det benyttes sju klasser (1 – 7) for klassifisering i henhold til sikkerhetsdekning.

De tre ovennevnte komponentene danner også grunnlaget for konsernets porteføljeklassifisering, og statistisk baserte beregninger av forventet tap og behovet for risikojustert kapital. Porteføljeklassifiseringen har som formål å gi informasjon om nivået og utviklingen i den samlede kredittrisikoen i totalporteføljen, og porteføljen er derfor delt inn i seks risikogrupper - henholdsvis svært lav, lav, middels, høy, svært høy og misligholdt. Inndelingen i risikogrupper foretas på grunnlag av en statistisk beregning av hvert enkelt engasjements sannsynlighet for mislighold og dets sikkerhetsdekning.

Konsernet tilstreber å prise engasjementene ut fra risikoeksponeringen, slik at engasjementer med høyest risiko får høyest pris. Prismodellen er basert på konsernets avkastningskrav på risikojustert kapital.

For ytterligere informasjon vises til ovennevnte "Pilar III dokument", samt notene 7, 8, 9, 11 og 14. Konsernet har også kredittrisiko tilknyttet plasseringer i rentebærende verdipapirer. Slik kredittrisiko gir først og fremst løpende utslag i endrede priser/verdier på de ulike verdipapirene. Dette er nærmere beskrevet under avsnitt "Markedsrisiko" nedenfor.

Likviditetsrisiko

Likviditetsrisiko defineres som risikoen for at konsernet ikke er i stand til å kunne innfri sine forpliktelser ved forfall, samt risikoen for at konsernet ikke klarer å møte sine likviditetsforpliktelser uten at kostnaden ved dette øker betydelig.

Styret har betydelig fokus på forutsigbarhet og stabilitet, og gjennomgår minimum årlig konsernets likviditetsstrategi hvor styring av konsernets finansieringsstruktur er sentralt.

Morbankens policy for styring av likviditetsrisiko skal gjenspeile en lav risikoprofil og bidra til å nå strategiske mål. Det følger av konsernets risikostrategi at en enkelthendelse eller summen av flere enkelthendelser ikke skal skade konsernets likviditet i alvorlig grad.

Konsernets Treasury-avdeling har ansvaret for likviditetsstyringen, mens avdeling for risikostyring og compliance overvåker og rapporterer utnyttelse av rammer i henhold til likviditetsstrategien. Likviditetsrisikoen styres ved bruk av konsernets likviditetsstyringsmodell, og reduseres gjennom kontinuerlig oppfølging av konsernbalansens sammensetning.

Liquidity Coverage Ratio (LCR) er ett av likviditetsområdets mest sentrale rammer og styringsparametre. Kravet til LCR innebærer at et foretak til enhver tid ha en likviditetsreserve på minst 100 prosent, det vil si at beholdning av likvide eiendeler minst skal tilsvare netto likviditetsutgang i en gitt stressperiode på 30 kalenderdager. Minimumskravet til LCR er blitt faset inn gradvis, og var 80 prosent for total LCR fra og med 31.12.16, og 100 % fra og med 31.12.17.

Pr. 31.12.17 rapporteres total LCR til å være 126%

Nøkkeltallet Net Stable Funding Ratio (NSFR) benyttes til å vurdere hvorvidt konsernet er tilstrekkelig langsiktig finansiert i forhold til utlån, investeringer og andre eiendeler. Formelt defineres NSFR som tilgjengelig stabil finansiering relativt til nødvendig stabil finansiering, og et minstekrav på er foreslått innført i 2018. Administrasjonen har definert rammen for NSFR som et minimumskrav på 100 prosent.

Pr. 31.12.2017 rapporteres total NSFR til å være 119 %.

Kredittvurderingen gjort av de internasjonale ratingselskapene Moody's og Fitch Ratings, anses som viktig i forhold til internasjonale innlånskilder. Bankens langsiktige rating hos Moody's er A1 med "negative outlook", mens Fitch's rating er A med "stable outlook".

SpareBank 1 Nord-Norge søker en finansieringsstruktur som er veldiversifisert innenfor gitte rammer både med hensyn på marked, produkt og forfall.

SpareBank 1 Nord-Norge skal ha et bevisst og aktivt forhold til norske og utenlandske aktører i kapitalmarkedet (Investor Relations), herunder eiere, potensielle investorer, analytikere og andre som har interesse i og for konsernet.

SpareBank 1 Nord-Norge har sammen med SpareBank 1 SMN og SpareBank 1 Østlandet et felles EMTN-program (standardprogram for opptak av senior usikret gjeld i valuta). SpareBank 1 Alliansen har videre to felles foretak for utstedelse av obligasjoner med særskilt sikkerhet: SpareBank 1 Boligkreditt og SpareBank 1 Næringskreditt. SpareBank 1 Nord-Norge utnytter disse verktøyene aktivt i sin likviditetsstyring.

Innskudd fra kunder er bankens viktigste finansieringskilde. Forholdet mellom innskudd fra kunder og utlån var 77,1% ved utgangen av 2017 mot 76,1% og 75,1% for henholdsvis ett og to år siden. Konsernets likviditetssituasjon og likviditetsstyring vurderes å være

tilfredsstillende. For ytterligere informasjon vises til "Pilar III dokument", samt note 18 og 19.

Markedsrisiko

Markedsrisiko defineres som risiko for verdieendringer på eiendeler/finansielle posisjoner som følge av endringer i markedsverdi, herunder endringer i priser på obligasjoner/sertifikater, endringer i aksjekurser, rentenivå og valutakurser.

Markedsrisiko oppstår som følge av bankens åpne posisjoner i valuta-, rente- og kapitalmarkedene, og måles og overvåkes på bakgrunn av rammer som er vedtatt av styret. Rammene gjennomgås og fornyes på årlig basis, og størrelsen på rammene fastsettes på bakgrunn av stresstester og analyser av negative markedsbevegelser.

Konsernets treasury-avdeling har ansvaret for forvaltning og styring av konsernets markedsrisiko. Avdeling for risikostyring og compliance har ansvaret for den løpende uavhengige overvåkingen av markedsrisikoen.

Renterisiko er risikoen for tap som oppstår ved endringer i rentenivået. Den måles ved å simulere et på 2 prosentpoeng parallelt renteskift, og overvåkes på bakgrunn av rammeverket som er beskrevet ovenfor. Konsernets renterisiko er i hovedsak kort og anses som lav. Kredittspreadsrisiko defineres som risikoen for tap som følge av økning i kredittspreader på rentebærende papirer som konsernet har investert i. Konsernet er hovedsakelig eksponert mot kredittspreadsrisiko gjennom forvlatning av likviditetsporteføljen som består av obligasjoner og sertifikater med lav risiko. Tapspotensialet tilknyttet kredittspreadsrisiko beregnes ved bruk av metodikken beskrevet i Finanstilsynets modul for markedsrisiko, og overvåkes på bakgrunn av rammer vedtatt av styret.

Valutarisiko er risikoen for tap som har bakgrunn i endringer i valutakursene. Rammene for valutakursrisiko er uttrykt ved rammer for samlet netto valutaposisjon og maksimal posisjon i enkeltvaluta. Konsernets valutarisiko ligger godt innenfor posisjonsgrensen som er angitt i forskrift.

Aksjerisiko er risikoen for tap som oppstår som følge verdiendringer på egenkapitalposisjoner som konsernet har investert i. Konsernets eksponering mot aksjer har blitt gradvis redusert som følge av rendyrkning av kjernevirksomhet.

SpareBank 1 Nord-Norges resultat er påvirket av endringene i markedsvariablene renter, valutakurser og verdipapirkurser som har vært i løpet av året.

Konsernets markedsrisiko oppstår i hovedsak som følge av aktiviteter som understøtter øvrig drift i konsernet. Markedsrisikoeksponeringen vurderes som begrenset. For ytterligere informasjon vises til "Pilar III dokumentet", samt notene 15 og 16.

Årsregnskap - Noter

Note 7 Kredittrisikoeksponering for hver interne risikoring

SpareBank 1 Nord-Norge benytter eget klassifiseringssystem for overvåking av kredittrisiko i porteføljen. Risikoklasseinndeling skjer ut fra hvert enkelt engasjements sannsynlighet for mislighold. Utover misligholdssannsynlighet, benytter banken vurdert verdi av sikkerheter som et element i gruppering av kunder etter risiko. Fordeling skjer ved tilordning av sikkerheter til det enkelte utlån. Misligholdssannsynlighet og sikkerhetsklasse grupperer deretter den enkelte kunde inn i risikogrupper, som vist nedenfor. Klassifiseringsmatrisen omfatter 77 risikoklasser i forhold til sannsynlighet for mislighold og sikkerhetsdekning.

Morbank

Beløp i mill kroner	Gjennomsnittlig usikret eksponering i %	Totalt beløp	Gjennomsnittlig usikret eksponering i %	Totalt beløp
	2017	2017	2016	2016
Svært lav risiko	0,4 %	30 977	0,4 %	29 266
Lav risiko	1,5 %	21 766	1,9 %	20 665
Middels risiko	1,5 %	18 720	1,8 %	16 790
Høy risiko	0,1 %	2 151	0,1 %	2 108
Svært høy risiko	0,2 %	1 504	0,2 %	2 835
Misligholdt og nedskrevet	0,0 %	951	0,0 %	547
Totalt	3,8 %	76 068	4,4 %	72 211

Konsern

Beløp i mill kroner	Gjennomsnittlig	Totalt beløp	Gjennomsnittlig	Totalt beløp
	2017	2017	2016	2016
Svært lav risiko	0,5 %	33 013	0,5 %	31 099
Lav risiko	1,7 %	22 865	2,1 %	21 647
Middels risiko	1,7 %	20 231	1,9 %	17 957
Høy risiko	0,1 %	2 505	0,2 %	2 403
Svært høy risiko	0,2 %	1 762	0,2 %	3 189
Misligholdt og nedskrevet	0,4 %	909	0,1 %	512
Totalt	4,6 %	81 285	5,0 %	76 807

Årsregnskap - Noter

Note 8 Maksimal kreditrisikoeksponering

Tabellen nedenfor viser maksimal eksponering mot kreditrisiko for komponentene i balansen, inkludert derivater. Eksponeringen er vist brutto, etter eventuelle pantstillelser og tillatte motregninger. For maksimal kreditteksponering i balansen hensyntatt pantstillelser er denne vist netto for 2017.

Morbank		Konsern	
31.12.16	31.12.17	31.12.17	31.12.16
Beløp i mill kroner			
Maksimal kreditteksponering i balansen			
775	775	775	775
5 871	7 080	2 656	1 946
58 677	63 271	68 524	63 143
7 489	6 395	6 479	7 593
10 164	11 541	11 541	10 164
1 390	1 511	1 511	1 390
84 366	90 573	91 486	85 011
Maksimal kreditteksponering utenfor balansen			
1 265	1 259	1 152	1 189
5 294	5 908	5 991	5 304
1 571	3 102	3 110	1 604
8 442	10 269	10 253	8 464
92 808	100 842	101 739	93 475
Maksimal kreditteksponering i balansen hensyntatt pantstillelser			
775	775	775	775
5 871	7 080	2 656	1 945
3 363	3 557	4 148	4 211
10 164	11 541	11 541	10 164
1 390	1 511	1 511	1 390
21 563	24 464	20 631	18 485
Bankaktiviteter geografisk			
11 248	11 536	12 542	12 145
26 226	27 290	29 201	27 690
10 657	11 183	11 766	11 182
24 148	27 201	24 611	21 906
533	311	314	534
72 812	77 521	78 434	73 457
Aktiviteter kapitalmarked geografisk			
9 066	10 049	10 049	9 066
2 488	2 996	2 996	2 488
	7	7	
11 554	13 052	13 052	11 554
84 366	90 573	91 486	85 011

Årsregnskap - Noter

Note 9 Kredittkvalitet per klasse av finansielle eiendeler

Morbank

Morbank	Verken misligholdt eller nedskrevet							Sum
	Svært lav risiko	Lav risiko	Middels risiko	Høy risiko	Svært høy risiko	Misligholdt eller individuelt nedskrevet		
<i>Beløp i mill kroner</i>								
2017								
Utlån til og fordringer på kredittinstitusjoner	7 058				23			7 081
Utlån til og fordringer på kunder								
	Privatmarked	22 992	13 641	5 876	299	375	185	43 368
	Bedriftsmarked	5 363	6 104	11 189	1 377	856	766	25 655
	Offentlig		154					154
Sum		35 413	19 899	17 065	1 676	1 254	951	76 258

Finansielle investeringer

Noterte statsobligasjoner	821						821
Noterte andre obligasjoner	9 708		10	54			9 772
Unoterte obligasjoner	757		132	59			948
Sum	11 286	0	142	113	0		11 541

Totalt	46 699	19 899	17 207	1 789	1 254	951	87 799
Andel	53 %	23 %	20 %	2 %	1 %	1 %	100 %

	Svært lav risiko	Lav risiko	Middels risiko	Høy risiko	Svært høy risiko	Misligholdt eller individuelt nedskrevet	Sum
<i>Beløp i mill kroner</i>							
2016							
Utlån til og fordringer på kredittinstitusjoner	5 809				62		5 871
Utlån til og fordringer på kunder							
	Privatmarked	22 588	13 698	5 136	364	417	42 331
	Bedriftsmarked	3 976	5 220	9 853	1 557	2 191	23 714
	Offentlig		123				123
Sum		32 373	19 041	14 989	1 921	2 670	72 039

Finansielle investeringer

Noterte statsobligasjoner	1 137						1 137
Noterte andre obligasjoner	7 258	153	655	27	30		8 123
Unoterte obligasjoner	1 284	55	520	7	1		1 867
Sum	8 716	208	1 175	34	31		11 127

Totalt	41 089	19 249	16 164	1 955	2 701	547	83 166
Andel	49 %	23 %	19 %	2 %	3 %	1 %	98 %

Konsern
Beløp i mill kroner

		Verken misligholdt eller nedskrevet						Sum
		Svært lav risiko	Lav risiko	Middels risiko	Høy risiko	Svært høy risiko	Misligholdt eller individuelt nedskrevet	
2017								
Utlån til og fordringer på kredittinstitusjoner		2 656						2 656
Utlån til og fordringer på kunder								
	Privatmarked	24 464	13 994	6 201	349	455	213	45 676
	Bedriftsmarked	5 986	6 902	12 349	1 680	1 034	696	28 647
	Offentlig		164					164
Sum		33 106	21 060	18 550	2 029	1 489	909	77 143

Finansielle investeringer

Noterte statsobligasjoner	821							821
Noterte andre obligasjoner	9 708		10	54				9 772
Unoterte obligasjoner	757		132	59				948
Sum	11 286	0	142	113	0			11 541
Totalt	44 392	21 060	18 692	2 142	1 489	909		88 684
Andel	50 %	24 %	21 %	2 %	2 %	1 %		100 %

Beløp i mill kroner

		Svært lav risiko	Lav risiko	Middels risiko	Høy risiko	Svært høy risiko	Misligholdt eller individuelt	Sum
2016								
Utlån til og fordringer på kredittinstitusjoner		1 884				62		1 946
Utlån til og fordringer på kunder								
	Privatmarked	23 893	13 935	5 255	410	487	144	44 123
	Bedriftsmarked	4 501	6 131	10 696	1 806	2 475	369	26 505
	Offentlig		135					135
Sum		30 278	20 201	15 951	2 216	3 024	512	72 709

Finansielle investeringer

Noterte statsobligasjoner	1 137							1 137
Noterte andre obligasjoner	6 295	153	655	27	30			7 160
Unoterte obligasjoner	1 284	55	520	7	1			1 867
Sum	8 716	208	1 175	34	31			10 164
Totalt	38 994	20 409	17 653	2 250	3 055	512		82 873
Andel	47 %	25 %	21 %	3 %	4 %	1 %		100 %

Note 10 Kredittinstitusjoner - fordringer og gjeld

Morbank				Konsern			
Gj.snittlig		Gj.snittlig		Gj.snittlig		Gj.snittlig	
31.12.16	rentesats % *	31.12.17	rentesats % *	31.12.17	rentesats % *	31.12.16	rentesats % *
Beløp i mill kroner							
Utlån til og fordringer på kredittinstitusjoner							
918	0,30 %	520	0,70 %	520	0,70 %	918	0,30 %
4 953	2,09 %	6 561	1,99 %	2 136	1,90 %	1 028	1,71 %
5 871	1,80 %	7 081	1,82 %	2 656	1,53 %	1 946	1,15 %
Totalt							
Spesifisert på de vesentligste valutasorter							
5 449		6 601		2 176		1 800	
0		4		4		0	
115		348		348		115	
300		123		123		24	
1		1		1		1	
6		4		4		6	
5 871		7 081		2 656		1 946	
Totalt							
Gjeld til kredittinstitusjoner							
16	8,19 %	11	13,78 %	11	12,50 %	16	9,23 %
817	0,91 %	424	0,41 %	423	0,41 %	802	0,91 %
833	1,22 %	435	0,88 %	434	0,88 %	818	1,23 %
Totalt							
Spesifisert på de vesentligste valutasorter							
827		0		0		812	
0		4		4		0	
4		1		1		4	
2		430		429		2	
833		435		434		818	
Totalt							
* Gjennomsnittlig rente er beregnet som sum årlige renter / snittvolum							
Sikkerhetsstillelser							
878		480		480		878	
Balanseført verdi av utlån og fordringer på kredittinstitusjoner stilt som							

Note 11 Utlån til og fordringer på kunder

Som det fremgår i note 2, har konsernet utlån til kunder verdsatt til amortisert kost og en fastrentelånportefølje verdsatt til virkelig verdi. Amortisert kost innebærer verdifastsettelse etter opprinnelig avtalte kontantstrømmer, justert for eventuelt verditap. Fastrentelån verdsettes til virkelig verdi i samsvar med IFRS 13 om måling av virkelig verdi. Se nærmere beskrivelse senere i noten.

Totalt engasjement er definert som summen av saldo lån, garantiramme, ramme på kreditt samt påløpte renter.

Morbank		Konsern						
31.12.16	31.12.17	Beløp i mill kroner	31.12.17	31.12.16				
Klassifisering av utlån og fordringer på kunder								
58 677	63 271	Utlån til kunder verdsatt til amortisert kost	68 524	63 143				
7 489	6 395	Fastrentelån til kunder verdsatt til virkelig verdi	6 479	7 593				
66 166	69 666	Brutto utlån og fordringer på kunder	75 003	70 736				
Utlån fordelt på produkt								
		Leiefinansieringsavtaler (finansiell leasing)	2 782	2 442				
6 627	6 148	Kasse-/drifts- og brukskreditter	6 150	6 627				
1 638	1 770	Byggelån	1 770	1 638				
57 901	61 748	Nedbetalingslån	64 301	60 056				
66 166	69 666	Brutto utlån og fordringer på kunder	75 003	70 763				
Utlån fordelt på markeder								
139	217	Individuelle tapsnedskrivninger	216	154				
357	271	Gruppevise tapsnedskrivninger	300	373				
65 670	69 178	Netto utlån og fordringer på kunder	74 487	70 236				
Utlån fordelt på markeder								
42 330	43 368	Personmarkedet	45 676	44 123				
23 713	26 144	Næringsmarkedet	29 163	26 505				
123	154	Offentlig	164	135				
66 166	69 666	Brutto utlån og fordringer	75 003	70 763				
496	488	Nedskrivninger	516	527				
65 670	69 178	Netto utlån og fordringer	74 487	70 236				
Herav ansvarlig lånekapital								
62	61	Ansvarlig kapital i kredittinstitusjoner	45	62				
62	61	Ansvarlig lånekapital bokført under utlån	45	62				
Utlån til ansatte								
1 071	1 205	Lån til ansatte	1 205	1 071				
Utlån fordelt på geografiske områder								
31.12.16	31.12.17		31.12.17	31.12.16				
Brutto andel	Utlån	Brutto andel	Utlån	Brutto andel				
17 %	11 230	16 %	11 308	Finnmark	12 314	16 %	12 128	17 %
31 %	20 425	38 %	26 789	Troms inkl Svalbard	28 714	38 %	22 133	31 %
40 %	26 187	34 %	23 781	Nordland	25 602	34 %	27 651	39 %
13 %	8 276	11 %	7 688	Øvrige fylker	8 271	11 %	8 801	12 %
0 %	48	0 %	100	Utlandet	103	0 %	50	0 %
100 %	66 166	100 %	69 666	Sum brutto utlån	75 003	100 %	70 763	100 %

Utlån fordelt på sektor og næring

31.12.16	31.12.17		31.12.17	31.12.16
Totalt engasjement				
9 090	11 777	Eiendom	11 585	8 953
1 488	1 648	Finansielle foretak, forsikring og verdipapirforetak	1 665	1 748
3 993	4 241	Fiske og havbruk	4 597	4 328
2 258	2 233	Industri	2 443	2 457
1 145	1 193	Jordbruk og skogbruk	1 288	1 247
2 150	1 953	Kraft og vannforsyning, bygg og anlegg	2 531	2 684
816	606	Offentlig forvaltning	616	816
44 203	45 304	Personmarked	47 579	46 151
1 321	1 803	Tjenesteytende virksomhet	2 390	1 718
4 059	3 461	Transport og lagring	4 331	4 744
1 687	1 849	Varehandel, hotell og restaurantvirksomhet	2 260	1 962
72 211	76 068	Sum	81 285	76 807
Brutto utlån				
8 075	10 306	Eiendom	10 234	8 405
1 367	1 605	Finansielle foretak, forsikring og verdipapirforetak	1 607	1 600
3 721	3 870	Fiske og havbruk	4 205	4 001
1 784	1 713	Industri	1 960	1 956
1 032	1 089	Jordbruk og skogbruk	1 185	1 112
1 524	1 330	Kraft og vannforsyning, bygg og anlegg	1 951	1 930
123	154	Offentlig forvaltning	164	135
42 329	43 368	Personmarked	45 676	44 123
1 158	1 489	Tjenesteytende virksomhet	2 080	1 571
3 773	3 313	Transport og lagring	4 132	4 435
1 280	1 429	Varehandel, hotell og restaurantvirksomhet	1 809	1 495
66 166	69 666	Sum	75 003	70 763

Utlån til og fordringer på kunder knyttet til finansielle leieavtaler

Brutto fordringer knyttet til finansielle leieavtaler

- Forfall innen 1 år	114	80
- Forfall 1 - 5 år	1 624	1 577
- Forfall etter 5 år	1 198	918
Totalt	2 936	2 575
Ikke opptjent inntekt knyttet til finansielle leieavtaler	- 179	- 158
Netto investeringer knyttet til finansielle leieavtaler	2 757	2 417

Netto investeringer i finansielle leieavtaler kan analyseres på følgende måte:

- Forfall innen 1 år	107	76
- Forfall 1 - 5 år	1 525	1 480
- Forfall etter 5 år	1 125	861
Totalt	2 757	2 417

Banken benytter et klassifiseringssystem for overvåking av kredittrisiko i næringsporteføljen.

Mislighold defineres som overtrekk/restanse over 90 dager, eller når det finnes objektive bevis på hendelser som tilsier mislighold hos kunden.

Det beregnes en misligholdssannsynlighet for hver bedriftskunde basert på historiske regnskapsdata og anmerkingshistorikk. Tilsvarende for privatkunder, og da med utgangspunkt i likningstall og anmerkingshistorikk. Banken har ni klasser for friske engasjement, basert på misligholdssannsynligheten til hver kunde, samt to egne klasser for misligholdte og nedskrevne engasjement.

Hele porteføljen scores månedlig med bruk av automatisk datafangst og med utgangspunkt i objektive data. Overvåking skjer med bakgrunn i engasjementsstørrelse, risikoklasse og migrasjon. Scoringsmodellene blir årlig validert og justert. Dette medførte for 2017 ingen vesentlige endringer i fordelingen mellom risikogruppene eller i beregning av forventet årlig tap.

Fordelingen til risikogruppe (svært lav etc) bestemmes av kundens misligholdssannsynlighet samt sikkerhetsdekning.

Andel eksponering med høy risiko utgjør 5 % per 31.12.17. Andel misligholdte og tapsutsatte utgjør 1,2 % av bankens totale eksponering på samme tidspunkt. Forventet gjennomsnittlig årlig netto tap over en konjunktursyklus er satt lik ett års forventet tap, slik dette er beregnet ved anvendelse av bankens klassifiseringssystem. Under en høykonjunktur vil de faktiske årlige tap ligge under en fremtidig lavkonjunktur. Under lavkonjunktur forventes tapene for det enkelte år likeledes å ville overstige det forventede gjennomsnittlige tap. Forventet tap er ett av parametrene i bankens prismetode ved beregning av anbefalt pris.

Fordeling på risikogrupper				
Morbank			Konsern	
Totale engasjementer				
29 266	30 977	Svært lav risiko	33 013	31 099
20 665	21 766	Lav risiko	22 865	21 647
16 790	18 720	Middels risiko	20 231	17 957
2 108	2 151	Høy risiko	2 505	2 403
2 835	1 504	Svært høy risiko	1 762	3 189
547	951	Misligholdt og tapsutsatt	909	512
72 211	76 068	Totalt	81 285	76 807
Brutto utlån				
26 564	28 355	Svært lav risiko	30 451	28 394
19 041	19 899	Lav risiko	21 060	20 201
15 485	17 554	Middels risiko	19 066	16 478
1 920	1 675	Høy risiko	2 029	2 216
2 609	1 231	Svært høy risiko	1 489	2 962
547	951	Misligholdt og tapsutsatt	909	512
66 166	69 665	Totalt	75 003	70 763
- 139	- 217	Individuelle nedskrivninger på misligholdt og tapsu	-216	-154
408	734	Netto misligholdte og tapsutsatte	693	358
Forventet årlig gjennomsnittlig netto tap				
7	8	Svært lav risiko	9	7
16	17	Lav risiko	19	17
63	80	Middels risiko	86	66
30	31	Høy risiko	34	32
108	61	Svært høy risiko	70	114
56	66	Mislighold	81	64
280	263	Totalt	299	300

Dersom det foreligger objektive bevis for verdifall for enkelt utlån eller grupper av utlån, er lånene nedskrevet. Nedskrivningsbeløp beregnes som forskjell mellom balanseført verdi og nåverdi av estimerte fremtidige kontantstrømmer, nediskontert med lånets effektive rente.

Den effektive renten som benyttes for neddiskontering blir ikke justert som følge av endring i lånets kredittrisiko og lånebetingelser.

Nedskrivning er klassifisert som tap på utlån. Renteinntekter resultatføres etter effektiv rentemetode.

Individuelle nedskrivninger				
52	42	Eiendom	10	22
0		Finansielle foretak, forsikring og verdipapirforetak		
0		Fiske og havbruk		
19	121	Industri	121	19
17	16	Jordbruk og skogbruk	16	17
16	17	Kraft og vannforsyning, bygg og anlegg	25	20
		Offentlig forvaltning		
12	11	Personmarked	26	22
17	9	Tjenesteytende virksomhet	13	47
1	1	Transport og lagring	2	2
5	1	Varehandel, hotell og restaurantvirksomhet	1	5
139	217	Totalt	216	154
Forventet årlig gjennomsnittlig tap				
107	119	Eiendom	120	107
19	19	Finansielle foretak, forsikring og verdipapirforetak	19	19
24	12	Fiske og havbruk	14	25
31	13	Industri	15	32
2	3	Jordbruk og skogbruk	4	3
7	11	Kraft og vannforsyning, bygg og anlegg	15	10
0	0	Offentlig forvaltning	0	0
56	57	Personmarked	74	65
16	8	Tjenesteytende virksomhet	12	19
11	11	Transport og lagring	14	12
7	10	Varehandel, hotell og restaurantvirksomhet	12	8
280	263	Totalt	299	300

Fastrentelån verdsatt til virkelig verdi

Bankens portefølje av utlån med fast rente i norske kroner utgjør per 31.12.17, 6,4 mrd kroner. Denne porteføljen vurderes regnskapsmessig til virkelig verdi.

Virkelig verdi er fastsatt ved at lånenes kontantstrømmer blir nediskontert med en diskonteringsfaktor basert på swaprente med tillegg av et marginkrav.

Diskonteringsfaktoren er basert på en vurdering av markedsforholdene og hva en ekstern investor ville lagt til grunn ved en investering i en tilsvarende portefølje.

I tillegg til ovennevnte fastsettelse av virkelig verdi, gjøres en vurdering av en eventuell forskjell mellom diskonteringsrenten og observerbare markedsrenter for tilsvarende utlån.

Dersom denne forskjellen er vesentlig gjør banken en vurdering av hvorfor differansen oppstår og foretar eventuelt en nødvendig endring i diskonteringsrenten.

Innsatsfaktorer som analyseres med hensyn til verdivurdering av fastrentelån er i hovedsak premie for kredittrisiko.

Sensitiviteten på verdsettelsen (dvs resultateffekt) av denne utlånsporteføljen ved 10 basispunkter endring i diskonteringsrenten var +/- 14 mill kroner per 31.12.17.

Årsregnskap - Noter

Note 12 Aldersfordeling på forfalte, men ikke nedskrevne utlån

Kredittrisiko

Tabellen viser saldo på konti med forfalte beløp på utlån og overtrekk på kreditt/innskudd, fordelt på antall dager etter forfall som ikke skyldes forsinkelser i betalingsformidlingen.

Beløp i mill kroner

Morbank

	Under 30 dager	31 - 60 dager	61 - 90 dager	Over 91 dager	Totalt
2017					
Utlån til og fordringer på kredittinstitusjoner					
Utlån til og fordringer på kunder					
Privatmarked	512	24	13	67	616
Bedriftsmarked	78	5	3	20	105
Sum	590	29	16	86	721

	Under 30 dager	31 - 60 dager	61 - 90 dager	Over 91 dager	Totalt
2016					
Utlån til og fordringer på kredittinstitusjoner					
Utlån til og fordringer på kunder					
Privatmarked	400	32	12	59	503
Bedriftsmarked	59	8	1	11	79
Sum	459	40	13	70	582

Av det totale beløp av brutto forfalte, men ikke nedskrevet, utlån til kredittinstitusjoner og kunder var virkelig verdi på tilhørende pantstillelser per 31.12.17, 623 mill kroner (516 mill kroner per 31.12.16).

Verdien av pantstillelser er satt til realisasjonsverdi (virkelig verdi med fradrag for reduksjonsfaktor).

Konsern

	Under 30 dager	31 - 60 dager	61 - 90 dager	Over 91 dager	Totalt
2017					
Utlån til og fordringer på kredittinstitusjoner					
Utlån til og fordringer på kunder					
Privatmarked	512	46	24	91	673
Bedriftsmarked	78	66	6	34	184
Sum	590	112	30	125	857

	Under 30 dager	31 - 60 dager	61 - 90 dager	Over 91 dager	Totalt
2016					
Utlån til og fordringer på kredittinstitusjoner					
Utlån til og fordringer på kunder					
Privatmarked	400	65	18	76	559
Bedriftsmarked	59	54	27	27	167
Sum	459	119	45	103	726

Av det totale beløp av brutto forfalte, men ikke nedskrevet, utlån til kredittinstitusjoner og kunder var virkelig verdi på tilhørende pantstillelser 738 mill kroner per 31.12.17 (638 mill kroner per 31.12.16).
Verdien av pantstillelser er satt til realisasjonsverdi (virkelig verdi med fradrag for reduksjonsfaktor).

Note 13 Overføring av finansielle eiendeler

SpareBank 1 Nord-Norge har avtaler om mulig juridisk salg av utlån med høy sikkerhet og pant i eiendom til SpareBank 1 Boligkreditt AS og SpareBank 1 Næringskreditt AS. I henhold til inngått forvaltningsavtale med disse to selskapene i alliansen, forestår banken forvaltning av utlånene og opprettholder kundekontakten. Banken mottar et vederlag i form av provisjoner for de plikter som følger med forvaltningen av lånene. Banken har vurdert de regnskapsmessige implikasjonene dithen at det vesentligste av risiko og fordeler ved eierskap knyttet til de solgte utlånene er overført. Det innebærer full fraregning. Mottatt vederlag for lån som er overført til Sparebank 1 Boligkreditt AS og Sparebank 1 Næringskreditt AS, tilsvarer bokført verdi, og vurderes å samsvare med lånenes virkelige verdi på overføringstidspunktet. Banken innregner alle rettigheter og plikter som skapes eller beholdes ved overføringen separat, som eiendeler eller forpliktelser.

Hvis kredittforetakene får tap på overtatte lån, har de en viss motregningsrett i provisjoner fra samtlige banker som har overført lån. Det foreligger dermed en begrenset gjenværende involvering knyttet til solgte utlån, ved mulig begrenset avregning av tap mot provisjon. Denne motregningsadgangen anses imidlertid ikke å være av en slik karakter at den endrer på konklusjonen om at det vesentligste av risiko og fordeler ved eierskap er overført. Bankens maksimale eksponering for tap er representert ved det høyeste beløpet som vil kunne kreves dekket under avtalene.

Kredittforetakene kan foreta videresalg av utlån som er kjøpt av banken, samtidig som bankens rett til å forvalte kundene og motta provisjon følger med. Dersom banken ikke er i stand til å betjene kundene, kan retten til betjening og provisjon falle bort. Videre kan banken ha opsjon til å kjøpe tilbake utlån under gitte betingelser.

SpareBank 1 Boligkreditt AS

SpareBank 1 Boligkreditt AS er eid av sparebanker som inngår i SpareBank 1 alliansen. Banken har en eierandel på 16,85 % per 31.12.17 (14,61 % per 31.12.16). SpareBank 1 Boligkreditt AS erverver utlån med pant i boliger og utsteder OMF innenfor regelverket for dette som ble etablert i 2007. Lån solgt til SpareBank 1 Boligkreditt AS er sikret med pant i bolig innenfor 75 prosent av takst. Solgte lån er juridisk eid av SpareBank 1 Boligkreditt AS og banken har, utover retten til å forestå forvaltning og motta provisjon, samt rett til å overta helt eller delvis nedskrevne lån, ingen rett til bruk av lånene. Banken forestår forvaltningen av de solgte utlånene, og mottar en provisjon basert på nettoen av avkastningen på utlånene banken har solgt og kostnadene i selskapet.

Det er i 2017 solgt boliglån til en netto verdi av 4,9 mrd kroner til Sparebank 1 Boligkreditt. Totalt er det fraregnet boliglån til Sparebank 1 Boligkreditt for 30,5 mrd kroner ved utgangen av regnskapsåret.

Gjenværende involvering er som følger:

Vedvarende engasjement:

	Bokført verdi eiendel	Virkelig verdi eiendel	Bokført verdi forpliktelse	Virkelig verdi forpliktelse	Maksimal eksponering
Gjenværende involvering	0	0	0	0	245

Gjennomsnittlig løpetid på porteføljen er om lag tre år.

Likviditetsfasilitet

SpareBank 1 Nord-Norge har, sammen med de andre eierne av SpareBank 1 Boligkreditt, inngått avtale om etablering av likviditetsfasilitet for SpareBank 1 Boligkreditt. Dette innebærer at bankene kommitterer seg til å kjøpe boligkredittobligasjoner begrenset til en samlet verdi av 12 måneders forfall i SpareBank 1 Boligkreditt. Hver eier hefter prinsippalt for sin andel av behovet, subsidiært for det dobbelte av det som er det primære ansvaret i henhold til samme avtale. Obligasjonene kan deponeres i Norges Bank og medfører således ingen vesentlig økning i risiko for banken. SpareBank 1 Boligkreditt holder etter sine interne retningslinjer likviditet for de neste 12 måneders forfall. Denne trekkes fra ved vurderingen av bankenes ansvar. Det er derved kun dersom foretaket ikke lenger har likviditet for de neste 12 måneders forfall, at banken vil rapportere noe engasjement knyttet til dette.

Soliditet

Sammen med de øvrige eierne av SpareBank 1 Boligkreditt, har SpareBank 1 Nord-Norge også inngått avtale om å sikre at SpareBank 1 Boligkreditt til enhver tid har en kjernekapitaldekning på minst 11 %. Aksjonærene skal tilføre tilstrekkelig kjernekapital innen 3 måneder etter å ha mottatt skriftlig anmodning om dette. Aksjonærenes forpliktelse til å tilføre slik kjernekapital er proratarisk og ikke solidarisk, og skal være i henhold til hver aksjonærs pro rata andel av aksjene i SpareBank 1 Boligkreditt.

SpareBank 1 Næringskreditt AS

SpareBank 1 Næringskreditt AS er eid av sparebanker som inngår i SpareBank 1 alliansen. Banken har en eierandel på 14,48 % per 31.12.17 (16,64 % per 31.12.16). SpareBank 1 Næringskreditt AS erverver utlån med pant i næringsseiendom, og utsteder OMF innenfor regelverket for dette som ble etablert i 2007. Lån solgt til SpareBank 1 Næringskreditt AS er sikret med pant i næringsseiendom innenfor 60 % av takst. Solgte lån er juridisk eid av SpareBank 1 Næringskreditt AS, og banken har, utover retten til å forestå forvaltning og å motta provisjon for dette og rett til å overta helt eller delvis nedskrevne lån, ingen rett til bruk av lånene. Banken forestår forvaltningen av de solgte utlånene, og mottar en provisjon basert på nettoen av avkastningen på utlånene banken har solgt og kostnadene i selskapet.

Det er i 2017 ikke overført lån til SpareBank 1 Næringskreditt AS ved utgangen av regnskapsåret.

Gjenværende involvering er som følger:

Vedvarende engasjement:

	Bokført verdi eiendel	Virkelig verdi eiendel	Bokført verdi forpliktelse	Virkelig verdi forpliktelse	Maksimal eksponering
Gjenværende involvering	0	0	0	0	0

Likviditetsfasilitet

SpareBank 1 Nord-Norge har, sammen med de andre eierne av SpareBank 1 Næringskreditt AS, inngått avtaler om etablering av likviditetsfasilitet til SpareBank 1 Næringskreditt AS. Dette innebærer at bankene har forpliktet seg til å kjøpe OMF for det tilfellet at SpareBank 1 Næringskreditt AS ikke kan refinansiere sin virksomhet i markedet. Kjøpet er begrenset til en samlet verdi av de til enhver tid neste 12 måneders forfall i foretaket. Tidligere kjøp under denne avtalen, trekkes fra framtidige kjøpsforpliktelser. Hver eier hefter prinsippalt for sin andel av behovet, subsidiært for det dobbelte av det som er det primære ansvaret i henhold til samme avtale. Obligasjonene kan deponeres i Norges Bank og medfører således ingen vesentlig økning i risiko for banken. SpareBank 1 Næringskreditt AS holder etter sin interne policy likviditet for de neste 12 måneders forfall. Denne trekkes fra ved vurderingen av bankenes ansvar. Det er derfor kun dersom SpareBank 1 Næringskreditt AS ikke lenger har likviditet for de neste 12 måneders forfall, at banken vil rapportere noe engasjement her i henhold til kapitaldekning eller store engasjementer.

Soliditet

Sammen med de øvrige eierne av SpareBank 1 Næringskreditt AS, har banken også inngått avtale om å sikre at SpareBank 1 Næringskreditt AS til enhver tid har en kjernekapitaldekning på minimum 11 %. Aksjonærene skal tilføre tilstrekkelig kjernekapital innen 3 måneder etter å ha mottatt skriftlig anmodning om dette. Aksjonærenes forpliktelse til å tilføre slik kjernekapital er proratarisk og ikke solidarisk, og skal være i henhold til hver aksjonærs pro rata andel av aksjene i SpareBank 1 Næringskreditt AS.

Note 14 Tap på utlån og garantier

Dersom det foreligger objektive bevis for verdifall for enkelt utlån eller grupper av utlån, er lånene nedskrevet.

Nedskrivningsbeløp beregnes som forskjell mellom balanseført verdi og nåverdi av estimerte fremtidige kontantstrømmer, neddiskontert med lånets effektive rente. Den effektive renten som benyttes for neddiskontering, blir ikke justert som følge av endring i lånets kredittrisiko og lånebetingelser.

Nedskrivning er klassifisert som tap på utlån. Renteinntekter resultatføres etter effektiv rentemetode.

Utlån som ikke har vært gjenstand for individuelle vurderinger for verdifall, vurderes samlet i grupper. Utlån som er vurdert individuelt, men hvor nedskrivning ikke er foretatt, blir også vurdert i grupper.

Gruppene er definert som utlån med like risiko- og verdiegenskaper, basert på inndeling av kundene etter hovednæringer og risikoklasse.

Når det er overveiende sannsynlig at tap er endelig, klassifiseres tapene som konstaterte tap. Konstaterte tap som er dekket av tidligere foretatte individuelletapsavsetninger, føres mot avsetningene. Konstaterte tap uten dekning i tapsavsetningene, samt over- eller underdekning i forhold til tidligere tapsavsetninger, resultatføres.

Morbank		Konsern	
2016	2017 Beløp i mill kroner	2017	2016
- 188	81 Periodens endring i individuelle nedskrivninger	66	- 15
122	- 90 Periodens endring i gruppenedskrivninger/ending langtidsovervåkning	- 77	125
221	27 Konstaterte tap som det tidligere er avsatt individuelle nedskrivninger for	52	82
9	7 Konstaterte tap som det tidligere ikke er avsatt individuelle nedskrivninger for	9	11
- 9	- 9 Inngang på tidligere nedskrevet utlån, garantier mv.	- 10	- 11
155	16 Sum tap på utlån og garantier	40	192
3	30 Øvrige tap	144	21
158	46 Sum tap	184	213
Individuelle nedskrivninger			
328	139 Individuelle nedskrivninger til dekning av tap på utlån og garantier per 01.01.	154	169
- 221	- 34 Konstaterte tap i perioden på utlån og garantier hvor det tidligere er foretatt individuelle nedskrivninger	- 55	- 82
- 9	- 15 Tilbakeføring av tidligere års nedskrivninger	- 15	- 11
21	22 Økning i nedskrivninger på engasjementer hvor det tidligere er gjort individuelle nedskrivninger	123	31
20	7 Nedskrivninger på engasjementer hvor det tidligere år ikke er gjort individuelle nedskrivninger	9	47
139	217 Individuelle nedskrivninger til dekning av tap på utlån og garantier til kunder per 31.12.	216	154
	Individuelle nedskrivninger til dekning av tap på utlån til kredittinstitusjoner per 31.12.		
139	217 Individuelle nedskrivninger til dekning av tap på utlån og garantier per 31.12.	216	154
Gruppenedskrivninger			
234	357 Gruppenedskrivninger for dekning av tap på utlån og garantier per 01.01.	373	247
123	- 86 Periodens gruppenedskrivning for dekning av tap på utlån og garantier	- 73	126
357	271 Gruppenedskrivning for dekning av tap på utlån og garantier per 31.12.	300	373

Tap fordelt på sektor og næring

2017				2017		2016	
Andel	Andel	Andel	Andel	Andel	Andel	Andel	Andel
tap	Tap	tap	Tap	tap	Tap	tap	Tap
-1 %	-1	12 %	3 Eiendom	6 %	3	0 %	-1
-4 %	-7	20 %	5 Finansielle foretak, forsikring og verdipapirforetak	10 %	5	-3 %	-7
16 %	27	-104 %	-26 Fiske og havbruk	-52 %	-26	13 %	27
52 %	85	-40 %	-10 Industri	-20 %	-10	42 %	85
4 %	7	8 %	2 Jordbruk og skogbruk	4 %	2	3 %	7
-3 %	-5	12 %	3 Kraft- og vannforsyning, bygg og anlegg	16 %	8	-2 %	-5
8 %	13	-20 %	-5 Tjenesteytende virksomhet	2 %	1	6 %	13
16 %	27	84 %	21 Transport	42 %	21	30 %	60
-1 %	-1	4 %	1 Varehandel, hotell- og restaurantvirksomhet	2 %	1	0 %	-1
12 %	19	124 %	31 Sum p-marked (innland og utland)	90 %	45	12 %	25
100 %	164	100 %	25 Tap på utlån til kunder	100 %	50	100 %	203
	-9		-9 Inngått på tidligere konstaterte tap		-10		-11
	3		30 Øvrige tap		144		21
	158		46 Netto tap		184		213

Misligholdte og tapsutsatte engasjement morbank

	31.12.17	31.12.16
Misligholdte engasjement	238	267
Øvrig tapsutsatte engasjement	713	280
Sum misligholdte og tapsutsatte engasjement	951	547
Individuelle nedskrivninger misligholdte	59	78
Individuelle nedskrivninger øvrige	158	61
Sum individuelle nedskrivninger	217	139
Netto misligholdte og tapsutsatte engasjement	734	408

Inntektsførte renter på misligholdte og tapsutsatte engasjementer utgjør for morbanken 48,5 millioner kroner (24)

Misligholdte og tapsutsatte engasjement konsern

	31.12.17	31.12.16
Misligholdte engasjement	265	301
Øvrig tapsutsatte engasjement	644	211
Sum misligholdte og tapsutsatte engasjement	909	512
Individuelle nedskrivninger misligholdte	58	93
Individuelle nedskrivninger øvrige	158	61
Sum individuelle nedskrivninger	216	154
Netto misligholdte og tapsutsatte engasjement	693	358

Inntektsførte renter på misligholdte og tapsutsatte engasjementer utgjør for konsern 49,3 millioner kroner (25,7)

Note 15 Markedsrisiko knyttet til renterisiko

Renterisiko oppstår ved at banken har ulik rentebindingstid på sine eiendeler og forpliktelser.

Renterisikoen håndteres innenfor rammer gitt av bankens styre, der renterisikoen uttrykkes ved en maksimum verdiendring dersom alle markedsrenter stiger med to prosentpoeng. Det er gitt rammer for total renterisiko og innenfor spesifiserte tidsintervall.

Noten viser en sensitivitetsanalyse gjort med utgangspunkt i relevante balanseposter per 31.12.17 og fremover i tid. I analysen inngår alle rentesensitive balanseposter på aktiva- og passivasiden. Videre inkluderes "off-balance"-poster som benyttes i bankens risikostyring, herunder renteswapper. Beregningene er gjort med utgangspunkt i bankens posisjoner per 31.12 og markedsrentene på samme tidspunkt.

Renterisikoen har vært lav gjennom hele 2017, og innenfor den totale rammen på 60 mill kroner fastsatt av bankens styre. Den lave eksponeringen gjør at markedsrisiko knyttet til renterisiko har liten effekt på bankens resultatutvikling.

Alle rentebærende instrumenter inngår i rammen.

Sensitivitetsanalyse ved 2 prosentpoeng renteskift

Alle beløp er like for morbank og konsern

Beløp i mill kroner	2017	2016
Obligasjoner og sertifikater	-35	-26
Fastrentelån til kunder	-21	-24
Obligasjonslån	70	140
Annen finansiering og plassering	1	0
Utlån / innskudd kunder	-16	-12
Øvrige derivater	-4	-4
Total renterisiko	-5	74

Negativt fortegn indikerer at banken taper på en renteoppgang.

Tabellen under viser renterisikoen innenfor ulike tidsintervall ved et 2% parallelt renteskift.

Renterisiko ved 2 prosentpoeng renteskift fordelt på løpetid	2017	2016
0 - 1 måned	8	3
1 - 3 måneder	-20	-15
3 - 6 måneder	8	3
6 - 12 måneder	10	13
1 - 3 år	-1	2
3 - 5 år	-7	72
5 - 10 år	-2	-5
Total renterisiko	-5	74

Årsregnskap - Noter

Note 16 Markedsrisiko knyttet til valutarisiko

Valutarisiko er risikoen for at konsernet pådrar seg tap som følge av endringer i valutakursene. Risikoen oppstår ved at konsernet har forskjeller mellom eiendeler og forpliktelser i den enkelte valuta. Styret har vedtatt ramme på nettoposisjoner i enkeltevaluta og aggregert posisjon.

Tabellen* angir netto valutaeksposering per 31.12.17.

Morbank		Konsern	
Netto valutaeksposering NOK		Netto valutaeksposering NOK	
2016	2017 Beløp i mill kroner	2017	2016
	Valuta		
24,6	55,4 USD	55,4	24,6
25,7	26,3 EUR	26,3	25,7
-2,5	-1,9 CHF	-1,9	-2,5
3,1	1,2 SEK	1,2	3,1
6,6	1,2 Andre	1,2	6,6
57,6	82,2 Netto valutaeksposering	82,2	57,6

* Metodikken for beregning av netto valutaeksposering ble endret i 2017, og tall for 2016 avviker derfor fra tall rapportert i årsrapporten for 2016

Årsregnskap - Noter

Note 17 Finansielle derivater

SpareBank 1 Nord-Norge inngår sikringsforretninger med anerkjente norske og utenlandske banker for å redusere egen risiko. Derivatforretninger er knyttet til ordinær bankvirksomhet og gjennomføres for å redusere risiko knyttet til bankens innlån i finansmarkedene, og for å avdekke og redusere risiko relatert til kunderettede aktiviteter. Kun sikringer knyttet til bankens innlånsvirksomhet defineres som "virkelig verdi sikring" i henhold til IFRS standard IAS 39. Øvrig sikring defineres som ordinær regnskapsmessig sikring. Banken benytter seg ikke av kontantstrømssikring.

Bankens styre har fastsatt rammer for maksimal risiko på bankens renteposisjoner. Det er etablert rutiner som sørger for at de fastsatte posisjoner holdes.

Valuta- og renteavtaler består av:

<i>Renteswapper:</i>	Avtaler om bytte av rentebetingelser for et avtalt beløp over en avtalt periode.
<i>Valutaterminforretninger:</i>	Avtaler om å kjøpe eller selge et gitt valutabeløp på en gitt dato frem i tid, og til en på forhånd avtalt kurs.
<i>Valutabytteavtaler:</i>	Avtaler om å bytte valutabeløp til en på forhånd avtalt kurs og periode.
<i>Rente- og valutabytteavtaler:</i>	Avtaler om å bytte valuta- og rentebetingelser over en på forhånd avtalt periode og til et avtalt beløp.
<i>Opsjoner:</i>	Avtale hvor selger gir kjøper en rett, men ikke en plikt til, enten å selge eller kjøpe et finansielt instrument eller valuta før eller på et bestemt tidspunkt, og til en forhåndsavtalt pris.

Morbank og konsern

Beløp i mill kroner	31.12.17	31.12.16
Netto tap resultatført knyttet til sikringsinstrumentene ved virkelig verdisikring	30	195
Total gevinst på sikringsobjekter knyttet til den sikrede risikoen	-44	-191
Sum virkelig verdi sikringer	-14	4

Valuta- og renteinstrumenter

Til virkelig verdi over resultatet

	2017			2016		
	Kontraktssum	Virkelig verdi		Kontraktssum	Virkelig verdi	
Valutainstrumenter		Eiendeler	Forpliktelser		Eiendeler	Forpliktelser
Valutaterminer (forwards)	1 630	28	11	2 143	14	9
Valutabytteavtaler (swap)	16 497	357	128	13 468	193	47
Sum valutainstrumenter	18 127	385	139	15 610	207	56

Renteinstrumenter

Rentebytteavtaler (swap) (dekker også cross currency)	24 757	675	746	26 701	685	913
Andre rentekontrakter *	353	8	9	480	14	16
Sum ikke-standardiserte kontrakter	25 110	683	755	27 181	699	929
Standardiserte rentekontrakter (futures)						
Sum renteinstrumenter	25 110	683	755	27 181	699	929

Sikring av innlån

Renteinstrumenter

Rentebytteavtaler (swap) (dekker også cross currency)	14 816	443	8	11 963	483	-
Sum renteinstrumenter	14 816	443	8	11 963	483	-

Sum valuta- og renteinstrumenter

Sum rentederivater	39 926	1 126	763	39 144	1 182	929
Sum valutaswap og terminer	18 127	385	139	15 610	207	56
Sum	58 053	1 511	902	54 754	1 390	985

Årsregnskap - Noter

Note 18 - Gjenværende kontraktsmessig løpetid på forpliktelser

Likviditetsrisiko

SpareBank 1 Nord-Norge utarbeider årlig en likviditetsstrategi, som blant annet tar for seg bankens likviditetsrisiko. Konsernets likviditetsrisiko avdekkes, for utenom ved opptak av fremmedkapital, gjennom bankens likviditetsreserve/buffer. Banken har et daglig og aktivt forhold til styringen av likviditetsrisikoen i konsernet. SpareBank 1 Nord-Norge skal til en hver tid overholde regulatoriske minimumsnivå til forsvarlig likviditetsstyring. Det kortsiktige likviditetsmålet, "Liquidity Coverage Ratio" (LCR), viste ved utgangen av året 121 % i norske kroner.

Tabellen nedenfor viser inn- og utbetalinger inklusive fremtidige rentebetalinger på de ulike tidspunkt.

Morbank 2017

Beløp i mill kroner	På forespørsel	Under 3 måneder	3-12 måneder	1 - 5 år	Over 5 år	Totalt
Gjeld til kredittinstitusjoner	376	3	9	48		436
Innvilgede ubenyttede kreditter og garantier						0
Innskudd fra og gjeld til kunder	57 883					57 883
Gjeld stiftet ved utstedelse av verdipapirer	1 454	243	3 495	14 427	3 933	23 552
Derivater	235					235
Kontraktsmessige kontantstrømmer ut		322	435	1 480	689	2 926
Kontraktsmessige kontantstrømmer inn		- 553	- 280	- 1 102	- 324	- 2 259
Andre forpliktelser		851				851
Ansvarlig lånekapital		5	15	896		916
Totale forpliktelser	59 948	871	3 674	15 749	4 298	84 540

2016

Beløp i mill kroner	På forespørsel	Under 3 måneder	3-12 måneder	1 - 5 år	Over 5 år	Totalt
Gjeld til kredittinstitusjoner	270	3	11	234	315	833
Innvilgede ubenyttede kreditter og garantier	8 442					8 442
Innskudd fra og gjeld til kunder	51 886	527	1 511			53 924
Gjeld stiftet ved utstedelse av verdipapirer		737	4 191	12 576	2 137	19 641
Derivater	985					985
Kontraktsmessige kontantstrømmer ut			347	987	321	1 655
Kontraktsmessige kontantstrømmer inn		- 272	- 386	- 781	- 105	- 1 544
Andre forpliktelser		846				846
Ansvarlig lånekapital		15	1 042	364		1 421
Totale forpliktelser	61 583	1 856	6 716	13 380	2 668	86 203

Konsern 2017

Beløp i mill kroner	På forespørsel	Under 3 måneder	3-12 måneder	1 - 5 år	over 5 år	Totalt
Gjeld til kredittinstitusjoner	374	3	9	48		434
Innvilgede ubenyttede kreditter og garantier						0
Innskudd fra og gjeld til kunder	57 849					57 849
Gjeld stiftet ved utstedelse av verdipapirer	1 455	243	3 495	14 427	3 933	23 553
Derivater	235					235
Kontraktsmessige kontantstrømmer ut		322	435	1 480	689	2 926
Kontraktsmessige kontantstrømmer inn		- 553	- 280	- 1 102	- 324	- 2 259
Andre forpliktelser		1 233				1 233
Ansvarlig lånekapital		5	15	896		916
Totale forpliktelser	59 913	1 253	3 674	15 749	4 298	84 887

2016

Beløp i mill kroner	På forespørsel	Under 3 måneder	3-12 måneder	1 - 5 år	over 5 år	Totalt
Gjeld til kredittinstitusjoner	255	3	11	234	315	818
Innvilgede ubenyttede kreditter og garantier	8 464					8 464
Innskudd fra og gjeld til kunder	51 832	527	1 511			53 870
Gjeld stiftet ved utstedelse av verdipapirer		737	4 191	12 576	2 137	19 641
Derivater	985					985
Kontraktsmessige kontantstrømmer ut			347	987	321	1 655
Kontraktsmessige kontantstrømmer inn		- 272	- 386	- 781	- 105	- 1 544
Andre forpliktelser		1 128				1 128
Ansvarlig lånekapital		15	1 042	364		1 421
Totale forpliktelser	61 536	2 138	6 716	13 380	2 668	86 438

Note 19 - Forfallsanalyse av eiendeler og forpliktelser

Tabellen nedenfor viser forfallstidspunktet etter balansedagen for eiendeler og forpliktelser.

Morbank

Beløp i mill kroner	På forespørsel	Under 3 måneder	3-12 måneder	1 - 5 år	over 5 år	Totalt
31.12.17						
EIENDELER						
Kontanter og fordringer på sentralbanker	775					775
Utlån til og fordringer på kredittinstitusjoner	4 191	2 075		831	46	7 143
Individuell nedskrivning utlån og fordringer på kredittinstitusjoner					- 62	- 62
Utlån til og fordringer på kunder	8 038	835	2 727	12 653	45 412	69 665
Individuell nedskrivning utlån og fordringer på kunder					- 217	- 217
Gruppenedskrivning utlån og fordringer på kunder					- 271	- 271
Aksjer og andeler	137			43	75	255
Obligasjoner og sertifikater til virkelig verdi		719	764	9 040	1 017	11 541
Finansielle derivater	1 511					1 511
Investeringer i konsernselskaper					924	924
Investering i tilknyttede selskap og felleskontrollert virksomhet					3 160	3 160
Eiendom, anlegg og utstyr					234	234
Andre eiendeler	48	50	95		306	499
Sum eiendeler	14 700	3 679	3 586	22 567	50 624	95 157
GJELD						
Gjeld til kredittinstitusjoner	408			28		436
Innskudd fra og gjeld til kunder	55 038	1 116	1 729			57 883
Gjeld stiftet ved utstedelse av verdipapirer		168	3 283	16 372	3 729	23 552
Finansielle derivater	902					902
Andre forpliktelser		668	71			739
Utsatt skatt				178		178
Ansvarlig lånekapital			350	500		850
Sum gjeld	56 348	1 952	5 433	17 078	3 729	84 540

Konsern

Beløp i mill kroner	På forespørsel	Under 3 måneder	3-12 måneder	1 - 5 år	over 5 år	Totalt
31.12.17						
EIENDELER						
Kontanter og fordringer på sentralbanker	775					775
Utlån til og fordringer på kredittinstitusjoner	94	1 747		831	46	2 718
Individuell nedskrivning utlån og fordringer på kredittinstitusjoner					- 62	- 62
Utlån til og fordringer på kunder	8 038	835	2 727	12 653	50 750	75 003
Individuell nedskrivning utlån og fordringer på kunder					- 216	- 216
Gruppenedskrivning utlån og fordringer på kunder					- 300	- 300
Aksjer og andeler	137			43	90	270
Obligasjoner og sertifikater til virkelig verdi		719	764	9 040	1 017	11 541
Finansielle derivater	1 511					1 511
Investering i tilknyttede selskap og felleskontrollert virksomhet					4 755	4 755
Eiendom, anlegg og utstyr					453	453
Virksomhet holdt for salg	30					30
Immaterielle eiendeler					68	68
Andre eiendeler	48	50	95		447	640
Sum eiendeler	10 633	3 351	3 586	22 567	57 048	97 186
GJELD						
Gjeld til kredittinstitusjoner	406			28		434
Innskudd fra og gjeld til kunder	55 004	1 116	1 729			57 849
Gjeld stiftet ved utstedelse av verdipapirer		168	3 283	16 372	3 730	23 553
Finansielle derivater	902					902
Andre forpliktelser		942	71			1 013
Utsatt skatt				286		286
Ansvarlig lånekapital			350	500		850
Sum gjeld	56 312	2 226	5 433	17 186	3 730	84 887

Note 19 - Forfallsanalyse av eiendeler og forpliktelser

Morbank

Beløp i mill kroner	På forespørsel	Under 3 måneder	3-12 måneder	1 - 5 år	over 5 år	Totalt
31.12.16						
EIENDELER						
Kontanter og fordringer på sentralbanker	775					775
Utlån til og fordringer på kredittinstitusjoner	3 832	1 884	70		147	5 933
Individuell nedskrivning utlån og fordringer på kredittinstitusjoner					- 62	- 62
Utlån til og fordringer på kunder	9 082	1 623	3 414	9 987	42 060	66 166
Individuell nedskrivning utlån og fordringer på kunder					- 139	- 139
Gruppenedskrivning utlån og fordringer på kunder					- 357	- 357
Aksjer og andeler	115			20	156	291
Obligasjoner og sertifikater til virkelig verdi		523	450	7 969	1 222	10 164
Finansielle derivater	1 390					1 390
Investeringer i konsernselskaper					728	728
Investering i tilknyttede selskap og felleskontrollert virksomhet					2 849	2 849
Eiendom, anlegg og utstyr					361	361
Andre eiendeler	48	50	95		232	425
Sum eiendeler	15 242	4 080	4 029	17 976	47 197	88 524
GJELD						
Gjeld til kredittinstitusjoner	266	500			67	833
Innskudd fra og gjeld til kunder	51 886	527	1 511			53 924
Gjeld stiftet ved utstedelse av verdipapirer		284	3 608	13 573	3 700	21 165
Finansielle derivater	985					985
Andre forpliktelser		733	81	32		846
Utsatt skatt				83		83
Ansvarlig lånekapital			1 000	350		1 350
Sum gjeld	53 137	2 044	6 200	14 038	3 767	79 186

Konsern

Beløp i mill kroner	På forespørsel	Under 3 måneder	3-12 måneder	1 - 5 år	over 5 år	Totalt
31.12.16						
EIENDELER						
Kontanter og fordringer på sentralbanker	775					775
Utlån til og fordringer på kredittinstitusjoner		2 008				2 008
Individuell nedskrivning utlån og fordringer på kredittinstitusjoner					- 62	- 62
Utlån til og fordringer på kunder	9 082	1 623	3 414	9 987	46 657	70 763
Individuell nedskrivning utlån og fordringer på kunder					- 154	- 154
Gruppenedskrivning utlån og fordringer på kunder					- 373	- 373
Aksjer og andeler	115			20	171	306
Obligasjoner og sertifikater til virkelig verdi		523	450	7 969	1 222	10 164
Finansielle derivater	1 390					1 390
Investering i tilknyttede selskap og felleskontrollert virksomhet					4 370	4 370
Eiendom, anlegg og utstyr					501	501
Virksomhet holdt for salg	30					30
Immaterielle eiendeler					63	63
Andre eiendeler	48	50	384		238	720
Sum eiendeler	11 440	4 204	4 248	17 976	52 633	90 501
GJELD						
Gjeld til kredittinstitusjoner	251	500			67	818
Innskudd fra og gjeld til kunder	51 832	527	1 511			53 870
Gjeld stiftet ved utstedelse av verdipapirer		284	3 608	13 573	3 700	21 165
Finansielle derivater	985					985
Andre forpliktelser		915	181	32		1 128
Utsatt skatt				174		174
Ansvarlig lånekapital			1 000	350		1 350
Sum gjeld	53 068	2 226	6 300	14 129	3 767	79 490

Årsregnskap - Noter

Note 20 Netto renteinntekter

Morbank			Konsern	
2016	2017	Beløp i mill kroner	2017	2016
		Renteinntekter		
88	89	Renter og lignende inntekter av utlån til og fordringer på kredittinstitusjoner	26	6
2 097	2 143	Renter og lignende inntekter av utlån til og fordringer på kunder	2 433	2 371
174	155	Renter og lignende inntekter av sertifikater, obligasjoner og andre rentebærende verdipapirer	152	171
2 359	2 387	Sum renteinntekter	2 611	2 548
		Rentekostnader		
60	61	Renter og lignende kostnader på gjeld til kredittinstitusjoner	82	59
395	370	Renter og lignende kostnader på innskudd fra og gjeld til kunder	366	393
356	314	Renter og lignende kostnader på utstedte verdipapirer	314	356
96	79	Renter og lignende kostnader på ansvarlig lånekapital	79	96
907	824	Sum rentekostnader	841	904
1 452	1 563	Netto renteinntekter	1 770	1 644

Årsregnskap - Noter

Note 21 Netto provisjonsinntekter og andre driftsinntekter

Morbank		Beløp i mill kroner	Konsern	
2016	2017		2017	2016
		Provisjonsinntekter		
263	261	Betalingstjenester	261	263
151	153	Forsikring	159	157
19	15	Garantiprovisjoner	15	19
		Eiendomsmegling	121	133
37	43	Forvaltning	48	47
35	39	Øvrige provisjonsinntekter	82	75
505	511	Sum provisjonsinntekt eks Boligkreditt	686	694
177	245	Boligkreditt	245	177
682	756	Sum provisjonsinntekt	931	871
78	77	Provisjonskostnader	85	85
		Regnskapstjenester	116	101
42	46	Andre driftsinntekter	30	37
42	46	Sum andre driftsinntekter	146	138
646	725	Netto provisjons- og andre inntekter	992	924

Årsregnskap - Noter

Note 22 Inntekter fra andre finansielle investeringer

Morbank		Konsern	
2016	2017 Beløp i mill kroner	2017	2016
74	4 Sum utbytte fra aksjer	4	74
72	103 Utbytte og netto inntekter fra datterselskap		
540	354 Inntekt av eierinteresser i felleskontrollert virksomhet	434	366
612	457 Sum inntekter av eierinteresser	434	366
14	44 Obligasjoner og sertifikater - til virkelig verdi over resultat	44	14
0	0 Obligasjoner til amortisert kost - lån og fordringer	0	0
14	44 Sum inntekter fra obligasjoner og sertifikater	44	14
4	-16 Netto verdiendring på sikrede obligasjoner og derivater	-16	4
-6	-1 Netto verdiendring på sikrede fastrente utlån og derivater	-1	-6
52	-17 Verdiendring på øvrige finansielle derivater	-17	48
50	-35 Sum inntekter fra finansielle derivater	-35	46
24	71 Aksjer - til virkelig verdi over resultat	73	-21
24	71 Sum inntekter fra aksjer	73	-21
26	31 Sum inntekt fra valutahandel	31	30
114	112 Gevinst/tap og netto verdiendringer på finansielle eiendeler	114	69
800	573 Sum netto inntekter fra andre finansielle investeringer	552	509

Note 23 Personalkostnader, ytelser og lån til - samt egenkapitalbevis eid av ledende ansatte og tillitsvalgte

Styrets erklæring om fastsettelse av lønn og annen godtgjørelse til ledende ansatte

I henhold til finansforetaksloven § 15-6, jf. allmennaksjelovens bestemmelse § 6-16 a, skal styret fastsette retningslinjer for godtgjørelse til ledende ansatte.

Retningslinjene skal forelegges bankens representantskap, jfr. allmennaksjeloven § 5-6 (3).

Redegjørelse for lederlønnspolitikken i foregående regnskapsår

Styret bekrefter at retningslinjene om lederlønn for 2017, gitt i fjorårets erklæring, er blitt fulgt. Konsernledelsen fikk ikke særskilt tilbud om kjøp av rabatterte

EK-bevis i 2017. Det ble gitt et tilbud til alle ansatte, inklusive konsernledelsen, om kjøp av egenkapitalbevis med rabatt. 291 ansatte tegnet seg for 16,4 millioner.

Retningslinjene

Styret behandlet retningslinjene for lønn og annen godtgjørelse til ledende ansatte i møte 08.02.18, hvor man videreførte fjorårets retningslinjer.

Følgende ble vedtatt for det kommende regnskapsåret:

1. Definisjoner

Ledende ansatte forstås som konsernsjefen og konserndirektører (konsernledelsen).

De samlede kompensasjonsordningene for ledende ansatte omfatter fast lønn, naturalytelser, og kollektive pensjonsavtaler, med unntak av tre konserndirektører som har individuell førtidspensjonsavtale. De øvrige konserndirektørene har frasagt seg oppsigelsesvernet mot en etterlønn på 12 måneder (18 måneder for konsernsjefen) utover oppsigelsesfristen på 3 måneder, eller i henhold til enhver tids gjeldende bestemmelser om oppsigelsesfrister i Arbeidsmiljøloven.

Ledende ansatte med innskuddspensjon har i tillegg sparing over 12 G med følgende sparesatser:

- Konserndirektører 15 %
- Konsernsjef 23 %

I tillegg har styret en diskresjonær adgang til å tilby konsernledelsen kjøp av rabatterte EK-bevis.

2. Hovedprinsipper for fastsettelse av de samlede kompensasjonsordningene

Lederlønningene i SpareBank 1 Nord-Norge skal, innenfor rammen av godtgjørelsespolitikken, være konkurransedyktige, men ikke lønnsledende sammenlignet med bransjen for øvrig.

Hovedelementet i kompensasjonsordningen skal være den faste grunnlønnen. Konsernledelsen i SpareBank 1 Nord-Norge har ingen individuelle eller kollektive bonusavtaler. Styret kan beslutte at konsernledelsen skal ha rett til kjøpe EK-bevis med inntil 30 % rabatt innenfor en definert beløpsramme og bindingstid. Ordningen skal bidra til at konsernledelsen skal ha økt eierskap og å styrke interessefellesskapet med bankens aksjonærer.

Vilkårene i ordningen tilfredsstiller de krav som følger av finansforetaksforskriften, kapittel 15.

Styret skal påse at lederlønningene ikke gir uheldige virkninger for konsernets omdømme.

Konsernledelsen er en del av en spareordning som gjelder for fast ansatte. For annen hvert egenkapitalbevis man kjøper, gir SpareBank 1 Nord-Norge ytterligere ett gratis bevis. Tildelingen av "bonusbevis" skjer to år etter oppstart av sparingen, og forutsetter at den ansatte fortsatt eier de opprinnelig oppsparte egenkapitalbevisene og fortsatt er ansatt i konsernet.

3. Fastsettelse av lønn

Styret skal årlig vurdere konsernsjefens totale prestasjoner, og på denne bakgrunn foreta en lønnsvurdering og fastsette lønnsvilkårene.

Tilsvarende skal konsernsjefen vurdere prestasjonene til konsernledelsen, og på denne bakgrunn foreta en lønnsvurdering.

4. Fastsettelse av lønn

Godtgjørelsesutvalget skal årlig innstille konsernsjefens fastlønn og eventuell annen godtgjørelse overfor styret. Utvalget skal utarbeide en erklæring om fastsettelse av lønn og annen godtgjørelse til konsernsjefen og andre ledende ansatte i henhold til finansforetaksloven § 15-6, jf. Allmennaksjelovens bestemmelser. Erklæringen skal vedtas av styret og fremmes for representantskapet.

5. Virkningsdato

Retningslinjene for fastsettelse av lønn og annen godtgjørelse til ledende ansatte i SpareBank 1 Nord-Norge gjøres gjeldende etter at saken er forelagt representantskapet.

Personalkostnader, antall ansatte og årsverk

Morbank		Konsern	
2016	2017	2017	2016
378	380	562	544
47	31	32	49
78	100	114	96
503	511	708	689
Sum personalkostnader			
616	556	808,5	841
540	538	784	774
562	550	810	807
Gjennomsnittlig antall ansatte			
Antall årsverk per 31.12			
Antall ansatte per 31.12			

Ytelser til styret 2017

Beløp i hele 1 000 kroner

	Styrehon orar	Honorar godtgjørelses- utvalg	Honorar revisjonsutvalg	Honorar risikoutvalg	Sum honorarer	Utlån	Antall EK- bevis ¹⁾
Karl Eirik Schjøtt-Pedersen (leder)	472	12			484	2 000	6 150
Hans-Tore Bjerkaas (nestleder)	262		47	47	356		10 911
Sonja Djønne	210	10			220	3 663	10 000
Kjersti Terese Stormo	210				210		479
Greger Mannsverk	210	10			220		60 522
Bengt Olsen	210		37	37	284		
Ingvild Myhre	210		37	37	284		
Vivi Ann Pedersen	210				210		23 848
May Britt Nilsen (sluttet i 2017)	53				53		10 100
Kjetil Berntsen (ny i 2017)	158				158	4 000	189
Sum	2 205	32	121	121	2 479	9 663	122 199

Nærstående til styremedlemmer:

1 249

Ytelser til styret 2016

Beløp i hele 1 000 kroner

	Styrehono rar	Honorar godtgjørelses- utvalg	Honorar revisjonsutvalg	Honorar risikoutvalg	Sum honorarer	Utlån	Antall EK- bevis ¹⁾
Karl Eirik Schjøtt-Pedersen (leder)	450	12			462	2 000	3 755
Hans-Tore Bjerkaas (nestleder)	237		45	45	327		4 761
Pål Andreas Pedersen (nestleder, sluttet 31	63				63		
Sonja Djønne	200	10			210	3 820	5 000
Kjersti Terese Stormo	150				150		
Greger Mannsverk	200	10			210		18 219
Bengt Olsen	150		35	35	220		
Ingvild Myhre	200		35	35	270		
Vivi Ann Pedersen	200				200	5	19 733
May Britt Nilsen	180				180	530	7 652
Anita Persen (Sluttet 31.03.2016)	50				50		
Sum	2 080	32	115	115	2 342	6 355	59 120

Nærstående til styremedlemmer:

9 483

1) Antall egenkapitalbevis inkluderer egenkapitalbevis eid av nærstående og selskaper man har betydelig innflytelse i.

Styret har vilkår på utlån og eventuelle sikkerhetsstillelser, som for ordinære kunder, med unntak av de ansattes representanter som har ansattevilkår. Styrets leder har verken bonusavtale eller avtale om etterlønn.

Ytelser til konsernledelsen og ledende ansatte i datterselskaper i 2017

Beløp i hele 1 000 kroner

Navn/tittel	Lønn og andre kortsiktige ytelser	Honorar 3)	Bonus	Sum lønn og ytelser	Pensjonspremie /pensjonssparin g	Pensjons- avtale	Utlån	Antall EK-bevis 5)
Jan-Frode Janson, konsernsjef	6) 10 562			10 562	921 1) 2)			116 876
Rolf Eigil Bygdnes, konserndirektør	3 042			3 042	685 1) 4)			72 292
Geir Andreassen, konserndirektør	2 591			2 591	491 1) 4)			77 724
Liv Bortne Ulriksen, konserndirektør	2 285			2 285	289 1) 2) 4)		485	84 537
Petter Høiseth, konserndirektør	6) 5 084			5 084	292 1) 2)		9 232	79 793
Ronni Møller Pettersen, konserndirektør	6) 4 846			4 846	270 1) 2)		75	35 198
Trond Hanssen, konserndirektør	6) 4 239			4 239	238 1) 2)		672	63 159
Christian Overvaag, konserndirektør	6) 4 131			4 131	262 1) 2)			102 563
Lasse Hagerupsen, konserndirektør	6) 4 082			4 082	226 1) 2)		1 916	68 788
Trude Glad, konserndirektør	6) 5 233			4 233	277 1)		1 100	78 918
Hanne Karoline Kræmer Adm. direktør SpareBank 1 Finans (ny juli 2017)	782	20			225		2 735	16 265
Hermud Bakkejord Adm. direktør SpareBank 1 Finans (sluttet august 2017)	4 240				171 1)		23	31 395
Kristin Amundsen Adm. direktør EiendomsMegler 1	1 569		300	1 869	99 2)			34 789
Stig-Arne Pettersen Adm. direktør SNN Forvaltning (sluttet august 2016 og begynte i SpareBank 1 Nord-Norge)	1 306			1 306	2)		1 676	33 457
Tom Robert Aasnes Daglig leder SNN Regnskapshuset	1 597			1 597	70 2)		3 241	15 862
Totale ytelser konsernledelsen og ledende ansatte datterselskap	17 412	20	300	17 732	4 516		21 155	911 616

1) Pensjonordning for inntekt over 12 G.

2) Har avtale om innskuddspensjon

3) Styrehonorar fra datterselskap

4) Har avtale om førtidspensjon

5) Antall egenkapitalbevis vedkommende eier i SpareBank 1 Nord-Norge per 31.12.17. Det er også tatt med egenkapitalbevis eiet av den nærmeste familie og selskap som nevnte personer har bestemmende innflytelse i.

6) I dette inngår mottatt kompensasjon i 2017 for avvikling av førtidspensjonsordning.

Konsernsjefen og ledende ansatte har alle en gjensidig oppsigelsestid på 3 måneder. Det foreligger ingen avtaler om etterlønn

Utlån til ansatte 1)
1.205.190

1) Lånerenten er ett prosentpoeng lavere enn den til enhver tid gjeldende beste boliglånsrente for våre ordinære kunder, innenfor et maksimalt lånebeløp på 4 mill kroner. Ingen sikkerhetsstillelser er gitt på vegne av ansatte.

Verdien på samlet rentesubsidiering av lån til ansatte utgjør 13 mill kroner for 2017

Ytelser til konsernledelsen og ledende ansatte i datterselskaper i 2017

Beløp i hele 1 000 kroner

Navn/tittel	Lønn og andre kortsiktige ytelser	Honorar 3)	Kompensasjon	Bonus	Sum lønn og ytelser	Pensjonspremie/ pensjonssparing	Pensjons-avtale	Utlån	Antall EK-bevis 5)
Jan-Frode Janson, konsernsjef	7 990		6) 2 572		10 562	921 1) 2)			116 876
Rolf Eigil Bygdnes, konserndirektør	3 042				3 042	685 1) 4)			72 292
Geir Andreassen, konserndirektør	2 591				2 591	491 1) 4)			77 724
Liv Bortne Ulriksen, konserndirektør	2 285				2 285	289 1) 2) 4)		485	84 537
Petter Høiseth, konserndirektør	3 831		6) 1 253		5 084	292 1) 2)		9 232	79 793
Ronni Møller Pettersen, konserndirektør	3 703		6) 1 143		4 846	270 1) 2)		75	35 198
Trond Hanssen, konserndirektør	3 164		6) 1 075		4 239	238 1) 2)		672	63 159
Christian Overvaag, konserndirektør	3 116		6) 1 015		4 131	262 1) 2)			102 563
Lasse Hagerupsen, konserndirektør	3 077		6) 1 005		4 082	226 1) 2)		1 916	68 788
Trude Glad, konserndirektør	4 055		6) 1 178		5 233	277 1)		1 100	78 918
Hanne Karoline Kræmer Adm. direktør SpareBank 1 Finans (ny juli 2017)	782	20			802	225		2 735	16 265
Hermod Bakkejord Adm. direktør SpareBank 1 Finans (sluttet august 2017)	1 322		7) 2 918		4 240	171 1)		23	31 395
Kristin Amundsen Adm. direktør EiendomsMegler 1	1 569			300	1 869	99 2)			34 789
Stig-Arne Pettersen Adm. direktør SNN Forvaltning (sluttet august 2016 og begynte i SpareBank 1 Nord-Norge)	1 306				1 306	2)		1 676	33 457
Tom Robert Aasnes Daglig leder SNN Regnskapshuset	1 597				1 597	70 2)		3 241	15 862
Totale ytelser konsernledelsen og ledende ansatte datterselskap	43 430	20	12 159	300	55 909	4 516		21 155	911 616

1) Pensjonordning for inntekt over 12 G.

2) Har avtale om innskuddspensjon

3) Styrehonorar fra datterselskap

4) Har avtale om førtidspensjon

5) Antall egenkapitalbevis vedkommende eier i SpareBank 1 Nord-Norge per 31.12.17. Det er også tatt med egenkapitalbevis eiet av den nærmeste familie og selskap som nevnte personer har bestemmende innflytelse i.

6) I dette inngår mottatt kompensasjon i 2017 for avvikling av førtidspensjonsordning.

7) Sluttvederlag

Konsernsjefen og ledende ansatte har alle en gjensidig oppsigelsestid på 3 måneder. Det foreligger ingen avtaler om etterlønn.

Utlån til ansatte 8)

1.205.190

8) Lånerenten er ett prosentpoeng lavere enn den til enhver tid gjeldende beste boliglånsrente for våre ordinære kunder, innenfor et maksimalt lånebeløp på 4 mill kroner. Ingen sikkerhetsstillelser er gitt på vegne av ansatte.

Verdien på samlet rentesubsidiering av lån til ansatte utgjør 13 mill kroner for 2017.

Egenkapitalbevis eid av representantskapsmedlemmer i SpareBank 1 Nord-Norge per 31.12.17:

	Antall 1)
Lars Martin Lunde	2 697 811
Trond Mohn	2 124 024
Odd Erik Hansen	330 400
Håkon Løbach Willumsen	170 000
Eirik Fosland	146 491
Marie M Fangel	102 312
Gry-Janne Rugås	27 483
Ann Kirsten Larsen	24 848
Einar Frafjord	23 105
Elin Wintervold	18 078
Sissel Ditlefsen	16 666
Roar Dons	12 852
Kjell Kolbeinsen	11 042
Aud Jorunn Skaret	7 841
Vivi Ann Movik	6 869
Linn Knudsen	4 362
Hans Olav Gjølvik	3 370
Ane Engel Røger	2 000
Tom Rømer Svendsen	1 000
Kjetil Fjellgaard	824
Anne Kathrine Nygaard	270
Hans Johan Lorentzen	189
Kenneth Normann	189
Synnøve Søndergård	25

1) Antall egenkapitalbevis vedkommende eier i SpareBank 1 Nord-Norge per 31.12.17. Det er også tatt med egenkapitalbevis eiet av den nærmeste familie og selskap som nevnte personer har bestemmende innflytelse i.

Egenkapitalbevis eid av representantskapsmedlemmer i SpareBank 1 Nord-Norge per 31.12.16:

	Antall 1)
Trond Mohn	2 124 024
Odd Erik Hansen	291 902
Håkon Løbach Willumsen	170 000
Marie M. Fangel	92 012
Berit Berg	46 363
Sissel Ditlefsen	32 098
Einar Frafjord	21 955
Roar Dons	12 852
Ulf Mathisen	12 820
Tom Rømer Svendsen	12 058
Kjell Kolbeinsen	11 046
Asbjørg Jensvoll Strøm	8 404
Åshild Strømmesen	8 203
Ane Engel Røger	7 384
Øyvind Pallesen	5 795
Daniel Nyhagen	5 499
Linn Knudsen	4 326
Tone Marie Myklevoll	3 678
Frode Helgerud	3 050
Hans Olav Gjølvik	2 173
Anne Kathrine Nygaard	270
Hans Johan Lorentzen	189

1) Antall egenkapitalbevis vedkommende eier i SpareBank 1 Nord-Norge per 31.12.16. Det er også tatt med egenkapitalbevis eiet av den nærmeste familie og selskap som nevnte personer har bestemmende innflytelse i.

Årsregnskap - Noter

Note 24 Driftskostnader

Morbank		Konsern	
2016	2017	2017	2016
Beløp i mill kroner			
503	511	708	689
523	544	658	631
1 026	1 055	1 366	1 320
Sum driftskostnader			
Personalkostnader			
378	380	553	540
46	31	42	53
79	100	113	96
503	511	708	689
Sum personalkostnader			
Andre driftskostnader			
120	115	115	120
71	80	90	75
52	40	61	71
26	30	38	30
26	27	31	31
38	44	52	43
50	51	65	60
31	19	22	37
109	138	184	164
523	544	658	631
Sum andre driftskostnader			
1) Godtgjørelse til ekstern revisor inkl MVA			
(Beløp i hele 1 000 kroner)			
1 186	1 287	2 095	1 985
85	334	680	258
	5	70	
		47	140
1 271	1 626	2 892	2 383
Sum godtgjørelse til ekstern revisor			

Note 25 Pensjoner

SpareBank 1 Nord-Norge har to pensjonsordninger for sine ansatte.

Innskuddspensjonsordning for alders- og uførepensjon tegnet hos SpareBank 1 Forsikring AS. Sparesatsene for innskuddspensjonen er for tiden:

- Lønn tilsvarende 0 til 7,1 G: 7 %
- Lønn tilsvarende 7,1 til 12 G: 15 %

Ytelsespensjonsordningen for alders- og uførepensjon som ble lukket i 2006, dekket i SpareBank 1 Nord-Norges Pensjonskasse. Full pensjon krever en opptjenings tid på 30 år og gir rett til alderspensjon på differansen mellom 70 prosent av lønn og beregnet ytelse fra Folketrygden.

Ordningene oppfyller kravene i Lov om foretakspensjon.

Konsernet har også forpliktelser knyttet til lønn over 12 ganger folketrygdens grunnbeløp (G), og avtaler om førtidspensjonering for ledende ansatte. I 2017 inngår 3 ansatte i førtidspensjonsordningen (7 ansatte i 2016). Førtidspensjonering finansieres over driften.

De fleste selskaper i konsernet er med i Fellesordningen for avtalefestet pensjon, AFP. Den private AFP-ordningen gir et livslangt tillegg til den ordinære pensjonen. Den private AFP-ordningen vil bli finansiert gjennom en årlig premie som fastsettes som en prosent av lønn mellom 1 og 7,1G. Premien for 2017 er fastsatt til 2,5 %, (2,5 % i 2016).

Beregning av ytelsesbasert pensjonsforpliktelse etter IAS 19

Ved verdsettelse av pensjonsmidlene, og ved måling av påløpte forpliktelser, benyttes estimerte verdier.

Disse estimatene korrigeres hvert år i samsvar med oppgave over pensjonsmidlenes flytteverdi og aktuarberegninger av forpliktelsens størrelse. Både verdien av pensjonskassens forpliktelser, pensjonsforsikring i annet forsikringsselskap og de usikrede forpliktelsene er medtatt i beregningene nedenfor. Alle estimatavvik føres i oppstilling over andre inntekter og kostnader under utvidede resultatposter, såkalt OCI (Other Comprehensive Income). Konsernet har tidligere benyttet korridormetoden for regnskapsføring av uamortiserte estimatavvik.

Etter IAS 19, beregnes periodens netto rentekostnad ved å anvende diskonteringsrenten for forpliktelsen på begynnelsen av perioden på netto forpliktelse. Netto rentekostnad består derfor av rente på forpliktelsen og avkastning på midlene, begge beregnet med diskonteringsrenten. Endringer i netto pensjonsforpliktelse som følge av premiebetalinger og utbetaling av pensjon, hensyntas. Forskjellen mellom faktisk avkastning på pensjonsmidlene og den resultatførte, regnskapsføres fortløpende mot OCI.

Aktuarberegningene foretatt etter dødelighetstariff K2013BE (beste estimat).

Morbank			Konsern	
Beløp i mill kroner				
31.12.16	31.12.17		31.12.17	31.12.16
Netto pensjonsforpliktelse i balansen				
721	712	Nåverdi av fremtidige pensjonsforpliktelser	738	747
878	953	Estimert verdi av pensjonsmidler	994	910
-157	-241	Netto pensjonsforpliktelse i fondsbaserte ordninger	-256	-163
0	0	Arbeidsgiveravgift	0	0
-157	-241	Netto pensjonsforpliktelse/-midler i balansen	-256	-163
1 %	8 %	Avvik mellom forventet og virkelig avkastning av pensjonsmidler i %	8 %	1 %
2016	2017		2017	2016
Periodens pensjonskostnad				
9	7	Ytelsesbasert pensjon opptjent i perioden	7	10
20	18	Rentekostnad påløpt pensjonsforpliktelse	18	21
-24	-22	Forventet avkastning på pensjonsmidler	-22	-25
5	3	Netto ytelsesbasert pensjonskostnad uten arbeidsgiveravgift	3	6
4	1	Periodisert arbeidsgiveravgift	1	4
9	4	Netto resultatført ytelsesbasert pensjonskostnad	4	10
-1	-5	Curtailment/settlement	-5	-1
11	22	Pensjonskostnad innskuddsbasert ordning	23	12
28	10	Øvrig pensjonskostnad	10	28
47	31	Total pensjonskostnad inkludert arbeidsgiveravgift	32	49
3,5 %	10,0 %	Faktisk avkastning på pensjonsmidler	10,0 %	3,5 %

31.12.16	31.12.17		31.12.17	31.12.16
-144	-156	Netto pensjonsforpliktelse i balansen per 01.01	-163	-141
22	-11	Korrigerings mot egenkapital inngående balanse 01.01.	-16	12
-8	-56	Korrigerings mot egenkapital utgående balanse 31.12.	-57	-9
8	1	Netto resultatført ytelsesbasert pensjonskostnad	1	10
-4	-2	Utbetalt over drift	-2	-5
-30	-18	Innbetalt pensjonspremie ytelsesbaserte ordninger	-19	-30
-156	-242	Netto pensjonsforpliktelse/-midler i balansen per 31.12.	-256	-163
32	33	Øvrige pensjonsforpliktelser (førtidspensjonsavtale)	33	32
0	0	Korrigerings mot egenkapital øvrige pensjonsforpliktelser		0
-124	-209	Netto total pensjonsforpliktelse per 31.12.	-223	-131

Forutsetninger

2,60 %	2,40 %	Diskonteringsrente	2,40 %	2,60 %
2,60 %	2,40 %	Forventet avkastning på midlene	2,40 %	2,60 %
1,50 %	1,00 %	Fremtidig lønnsutvikling	1,00 %	1,50 %
2,25 %	2,25 %	G-regulering	2,25 %	2,25 %
0,00 %	0,00 %	Pensjonsregulering	0,00 %	0,00 %
14,10 %	14,10 %	Arbeidsgiveravgift forpliktelse	14,10 %	14,10 %
14,10 %	14,10 %	Arbeidsgiveravgift kostnad	14,10 %	14,10 %
5,00 %	5,00 %	Finansskatt	5,00 %	5,00 %
0,00 %	0,00 %	Frivillig avgang over 50 år	0,00 %	0,00 %
0,00 %	0,00 %	Frivillig avgang inntil 50 år	0,00 %	0,00 %
50,00 %	50,00 %	Forventet AFP-uttak fra 62 år	50,00 %	50,00 %
K2013BE	K2003BE	Dødelighet, giftemålsannsynlighet etc.	K2003BE	K2013BE
IR2003	IR2003	Uførehet	IR2003	IR2003
827	765	Antall ansatte som er omfattet av ordningen	780	843

Sammensetning av pensjonsmidler

Prosentvis fordeling av pensjonsmidlene på investeringskategorier var:

Investeringskategori:

55 %	58 %	Obligasjoner	58 %	55 %
41 %	37 %	Aksjer	37 %	41 %
1 %	2 %	Eiendom	2 %	1 %
3 %	3 %	Annet	3 %	3 %
100 %	100 %	Sum	100 %	100 %

Sensitivitet

Estimatene er basert på fakta og omstendigheter per 31.12.17 forutsatt at alle andre parametre er konstante. Faktiske resultater kan avvike fra disse estimer.

<i>Konsern</i>	Diskonteringsrente		Lønnsregulering			
	+1%	-1%	+1%	-1%		
	-		-			
	84.140.577	103.080.081	13.186.291	11.907.913		
Endringer i pensjon:						
- Forandring ytelsesbaserte pensjonsforpliktelser	-6.244.774	5.023.356	756.360	-682.398		
- Estimert forandring netto pensjonskostnader						
<i>Konsern</i>	Årlig regulering grunnbeløp (G)		Pensjons-regulering		Forventet gjenstående levetid	
	+1%	-1%	+1%	-1%	+1 år	-1 år
	-		-			
	-5.867.084	6.169.551	91.134.234	N/A	30.774.342	30.108.527
Endringer i pensjon:						
- Forandring ytelsesbaserte pensjonsforpliktelser	-339.355	356.623	2.786.089	N/A	932.954	-916.661
- Estimert forandring netto pensjonskostnader						
<i>Morbank</i>	Diskonteringsrente		Lønnsregulering			
	+1%	-1%	+1%	-1%		
	-		-			
	80.697.505	98.763.940	12.986.604	11.716.875		
Endringer i pensjon:						
- Forandring ytelsesbaserte pensjonsforpliktelser	-5.949.419	4.779.385	744.389	-671.097		
- Estimert forandring netto pensjonskostnader						
<i>Morbank</i>	Årlig regulering grunnbeløp (G)		Pensjons-regulering		Forventet gjenstående levetid	
	+1%	-1%	+1%	-1%	+1 år	-1 år
	-		-			
	-5.764.387	6.066.510	87.052.641	N/A	29.813.631	29.141.045
Endringer i pensjon:						
- Forandring ytelsesbaserte pensjonsforpliktelser	-333.584	350.743	2.668.911	N/A	903.476	-887.011
- Estimert forandring netto pensjonskostnader						

Årsregnskap - Noter

Note 26 Skatt

Morbank			Konsern	
2016	2017	Beløp i mill kroner	2017	2016
Sammensetning av resultatført skatt				
323	233	Resultatført periodeskatt	244	355
-62	95	Resultatført utsatt skatt	112	-63
	-12	Ført direkte mot EK	-15	
-3	0	For mye/lite avsatt skatt tidligere år/korreksjoner	-17	-1
258	316	Skatt	324	291
9	8	Formueskatt (ført som andre driftskostnader) Skatt virksomhet holdt for salg	8	9
267	324	Resultatført skatt	332	300
332	241	Balanseført betalbar skatt	252	364
Endring i netto utsatt skatt/-skattefordel				
-62	95	Resultatført utsatt skatt	112	-63
		Endring mellom utsatt skatt/betalbar skatt etter balansedag		
		Konsolideringseffekter		
- 1	- 12	Estimatendringer pensjonsmidler/andre endringer ført direkte mot egenkapi	- 32	- 1
- 63	83	Sum endring i netto utsatt skatt/-skattefordel	80	-64
Midlertidige forskjeller og balanseført utsatt skatt/skattefordel				
31.12.16	31.12.17		31.12.17	31.12.16
- 7	- 63	Anleggsmidler	399	285
157	241	Pensjonsforpliktelse/-midler	256	164
183	535	Andre midlertidige forskjeller	552	256
		Fremførbart underskudd	-65	-11
333	713	Sum midlertidige forskjeller	1142	694
- 83	- 178	Balanseført utsatt skatt/skattefordel - 25%	-286	-174
Endring i midlertidige forskjeller				
2016	2017		2017	2016
- 31	- 56	Anleggsmidler	114	- 54
12	84	Pensjonsforpliktelse	92	19
- 230	352	Andre midlertidige forskjeller	296	- 215
		Fremførbart underskudd	- 54	- 6
- 249	380	Sum endring midlertidige forskjeller	448	- 256
- 62	95	Endring i utsatt skatt/skattefordel - 25%	112	- 64
- 1	- 12	Endringer ført direkte mot egenkapital	- 15	
0	0	Endring mellom utsatt skatt/betalbar skatt etter balansedag	- 17	
- 63	83	Korrigert resultatført endring i utsatt skatt/skattefordel - 25%	80	- 64
Avstemming av resultatført periodeskatt med resultat før skatt				
431	442	25 % av resultat før skatt	443	388
-170	-126	Ikke skattepliktige resultatposter (permanente forskjeller)	-119	-97
9	8	Formueskatt	8	9
- 3	0	For mye/lite avsatt tidligere år		
267	324	Resultatført periodeskatt	332	300
15,5 %	18,3 %	Effektiv skattesats (skattekostnad i prosent av resultat før skatt)	18,7 %	19,3 %

Note 27 Finansielle instrumenter til virkelig verdi

I tabellen under fremkommer finansielle eiendeler og forpliktelser som er klassifisert som holdt for omsetning eller bestemt ved første gangs innregning verdsatt til virkelig verdi over resultatregnskapet. Virkelig verdi er det beløp en eiendel kan omsettes til, eller en forpliktelse kan innfris ved en transaksjon mellom uavhengige parter.

Verdien fastsettes etter ulike metoder innenfor tre nivåer.

Nivå 1: Finansielle instrumenter som verdsettes ved bruk av noterte priser i aktive markeder for identiske eiendeler eller forpliktelser. I kategorien inngår børsnoterte aksjer eller fondsandeler, statsobligasjoner og sertifikater som omsettes i aktive markeder. Pris på balansedagen er benyttet. Markedet anses aktivt dersom det er mulig å fremskaffe eksternt observerbare priser, kurser eller rente og disse prisene er faktiske og hyppige markedstransaksjoner.

Nivå 2: Finansielle instrumenter som verdsettes ved bruk av informasjon som ikke er noterte priser, men hvor priser er direkte eller indirekte observerbare for eiendelene eller forpliktelsene. Kategorien inkluderer noterte priser i ikke aktive markeder for identiske eiendeler eller forpliktelser. I kategorien inngår også obligasjoner og interbankderivater som renteswapper, valutaswapper og terminkontrakter med observerbare prisnoteringer på Reuters eller Bloomberg, basisswapper mellom valutaslagene NOK, EUR, USD, og GBP og rente- og valutaderivater mot kunder med uvesentlig kredittmargin.

Verdien er basert på nylige observerbare markedsdata i form av en transaksjon i instrumentet mellom informerte, villige og uavhengige parter. Alternativt at instrumentet er handlet i et aktivt marked som er substansielt likt det aktuelle instrument.

Nivå 3: Finansielle instrumenter som verdsettes på annen måte enn basert på observerbare markedsdata, og hvor kredittmarginer utgjør en vesentlig del av justeringen til markedsverdi. Instrumenter i denne kategori verdsettes etter metoder som er basert på estimerte kontantstrømmer, vurdering av eiendeler og gjeld i selskaper, modeller hvor vesentlige parametere ikke er basert på observerbare markedsdata eller eventuelle bransjestandarder.

Ved bruk av verdsettelsesteknikker justeres verdien for kreditt- og likviditetsrisiko. Prisen for risiko for tilsvarende instrumenter legges til grunn for vurderingen. Fra og med 2013 har banken benyttet modell i samsvar med IFRS 13 om måling av virkelig verdi, hvor en "exit-pris"-vurdering legges til grunn. I verdsettelsesmodellen tas det hensyn til kredittpåslag og endringer i kredittisiko.

Morbank

	Verdsettelse basert på noterte priser i et aktivt marked	Verdsettelse basert på observerbare markedsdata	Verdsettelse basert på annet enn observerbare markedsdata	
Beløp i mill kroner	Nivå 1	Nivå 2	Nivå 3	Totalt
Eiendeler 31.12.17				
Kontanter og fordringer på sentralbanker	775			775
Utlån til og fordringer på kunder til virkelig verdi			6 395	6 395
Aksjer til virkelig verdi	123		80	203
Obligasjoner til virkelig verdi	7 774	3 767		11 541
Finansielle derivater til virkelig verdi		1 511		1 511
Sum eiendeler	8 672	5 278	6 475	20 425

Forpliktelser 31.12.17				
Finansielle derivater		902		902
Sum forpliktelser		902		902

Eiendeler 31.12.16				
Kontanter og fordringer på sentralbanker	235	539		775
Utlån til og fordringer på kunder til virkelig verdi			7 489	7 489
Aksjer til virkelig verdi	105		156	261
Obligasjoner til virkelig verdi	7 048	3 070		10 118
Finansielle derivater til virkelig verdi		1 390		1 390
Sum eiendeler	7 388	4 999	7 645	20 032

Forpliktelser 31.12.16				
Finansielle derivater		985		985
Sum forpliktelser		985		985

Konsern

Beløp i mill kroner				
Eiendeler 31.12.17				
Kontanter og fordringer på sentralbanker				0
Utlån til og fordringer på kunder til virkelig verdi			6 395	6 395
Aksjer til virkelig verdi	123		95	218
Obligasjoner til virkelig verdi	7 774	3 767		11 541
Finansielle derivater til virkelig verdi		1 511		1 511
Sum eiendeler	7 897	5 278	6 490	19 665

Forpliktelser 31.12.17				
Finansielle derivater		902		902
Sum forpliktelser		902		902

Eiendeler 31.12.16				
Kontanter og fordringer på sentralbanker	235	539		775
Utlån til og fordringer på kunder til virkelig verdi			7 593	7 593
Aksjer til virkelig verdi	105		171	276
Obligasjoner til virkelig verdi	7 048	3 070		10 118
Finansielle derivater til virkelig verdi		1 390		1 390
Sum eiendeler	7 388	4 999	7 764	20 151

Forpliktelser 31.12.16				
Finansielle derivater		985		985
Sum forpliktelser		985		985

Årets verdiendringer på instrumenter i nivå 3 konsern:	Finansiell eiendel				Finansiell forpliktelse
	Fastrentelån	Aksjer	Obligasjoner	Fin.derivater	Fin.derivater
Balanseført verdi 01.01.	7 489	156	0	0	0
Netto gevinst (-)/tap (+) gjennom året	- 3				
Tilgang/kjøp i året	758	35			
Avgang/salg	-1 849	- 97			
Balanseført verdi 31.12.	6 395	95	0	0	0

Note 28 Virkelig verdi på finansielle instrumenter til amortisert kost

Finansielle instrumenter til amortisert kost

Som det fremgår i note 2 har banken og konsernet finansielle instrumenter i balansen som vurderes til amortisert kost.

Amortisert kost innebærer verdifastsettelse etter opprinnelig avtalte kontantstrømmer, justert for eventuelt verditap.

Beregningene er gjort med utgangspunkt i de enkelte instrumentenes egenskaper og verdier på balansetidspunktet.

Amortisert kost vil ikke alltid gi verdier som er i samsvar med markedets vurderinger av de samme finansielle instrumentene.

Dette kan blant annet skyldes ulik oppfatning av markedsforhold, risikoforhold og avkastningskrav.

Tabellen nedenfor viser en oversikt over estimert virkelig verdi på poster som i regnskapet er bokført til amortisert kost.

Som det fremgår i note 27, fastsettes virkelig verdi etter ulike metoder innenfor tre nivåer.

Morbank					Konsern				
2016		2017		Nivå	Beløp i mill kroner Eiendeler	2017		2016	
Bokført verdi	Virkelig verdi	Bokført verdi	Virkelig verdi			Nivå	Virkelig verdi	Bokført verdi	Bokført verdi
5 871	5 871	7 081	7 081	3	Utlån til og fordringer på kredittinstitusjoner	3	2 656	2 656	1 946
59 467	59 571	63 247	63 348	3	Utlån til og fordringer på kunder	3	75 083	74 979	70 335
65 338	65 442	70 328	70 429		Sum eiendeler balanseført til amortisert kost		77 739	77 635	72 281
					Forpliktelser				
833	833	436	436	3	Gjeld til kredittinstitusjoner	3	434	434	818
53 924	53 924	57 883	57 883	3	Innskudd fra kunder	3	57 849	57 849	53 870
21 164	21 456	23 552	23 737	2	Verdipapirgjeld	2	23 737	23 552	21 165
1 350	1 359	850	857	2	Ansvarlig lånekapital	2	857	850	1 359
77 271	77 572	82 721	82 913		Sum forpliktelser balanseført til amortisert kost		82 877	82 685	77 503
					<i>Forpliktelser og garantiansvar utenfor balansen</i>				
1 577		1 259			Garantiansvar			1 152	1 577
					Pantstillelser				
					<i>Forpliktelser i balansen</i>				
7 641		8 601			Balanseført verdi av obligasjoner som ligger i Norges			8 601	7 641
0		0			Herav stilt som sikkerhet for D/F-lån			0	0

Note 29 Sertifikater og obligasjoner

Obligasjoner og sertifikater vurderes til virkelig verdi.

Tidligere porteføljer definert som lån og fordringer og holde til forfall er oppgjort per 31.12.17.

Sertifikater, obligasjoner og andre rentebærende papirer fordelt på utstedersektor.

Morbank		Konsern	
31.12.16	31.12.17	31.12.17	31.12.16
Beløp i mill kroner			
Stat og statsgaranterte			
2 158	2 720 - pålydende	2 720	2 158
2 248	2 807 - virkelig verdi	2 807	2 248
2 248	2 807 - balanseført beløp	2 807	2 248
Annen offentlig utsteder			
1 293	1 847 pålydende	1 847	1 293
1 305	1 873 virkelig verdi	1 873	1 305
1 305	1 873 balanseført beløp	1 873	1 305
Finansielle foretak			
6 525	6 774 - pålydende	6 774	6 525
6 531	6 821 - virkelig verdi	6 821	6 531
6 531	6 821 - balanseført beløp	6 821	6 531
Ikke-finansielle foretak			
38	41 - pålydende	41	38
34	40 - virkelig verdi	40	34
34	40 - balanseført beløp	40	34
10 118	11 541 Sum sertifikater og obligasjoner holdt for omsetning	11 541	10 118
Sum sertifikater og obligasjoner klassifisert som lån og fordringer			
Sum sertifikater og obligasjoner klassifisert som holde til forfall			
46	Påløpte renter		46
10 164	11 541 Sum sertifikater og obligasjoner	11 541	10 164

Note 30 Aksjer og andeler

Som det fremgår i note 2, har SpareBank 1 Nord-Norge aksjeporteføljer innen kategoriene holdt for omsetning (handelsportefølje), bestemt verdsatt til virkelig verdi og tilgjengelig for salg.

Handelsporteføljen er verdsatt til børskurs på balansedagen.

Øvrige aksjer til virkelig verdi er verdsatt etter verdsettelsesmetoder basert på observerbare markedsdata, estimerte kontantstrømmer eller vurdering av eiendeler og gjeld. Der virkelig verdi ikke kan måles på en pålitelig nok måte er kostpris benyttet. Aksjer i kategorien tilgjengelig for salg er kjøpt med intensjon om å beholde dem som en langsiktig plassering og er verdsatt til kostpris.

Morbank		Beløp i mill kroner	Konsern	
31.12.16	31.12.17		31.12.17	31.12.16
105	123	Aksjer i handelsportefølje til virkelig verdi	123	105
156	80	Aksjer bestemt verdsatt til virkelig verdi	100	171
30	9	Aksjer tilgjengelig for salg	9	30
291	212	Sum aksjer og andeler	232	306

Aksjer holdt for omsetning:

Spesifikasjon per 31.12.17

1000 kr

Egenkapitalbevis	Antall aksjer	Eierandel i %	Kostpris - eierandel i kr	Markedsverdi	Bokført verdi
SpareBank 1 Østlandet (SPOL)	4 870	0,005 %	380	440	440
Sparebanken Øst (SPOG)	2 755	0,013 %	109	149	149
Sparebank 1 SMN (MING)	33 298	0,026 %	1 585	2 772	2 772
Sparebank 1 Buskerud Vestfold (SBVG)	8 000	0,013 %	269	269	269
Sparebanken Vest (SVEG)	42 725	0,072 %	1 498	2 318	2 318
Sum egenkapitalbevis			3 841	5 947	5 947

Aksjer	Antall aksjer	Eierandel i %	Kostpris - eierandel i kr	Markedsverdi	Bokført verdi
Statoil ASA (STL)	29 335	0,001 %	4 111	5 181	5 181
Aker BP ASA (AKERBP)	1 837	0,001 %	274	374	374
Yara International (YAR)	6 514	0,002 %	1 988	2 477	2 477
Schibsted ASA B-aksjer (SCHB)	5 971	0,005 %	1 212	1 296	1 296
Telenor ASA (TEL)	9 330	0,001 %	1 227	1 664	1 664
DNB ASA (DNB)	19 159	0,001 %	2 055	2 935	2 935
Saferoad Holding ASA (SAFE)	13 615	0,020 %	393	343	343
Axactor AB (AXA)	218 530	0,014 %	647	636	636
TGS Nopec Geophysic (TGS)	5 654	0,006 %	1 008	1 104	1 104
Storebrand ASA (STB)	13 495	0,003 %	618	903	903
Subsea 7 S.A. (SUBC)	8 953	0,003 %	904	1 117	1 117
Orkla (ORK)	22 200	0,002 %	1 611	1 930	1 930
Marine Harvest ASA (MHG)	8 257	0,002 %	912	1 140	1 140
Norsk Hydro ASA (NHY)	28 882	0,001 %	1 056	1 795	1 795
Petroleum Geo-Service (PGS)	37 948	0,011 %	874	609	609
XXL (XXL)	9 725	0,007 %	915	824	824
Atea ASA (ATEA)	6 350	0,006 %	678	737	737
Aker ASA (AKER)	3 014	0,004 %	967	1 209	1 209
Visa Inc. C-Aksjer (USD)	16 784	0,000 %	7 187	63 120	63 120
Sum aksjer			28 639	89 394	89 394

Fond	Antall aksjer	Eierandel i %	Kostpris - eierandel i kr	Markedsverdi	Bokført verdi
DNB OBX ETF	21 679	0,142 %	1 405	1 547	1 547
DBX MSCI WORLD ETF (EUR)	31 953	0,040 %	9 163	15 392	15 392
MSCI Emerging Markets Index (EUR)	7 250	0,009 %	2 171	2 876	2 876
MSCI Europe Index UCITS ETF (EUR)	14 335	0,040 %	4 637	8 029	8 029
Sum fond			17 375	27 844	27 844

Sum egenkapitalbevis, aksjer og fond holdt for omsetning			49 856	123 185	123 185
---	--	--	---------------	----------------	----------------

Aksjer bestemt verdsatt til virkelig verdi:

	Antall aksjer	Eierandel i %	Kostpris - eierandel i kr	Markedsverdi	Bokført verdi
Sparebank 1 Markets	386 516	12,92 %	110 148	79 738	79 738
Bank Tavrichesky (RUB)	104 821 999	9,35 %	122 284	0	0
Sum aksjer bestemt verdsatt til virkelig verdi			232 432	79 738	79 738

Aksjer øvrige:

	Antall aksjer	Eierandel i %	Kostpris - eierandel i kr	Markedsverdi	Bokført verdi
Sparebankmaterieill AS	2 312	7,3 %	225	225	225
TIL Holding AS	1 346 293	26,2 %	13 450	3 002	3 002
S.W.I.F.T (EUR)	11		79	98	98
Trygg Parkering	120		4 200	4 200	4 200
Diverse mindre aksjer			1 710	1 721	1 721
Sum aksjer tilgjengelig for salg			19 664	9 246	9 246

Sum aksjer og andeler morbank: **301 951** **212 169** **212 169**

Aksjeposter eid av SpareBank 1 Nord-Norge Portefølje AS per 31.12.17

Aksjene og andelenes er klassifisert som aksjer bestemt bokført til virkelig verdi med verdiendring over resultat.

Aksjer bestemt verdsatt til virkelig verdi:

Beløp i hele 1000	Antall aksjer	Eierandel i %	Kostpris	Markedsverdi	Bokført verdi
Nord I IS	60 900	60,9 %	63 492	6 436	6 436
Viking Venture III IS	9 000	0,9 %	2 307	2 829	2 829
Norinnova Invest AS	3 620	8,1 %	2 900	2 756	2 756
Nord I AS	618 300	61,8 %	1 855	1 994	1 994
Nordisk Areal Invest AS	238 247	4,0 %	5 599	1 549	1 549
Helse Investering AS	611	40,7 %	604	720	720
Saltenposten AS	50	2,6 %	565	565	565
Sentrum Næringshage AS	387	6,3 %	517	517	517
Tromsprodukt AS	10	1,9 %	392	392	392
MariNor AS	60	6,2 %	343	343	343
Kapnord Fond AS	4 842	6,8 %	4 936	283	283
Kunnskapsparken Nord AS	220	1,2 %	211	225	225
Kunnskapsparken Bodø AS	200	2,5 %	217	217	217
Nord Kapitalforvaltning AS	1 000 000	30,0 %	68	139	139
Bodø Industri AS	12	0,4 %	108	108	108
Målselv Industribygg AS	10	8,6 %	104	104	104
Bodøregionens Utviklingsselskap AS	1 000	0,0 %	100	100	100
AKSIS EIENDOM A/S	18	0,6 %	51	51	51
Skibotnhallen AS	5	2,0 %	37	37	37
BLÅBYEN AS (Sortland Næringssselskap)	40	4,2 %	17	17	17
Nordnorsk Reiseliv AS B Aksjer	12 429	0,3 %	14	14	14
Nordkynkraftlag AL	10	10,0 %	10	10	10
Bodø Boligbyggelag AL	2	2,0 %	4	4	4
NORDAVIS AS	15	0,2 %	2	2	2
Autosim AS	16 666	0,2 %	1	1	1
Inko Industri og kompetansesenter AS	64	1,8 %	1	1	1
Breivoll Inspection Technologies AS	1 150	1,6 %	1 549	0	0
Ibidium AS	105 988	10,5 %	2 449	0	0
Nord Norge Eiendom IV AS	1 685	100,0 %	20 037	0	0
Torgar Næringshage AS	2 208	3,0 %	113	0	0
Meløy Næringsutvikling AS	337	12,5 %	1 452	0	0
Norinnova Invest B Aksjer	332	0,7 %	332	0	0
Norinnova Invest AS A Aksjer	3 288	7,4 %	3 669	0	0
Nord II IS	69 670	69,7 %	0	0	0
Bodø Gruppen AS	60 000	100,0 %	27 895	0	0
Sic Processing Property AS	105	100,0 %	0	0	0
Bodø Gruppen Invest AS	1 210	33,3 %	1 222	0	0
Sum aksjer SNN Portefølje AS			143 173	19 414	19 414
Aksjer eid av SNN Regnskapshuset: div aksjer (under kr 100 000)				643	643
Aksjer eid av EiendomsMegler 1 Nord-Norge AS				456	456
Sum aksjer og andeler konsern			445 124	232 681	232 681

Nord Norge Eiendom IV AS er konsolidert inn i SpareBank 1 Nord Norge sitt konsernregnskap, og er derfor ikke konsolidert inn i SpareBank 1 Nord-Norge Portefølje AS sitt regnskap.

Selskapet eier 60,9 % i Nord I AS og Nord I IS, og eide 69,7 % i Nord II iS. Underliggende avtaleverk mellom aksjonærene begrenser stemme- og innflytelsesrett til 50 %. Investeringene er derfor ikke å anse som datterselskap. Nord II IS ble solgt i juni 2016, og Nord I IS og Nord I AS ble avviklet i februar 2017.

Nord I og Nord II forvaltes som og kategoriseres som en risikokapitalorganisasjon etter IAS 28. Selskapet er derfor unntatt fra å benytte egenkapitalmetoden for investeringer/eierskap på mellom 20 % og 50 %. I andre typer selskaper ville slike investeringer vært vurdert som et tilknyttet selskap, med plikt til å konsolidere inn sin andel i regnskapet.

Note 31 Eierinteresser i konsernselskap, tilknyttede selskap og felleskontrollerte virksomheter

Morbank:

Eierinteresser i konsernselskap

Beløp i mill kroner	31.12.17	31.12.16
Eierinteresser i kredittinstitusjoner	775	591
Eierinteresser i andre konsernselskaper	149	137
Sum eierinteresser i konsernselskaper	924	728

Herav fondsobligasjoner i kredittinstitusjoner **84**

Aksjer og andeler i datterselskap som er inkludert i konsernregnskapet og som bokføres til kostpris i morselskapet:

Beløp i tusen kroner	Selskapets aksjekapital	Antall aksjer	Kostpris	Eierandel og stemmeber. kapital	Balanseført verdi
Selskap					
SpareBank 1 Finans Nord-Norge AS, Tromsø	632 000	126 400	691 000	100 %	691 000
SpareBank 1 Nord-Norge Portefølje AS, Tromsø	1 000	1 000	25 000	100 %	25 000
EiendomsMegler 1 Nord-Norge AS, Tromsø	21 100	21 100	28 000	100 %	29 636
Fredrik Langesg 20 AS, Tromsø	20 151	42	50 392	100 %	50 392
SpareBank 1 Regnskapshuset Nord-Norge AS, Tromsø	150	1 500	43 610	100 %	43 610
Sum investering i konsernselskaper i morbank					839 638

Ingen av datterselskapene er børsnoterte.

Aksjer eid av datter- og datterdatterselskaper

Beløp i tusen kroner	Selskapets aksjekapital	Antall aksjer	Kostpris	Eierandel og stemmeber. kapital	
Selskap					
Nord-Norge Eiendom IV AS, Tromsø	1 685	1 685	20 037	100 %	
Alsgården AS, Bodø	513	513	77 826	100 %	

Eierinteresser i felleskontrollerte virksomheter og tilknyttede selskap

Beløp i mill kroner	31.12.17	31.12.16
Eierinteresser i kredittinstitusjoner	2 186	1 932
Eierinteresser i andre selskaper	974	917
Sum eierinteresser i felleskontrollert virksomhet og tilknyttede selskap	3 160	2 849

Aksjer og andeler i felleskontrollerte virksomheter og tilknyttede selskap, som bokføres til kostpris i bankregnskapet:

Selskap	Klassifisering	Eierandel og andel stemmeberett.kap.	Forretningskontor
SpareBank 1 Gruppen AS	Felleskontrollert virksomhet	19,50 %	Oslo
SpareBank 1 Banksamarbeidet DA	Felleskontrollert virksomhet	17,74 %	Oslo
SpareBank 1 Betaling AS	Tilknyttet selskap	19,70 %	Oslo
SpareBank 1 Boligkreditt AS	Tilknyttet selskap	16,85 %	Stavanger
SpareBank 1 Næringskreditt AS	Tilknyttet selskap	14,48 %	Stavanger
BN Bank ASA	Tilknyttet selskap	23,50 %	Trondheim
SpareBank 1 Kredittkort AS	Tilknyttet selskap	17,80 %	Trondheim
SMB LAB AS	Tilknyttet selskap	20,00 %	Trondheim
Proaware AS	Tilknyttet selskap	20,00 %	Tromsø

Aksjene i SpareBank 1 Mobilbetaling AS ble høsten 2017 skutt inn som tingsinnskudd i SpareBank 1 Betaling AS. Vederlag er aksjer i SpareBank 1 Betaling AS med tilsvarende eierandel.

Mellomværende mellom banken og selskapene: Se note 41.

Konsern:
Eierinteresser i felleskontrollerte virksomheter og tilknyttede selskap

2017 i mill kroner	Beløp	Total eierandel	SpareBank1	SpareBank 1	BN Bank ASA	SpareBank 1	SpareBank 1	Øvrige
			Gruppen AS 19,5%	Bank- samarbeidet DA 17,74 %	23,5 %	Boligkreditt AS 16,85 %	Nærings- kreditt AS 14,48 %	
Per 01.01.		4 370	1 514	19	844	1 459	313	221
Tilgang/avgang		314				294	- 39	59
Resultatandel IFRS		479	353	63	70	- 26	10	9
Resultatandel ført som administrasjonskostnader		- 60		- 60				
Posterings rett mot egenkapitalen		8	8					
Utbetalt utbytte		- 356	- 228		- 94	- 16	- 18	
Per 31.12.		4 755	1 647	22	820	1 711	266	289

I kolonnen "Øvrige" inngår SpareBank 1 Kredittkort AS, SpareBank 1 Betaling AS, SMB Lab AS og Proaware AS.

2016 i mill kroner	Beløp	Total eierandel	SpareBank1	SpareBank 1	BN Bank ASA	SpareBank 1	SpareBank 1	Øvrige
			Gruppen AS 19,5%	Bank- samarbeidet DA 17,74 %	23,5 %	Boligkreditt AS 14,61 %	Nærings- kreditt AS 16,64 %	
Per 01.01.		4 424	1 584	18	823	1 410	395	194
Tilgang/avgang		34				80	- 77	31
Resultatandel IFRS		434	307	70	61	- 16	16	-4
Resultatandel ført som administrasjonskostnader		- 69		- 69				
Posterings rett mot egenkapitalen		109	109					
Utbetalt utbytte		- 562	- 486		- 40	- 15	- 21	
Per 31.12.		4 370	1 514	19	844	1 459	313	221

I kolonnen "Øvrige" inngår SpareBank 1 Kredittkort AS og SpareBank 1 Mobilbetaling AS.

Konsernets eierandeler i tilknyttede selskap og felleskontrollerte virksomheter

Navn	Eiendeler	Gjeld	Inntekter	Resultat	Eierandel
2017					
SpareBank 1 Gruppen AS (konsern)	13 777	12 165	3 493	353	19,50 %
SpareBank 1 Betaling AS	57	0	0	- 7	19,70 %
SpareBank 1 Banksamarbeidet DA	197	168	199	3	17,74 %
SpareBank 1 Boligkreditt AS	44 180	42 281	- 35	- 30	16,85 %
SpareBank 1 Næringskreditt AS	1 807	1 510	13	9	14,48 %
BN Bank ASA	6 150	5 237	151	70	23,50 %
SpareBank 1 Kredittkort AS	1 063	855	90	15	17,80 %
SMB LAB AS	20	1	0	0	20,00 %
Proaware AS	4	0	0	0	20,00 %
Totalt	53 453	50 051	418	413	

2016

SpareBank 1 Gruppen AS (konsern)	12 302	10 788	2 747	307	19,50 %
SpareBank 1 Mobilbetaling AS	0	4	0	- 27	19,70 %
SpareBank 1 Banksamarbeidet DA	175	150	187	1	17,74 %
SpareBank 1 Boligkreditt AS	39 331	37 911	- 16	- 16	14,61 %
SpareBank 1 Næringskreditt AS	2 270	19 302	20	16	16,64 %
BN Bank ASA	6 532	5 687	139	61	23,50 %
SpareBank 1 Kredittkort AS	962	770	182	23	17,80 %
Totalt	49 269	63 824	511	365	

SpareBank 1 Mobilbetaling AS ble stiftet høsten 2015. Regnskap pr 31.12.16 dekker aktiviteten siden oppstart

Virksomhet holdt for salg

Banken eier 100 % av aksjene i Bodø-Gruppen AS som følge av misligholdt engasjement. Investeringen er vurdert til virkelig verdi etter IFRS 5, og presentert som virksomhet holdt for salg i konsernregnskapet.

Verdiendringer i løpet av året er presentert på egen linje i resultatregnskapet, og skatteeffekt er hensyntatt.

Tallene nedenfor inneholder regnskapstall for selskapet, 100 % eierandel.

2017 Beløp i mill kroner	Eiendeler	Gjeld	Inntekter	Resultat	Antall aksjer	Eierandel
Bodø-Gruppen AS	40	67	0	-26	2 000	100 %

Note 32 Eiendom, anlegg og utstyr

Morbank				Konsern			
Bygning og annen fast eiendom	Maskiner, inventar og transportmidler	Totalt	Beløp i mill kroner	Bygning og annen fast eiendom	Maskiner, inventar og transportmidler	Totalt	
192	922	1.114	Anskaffelseskost eller regulert verdi per 01.01.17	342	1 016	1 358	
	47	47	Tilgang	41	63	104	
67	136	203	Avgang	41	99	140	
125	833	958	Anskaffelseskost eller regulert verdi per 31.12.17	342	980	1 322	
48	705	753	Akkumulert avskrivning og nedskrivning per 01.01.17	57	800	857	
2	49	51	Årets avskrivning	6	59	65	
			Årets nedskrivning		0	0	
36	44	80	Tilbakeførte akkumulerte avskrivninger, solgte eiendeler	32	21	53	
14	710	724	Akkumulert avskrivning og nedskrivning per 31.12.17	31	838	869	
111	123	234	Balanseført verdi per 31.12.17	311	142	453	
270	898	1.168	Anskaffelseskost eller regulert verdi per 01.01.16	384	990	1 374	
	42	42	Tilgang	36	51	87	
78	18	96	Avgang	78	25	103	
192	922	1.114	Anskaffelseskost eller regulert verdi per 31.12.16	342	1.016	1 358	
55	670	725	Akkumulert avskrivning og nedskrivning per 01.01.16	60	761	821	
2	48	50	Årets avskrivning	6	54	60	
			Årets nedskrivning				
9	13	22	Tilbakeførte akkumulerte avskrivninger, solgte eiendeler	9	15	24	
48	705	753	Akkumulert avskrivning og nedskrivning per 31.12.16	57	800	857	
144	217	361	Balanseført verdi per 31.12.16	285	216	501	
1-5 %	10-33 %		Økonomisk levetid etter følgende satser	1-5 %	10-33 %		
0 %			Boliger, tomter, kunst	0 %			

Sikkerhetsstillelse

Banken har ikke pantsatt eller akseptert andre rådighetsbegrensninger for sine anleggsmidler.

Bruttoverdi av fullt ut avskrevne eiendeler, fortsatt i bruk

Bruttoverdi av fullt ut avskrevne eiendeler, fortsatt i bruk, utgjør 138 mill kroner per 31.12.17 (530 mill kroner).

Forpliktelser

Konsernet har per 31.12.17 inngått avtale om bygging av nytt hovedkontor. Se note 37 for mer informasjon.

Investerings eiendommer konsern

Banken har ingen eiendeler som er definert som investerings eiendommer per 31.12.17.

Årsregnskap - Noter

Note 33 Immaterielle eiendeler

Morbank				Konsern
31.12.16	31.12.17	Beløp i mill kroner	31.12.17	31.12.16
		Goodwill	66	63
		Andre immaterielle eiendeler	2	
		Sum immaterielle eiendeler	68	63

Goodwill knytter seg i all hovedsak til oppkjøp av SpareBank 1 Regnskapshuset Nord-Norge AS, og oppkjøp/fusjon av underliggende regnskapskontorer.

Det foretas en årlig verdivurdering av goodwill- og lisenspostene, og verdiene nedskrives dersom det er grunnlag for det.

Se note 3 for beskrivelse av verdivurderingsmodell.

Årsregnskap - Noter

Note 34 Andre eiendeler

Morbank		Konsern	
31.12.16	31.12.17	31.12.17	31.12.16
Beløp i mill kroner			
75	75	75	75
157	241	256	163
6	32	32	6
102	47	101	109
48	62	62	48
	Klientkonti eiendomsmegling	57	67
37	42	57	252
425	499	640	720
Andre eiendeler			

Årsregnskap - Noter

Note 35 Innskudd fra kunder

Morbank				Konsern			
31.12.16		31.12.17		31.12.17		31.12.16	
Andel	Innskudd	Andel	Innskudd	Andel	Innskudd	Andel	Innskudd
93 %	49 992	91 %	52 929	91 %	52 895	93 %	49 938
7 %	3 932	9 %	4 954	9 %	4 954	7 %	3 932
100 %	53 924	100 %	57 883	100 %	57 849	100 %	53 870
0,78 %		0,70 %		0,70 %		0,78 %	
Innskudd fra kunder fordelt på sektor og næring:							
5 %	2 608	5 %	2 753	5 %	2 753	5 %	2 608
1 %	699	2 %	1 123	2 %	1 123	1 %	699
2 %	1 228	3 %	1 595	3 %	1 595	2 %	1 228
1 %	700	2 %	1 002	2 %	1 002	1 %	700
1 %	440	1 %	489	1 %	489	1 %	440
3 %	1 636	3 %	1 721	3 %	1 721	3 %	1 636
7 %	3 812	8 %	4 499	8 %	4 465	7 %	3 758
3 %	1 635	3 %	1 716	3 %	1 716	3 %	1 635
3 %	1 870	3 %	1 724	3 %	1 724	3 %	1 870
27 %	14 628	29 %	16 622	29 %	16 588	27 %	14 574
57 %	30 561	56 %	32 304	56 %	32 304	57 %	30 561
16 %	8 735	15 %	8 957	15 %	8 957	16 %	8 735
100 %	53 924	100 %	57 883	100 %	57 849	100 %	53 870
Innskudd fordelt på geografiske områder:							
17 %	9 121	17 %	9 702	17 %	9 702	17 %	9 121
36 %	19 462	37 %	21 300	37 %	21 300	36 %	19 462
5 %	2 594	5 %	2 771	5 %	2 771	5 %	2 594
41 %	22 361	41 %	23 567	41 %	23 533	42 %	22 361
1 %	387	1 %	543	1 %	543	1 %	387
100 %	53 924	100 %	57 883	100 %	57 849	100 %	53 870

* Gjennomsnittlig rente er beregnet som sum årlige renter/snittvolum.

Årsregnskap - Noter

Note 36 Gjeld stiftet ved utstedelse av verdipapirer

Som det fremgår i note 2, har SpareBank 1 Nord-Norge gjeld stiftet ved verdipapirer med flytende og fast rente. Innlån til flytende rente verdsettes til amortisert kost. På innlån med fast rente, benyttes også amortisert kost, men med virkelig verdisikring. Innlån med fast rente er sikret med renteswapavtaler for å sikre markeds-/renterisiko. Lånet reguleres i verdi i samsvar med virkelig verdi på rentesikringen. Virkelig verdi på rentesikringen hensyntar ikke kredittrisiko.

Morbank		Beløp i mill kroner	Konsern	
31.12.16	31.12.17		31.12.17	31.12.16
10 340	10 523	Obligasjonsgjeld med fast rente	10 523	10 340
10 825	13 030	Obligasjonsgjeld med flytende rente	13 030	10 825
21 165	23 553	Sum gjeld stiftet ved utstedelse av verdipapirer	23 553	21 165

1,76 %	1,44 %	Gjennomsnittlig rente obligasjonsgjeld *	1,44 %	1,76 %
--------	---------------	--	---------------	--------

* Gjennomsnittlig rente er beregnet på grunnlag av faktisk rentekostnad i året inkludert eventuelle rente- og valutaswapper i prosent av gjennomsnittlig verdipapirbeholdning.

Obligasjonsgjeld fordelt på forfalltidspunkt

2017		Beløp i mill kroner	2016
2017	2018		
3 955	3 465	2018	3 955
4 128	4 138	2019	4 128
3 625	4 262	2 020	3 625
3 239	3 187	2 021	3 241
5 725	8 023	2022 og senere	5 727
		Markedsverdi obligasjoner til fast rente	478
		Egenbeholdning	
20 672	23 075	Obligasjonsgjeld og andre langsiktige låneopptak	23 553
			20 676

Gjeld fordelt på vesentlige valutaer

15 880	14 131	NOK	14 131	15 882
2 116	2 206	CHF	2 206	2 116
	742	USD	742	
284	911	SEK	911	284
2 884	5 563	EUR	5 563	2 884
21 164	23 553	Sum gjeld fordelt på vesentlige valutaer	23 553	21 166

* Gjennomsnittlig rente er beregnet på grunnlag av faktisk rentekostnad i året inkludert eventuelle rente- og valutaswapper i prosent av gjennomsnittlig verdipapirbeholdning.

Årsregnskap - Noter

Note 37 Andre forpliktelser

Morbank		Beløp i mill kroner	Konsern	
31.12.16	31.12.17		31.12.17	31.12.16
579	593	Annen gjeld	625	634
267	143	Påløpte kostnader/mottatte ikke opptjente inntekter	360	494
	3	Avsetning påløpte kostnader/forpliktelser	29	
846	739	Sum andre forpliktelser	1 014	1 128
Annen gjeld:				
88	137	Kreditorer	153	93
332	241	Påløpt skatt sist år	241	364
24	22	Skattetrekk	29	26
36	73	Vedtatte utbetalinger fra gavefondet	73	36
32	33	Pensjonsforpliktelser (IAS 19)	33	32
67	87	Øvrig gjeld	96	83
579	593	Sum annen gjeld	625	634
Påløpte kostnader/mottatte ikke opptjente inntekter:				
194	70	Påløpte kostnader/mottatte ikke opptjente inntekter	228	361
53	73	Påløpte personalkostnader	92	76
20		Øvrige periodiseringer	39	57
267	143	Sum påløpte kostnader/mottatte ikke opptjente inntekter	359	494
Avsetning påløpte kostnader/forpliktelser:				
	3	Spesifisert nedskrivning garanti	29	
	3	Sum avsetning påløpte kostnader/forpliktelser	29	

Forpliktende avtaler om anskaffelser av eiendom, anlegg og utstyr

Per 31.12.17 har konsernet et pågående prosjekt med å bygge nytt hovedkontor i Tromsø. Planlagt ferdigstillelse av bygget er høsten 2019. Investeringene balanseføres underveis og avskrivningene starter ikke før bygget er ferdigstilt. Per 31.12.17 er det balanseført 50 mill kroner.

Se for øvrig note 32 vedrørende eiendom, anlegg og utstyr.

Pågående rettstvister

Per 31.12.17 er konsernet saksøkt i en sak. Banken er ikke involvert i rettstvister som medfører prosessrisiko av betydning for bankens drift.

Årsregnskap - Noter

Note 38 Garantier

Morbank

Konsern

Fordeling av garantiansvar				
31.12.16	31.12.17	Beløp i mill kroner	31.12.17	31.12.16
523	500	Betalingsgarantier	393	447
322	281	Kontraktsgarantier	281	322
69	67	Lånegarantier	67	69
		Garantier for skatter		
325	385	Annet garantiansvar	385	325
26	26	Garanti overfor Bankenes sikringsfond	26	26
1 265	1 259	Sum garantiansvar	1 152	1 189

Garantier fordelt på sektor og næring				
289	288	Bygg og anlegg, kraft- og vannforsyning	288	289
32	21	Eiendom	21	32
276	255	Finansiering, eiendomsdrift og forretningsmessig tjenesteyting	148	200
5	5	Finansinstitusjoner	5	5
134	126	Industri og bergverk	126	134
7	59	Jordbruk, skogbruk, fiske, fangst og oppdrett	59	7
16	15	Personmarked	15	16
15	12	Tjenesteytende næringer ellers	12	15
82	77	Transport ellers og kommunikasjon	77	82
265	253	Utenriks sjøfart og rørtransport	253	265
144	148	Varehandel, hotell- og restaurantdrift	148	144
1 265	1 259	Sum garantier fordelt på sektor og næring	1 152	1 189

Garantier fordelt på geografiske områder				
138	143	Finnmark	143	138
601	614	Troms inkl Svalbard	507	525
219	199	Nordland	199	219
307	303	Øvrige fylker	303	307
1 265	1 259	Sum garantier fordelt på geografiske områder	1 152	1 189

Årsregnskap - Noter

Note 39 Ansvarlig lånekapital

Morbank		Beløp i mill kroner		Konsern	
31.12.16	31.12.17	Forfallsstruktur	31.12.17	31.12.16	
Tidsbegrenset ansvarlig lånekapital					
350	350	2024 3 mnd Nibor + 1,5 (Call opsjon 2019)	350	350	
500	500	2022 3 mnd Nibor + 2,75 (Call opsjon 2017)	500	500	
850	850	Sum tidsbegrenset ansvarlig lånekapital	850	850	
Evigvarende fondsobligasjon					
500		2099 3 mnd Nibor + 4,75 (Call opsjon 2017)		500	
500		Sum evigvarende fondsobligasjon		500	
1 350	850	Sum tidsbegrenset ansvarlig kapital og evigvarende fondsobligasjon	850	1 350	
4,30 %	2,89 %	Gjennomsnittlig rente NOK	2,89 %	4,30 %	

Fondsobligasjoner

SpareBank 1 Nord-Norge har per 31.12.17 utestående to evigvarende fondsobligasjoner på henholdsvis 350 mill kroner og 180 mill kroner. Det ene lånet, ystедt 04.04.17 på 350 mill kroner løper med en rente på 3 mnd. NIBOR + 330 bp. Det andre lånet, utstedt 10.10.17 på 180 mill kroner løper med en rent på 3 mnd NIBOR + 315 bp. Begge lånene er klassifisert som egenkapital og presentert på linjen fondsobligasjoner under egenkapitalen. Dette innebærer at rentene ikke presenteres på linjen for rentekostnader, men føres direkte mot egenkapitalen. Avtalevilkårene for begge fondsobligasjonene innebærer at lånene inngår i bankens kjernekapital for kapitaldekningsformål.

Årsregnskap - Noter

Note 40 Oppkjøp av virksomheter/fusjon

Oppkjøp/fusjon av regnskapsvirksomhet

SpareBank 1 Regnskapshuset Nord-Norge AS (RH) kjøpte i mars 2017 100 % av aksjene i Exacto AS. Exacto AS driver med regnskapsvirksomhet med hovedkontor i Narvik.

Per 20.06.17 ble Exacto fusjonert inn i RH. Fusjonen skjedde til regnskapsmessig og skattemessig kontinuitet, og med regnskapsmessig og skattemessig virkning fra 01.01.2017.

Det er for hvert kjøp utarbeidet oppkjøpsanalyser i samsvar med IFRS 3, hvor identifiserbare eiendeler og forpliktelser er vurdert til virkelig verdi på overtakelsestidspunktet. Forskjellen mellom konsernets anskaffelseskost og bokført verdi av netto eiendeler er allokert til goodwill.

Årsregnskap - Noter

Note 41 Nærstående parter

Morselskap	Datterselskaper	Felleskontrollerte virksomheter/ Tilknyttede selskap
SpareBank 1 Nord-Norge	SpareBank 1 Finans Nord-Norge AS EiendomsMegler 1 Nord-Norge AS SpareBank 1 Nord-Norge Portefølje AS SpareBank 1 Regnskapshuset Nord-Norge AS Nord-Norge Eiendom IV AS Alsgården AS Fredrik Langesg 20 AS	SpareBank 1 Gruppen AS SpareBank 1 Boligkreditt AS SpareBank 1 Banksamarbeidet DA BN Bank ASA SpareBank 1 Næringskreditt AS SpareBank 1 Betaling AS SpareBank 1 Kredittkort AS SMB Lab AS Proaware AS

Mellomregningsforhold med morbank og datterselskaper

Beløp i mill kroner

Resultatposter morselskap	2017	2016
Mottatte renter og lignende inntekter av utlån og fordringer	77	78
Innskuddsrenter til datterselskaper	5	6
Aksjeutbytte	87	111
Opptjent provisjon formidling salgspantlån	3	3
Andre gebyrer og provisjonskostnader	2	3
Andre driftskostnader	10	8

Det utføres enkelte administrative tjenester i morbanken, bl.a. lønningstjenester, for datterselskaper i konsernet.

Balanseposter morselskap

Utlån	4 339	4 058
Innskudd	483	524
Andre fordringer	22	5
Annen gjeld og påløpte kostnader	0	6

Salgspantlån og leasing formidlet til SpareBank 1 Finans AS per 31.12.17 var 1 856 mill kroner.

Mellomregningsforhold med tilknyttede selskaper og felleskontrollert virksomhet

Beløp i mill kroner

Resultatposter morselskap	2017	2016
Mottatte renter og lignende inntekter av utlån og fordringer	57	63
Innskuddsrenter	0	1
Aksjeutbytte	357	562
Balanseposter morselskap		
Utlån	2 081	3 189
Innskudd	30	88
Obligasjoner	84	0

Transaksjoner mellom morbank og felleskontrollerte virksomheter:

Som deltaker i SpareBank 1-alliansen gjennomføres forskjellige transaksjoner mellom morbank og de felleskontrollerte virksomheter. De transaksjoner som foretas inngår som en del av ordinær virksomhet og skjer til ordinære markedspriser.

De vesentligste transaksjonene er som følger:

- Kjøp av drifts- og vedlikeholdstjenester av IT- systemer, samt utviklingstjenester fra SpareBank 1 Banksamarbeidet DA til henholdsvis 115 mill kroner og 120 mill kroner i 2017 og 2016.
- Provisjon fra salg av forsikringsprodukter og spareprodukter med forsikringsselement for SpareBank 1 Gruppen AS for henholdsvis 153 mill kroner og 151 mill kroner i 2017 og 2016.
- Utlån solgt til Sparebank 1 Boligkreditt AS per 31.12.17 30 464 mill kroner
Opptjent provisjon fra SpareBank 1 Boligkreditt AS i 2017 245 mill kroner
Fordring (provisjon) på SpareBank 1 Boligkreditt AS per 31.12.17 0 mill kroner
- Utlån solgt til Sparebank 1 Næringskreditt AS per 31.12.17 0 mill kroner
Opptjent provisjon fra SpareBank 1 Næringskreditt AS i 2017 0 mill kroner

Note 42 Eierandelskapital og eierstruktur

Etter vedtektenes §2-2 er eierandelskapitalen 1 807 164 288 kroner, fordelt på 100 398 016 egenkapitalbevis, hvert pålydende 18 kroner. Den som er registrert eier av egenkapitalbevis i Verdipapirsentralen, innehar stemmerett.

Representantskapet kan vedta å utstede omsettelige og utbytteberettigede egenkapitalbevis i henhold til lov 10. juni 1988 nr. 40 om finansieringsvirksomhet og finansinstitusjoner (finansieringsvirksomhetsloven). Egenkapitalbevisene skal være registrert i Verdipapirsentralen.

Per 31.12.17 var det 7 939 egenkapitalbevisiere (7 465 per 31.12.16).

Utvikling i bankens eierandelskapital og antall egenkapitalbevis

År	Endring	Endring i eierandelskapital	Total eierandelskapital	Antall egenkapitalbevis
2000	Ansattemisjon	10 453 101	659 701 800	6 597 018
2001			659 701 800	6 597 018
2002			659 701 800	6 597 018
2003			659 701 800	6 597 018
2004			659 701 800	6 597 018
2005	Fondsemisjon	131 940 500	791 642 200	7 916 422
2005	Splitt		791 642 200	15 832 844
2006			791 642 200	15 832 844
2007	Utbytteemisjon	49 055 400	840 697 600	16 813 952
2008	Utbytteemisjon	54 906 050	895 603 650	17 912 073
2009			895 603 650	17 912 073
2010			895 603 650	17 912 073
2011	Splitt og emisjoner	759 621 025	1 655 224 675	66 208 987
2012			1 655 224 675	66 208 987
2013	Fortrinnsrettemisjon og ansatt emisjon	750 029 552	1 807 164 288	100 398 016
2014			1 807 164 288	100 398 016
2015			1 807 164 288	100 398 016
2016			1 807 164 288	100 398 016
2017			1 807 164 288	100 398 016

De 20 største egenkapitalbevisierne

Eier	Antall egenkapitalbevis 31.12.2017	Andel 31.12.2017	Endring antall 2017
PARETO AKSJE NORGE	3 069 150	3,06 %	- 379 549
MP PENSION PK	2 697 811	2,69 %	- 22 692
THE NORTHERN TRUST COMP, NON-TREATY ACCOUNT	2 655 981	2,65 %	- 495 689
FLPS - PRINC ALL SEC	2 592 616	2,58 %	1 234 236
VERDIPAPIRFONDET DNB NORGE (IV) V/DNB ASSET MANAGEMENT	2 389 900	2,38 %	- 104 100
STATE STREET BANK AND TRUST COMP A/C CLIENT OMNIBUS F	2 074 940	2,07 %	632 450
MORGAN STANLEY AND CO INTL PLC BNY MELLON SA/NV	1 793 280	1,79 %	1 793 280
GEVERAN TRADING CO LTD	1 772 126	1,77 %	- 422 231
METEVA AS	1 614 670	1,61 %	
POPE ASSET MANAGEMENT, LLC BNY MELLON SA/NV	1 518 259	1,51 %	1 071 697
SPAREBANKSTIFTELSEN SPAREBANK 1 NORD-NORGE	1 411 606	1,41 %	
FORSVARETS PERSONELLSERVICE	1 391 630	1,39 %	- 170 000
SKANDINAVISKA ENSKILDA BANKEN AB SEB AB, UCITS V	1 373 754	1,37 %	- 71 747
VPF EIKA EGENKAPITALBEVIS C/O EIKA KAPITALFORVALTNING AS	1 241 971	1,24 %	1 241 971
PARETO AS	970 659	0,97 %	
STATE STREET BANK AND TRUST COMP A/C WEST NON-TREATY ACC	946 988	0,94 %	130 477
STATE STREET BANK AND TRUST COMP A/C CLIENT OMNIBUS D	850 000	0,85 %	300 000
J.P. MORGAN BANK LUXEMBOURG	790 379	0,79 %	177 932
STATE STREET BANK AND TRUST COMP S/A SSB CLIENT OMNI E	777 631	0,77 %	234 791
STATE STREET BANK AND TRUST COMP A/C CLIENT OM80	774 000	0,77 %	724 000
Sum 20 største eiere	32 707 351	32,58 %	5 874 826
Øvrige eiere	67 690 665	67,42 %	
Uttstedte egenkapitalbevis	100 398 016	100,00 %	

Eierandelsbrøk

Resultat for regnskapsåret fordeles proporsjonalt mellom eiergrupperingene i henhold til deres relative andel av bankens egenkapital, justert for eventuelle emisjoner i regnskapsåret. Tallene er eksklusiv avsetninger til utbytte og utdelinger til gavefond per 31.12.

Beløp i hele 1 000 kroner	01.01.18	01.01.17
Morbank		
Eierandelskapital	1 807 164	1 807 164
Overkursfond	843 268	843 268
Utjevningsfond	1 574 293	1 310 132
Annen egenkapital	50 866	22 314
A. Sum egenkapitalbeviseiernes kapital	4 275 591	3 982 878
 Sparebankens fond	4 765 146	4 459 602
Gavefond	119 858	119 858
Annen egenkapital	61 011	28 195
B. Sum samfunnseid kapital	4 946 015	4 607 655
 Egenkapital eksklusiv fondsobligasjoner	9 221 606	8 590 533
 Eierandelsbrøk (A/(A+B))	46,36 %	46,36 %

Årsregnskap - Noter

Note 43 Årsdisponeringer

Morbankens overskudd etter skatt disponeres som følger:

Beløp i mill kroner

	2017	2016
Resultat etter skatt til disponering	1 444	1 456
Avsatt kontantutbytte	402	346
Avsatt til utjevningsfond	267	329
Sum til EK-beviseierne	669	675
Andel til EK-beviseierne	46,36 %	46,36 %
Avsatt til gaver	465	401
Avsatt til Sparebankens fond	310	380
Sum til samfunnseid kapital	775	781
Andel til samfunnseid kapital	53,64 %	53,64 %
Sum disponert	1 444	1 456

To fondsobligasjoner utstedt av banken omfattes ikke av IFRS regelverkes definisjon av gjeld, og er derfor klassifisert som egenkapital. Påløpte renter på fondsobligasjonslån er på denne bakgrunn ikke kostnadsført i resultatregnskapet, men er belastet direkte mot egenkapitalen.

Ved beregning av nøkkeltall tilknyttet egenkapitalen og egenkapitalbevisene, er derfor det regnskapsmessige resultatet fratrukket påløpte renter på fondsobligasjoner.

I balansen er samtidig egenkapitalen fratrukket fondsobligasjoner. Dette sikrer at relevante nøkkeltall for bankens eiere beregnes på grunnlag av det resultat og den egenkapital som reelt sett tilhører eierne.

Resultat etter skatt til disponering	1 444	1 456
Netto renter fondsobligasjon ført direkte mot EK	- 9	
Resultat etter skatt til beregning av utbytte	1 435	1 456
Utdelingsgrad resultat morbank	60,3 %	48,7 %
Utdelingsgrad resultat konsern	60,5 %	40,4 %
Utbytte per egenkapitalbevis	4,00	3,45

Utbytte utbetales til de egenkapitalbevisene som er registrert som eiere per 22.03.18.

Bankens egenkapitalbevis noteres ex utbytte 23.03.18.

Utbyttet utbetales 10.04.18

Årsregnskap - Noter

Note 44 Hendelser etter balansedagen

Det er foreslått å dele ut kontantutbytte på 402 mill kroner av årets resultat til egenkapitalbeviserne i SpareBank 1 Nord-Norge og 465 mill kroner i samfunnsutbytte til den samfunnseide kapital. Forslaget er ikke vedtatt på balansedagen, og er derfor ikke bokført som gjeld i balansen, men ligger fortsatt som en del av egenkapitalen.

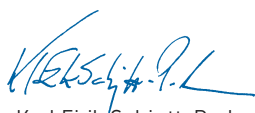
ERKLÆRING FRA STYRET OG KONSERNSJEF

Styret og konsernsjef har i dag behandlet og fastsatt årsberetningen og det konsoliderte årsregnskapet for SpareBank 1 Nord-Norge for perioden 1. januar til 31. desember 2017.

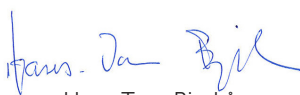
Vi erklærer etter beste overbevisning at regnskapet for perioden 1. januar til 31. desember 2017 er utareidet i samsvar med gjeldende regnskapsstandarder, og at opplysningene i regnskapet gir et rettviseende bilde av konsernets eiendeler, gjeld, finansielle stilling og resultat som helhet. Videre at årsberetningen gir en rettviseende oversikt over viktige begivenheter i regnskapsperioden og deres innflytelse på årsregnskapet, de mest sentrale risiko- og sikkerhetsfaktorer virksomheten står overfor i neste regnskapsperiode samt nærstående vesentlige transaksjoner

Tromsø, 27. februar 2018

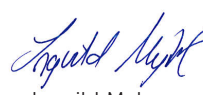
Styret i SpareBank 1 Nord-Norge

Karl Eirik Schjøtt-Pedersen
(leder)

Hans Tore Bjerkås
(nestleder)

Ingvild Myhre

Kjersti Terese Stormo

Greger Mannsverk

Bengt Olsen

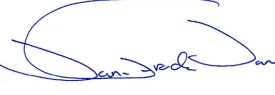
Sonja Djønne

Kjetil Berntsen
(ansattevalgt)

Vivi Ann Pedersen
(ansattevalgt)

Jan-Frode Janson
(konsernsjef)

Til Representantskapet i SpareBank 1 Nord-Norge

Uavhengig revisors beretning

Uttalelse om revisjonen av årsregnskapet

Konklusjon

Vi har revidert SpareBank 1 Nord-Norges årsregnskap, som består av:

- selskapsregnskapet, som består av balanse per 31. desember 2017, resultatregnskap, oppstilling over endringer i egenkapital og kontantstrømoppstilling for regnskapsåret avsluttet per denne datoen og noter, herunder et sammendrag av viktige regnskapsprinsipper, og
- konsernregnskapet, som består av balanse per 31. desember 2017, resultatregnskap, oppstilling over endringer i egenkapital og kontantstrømoppstilling for regnskapsåret avsluttet per denne datoen og noter, herunder et sammendrag av viktige regnskapsprinsipper.

Etter vår mening:

- er årsregnskapet avgitt i samsvar med lov og forskrifter
- gir det medfølgende selskapsregnskapet et rettviseende bilde av den finansielle stillingen til SpareBank 1 Nord-Norge per 31. desember 2017 og av selskapets resultater og kontantstrømmer for regnskapsåret som ble avsluttet per denne datoen i samsvar med International Financial Reporting Standards som fastsatt av EU.
- gir det medfølgende konsernregnskapet et rettviseende bilde av den finansielle stillingen til konsernet SpareBank 1 Nord-Norge per 31. desember 2017 og av konsernets resultater og kontantstrømmer for regnskapsåret som ble avsluttet per denne datoen i samsvar med International Financial Reporting Standards som fastsatt av EU.

Grunnlag for konklusjonen

Vi har gjennomført revisjonen i samsvar med lov, forskrift og god revisjonsskikk i Norge, herunder de internasjonale revisjonsstandardene International Standards on Auditing (ISA-ene). Våre oppgaver og plikter i henhold til disse standardene er beskrevet i Revisors oppgaver og plikter ved revisjon av årsregnskapet. Vi er uavhengige av selskapet og konsernet slik det kreves i lov og forskrift, og har overholdt våre øvrige etiske forpliktelser i samsvar med disse kravene. Etter vår oppfatning er innhentet revisjonsbevis tilstrekkelig og hensiktsmessig som grunnlag for vår konklusjon.

Sentrale forhold ved revisjonen

Sentrale forhold ved revisjonen er de forhold vi mener var av størst betydning ved revisjonen av årsregnskapet for 2017. Disse forholdene ble håndtert ved revisjonens utførelse og da vi dannet oss vår mening om årsregnskapet som helhet. Vi konkluderer ikke særskilt på disse forholdene.

Verdien av utlån til kunder

Se note 3, note 7, note 9, note 11 og note 14 til regnskapet for en beskrivelse av bankens kredittrisiko og nedskrivning av utlån til kunder.

Beskrivelse av forholdet	Vår revisjonsmessige tilnærming
Den regnskapsmessige håndteringen av utlån til kunder krever bruk av skjønn både når det gjelder tidspunkt for identifikasjon av en eventuell tapshendelse og estimering av størrelsen på den eventuelle nedskrivningen. Ledelsen i banken gjør nedskrivningsvurderinger for inntrufne tapshendelser både på individuell basis og samlet for grupper av utlån. Sentrale elementer som inngår i ledelsens vurdering av hvorvidt nedskrivning skal foretas eller ikke er; • Identifisering av det konkrete utlån som har en objektiv tapshendelse • Identifisering av tapshendelser som påvirker gruppevis tapsvurderinger • Forutsetninger og skjønnsmessige vurderinger som er benyttet av ledelsen for å underbygge beregningen av individuelle og gruppevis nedskrivninger. Tapsvurderinger har en vesentlig innvirkning på den regnskapsførte verdien av utlån til kunder.	Vår revisjonstilnærming inkluderer en kombinasjon av revisjonshandlinger bestående av test av bankens etablerte interne kontroller over nedskrivninger av utlån til kunder samt substanshandlinger. Våre revisjonshandlinger inkluderer blant annet følgende: • Vi har vurdert og testet utformingen og effektiviteten av utvalgte kontroller for å identifisere og vurdere tapsutsatte engasjement • Vi har vurdert og testet utformingen og effektiviteten av utvalgte kontroller for beregning av nedskrivninger av utlån både på individuell basis og på gruppenivå • Vi har testet beregningen av nedskrivninger på et utvalg av identifiserte tapsengasjementer samt vurdert og utfordret ledelsen på forutsetninger for størrelse og tidfesting av kontantstrømmer • Vi har vurdert rimeligheten av de forutsetninger og skjønn som ledelsen har lagt til grunn i modellen som beregner nedskrivninger samlet for grupper av utlån; herunder sett på historisk treffsikkerhet i estimer.

Verdsettelse av finansielle eiendeler og forpliktelser regnskapsført til virkelig verdi over resultatet

Se note 3 og note 27 til regnskapet for en beskrivelse av bankens verdsettelse av finansielle eiendeler og forpliktelser regnskapsført til virkelig verdi over resultatet.

Beskrivelse av forholdet	Vår revisjonsmessige tilnærming
Betydelige porteføljer av finansielle eiendeler og forpliktelser er verdsatt til virkelig verdi basert på modellberegninger med bruk av enkelte forutsetninger som ikke er direkte observerbare i et marked. Endringer i modell og bruk av forutsetninger og skjønn kan ha en vesentlig innvirkning på den regnskapsmessige verdien av disse finansielle eiendelene og forpliktelsene.	Våre revisjonshandlinger inkluderer blant annet følgende: • Gjennomgang og vurdering av de modeller som banken har benyttet for verdsettelse av finansielle eiendeler og forpliktelser til virkelig verdi over resultatet, herunder vurdert metode som er benyttet samt forutsetninger og skjønn som er anvendt og sammenlignet med vår kjennskap til bransjepraksis. • Vi har testet foretatt verdsettelse på et utvalg av finansielle eiendeler og forpliktelser samt vurdert og utfordret ledelsen på forutsetninger og skjønnsmessige vurderinger som er benyttet • Vi har vurdert og testet bankens klassifisering av nivå i verdsettingshierarkiet med tilhørende noteopplysninger

Øvrig informasjon

Ledelsen er ansvarlig for øvrig informasjon. Øvrig informasjon består av årsberetningen, men inkluderer ikke årsregnskapet og revisjonsberetningen.

Vår uttalelse om revisjonen av årsregnskapet dekker ikke øvrig informasjon, og vi attesterer ikke den øvrige informasjonen.

I forbindelse med revisjonen av årsregnskapet er det vår oppgave å lese øvrig informasjon med det formål å vurdere hvorvidt det foreligger vesentlig inkonsistens mellom øvrig informasjon og årsregnskapet, kunnskap vi har opparbeidet oss under revisjonen, eller hvorvidt den tilsynelatende inneholder vesentlig feilinformasjon.

Dersom vi konkluderer med at den øvrige informasjonen inneholder vesentlig feilinformasjon er vi pålagt å rapportere det. Vi har ingenting å rapportere i så henseende.

Styrets og daglig leders ansvar for årsregnskapet

Styret og daglig leder (ledelsen) er ansvarlig for å utarbeide årsregnskapet i samsvar med lov og forskrifter, herunder for at det gir et rettviseende bilde i samsvar med International Financial Reporting Standards som fastsatt av EU. Ledelsen er også ansvarlig for slik intern kontroll som den finner nødvendig for å kunne utarbeide et årsregnskap som ikke inneholder vesentlig feilinformasjon, verken som følge av misligheter eller feil.

Ved utarbeidelsen av årsregnskapet er ledelsen ansvarlig for å ta standpunkt til selskapets og konsernets evne til fortsatt drift, og på tilbørlig måte å opplyse om forhold av betydning for fortsatt drift. Forutsetningen om fortsatt drift skal legges til grunn for årsregnskapet med mindre ledelsen enten har til hensikt å avvikle konsernet eller å legge ned virksomheten, eller ikke har noe realistisk alternativ til dette.

Revisors oppgaver og plikter ved revisjonen av årsregnskapet

Vårt mål med revisjonen er å oppnå betryggende sikkerhet for at årsregnskapet som helhet ikke inneholder vesentlig feilinformasjon, verken som følge av misligheter eller utilsiktede feil, og å avgi en revisjonsberetning som inneholder vår konklusjon. Betryggende sikkerhet er en høy grad av sikkerhet, men ingen garanti for at en revisjon utført i samsvar med lov, forskrift og god revisjonsskikk i Norge, herunder ISA-ene, alltid vil avdekke vesentlig feilinformasjon som eksisterer. Feilinformasjon kan oppstå som følge av misligheter eller utilsiktede feil. Feilinformasjon blir vurdert som vesentlig dersom den enkeltvis eller samlet med rimelighet kan forventes å påvirke økonomiske beslutninger som brukerne foretar basert på årsregnskapet.

Som del av en revisjon i samsvar med lov, forskrift og god revisjonsskikk i Norge, herunder ISA-ene, utøver vi profesjonelt skjønn og utviser profesjonell skepsis gjennom hele revisjonen. I tillegg:

- identifiserer og anslår vi risikoen for vesentlig feilinformasjon i regnskapet, enten det skyldes misligheter eller utilsiktede feil. Vi utformer og gjennomfører revisjonshandlinger for å håndtere slike risikoer, og innhenter revisjonsbevis som er tilstrekkelig og hensiktsmessig som grunnlag for vår konklusjon. Risikoen for at vesentlig feilinformasjon som følge av misligheter ikke blir avdekket, er høyere enn for feilinformasjon som skyldes utilsiktede feil, siden misligheter kan innebære samarbeid, forfalskning, bevisste utelatelser, uriktige fremstillinger eller overstyring av intern kontroll.
- opparbeider vi oss en forståelse av den interne kontroll som er relevant for revisjonen, for å utforme revisjonshandlinger som er hensiktsmessige etter omstendighetene, men ikke for å gi uttrykk for en mening om effektiviteten av selskapets og konsernets interne kontroll.
- evaluerer vi om de anvendte regnskapsprinsippene er hensiktsmessige og om regnskapsestimatene og tilhørende noteopplysninger utarbeidet av ledelsen er rimelige.
- konkluderer vi på hensiktsmessigheten av ledelsens bruk av fortsatt drift-forutsetningen ved avleggelsen av regnskapet, basert på innhentede revisjonsbevis, og hvorvidt det foreligger vesentlig usikkerhet knyttet til hendelser eller forhold som kan skape tvil av betydning om

selskapets og konsernets evne til fortsatt drift. Dersom vi konkluderer med at det eksisterer vesentlig usikkerhet, kreves det at vi i revisjonsberetningen henleder oppmerksomheten på tilleggsopplysningene i regnskapet, eller, dersom slike tilleggsopplysninger ikke er tilstrekkelige, at vi modifiserer vår konklusjon om årsregnskapet og årsberetningen. Våre konklusjoner er basert på revisjonsbevis innhentet inntil datoen for revisjonsberetningen. Etterfølgende hendelser eller forhold kan imidlertid medføre at selskapet og konsernet ikke fortsetter driften.

- evaluerer vi den samlede presentasjonen, strukturen og innholdet, inkludert tilleggsopplysningene, og hvorvidt årsregnskapet representerer de underliggende transaksjonene og hendelsene på en måte som gir et rettviseende bilde.
- innhenter vi tilstrekkelig og hensiktsmessig revisjonsbevis vedrørende den finansielle informasjonen til enhetene eller forretningsområdene i konsernet for å kunne gi uttrykk for en mening om det konsoliderte regnskapet. Vi er ansvarlige for å lede, følge opp og gjennomføre konsernrevisjonen. Vi alene er ansvarlige for vår revisjonskonklusjon.

Vi kommuniserer med styret blant annet om det planlagte omfanget av revisjonen og til hvilken tid revisjonsarbeidet skal utføres. Vi utveksler også informasjon om forhold av betydning som vi har avdekket i løpet av revisjonen, herunder om eventuelle svakheter av betydning i den interne kontrollen.

Vi gir styret en uttalelse om at vi har etterlevd relevante etiske krav til uavhengighet, og om at vi har kommunisert og vil kommunisere med dem alle relasjoner og andre forhold som med rimelighet kan tenkes å kunne påvirke vår uavhengighet, og, der det er relevant, om tilhørende forholdsregler.

Av de sakene vi har kommunisert med styret, tar vi standpunkt til hvilke som var av størst betydning for revisjonen av årsregnskapet for den aktuelle perioden, og som derfor er sentrale forhold ved revisjonen. Vi beskriver disse sakene i revisjonsberetningen med mindre lov eller forskrift hindrer offentliggjøring av saken, eller dersom vi, i ekstremt sjeldne tilfeller, beslutter at en sak ikke skal omtales i beretningen siden de negative konsekvensene av en slik offentliggjøring med rimelighet må forventes å oppveie allmennhetens interesse av at saken blir omtalt.

Uttalelse om øvrige lovmessige krav

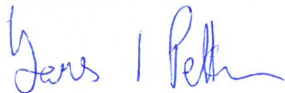
Konklusjon om årsberetningen

Basert på vår revisjon av årsregnskapet som beskrevet ovenfor, mener vi at opplysningene i årsberetningen om årsregnskapet, forutsetningen om fortsatt drift og forslaget til anvendelse av overskuddet er konsistente med årsregnskapet og i samsvar med lov og forskrifter.

Konklusjon om registrering og dokumentasjon

Basert på vår revisjon av årsregnskapet som beskrevet ovenfor, og kontrollhandlinger vi har funnet nødvendig i henhold til internasjonal standard for attestasjonsoppdrag (ISAE) 3000 «Attestasjonsoppdrag som ikke er revisjon eller forenklet revisorkontroll av historisk finansiell informasjon», mener vi at ledelsen har oppfylt sin plikt til å sørge for ordentlig og oversiktlig registrering og dokumentasjon av selskapets regnskapsopplysninger i samsvar med lov og god bokførings praksis i Norge.

Tromsø 28. februar 2018
KPMG AS

Lars Inge Pettersen
Statsautorisert revisor

Sak: 2/2018

Til: Representantskapet

REVISJONSHONORAR 2017

Ekstern revisor har i brev til representantskapets leder datert 16. februar 2018 anmodet om å få godkjent et ordinært revisjonshonorar for 2017 på kr 925 000 eksklusiv mva.

Forslag til vedtak:

Representantskapet fastsetter ekstern revisors honorar for 2017 til kr 925 000 eksklusiv mva.

Tromsø, 1. mars 2018

SpareBank 1 Nord-Norge

Jan-Frode Janson
konsernsjef

Vedlegg

KPMG AS
Stakkevollveien 41
Postboks 6262
N-9292 Tromsø

Telephone +47 04063
Fax +47 77 64 30 10
Internet www.kpmg.no
Enterprise 935 174 627 MVA

Representantskapets leder

Deres ref

Vår ref LIP

16. februar 2018

Revisjonshonorar 2017

Vi anmoder om å få godkjent et ordinært revisjonshonorar på kr 925 000 ekskl. mva for revisjonen av Sparebank 1 Nord-Norge i 2017.

Vennlig hilsen
for KPMG AS

Lars Inge Pettersen
Statsautorisert revisor

Sak: 3/2018

Til: Representantskapet

KJØP/PANT I BANKENS EGENKAPITALBEVIS

Innenfor en ramme på 10 % av eierandelskapitalen har banken anledning til å kjøpe opp egenkapitalbevis, eller til å akseptere bevisene som pant ved kredittgivning. Det er representantskapet som avgjør om adgangen til slike kjøp og pantsettelse skal benyttes og gir styret fullmakt til å iverksette slike handler. Fullmakten kan etter siste lovendring bare gis for 6 måneder «med mindre annet er fastsatt», eller inntil Finanstilsynet ut fra hensynet til foretakets soliditet tilbakekaller godkjennelsen. Med den møtehyppighet representantskapet har vil vi fremme søknad om at fullmakten gis for 14 måneder for at styrets fullmakt skal gjelde uavbrutt.

Spørsmålet om banken skal benytte seg av adgangen til å kjøpe egne egenkapitalbevis har flere aspekter som en bør ha med i vurderingen. Isolert sett har bankens kjøp av egne bevis samme effekt som en kapitalnedsettelse og det kan påvirke markedskursen. Kjøp og salg av egne egenkapitalbevis vil kunne være med å øke likviditeten og bidra til å styrke målsettingen om å gjøre egenkapitalbeviset mer attraktivt i markedet.

Det er ønskelig at bankens ansatte og sentrale tillitsvalgte eier egenkapitalbevis. Som kjent har banken for inneværende år innført en spareordning for EK-bevis. Denne medfører at det vil være behov for at banken kjøper inn EK-bevis som etter kort tid fordeles til de aktuelle ansatte som deltar i spareordningen. Dersom styret beslutter annet innkjøp av EK-bevis til og/eller på vegne av ansatte, vil også den omsøkte fullmakt fra representantskapet kunne benyttes.

Det er også praktisk å ha anledning til å benytte kunders egenkapitalbevis som sikkerhet for kreditter. Fullmakten til kjøp og pantsettelse vil i tilfelle være likelydende.

Representantskapet har i alle de senere år behandlet disse spørsmål, senest under representantskapets møte 28. mars 2017 da Styret fikk fullmakt til å erverve bevis innen utløpet av fullmaktens gyldighetstid 28. mai 2018.

Grunnvilkårene for fullmakten fremgår av finansforetaksloven § 10-5, sammenholdt med allmennaksjelovens kapittel 9. Kjøp/pantsettelse kan ikke overstige 10 % av vedtektsfestet eierandelskapitalen, og det kan kun erverves bevis dersom banken forøvrig oppfyller lovens bestemmelser om ansvarlig kapital. I vedtaket skal det angis laveste og høyeste beløp som skal kunne betales for egne egenkapitalbevis.

Slik situasjonen vurderes i dag, er det ikke behov for å utnytte lovens øvre ramme på 10 % av eierandelskapitalen. Det anbefales derfor at den øvre grensen i fullmakten, som for 2017, settes til 5 %.

Styret tilrår representantskapet å tildele Styret fullmakt til kjøp/pant i bankens egenkapitalbevis som følger:

Forslag til vedtak:

1. *Styret gis fullmakt til å kjøpe og etablere pant i egne egenkapitalbevis innenfor de rammer som er angitt i lov og forskrift.*
2. *Den samlede beholdning av egenkapitalbevis som banken eier og/eller har avtalepant i kan ikke overstige 5 % av bankens eierandelskapital.*
3. *Det minste beløp som kan betales for egenkapitalbevisene er kr 12,5 og det høyeste er kr 85. Denne ramme gjelder også for avtalepant slik at fordringen pantet skal sikre må ligge innenfor disse beløpsmessige begrensninger.*
4. *Kjøp av egenkapitalbevis skal skje ved kjøp i verdipapirmarkedet via Oslo Børs og avhendelse skal skje gjennom samme marked, eventuelt som rettet salg mot ansatte og tillitsvalgte innenfor de lover og forskrifter som gjelder.*

Pantsettelser vil skje gjennom avtale med kunder i forbindelse med kredittgivning og eventuell realisasjon av pantet i verdipapirmarkedet via Oslo Børs.

5. *Fullmakten gjelder i 14 måneder til 22. mai 2019, eller så lang tid som Finanstilsynet godkjenner.*

Tromsø, 1. mars 2018
SpareBank 1 Nord-Norge

Jan-Frode Janson (sign.)
konsernsjef

Sak: 4/2018

Til: Representantskapet

ERKLÆRING OM FASTSETTELSE AV LØNN OG ANNEN GODTGJØRELSE TIL LEDENDE ANSATTE

I henhold til finansforetaksloven § 15-6, jf allmennaksjelovens bestemmelse § 6-16 a skal styret fastsette retningslinjer for godtgjørelse til ledende ansatte. Retningslinjene skal forelegges bankens representantskap, sml. allmennaksjeloven § 5-6 (3).

Redegjørelse for lederlønnspolitikken i foregående regnskapsår

Styret bekrefter at retningslinjene om lederlønn for 2017 gitt i fjorårets erklæring er blitt fulgt. Konsernledelsen fikk ikke særskilt tilbud om kjøp av rabatterte EK-bevis i 2017, slik det ble gjort i 2015. Det ble gitt et tilbud til alle ansatte, inklusive konsernledelsen, om kjøp av egenkapitalbevis med rabatt i 2017. 291 ansatte tegnet seg for 16.4 millioner kroner.

Retningslinjene

Styret behandlet retningslinjene for lønn og annen godtgjørelse til ledende ansatte i møte 8. februar 2018 hvor man i hovedsak videreførte fjorårets retningslinjer. Følgende ble derfor vedtatt for det kommende regnskapsåret:

1. Definisjoner

Ledende ansatte forstås som konsernsjef og konserndirektører (Konsernledelsen).

De samlede kompensasjonsordningene for ledende ansatte omfatter fast lønn, naturalytelser og kollektive pensjonsavtaler, med unntak av tre konserndirektører som har individuell førtidspensjonsavtale. De øvrige konserndirektørene har frasagt seg oppsigelsesvernet mot en etterlønn på 12 måneder (18 måneder for konsernsjef) utover oppsigelsesfristen på 3 måneder, eller i henhold til de enhver tid gjeldende bestemmelser om oppsigelsesfrister i Arbeidsmiljøloven.

Ledende ansatte med innskuddspensjon har i tillegg sparing over 12 G med følgende sparesatser:

- Konserndirektører (15%)
- Konsernsjef (23%)

I tillegg har styret en diskresjonær adgang til å tilby konsernledelsen og andre nøkkelpersoner kjøp av rabatterte EK-bevis.

2. Hovedprinsipper for fastsettelse av de samlede kompensasjonsordningene

Lederlønningene i SpareBank 1 Nord-Norge skal, innenfor rammen av godtgjørelsespolitikken, være konkurransedyktige, men ikke lønnsledende sammenlignet med bransjen for øvrig.

Hovedelementet i kompensasjonsordningen skal være den faste grunnlønnen. Konsernledelsen i SpareBank 1 Nord-Norge har ingen individuelle eller kollektive bonusavtaler.

Styret kan beslutte at konsernledelsen og andre nøkkelpersoner kan ha rett til å kjøpe EK-bevis med rabattordning innenfor en definert beløpsramme og bindingstid. Ordningen skal bidra til at konsernledelsen og nøkkelpersoner skal øke sitt eierskap og på den måten styrke interessefellesskapet med bankens aksjonærer. Vilåårene i ordningen tilfredsstiller de krav som følger av finansforetaksforskriften, kapittel 15.

Styret skal påse at lederlønningene og annen godtgjørelse ikke gir uheldige virkninger for konsernets omdømme.

Konsernledelsen er en del av en spareordning som gjelder for fast ansatte i konsernet. Styremedlemmer og medarbeidere som går av med pensjon kan også være med i spareordningen. Ansatte som pensjoneres (alderspensjon eller uførepensjon) kan fortsette sparing i spareordningen ut året, men kan ikke delta ved en eventuell forlengelse. For annethvert egenkapitalbevis man kjøper, gir SpareBank 1 Nord-Norge ytterligere ett gratis EK-bevis. Tildelingen av «bonusbevis» skjer to år etter oppstart av sparingen, og forutsetter at den ansatte fortsatt eier de opprinnelig oppsparte EK-bevisene og fortsatt er ansatt i konsernet. Pensjonister og tidligere styremedlemmer som har deltatt i spareordningen, får tildelt «bonusbevis» på lik linje med fast ansatte.

3. Fastsettelse av lønn

Styret skal årlig vurdere konsernsjefens totale prestasjoner, og på denne bakgrunn foreta en lønnsvurdering og fastsette lønnsvilkårene.

Tilsvarende skal konsernsjefen vurdere prestasjonene til konsernledelsen, og på denne bakgrunn foreta en lønnsvurdering.

4. Godtgjørelsesutvalget

Godtgjørelsesutvalget skal årlig innstille konsernsjefens fastlønn og eventuell annen godtgjørelse overfor Styret. Godtgjørelsesutvalget behandler også årlig de generelle retningslinjer for godtgjørelse til ansatte i SpareBank 1 Nord-Norge og fremlegger denne til behandling i Styret. I tillegg skal Godtgjørelsesutvalget utarbeide en erklåring om fastsettelse av lønn og annen godtgjørelse til konsernsjefen og andre ledende ansatte i henhold til finansforetaksloven § 15-6, jf allmennaksjelovens bestemmelser. Erklåringen skal vedtas av Styret og fremmes for Representantskapet.

5. Virkningsdato

Retningslinjene for fastsettelse av lønn og annen godtgjøring til konsernledelsen i SpareBank 1 Nord-Norge gjøres gjeldende etter at saken er forelagt Representantskapet.

Styret anbefaler Representantskapet å gjøre følgende vedtak:

Representantskapet gir sin tilslutning til retningslinjene for lønn og annen godtgjørelse til ledende ansatte i SpareBank 1 Nord-Norge.

Tromsø, 1. mars 2018

SpareBank 1 Nord-Norge

Jan-Frode Janson (sign.)
konsernsjef

Sak: 5/2018

Til: Representantskapet

FULLMAKT FOR OPPTAK OG TILBAKEKJØP AV ANSVARLIG LÅN OG UTSTEDELSE AV FONDSOBLIGASJON, SAMT FULLMAKT FOR UTSTEDELSE AV NY TIER 3-KAPITAL

1. Innledning/bakgrunn

I sak 9/2017 ble det fattet følgende vedtak i SpareBank 1 Nord-Norges representantskap:

Fullmakt til å utstede fondsobligasjoner

Representantskapet gir styret fullmakt til å ta opp ansvarlig kapital i form av fondsobligasjoner, og fremforhandle betingelser dertil, i norske kroner eller tilsvarende i annen valuta, innenfor en ramme på 1.500 millioner kroner. Fullmakten gjelder for en periode på tre (3) år fra representantskapets beslutning om å tildele fullmakten. Fullmakten kan videre delegeres.

Fullmakt til å ta opp ansvarlig lån

Representantskapet gir styret fullmakt til å ta opp ansvarlig lånekapital og fremforhandle betingelser dertil i norske kroner eller tilsvarende i annen valuta, innenfor en ramme på 2.000 millioner kroner. Fullmakten gjelder for en periode på tre (3) år fra representantskapets beslutning om å tildele fullmakten. Fullmakten kan videre delegeres.

2. Ny klasse kvalifiserende gjeld (Tier 3)

EUs krisehåndteringsdirektiv, Bank Recovery and Resolution Directive (BRRD), ble vedtatt 15 mai 2014, og trådte i kraft i EU den 1 januar 2015. Direktivet stiller økte krav til minimumsnivået for nedskrivbare og konvertible forpliktelser (MREL) i banksektoren. For å sikre at dette økte minimumsnivået ikke medfører betydelige økninger til øvrig ansvarlig kapital (egenkapital og tilleggskapital), samt sikre at ikke bankenes ordinære usikrede innlån i kapitalmarkedet (heretter kalt seniorlån) i for stor grad blir tapsutsatt, er det innført et nytt instrument i bankenes kapitalstruktur. Dette går under betegnelsen Tier-3 kapital og har prioritet før øvrig ansvarlig kapital, men etter seniorlån. Tier-3 kapitalen vil representere en tapsbuffer for ordinære seniorlån.

Det norske lovforslaget om krisehåndtering, Prop 159 2016-2017 L, forventes behandlet i Stortinget 6.mars 2018, og Finanstilsynet kan deretter gi mer informasjon om hvilke MREL-krav de stiller til de ulike bankene. Sannsynligheten er stor for at man velger samme

fortolkning som den svenske Finansinspektionen. Svenske banker har fått en innfasingsperiode på 5 år for å oppfylle kravene til ny tapsabsorberende kapital.

Administrasjonen i banken har innledet dialog med flere analytikere for å vurdere effekten for konsernet, herunder markedets vurdering av forventet/nødvendig størrelse på Tier-3 kapital. Dersom man legger Finansinspektionens fortolkning til grunn, er estimatene at konsernet med bakgrunn i dagens balanse trenger inntil 10 milliarder kroner i Tier 3 kapital. Denne kapitalen antas å skulle erstatte deler av dagene ordinære senior usikrede forpliktelser. Norske banker vil også bli innvilget en innfasingsperiode som antas lik den svenske. Selv om det etter administrasjonens vurdering vil ta flere år før forslaget er fullt ut implementert, er det sannsynlig at det finnes flere utstedere som vil starte tilpasningen så tidlig som mulig.

3. Fremtidig behov for ansvarlig lån, fondsobligasjon og potensiell Tier 3 kapital

Styret godkjente den i oktober 2017 ICAAP 2017 som er bankens egenevaluering av risiko og kapitalbehov frem mot 2021. For å opprettholde dagens kapitaldekning gitt ny konsernets økonomiske langtidsprognose, hensyntatt en utbyttegrad på 50 %, og anslått vekst, foreslår styret overfor representantskapet at nåværende fullmakter for utstedelse av fondsobligasjoner og opptak av ansvarlig lån videreføres til april 2021, tre år fra representantskapets beslutning om å tildele fullmakten. For å sikre den operative håndteringen ved utstedelse av fondsobligasjoner og ansvarlig lån, vil det også være behov for fullmakt til tilbakekjøp av fondsobligasjoner og ansvarlig kapital som kommer til forfall en viss tid etter nye låneopptak. I tillegg foreslår administrasjonen at nye fullmakter for å håndtere en potensiell innfasing av Tier 3 gis med et beløp på inntil 10 mrd kroner.

På ovennevnte bakgrunn fremsettes følgende forslag til

4. Vedtak

Fullmakt til å utstede fondsobligasjoner

Representantskapet gir styret fullmakt til å ta opp ansvarlig kapital i form av fondsobligasjoner, og fremforhandle betingelser dertil, i norske kroner eller tilsvarende i annen valuta, innenfor en ramme på 1.500 millioner kroner. Fullmaktsbeløpet gjelder netto låneopptak etter eventuelt tilbakekjøp av utestående fondsobligasjoner. Fullmakten gjelder videre for en periode på tre (3) år fra representantskapets beslutning om å tildele fullmakten. Fullmakten kan videredelegeres.

Fullmakt til å ta opp ansvarlig lån

Representantskapet gir styret fullmakt til å ta opp ansvarlig lånekapital og fremforhandle betingelser dertil i norske kroner eller tilsvarende i annen valuta, innenfor en ramme på 2.000 millioner kroner. Fullmaktsbeløpet gjelder netto låneopptak etter eventuelt tilbakekjøp av utestående lån. Fullmakten gjelder videre for en periode på tre (3) år fra representantskapets beslutning om å tildele fullmakten. Fullmakten kan videredelegeres.

Fullmakt til å utstede Tier 3 kapital

Representantskapet gir styret fullmakt til å ta opp Tier 3 kapital og fremforhandle betingelser dertil i norske kroner eller tilsvarende i annen valuta, innenfor en ramme på 10.000 millioner kroner. Fullmakten gjelder for en periode på tre (3) år fra representantskapets beslutning om å tildele fullmakten. Fullmakten kan videredelegeres.

Fullmakt til tilbakekjøp av fondsobligasjon, ansvarlig lån og Tier 3 kapital

Representantskapet gir styret fullmakt til å gjennomføre tilbakekjøp av fondsobligasjon, ansvarlig og Tier 3 kapital. Fullmakten forutsetter at disposisjonene skjer innenfor regulatoriske minimumskrav, hensyntatt konsernets kapitalmål og at Finanstilsynets godkjenning foreligger. Fullmakten gjelder videre for en periode på tre (3) år fra representantskapets beslutning om å tildele fullmakten. Fullmakten kan videredelegeres.

Tromsø, 1. mars 2018

SpareBank 1 Nord-Norge

Karl Erik Schjøtt-Pedersen (sign.)
styrets leder

Jan-Frode Janson (sign.)
konsernsjef

Sak: 6/2018

Til: Representantskapet

VALG AV TILLITSVALGTE

Vedlagt følger valgkomiteens innstilling. Innstillingen er enstemmig.

Det vil bli redegjort nærmere for valgkomiteens innstilling i representantskapsmøtet.

Tromsø, 1. mars 2018
Representantskapets valgkomité

Charlotte Ringkjøb (sign.)
valgkomiteens leder

Vedlegg

Innstilling til valg 2018

I = Innskytervalgt
E = Egenkapitalbeviseiervalgt
F = Fylkestingsvalgt
A = Ansattevalgt

Regnskapsårene

I Representantskapet

Nestleder	Kultursjef Kari Ann Olsen Lind, Stokmarknes	(I)	- gjenvalg	2018/19
-----------	---	-----	------------	---------

II Representantskapets valgkomité

Leder	Jurist Charlotte Ringkjøb, Bodø	(I)	- gjenvalg	2018/19
Medlem	Distriktssekretær Synnøve Søndergaard, Tromsø	(F)	- gjenvalg	2018/19
	Styreleder Kjell Kolbeinsen, Tromsø	(E)	- gjenvalg	2018/19
	Bedriftsrådgiver Svein Borhaug, Finnsnes (suppleringsvalg)(A)- ny			2018

Varamedlem	Daglig leder Rita Myrvang, Rossfjordstraumen	(I)	- gjenvalg	2018/19
	Gullsmed Elin Wintervold, Tromsø	(E)	- gjenvalg	2018/19
	Varaordfører/Driftsleder Kurt Jenssen, Tengelfjord	(F)	- gjenvalg	2018/19
	AFR Ann Kirsten Larsen, Tromsdalen (suppleringsvalg)(A) - ny			2018

III Styret

Medlem	Daglig leder Sonja Djønne, Mo i Rana	- gjenvalg	2018/19
	Adm. direktør Greger Mannsverk, Kirkenes	- gjenvalg	2018/19
	Partner Ingvild Ragna Myhre, Oslo	- gjenvalg	2018/19
	Økonomisjef Kjersti Terese Stormo, Bodø	- gjenvalg	2018/19
	Økonomi- og finansdirektør Bengt Olsen, Bodø	- gjenvalg	2018/19

Representantskapets valgkomité

Sissel Ditlefsen

Einar Frafjord

Kjell Kolbeinsen

Synnøve Søndergaard

Charlotte Ringkjøb
valgkomiteens leder

Sak: 7/2018

Til: Representantskapet

HONORARER OG GODTGJØRELSE TIL TILLITSVALGTE

Honorarsatsene ble sist endret på representantskapsmøte i mars 2017. Normalt har det vært foreslått endringer annethvert år. Det er derfor ikke foreslått endringer av honorarsatsene i år. Ved vurderingen av justering av honorarer og godtgjørelse til tillitsvalgte i SpareBank 1 Nord-Norge, har valgkomiteen blant annet sett hen til satsene som er foreslått i SpareBank 1 SMN og SpareBank 1 SR-bank.

Valgkomiteen tilrår følgende vedtak:

De eksisterende honorarsatser og godtgjørelser gjelder inntil videre som honorarsatser og godtgjørelser for bankens tillitsvalgte.

Tromsø, 1. mars 2018
Representantskapets valgkomité

Charlotte Ringkjøb (sign.)
valgkomiteens leder

Vedlegg

Honorarsatser og godtgjørelser for bankens tillitsvalgte 2018

Representantskapet

Leder	kr 72.500,- per år + kr 4.100,- per møte
Nestleder	kr 4.100,- ved møteledelse + kr 4.100,- per møte
Medlemmer/varamedlemmer	kr 4.100,- per møte

Representantskapets valgkomité

Leder	kr 36.000,- per år + kr 4.500,- per møte
Medlemmer/varamedlemmer	kr 4.500,- per møte

Styret

Leder	kr 472.500,- per år
Nestleder	kr 262.500,- per år
Medlemmer	kr 210.000,- per år
Varamedlemmer	kr 11.500,- per møte

Revisjonsutvalg

Leder	kr 47.000,- per år
Medlem	kr 37.000,- per år

Risikoutvalg

Leder	kr 47.000,- per år
Medlem	kr 37.000,- per år

Godtgjørelsesutvalg

Leder	kr 12.600,- per år
Medlem	kr 10.500,- per år

Øvrige godtgjørelser

- Ad hoc-komiteer blant representantskapets medlemmer gis normalt godtgjørelse med kr 3.000,- pr møte.

Refusjon av reiseutgifter

- Refusjon av reiseutgifter dekkes etter bankens til enhver tid gjeldende reglement.

Andre krav

- Kompensasjon for tapt arbeidsfortjeneste eller betaling for stedfortreder for selvstendig næringsdrivende dekkes med inntil kr 2.300,- pr dag. Faktisk tapt arbeidsfortjeneste må dokumenteres gjennom lønnsslipp som viser trekk i lønn / eventuelt gjennom faktura for innleie av hjelp for selvstendig næringsdrivende.

Sak: 8/2018

Til: Representantskapet

JUSTERING AV VEDTEKTER – VARAMEDLEMMER TIL INNSKYTERREPRESENTANTER

Vedtektene ble endret i representantskapsmøte i 2017.

Ved en inkurie er det blitt en feil i antall varamedlemmer for innskyterne som skal velges hvert år.

I henhold til vedtektenes § 3-2 skal 10 medlemmer og 5 varamedlemmer velges av innskyterne.

Medlemmer og varamedlemmer til Representantskapet velges for 4 år. Representantskapet fastsetter nærmere instruks om valgene, jf vedtektenes § 3-4.

Vedtektene § 3-5 første ledd må endres slik at de blir i samsvar med § 3-2. Det er ikke behov for endringer i instruks for valgkomitéen.

Vedtektene § 3-5 første ledd foreslås endres fra:

§ 3-5 Innskytternes valg til Representantskapet

Myndige personkunder og juridiske personer som har og i de siste 6 måneder har hatt et innskudd i banken på minst kr 2500 har stemmerett ved innskytervalget. Valget må være avholdt innen utgangen av mars. Annethvert år velges 2 medlemmer og 2 varamedlemmer og annethvert år velges 3 medlemmer og 3 varamedlemmer.

til

§ 3-5 Innskytternes valg til Representantskapet

Myndige personkunder og juridiske personer som har og i de siste 6 måneder har hatt et innskudd i banken på minst kr 2500 har stemmerett ved innskytervalget. Valget må være avholdt innen utgangen av mars. Annethvert år velges 2 medlemmer og annethvert år velges 3 medlemmer. Hvert 4 år velges 2 varamedlemmer og øvrige år velges 1 varamedlem.

Forslag til vedtak:

Representantskapet vedtar fremlagte forslag til vedtekter.

Tromsø, 1. mars 2018
SpareBank 1 Nord-Norge

Jan-Frode Janson (sign.)
konsernsjef

VEDTEKTER

FOR

SpareBank 1 Nord-Norge

228. Mars 20187

KAP. 1 FIRMA - KONTORKOMMUNE - FORMÅL

§ 1-1 Foretaksnavn og forretningskontor

SpareBank 1 Nord-Norge («Sparebanken») har sitt forretningskontor i Tromsø kommune.

§ 1-2 Formål

Sparebanken har til formål å utføre tjenester som det er vanlig eller naturlig at banker utfører i henhold til den enhver tid gjeldende lovgivning som gjelder for sparebanker og de til enhver tid gitte konsesjoner.

KAP. 2 GRUNNFONDET OG EIERANDELSKAPITALEN

§ 2-1 Grunnfondet

Sparebankens grunnfond er tilbakebetalt eller pliktes ikke tilbakebetalt.

Stiftere eller andre har ikke rett til utbytte av grunnfondet.

§ 2-2 Eierandelskapitalen

Sparebanken har adgang til å utstede omsettelige egenkapitalbevis. Egenkapitalbevisene skal være registrert i Verdipapirsentralen.

Ved overdragelse av egenkapitalbevis skal tidligere eier sørge for at det straks etter eierskifte sendes melding til Verdipapirsentralen om dette. Stemmerett for egenkapitalbevis innehas av den som godtgjøres å være registrert i Verdipapirsentralen.

Sparebankens eierandelskapital utgjør kr 1 807 164 288 fordelt på 100 398 016 egenkapitalbevis à kr 18,- fullt innbetalt.

KAP. 3 REPRESENTANTSKAP

§ 3-1 Representantskapet

Representantskapet er Sparebankens øverste myndighet.

Ordinært representantskapsmøte avholdes innen utgangen av mars måned.

§ 3-2 Representantskapets sammensetning

De valgte medlemmer skal samlet gjenspeile Sparebankens kundestruktur og andre interessegrupper, samt samfunnsfunksjonen.

Representantskapet skal ha 40 medlemmer og 20 varamedlemmer. Av disse skal:

- 16 medlemmer og 6 varamedlemmer velges av egenkapitalbevisene
- 10 medlemmer og 5 varamedlemmer velges av innskyterne
- 10 medlemmer og 5 varamedlemmer velges av og blant de ansatte
- 4 medlemmer og 4 varamedlemmer velges av Finnmark, Troms og Nordland fylkesting

Representantskapets medlemmer og varamedlemmer møter personlig. Det er ikke anledning til å møte ved fullmektig eller rådgiver.

§ 3-3 Valg til Representantskapet

Myndige personer kan velges som medlemmer av Representantskapet.

Medlemmer og varamedlemmer til Representantskapet velges for 4 år.

Representantskapet fastsetter nærmere instruks om valgene.

§ 3-4 Egenkapitalbeveiseiernes valg til Representantskapet

Egenkapitalbeveiseiernes valg av medlemmer og varamedlemmer til Representantskapet skjer på valgmøte i samsvar med forskrifter gitt av Finansdepartementet, og valget må være avholdt innen utgangen av mars. Annethvert år velges valgmøtet 4 medlemmer og 1 varamedlem og annet hvert år velges valgmøtet 4 medlemmer og 2 varamedlemmer.

Valgbar er den som innehar stemmerett, jf. § 2-2.

§ 3-5 Innskytternes valg til Representantskapet

Myndige personkunder og juridiske personer som har og i de siste 6 måneder har hatt et innskudd i banken på minst kr 2500 har stemmerett ved innskytervalget. Valget må være avholdt innen utgangen av mars. Annethvert år velges 2 medlemmer og ~~2 varamedlemmer~~ og annethvert år velges 3 medlemmer. Hvert 4 år velges ~~og 3~~ varamedlemmer og øvrige år velges 1 varamedlem.

Den som avgir stemme på vegne av og som kan velges som representant for juridiske personer må være myndig og ha signaturrett for den juridiske personen. Vervet er personlig for den som velges på vegne av juridiske personer.

Valgbar er de som har stemmerett etter første og andre ledd.

§ 3-6 Ansattes valg av medlemmer til Representantskapet

De ansatte i Sparebanken kan velges som medlem eller varamedlem til Sparebankens representantskap som representant for de ansatte.

De ansatte i Sparebanken er stemmeberettiget ved valg av de ansattes medlemmer til Sparebankens representantskap. Valget avholdes annethvert år. Annenhver gang velges det 5 medlemmer og 2 varamedlemmer og annenhver gang velges 5 medlemmer og 3 varamedlemmer.

§ 3-7 Fylkestingenes valg til Representantskapet

Fylkestingene i de tre nordligste fylker velger til sammen hvert fjerde år 4 medlemmer og 4 varamedlemmer. Finnmark fylkesting velger 1 medlem og 1 varamedlem, Troms og Nordland fylkesting velger annen hver gang 1 medlem og 1 varamedlem, og annen hver gang 2 medlemmer og 2 varamedlemmer.

§ 3-8 Innkalling til representantskapsmøte

Medlemmer som ikke kan delta i Representantskapets møte, skal meddele dette til Sparebanken snarest og senest fem dager før møtet. Varamedlemmer innkalles ved ordinære medlemmers forfall.

Når dokumenter som gjelder saker som skal behandles på representantskapsmøtet er gjort tilgjengelig for medlemmene på Sparebankens internettsider, gjelder ikke lovens krav om at dokumentene skal sendes til medlemmene av Representantskapet. Dette gjelder også dokumenter som etter lov skal inntas i eller vedlegges innkallingen til Representantskapet. Et medlem av Representantskapet kan likevel kreve å få tilsendt dokumenter som gjelder saker som skal behandles på representantskapsmøtet.

§ 3-9 Møter og vedtak i Representantskapet

Hvert møtende medlem av Representantskapet har en stemme.

Beslutninger i Representantskapet treffes ved flertall av de avgitte stemmer med mindre annet følger av lov eller vedtekter. Står stemmetallet likt, gjelder det som møtelederen slutter seg til.

§ 3-10 Representantskapets oppgaver

På det ordinære representantskapsmøtet skal følgende saker behandles og avgjøres:

- Valg av Representantskapets leder og nestleder for 2 år.
- Godkjenning av årsregnskapet og årsberetningen, herunder disponering av overskudd/utdeling av utbytte
- Andre saker som etter lov eller vedtekter hører under Representantskapet

Representantskapets leder er omfattet av reglene for kreditt til ansatte/tillitsvalgte.

Vedtak om eller fullmakt til å oppta ansvarlig lån treffes av Representantskapet med flertall som for vedtektsendring.

Sparebanken opptar fremmed- og ansvarlig kapital etter rammer vedtatt i Sparebankens representantskap. Opptakene skal skje gjennom avtalevilkår som regulerer prioritet ved avvikling av foretaket i henhold til kapitalkravsregelverket.

Representantskapets leder skal være møteleder.

KAP. 4 STYRET OG DAGLIG LEDELSE

§ 4-1 Styret

Styret består av 9 medlemmer. 7 styremedlemmer velges av Representantskapet.

To styremedlemmer velges av og blant Sparebankens ansatte. For ansatterepresentantene kan velges varamedlemmer i samsvar med regler i eller i medhold av finansforetaksloven § 8-4 fjerde ledd, jf. allmennaksjeloven.

Medlemmene og varamedlemmene til styret velges for 2 år. Uttredende medlemmer og varamedlemmer kan gjenvelges.

Styrets leder og styrets nestleder velges av Representantskapet ved særskilte valg.

Styrets oppgaver følger av lov og forskrifter.

§ 4-2 Tegning av firma

Styrets leder, eller daglig leder, eller to av styrets andre medlemmer i fellesskap representerer Sparebanken og forplikter den ved sin underskrift. Styret kan meddele prokura.

§ 4-3 Daglig leder

Sparebanken skal ha daglig leder. Daglig leder tilsettes av styret.

Daglig leders oppgaver følger av lov og forskrifter.

KAP. 5 VALGKOMITEER

§ 5-1 Valgkomiteens sammensetning

Representantskapet velger en valgkomité med 5 medlemmer og 5 varamedlemmer.

§ 5-2 Valgkomiteens arbeid

Valgkomiteen skal forberede valg til Representantskapet, styret og valgkomité.

Representantskapet fastsetter nærmere instruks om valgkomiteen.

KAP. 6 OVERSKUDD, GAVER OG INNDEKNING AV UNDERSKUDD

§ 6-1 Overskudd

Overskuddet skal tilordnes eierne av egenkapitalbevis og Sparebanken etter forholdet mellom eierandelskapitalen og Sparebanken.

Overskuddet av Sparebankens virksomhet, etter fradrag av utbytte og gaver, skal legges til Sparebankens fond og utjevningsfondet.

Utbyttmidler kan benyttes til gaver til allmenntilgode formål eller overføres til gavefond eller overføres til stiftelse med allmenntilgode formål.

§ 6-2 Inndekning av underskudd

Underskudd etter resultatregnskapet for siste regnskapsår skal først søkes dekket ved forholdsmessig overføring fra grunnfondskapitalen, herunder gavefondet, og den eierandelskapitalen som overstiger vedtektsfestet eierandelskapital, herunder utjevningsfondet. Underskudd som ikke dekkes slik, dekkes ved forholdsmessig overføring fra overkursfondet og kompensasjonsfondet. Ytterligere underskudd dekkes ved nedsettelse av vedtektsfestet eierandelskapital og eventuelt ved nedsettelse av annen kapital.

KAP. 7 VEDTEKSENDRINGER

§ 7-1 Vedtektsendringer

Endring av disse vedtektene kan vedtas av Representantskapet. Beslutning om å endre vedtektene i Sparebanken krever tilslutning fra minst 2/3 av de avgitte stemmene.

KAP. 8 AVVIKLING

§ 8-1 Beslutning om avvikling av Sparebanken

Representantskapet tar stilling til styrets forslag om avvikling av Sparebanken. Vedtak om avvikling fattes med samme flertall som for vedtektsendringer, samt § 9-1.

§ 8-2 Disponering av Sparebankens kapital ved avvikling

Ved avvikling av Sparebanken skal Sparebankens overskytende midler etter at alle forpliktelser er dekket, overføres til Sparebankstiftelsen SpareBank 1 Nord-Norge eller annen stiftelse opprett av Sparebanken.

KAP. 9 SÆRLIGE EIERBEFØYELSER FOR EGENKAPITALBEVISEIERNE

§ 9-1 Særlige eierbeføyelser i forhold til konkrete saker

I tillegg til flertall som for vedtektsendringer i Representantskapet, kreves i følgende saker minst 2/3 flertall av de stemmer som avgis av representanter som er valgt av egenkapitalbevisiere:

- a) Nedsettelse av eierandelskapitalen,
- b) Forhøyelse av eierandelskapitalen,
- c) Utstedelse av tegningsretter,
- d) Lån med rett til å kreve utstedt egenkapitalbevis,
- e) Vedtak om foretakets endringer, avvikling og omdanning etter finansforetaksloven kap. 12.

KAP. 10 IKRAFTTREDEN

Disse vedtekter trer i kraft fra det tidspunktet de vedtas 22~~8~~. mars 201~~8~~⁷ forutsatt at de er godkjent av Finansdepartementet dersom slik godkjenning kreves. Fra samme tid oppheves de tidligere vedtekter, sist vedtatt i Representantskapet 28~~1~~⁷. mars 201~~7~~⁶.

* * *

VEDTEKTER

FOR

SpareBank 1 Nord-Norge

22. Mars 2018

KAP. 1 FIRMA - KONTORKOMMUNE - FORMÅL

§ 1-1 Foretaksnavn og forretningskontor

SpareBank 1 Nord-Norge («Sparebanken») har sitt forretningskontor i Tromsø kommune.

§ 1-2 Formål

Sparebanken har til formål å utføre tjenester som det er vanlig eller naturlig at banker utfører i henhold til den enhver tid gjeldende lovgivning som gjelder for sparebanker og de til enhver tid gitte konsesjoner.

KAP. 2 GRUNNFONDET OG EIERANDELSKAPITALEN

§ 2-1 Grunnfondet

Sparebankens grunnfond er tilbakebetalt eller pliktes ikke tilbakebetalt.

Stiftere eller andre har ikke rett til utbytte av grunnfondet.

§ 2-2 Eierandelskapitalen

Sparebanken har adgang til å utstede omsettelige egenkapitalbevis. Egenkapitalbevisene skal være registrert i Verdipapirsentralen.

Ved overdragelse av egenkapitalbevis skal tidligere eier sørge for at det straks etter eierskifte sendes melding til Verdipapirsentralen om dette. Stemmerett for egenkapitalbevis innehas av den som godtgjøres å være registrert i Verdipapirsentralen.

Sparebankens eierandelskapital utgjør kr 1 807 164 288 fordelt på 100 398 016 egenkapitalbevis à kr 18,- fullt innbetalt.

KAP. 3 REPRESENTANTSKAP

§ 3-1 Representantskapet

Representantskapet er Sparebankens øverste myndighet.

Ordinært representantskapsmøte avholdes innen utgangen av mars måned.

§ 3-2 Representantskapets sammensetning

De valgte medlemmer skal samlet gjenspeile Sparebankens kundestruktur og andre interessegrupper, samt samfunnsfunksjonen.

Representantskapet skal ha 40 medlemmer og 20 varamedlemmer. Av disse skal:

- 16 medlemmer og 6 varamedlemmer velges av egenkapitalbevisene
- 10 medlemmer og 5 varamedlemmer velges av innskyterne
- 10 medlemmer og 5 varamedlemmer velges av og blant de ansatte
- 4 medlemmer og 4 varamedlemmer velges av Finnmark, Troms og Nordland fylkesting

Representantskapets medlemmer og varamedlemmer møter personlig. Det er ikke anledning til å møte ved fullmektig eller rådgiver.

§ 3-3 Valg til Representantskapet

Myndige personer kan velges som medlemmer av Representantskapet.

Medlemmer og varamedlemmer til Representantskapet velges for 4 år.

Representantskapet fastsetter nærmere instruks om valgene.

§ 3-4 Egenkapitalbeviseiernes valg til Representantskapet

Egenkapitalbeviseiernes valg av medlemmer og varamedlemmer til Representantskapet skjer på valgmøte i samsvar med forskrifter gitt av Finansdepartementet, og valget må være avholdt innen utgangen av mars. Annet hvert år velges valgmøtet 4 medlemmer og 1 varamedlem og annet hvert år velges valgmøtet 4 medlemmer og 2 varamedlemmer.

Valgbar er den som innehar stemmerett, jf. § 2-2.

§ 3-5 Innskytternes valg til Representantskapet

Myndige personkunder og juridiske personer som har og i de siste 6 måneder har hatt et innskudd i banken på minst kr 2500 har stemmerett ved innskytervalget. Valget må være avholdt innen utgangen av mars. Annethvert år velges 2 medlemmer og annethvert år velges 3 medlemmer. Hvert 4 år velges 2 varamedlemmer og øvrige år velges 1 varamedlem.

Den som avgir stemme på vegne av og som kan velges som representant for juridiske personer må være myndig og ha signaturrett for den juridiske personen. Vervet er personlig for den som velges på vegne av juridiske personer.

Valgbar er de som har stemmerett etter første og andre ledd.

§ 3-6 Ansattes valg av medlemmer til Representantskapet

De ansatte i Sparebanken kan velges som medlem eller varamedlem til Sparebankens representantskap som representant for de ansatte.

De ansatte i Sparebanken er stemmeberettiget ved valg av de ansattes medlemmer til Sparebankens representantskap. Valget avholdes annethvert år. Annenhver gang velges det 5 medlemmer og 2 varamedlemmer og annenhver gang velges 5 medlemmer og 3 varamedlemmer.

§ 3-7 Fylkestingenes valg til Representantskapet

Fylkestingene i de tre nordligste fylker velger til sammen hvert fjerde år 4 medlemmer og 4 varamedlemmer. Finnmark fylkesting velger 1 medlem og 1 varamedlem, Troms og Nordland fylkesting velger annen hver gang 1 medlem og 1 varamedlem, og annen hver gang 2 medlemmer og 2 varamedlemmer.

§ 3-8 Innkalling til representantskapsmøte

Medlemmer som ikke kan delta i Representantskapets møte, skal meddele dette til Sparebanken snarest og senest fem dager før møtet. Varamedlemmer innkalles ved ordinære medlemmers forfall.

Når dokumenter som gjelder saker som skal behandles på representantskapsmøtet er gjort tilgjengelig for medlemmene på Sparebankens internettsider, gjelder ikke lovens krav om at dokumentene skal sendes til medlemmene av Representantskapet. Dette gjelder også dokumenter som etter lov skal inntas i eller vedlegges innkallingen til Representantskapet. Et medlem av Representantskapet kan likevel kreve å få tilsendt dokumenter som gjelder saker som skal behandles på representantskapsmøtet.

§ 3-9 Møter og vedtak i Representantskapet

Hvert møtende medlem av Representantskapet har en stemme.

Beslutninger i Representantskapet treffes ved flertall av de avgitte stemmer med mindre annet følger av lov eller vedtekter. Står stemmetallet likt, gjelder det som møtelederen slutter seg til.

§ 3-10 Representantskapets oppgaver

På det ordinære representantskapsmøtet skal følgende saker behandles og avgjøres:

- Valg av Representantskapets leder og nestleder for 2 år.
- Godkjenning av årsregnskapet og årsberetningen, herunder disponering av overskudd/utdeling av utbytte
- Andre saker som etter lov eller vedtekter hører under Representantskapet

Representantskapets leder er omfattet av reglene for kreditt til ansatte/tillitsvalgte.

Vedtak om eller fullmakt til å oppta ansvarlig lån treffes av Representantskapet med flertall som for vedtektsendring.

Sparebanken opptar fremmed- og ansvarlig kapital etter rammer vedtatt i Sparebankens representantskap. Opptakene skal skje gjennom avtalevilkår som regulerer prioritet ved avvikling av foretaket i henhold til kapitalkravsregelverket.

Representantskapets leder skal være møteleder.

KAP. 4 STYRET OG DAGLIG LEDELSE

§ 4-1 Styret

Styret består av 9 medlemmer. 7 styremedlemmer velges av Representantskapet.

To styremedlemmer velges av og blant Sparebankens ansatte. For ansatterepresentantene kan velges varamedlemmer i samsvar med regler i eller i medhold av finansforetaksloven § 8-4 fjerde ledd, jf. allmennaksjeloven.

Medlemmene og varamedlemmene til styret velges for 2 år. Uttredende medlemmer og varamedlemmer kan gjenvelges.

Styrets leder og styrets nestleder velges av Representantskapet ved særskilte valg.

Styrets oppgaver følger av lov og forskrifter.

§ 4-2 Tegning av firma

Styrets leder, eller daglig leder, eller to av styrets andre medlemmer i fellesskap representerer Sparebanken og forplikter den ved sin underskrift. Styret kan meddele prokura.

§ 4-3 Daglig leder

Sparebanken skal ha daglig leder. Daglig leder tilsettes av styret.

Daglig leders oppgaver følger av lov og forskrifter.

KAP. 5 VALGKOMITEER

§ 5-1 Valgkomiteens sammensetning

Representantskapet velger en valgkomité med 5 medlemmer og 5 varamedlemmer.

§ 5-2 Valgkomiteens arbeid

Valgkomiteen skal forberede valg til Representantskapet, styret og valgkomité.

Representantskapet fastsetter nærmere instruks om valgkomiteen.

KAP. 6 OVERSKUDD, GAVER OG INNDEKNING AV UNDERSKUDD

§ 6-1 Overskudd

Overskuddet skal tilordnes eierne av egenkapitalbevis og Sparebanken etter forholdet mellom eierandelskapitalen og Sparebanken.

Overskuddet av Sparebankens virksomhet, etter fradrag av utbytte og gaver, skal legges til Sparebankens fond og utjevningsfondet.

Utbyttmidler kan benyttes til gaver til allmenntilgode formål eller overføres til gavefond eller overføres til stiftelse med allmenntilgode formål.

§ 6-2 Inndekning av underskudd

Underskudd etter resultatregnskapet for siste regnskapsår skal først søkes dekket ved forholdsmessig overføring fra grunnfondskapitalen, herunder gavefondet, og den eierandelskapitalen som overstiger vedtektsfestet eierandelskapital, herunder utjevningsfondet. Underskudd som ikke dekkes slik, dekkes ved forholdsmessig overføring fra overkursfondet og kompensasjonsfondet. Ytterligere underskudd dekkes ved nedsettelse av vedtektsfestet eierandelskapital og eventuelt ved nedsettelse av annen kapital.

KAP. 7 VEDTEKSENDRINGER

§ 7-1 Vedtektsendringer

Endring av disse vedtektene kan vedtas av Representantskapet. Beslutning om å endre vedtektene i Sparebanken krever tilslutning fra minst 2/3 av de avgitte stemmene.

KAP. 8 AVVIKLING

§ 8-1 Beslutning om avvikling av Sparebanken

Representantskapet tar stilling til styrets forslag om avvikling av Sparebanken. Vedtak om avvikling fattes med samme flertall som for vedtektsendringer, samt § 9-1.

§ 8-2 Disponering av Sparebankens kapital ved avvikling

Ved avvikling av Sparebanken skal Sparebankens overskytende midler etter at alle forpliktelser er dekket, overføres til Sparebankstiftelsen SpareBank 1 Nord-Norge eller annen stiftelse opprett av Sparebanken.

KAP. 9 SÆRLIGE EIERBEFØYELSER FOR EGENKAPITALBEVISEIERNE

§ 9-1 Særlige eierbeføyelser i forhold til konkrete saker

I tillegg til flertall som for vedtektsendringer i Representantskapet, kreves i følgende saker minst 2/3 flertall av de stemmer som avgis av representanter som er valgt av egenkapitalbevisiere:

- a) Nedsettelse av eierandelskapitalen,
- b) Forhøyelse av eierandelskapitalen,
- c) Utstedelse av tegningsretter,
- d) Lån med rett til å kreve utstedt egenkapitalbevis,
- e) Vedtak om foretakets endringer, avvikling og omdanning etter finansforetaksloven kap. 12.

KAP. 10 IKRAFTTREDEN

Disse vedtekter trer i kraft fra det tidspunktet de vedtas 22. mars 2018 forutsatt at de er godkjent av Finansdepartementet dersom slik godkjennelse kreves. Fra samme tid oppheves de tidligere vedtekter, sist vedtatt i Representantskapet 28. mars 2017.

* * *

Sak: 9/2018

Til: Representantskapet

SPAREBANK 1 NORD-NORGES SAMFUNNSUTBYTTE

Under representantskapsmøtet 22. mars vil det bli gitt en orientering om SpareBank 1 Nord-Norges samfunnsutbytte.

Forslag til vedtak:

Representantskapet tar saken til orientering.

Tromsø, 1. mars 2018

SpareBank 1 Nord-Norge

Jan-Frode Janson
konsernsjef